
**Rocznik
Akademii
Umiejętności**

**ROK
1912-13**

14-22-12

ROCZNIK
178
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE

Rok 1912/1913

W KRAKOWIE

NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ

1913.

FOOTNOTES

AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI

WYDZIAŁ

1918/1919

P 156

~~P 158~~

J. Filipowski

KRAKÓW. — DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem J. Filipowskiego.

TREŚĆ.

	Strona
Skład Akademii (w lipcu 1913)	1
Posiedzenie publiczne dnia 3 maja 1913	63
Sprawozdanie Sekretarza Generalnego	72
Balzer Oswald, Unia horodelska, — odczyt	146
Bibliografia wydawnictw Akademii	178
Nagrody i konkursy	200
Ważniejsze akty urzędowe.: Statut fund. ś. p. Dra Michała Zieleniewskiego	210
Statut fundacyi nagród im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich	218
Uchwała w sprawie odsetek od funduszu ś. p. Felicjana Faleńskiego	229
Uchwała w sprawie funduszu im. Książąt Adama i Witolda Kazimierza Czartoryskich	231
Sprawozdania i wnioski co do nagród z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego	233
Wykaz stosunków Akademii z innemi instytucjami	239
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków Akademii w roku 1912 (15 tablic)	265

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

(w maju 1913 r.)

PROTEKTOR
JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ
ARCYKSIĄŻE AUSTRYI-ESTE

FRANCISZEK FERDYNAND.

PROTEKTOR-ZASTĘPCA

Vacat.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filozofii, Rzeczywisty Tajny Radca, Kaw. ord. ces. Leopolda I kl., Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, Kom. pap. ord. Piusa, Właśc. odznaki „Litteris et artibus“, Czł. dożyw. Izby Panów, były Rector magn. w roku 1887/8 i 1899/900, b. Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Wiedniu.

Kraków, ul. Warszawska 12.

Zastępca Prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Doktor prawa h. c. Uniwersytetu Lwowskiego, Komandor ord. Franciszka Józefa, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Członek dożyw. Izby Panów, c. k. Radca Dworu, b. Rector magn., emer. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Akademii handlowej w Krakowie, Członek Czeskiej Akademii Umiejętności i król. Czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze, Obywatel honorowy miast Podgórze, Myślenic i Zatora.

Kraków, ul. Studencka 25.

Sekretarz Generalny:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Doktor prawa h. c. Uniwersytetu Lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Właśc. odznaki „Litteris et artibus“, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. prawa kanonicznego i dawnego prawa polskiego Uniw. Jagiell., Członek Czeskiej Akademii Umiejętności i Królewskiego Czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze, Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, Czł. Tow. hist. we Lwowie, b. Dziekan Wydz. prawa Uniw. Ja-

giell., b. Konserwator Komisji centralnej dla zabytków archiwalnych w Galicyi.

Kraków, ul. Garncarska 15.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, c. k. Rada Dworu, Członek dożywotni Izby Panów, Członek c. k. Rady Szkolnej krajowej, Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniw. Jag., Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze.

Kraków, ul. Garncarska 19.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fryderyk Zoll, (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Edward Janczewski, Dr. filoz., b. Prof. p. z. anatomii i fizjologii roślin i b. Dyrektor pracowni botanicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Rada Dworu, b. Rector magn., Członek honorowy Tow. botanicznego w Edynburgu i Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie, Członek korespondent Tow. nauk przyrodniczych w Cherbouргу, Prezes Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie.

Kraków, ul. Wolska 16.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., em. Prof. p. z. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiell., b. Docent literatury polskiej w tymże Uniwersytecie, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Kraków, ul. Sobieskiego 3.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Bolesław Ulanowski, (jak wyżej).

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Władysław Natanson, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniw. w Doparcie, Prof. p. z. fizyki matemat. Uniw. Jagiellońskiego, Członek rzeczywisty Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu oraz Związku Lekarzy i Przyrodników polskich w Petersburgu, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie, Członek francuskiego Towarzystwa fizycznego w Paryżu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.
Kraków, ul. Studencka 3.

Poczet członków zwyczajnych.

A) Czynnici:

1. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

Antoni Małecki, Dr. fil., Właściciel odznaki „Litteris et artibus“, b. Prof. jęz. i liter. polskiej i b. Rector magn. Uniw. lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i b. długoletni Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Członek honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. Adama Mickiewicza i Koła literackiego we Lwowie, Członek korespondent serbskiego Tow. Nauk w Belgradzie. Wybrany członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Lwów, Zakład Ossolińskich.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej Kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Tow. w Moskwie, Doktor historii honoris causa cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Członek historycznego Tow. Nestora w Kijowie, Członek czynny i honorowy cesarskiego Tow. historii i starożytności w Odessie, Członek ho-

norowy Akademii Nauk w Bukareszcie, Członek honorowy słowiańskiego dobroczynnego Towarzystwa w Kijowie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom“ we Lwowie, Członek Centralnej Komisji dla sztuki i historycznych zabytków w Wiedniu, Członek honorowy słowiańskiego wspierającego Towarzystwa w Moskwie etc. Wybrany członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Lwów, Kapituła metrop. grecko-katol.

JE. Stanisław hr. Tarnowski, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ul. Warszawska 12.

Kazimierz Morawski, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1888).

Kraków, ul. Garncarska 19.

Józef Tretiak, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

Kraków, ul. Sobieskiego 3.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego, Członek zakrajowy Akademii Umiejętności w Pradze, Członek korespondent Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek Rady szkolnej krajowej, Zastępca dyrektora c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich tudzież c. k. Komisji rysunkowej. Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Kraków, ul. Batorego 14.

JE. Ludwik Ówikliński, Dr. filoz., Doktor praw h. c. Uniwersytetu Lwowskiego, Doktor rolnictwa h. c. Akademii Ziemiańskiej w Wiedniu, Doktor med. veter. h. c. Akademii weterynaryjnej we Lwowie, Rzeczywisty Tajny Radca, Szef Sekcji w c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Kaw. ord. Żelaznej Korony II kl., były Rector magnific. i Prof. p. z. filologii klasycznej Uniwersytetu lwowskiego, Członek Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek zwyczaj. c. k. austr. Instytutu archeologicznego w Wie-

dniu, Członek korespondent Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Korespondent i b. Konserwator c. k. Komisji central. dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa nauk politycznych w Wiedniu, Członek honorowy Towarzystwa filologicznego we Lwowie i Towarzystwa filozoficznego w Wiedniu, Obywatel honor. miasta Żywca, Kurator fund. Franc. Kochmana dla popierania literatów polskich, Wiceprezes fund. bar. Hirscha dla popierania szkolnictwa ludowego w Galicyi i na Bukowinie, b. Poseł do Rady Państwa. Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1904. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).
Wiedeń VIII, Wickenburggasse 14.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Kaw. Ord. Żelaznej Korony III kl., Dyrektor Seminarium germanistycznego, Członek zagran. Niderlandzkiego Tow. literackiego w Leodyum, Członek c. k. Kom. egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, były docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1904. — (Korespondentem od dnia 2 maja 1895).
Kraków, ul. Studencka 19.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Prof. p. z. języka i literatury polskiej w Uniwersytecie lwowskim, Dyrektor Seminarium filologii polskiej w Uniw. lwowskim, Członek Komisji egzam. dla kand. na naucz. szkół średnich we Lwowie, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa, Prezes Tow. im. A. Mickiewicza we Lwowie, b. Prezes Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie, b. Prezes Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, b. Dyrektor Biblioteki Ord. Krasińskich w Warszawie, b. Prof. p. z. języka i literatury polskiej i b. Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu w Fryburgu szwajcarskim, b. Dziekan Wydziału filozof. Uniw. lwow. w r. 1907/8. Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1906. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).
Lwów, ul. Dąbrowskiego 4, II p.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Komandor ord. Franciszka Józefa, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Posiadacz odznaki papieskiej „Pro ecclesia et pontifice“, Członek honorowy central. Ko-

misyi konserwatorskiej w Wiedniu, b. Prezes Główna Konserwatorów zabytków sztuki i przeszłości Galicyi zachodniej. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).

Kraków, ul. Podwale 2.

Leonard Lepszy, c. k. Starszy Radca górniczy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel Złotego Krzyża zasługi z koroną, Członek Rady pomnikowej w Wiedniu. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 14 maja 1897).

Kraków, ul. Bracka 13.

JE. ks. Józef Bilezewski, Dr. teologii, Arcybiskup lwowski, Rzecznik Tajny Radca, Asystent tronu papieskiego, Hrabia Rzymski, dożyw. Członek Izby Panów, Poseł na Sejm kraj., b. Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek koresp. rzymskiej Akademii archeol. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1900).

Lwów.

Jan Michał Rozwałowski, Dr. filozofii, Prof. p. z. językoznawstwa porównawczego w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek korespondent Tow. Nauk Ugrofińskiego (Société Finno-Ougrienne) w Helsingforsie, Akademii Umiejętności w Petersburgu i Belgradzie oraz król. Czeskiego Tow. Naukowego w Pradze. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 11 maja 1903).

Kraków, ul. Smoleńsk 21.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl §. 16 Statutu Akademii.

Z Wydziału historyczno-filozoficznego wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński	}	obacz str. 13—14
Stefan Pawlicki		
Stanisław Smolka		
Tadeusz Wojciechowski		
Wincenty Zakrzewski		

b) *Zakrajowi:*

Watrośław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa Uniw. Jagiellońskiego, Uniw. w Petersburgu i Budapeszcie, c. k. Radca Dworu, emer. Profesor filologii słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Członek Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, Kaw. ord. pruskich „pour le mérite“ i Korony, posiadacz austr.-węg. i bawarskiej odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski Radca tajny i Kawaler ord. Anny i Stanisława I stopnia i Włodzimierza II stopnia (z gwiazdami), serbskiego wielkiego krzyża ord. Sawy, norweskiego Olafa, bułgarskiego „pour le mérite“, Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie, Pradze i Berlinie, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek korespondent Académie des inscriptions w Paryżu, Członek honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drewniej pismienności“ i „Archeologiczskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Akademii Umiejętności w Bukareszcie i w Sofii, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odessie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Tow. „Ljubitelej jestestwoznania, antropologii i etnografii“ w Moskwie, „Narodopisnej Społeczności českoslovanskej“ w Pradze, Członek honorowy Uniwersytetu w Moskwie, Charkowie, Odessie, Petersburgu i Kijowie, Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica slovenska“ w Lublanie etc. Wybrany członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wiedeń VIII, Kochgasse 15.

c) *Zagraniczni:*

Jan Baudouin de Courtenay, Dr. filoz. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor zwyczajny zasłużony językoznawstwa porównawczego i sanskrytu Uniwersytetu petersburskiego, Profesor językoznawstwa porównawczego na Wyższych Kursach żeńskich w Petersburgu, Profesor języka cerkiewno-słowiańskiego i języków słowiańskich w Instytucie psychoneurologicznym w Petersburgu, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, posiadacz złotego medalu od ces. Akademii Nauk w Petersburgu i brązowego od „Institution ethnogra-

phique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej języków indo-europejskich Uniwersytetu petersburskiego, były Profesor zwyczajny gramatyki porównawczej języków indo-europejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, były Profesor języka rosyjskiego i narzeczy słowiańskich Akademii duchownej w Kazaniu, były Profesor zwyczajny gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpckiego, b. Profesor p. z. tytułarny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Société de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tyłży, Członek korespondent Towarzystwa etnograficznego czesko-słowiańskiego w Pradze, Członek honorowy Towarzystwa finnougryjskiego (Suomalais-Ugrilainen-Seura) w Helsingforsie, Członek-współpracownik ces. rosyjskiego Towarzystwa geograficznego, Członek honorowy Uniwersytetu kazańskiego, Członek honorowy b. estońskiego Towarzystwa „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie, Członek honorowy Towarzystwa neofilologicznego przy Uniwersytecie petersburskim. Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Petersburg, Wasiljewskij Ostrow, Kadetskaja Linia Nr. 9, m. 14.

Aleksander Brückner, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Białogrodzie, Petersburgu i Pradze, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Warszawie i Wilnie. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od roku 1889).

Berlin-Wilmersdorf, Wilhelmsaue 18.

JE. Stojan Novaković, były Prezydent Ministrów, b. Senator i t. d. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Belgrad, ul. Resavska 19.

Henryk Sienkiewicz, Dr. filoz. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Lwowskiego, Właściciel odznaki „Litteris et artibus“. Wybrany członkiem czynnym dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ul. Hoża 22.

Maryan Zdziechowski, Dr. filozofii, Profesor tyt. z. Uniwersytetu Jagiellońskiego dla filologii słowiańskiej i historii literatury powszechnej nowszych czasów. Wybrany członkiem czynnym dnia 25 maja 1908 r. — (Korespondentem od 13 maja 1902).

Kraków, ul. Gertrudy 7.

Gaston Maspero, Dyrektor generalny „du Service des Antiquités de l'Égypte“ w Kairze, Profesor filologii i archeologii egipskiej w Collège de France w Paryżu, Członek „Institut de France“ (Académie des inscriptions et belles-lettres) w Paryżu. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908 r.

Kairo, Musée des Antiquités égyptiennes, Chara Mariette Pacha.
Paryż, 24 Avenue de l' Observatoire (przez sierpień-październik).

Aleksiej Aleksandrowicz Szachmatow, Profesor języka rosyj. na Uniwersytecie w Petersburgu, Członek Akademii Nauk tamże, Prezes jej oddziału dla języka i literatury rosyjskiej. Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910.

Petersburg, Akademia Nauk.

Ulrych Wilamowitz-Moellendorff, Profesor filologii klasycznej na Uniwersytecie w Berlinie, Członek Akademii Umiejętności tamże. Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910.

Berlin Westend-Charlottenburg, Eichenallee 12.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) *Krajowi*:

Fryderyk Zoll, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 7 lipca 1878 r.

Kraków, ul. Studencka 25.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, Doktor praw honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywista Tajny Radca, Kaw. wielkiej wstęgi ord. Leopolda w brylantach, Kaw. ord. Żelaznej Korony I kl., Komandor ord. Franciszka Józefa, dożywotni Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, b. Poseł do Rady Państwa, b. Prezes Koła Polskiego w austr. Radzie Państwa, b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcyi kolei państwowych, b. c. k. Minister finansów, b. Gubernator Banku austro-węgierskiego, c. i k. Minister finansów wspólny. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1876.

Wiedeń VIII, Tulpengasse 3.

JE. Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dr. med. h. c. Uniwersytetu lwowskiego,

Rzeczywisty Tajny Radca, Kaw. wielkiej wstęgi ord. Leopolda, Kaw. ord. Żelaznej Korony I kl., Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, b. c. k. Namiestnik Galicyi, b. Prezydent Rady szkolnej krajowej i b. Prezydent Dyrekcji dóbr i lasów państwowych, Członek czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Poseł na Sejm kraj., b. Profesor prawa politycznego austr. Uniwersytetu Jagiell. — Wybrany członkiem czynnym dnia 10 listopada 1883. — (Korespondentem od r. 1878).

Kraków.

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Dr. praw h. c. Uniwersytetu lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Komandor ord. Corona d'Italia, c. k. Radca Dworu, dożyw. Człon. Izby Panów, b. Sekretarz Generalny Akademii Umiejętności w Krakowie w latach 1891—1903, Członek zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i w Wilnie, oraz Towarzystw historycznych w Petersburgu i Rydze, Dyrektor Archiwum krajowego w Krakowie oraz Muzeum XX. Czarotoryskich w Krakowie, Członek zwyczajny c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, b. Profesor i Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Rudawa pod Krakowem — Kraków, ul. Pijarska 6.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Komandor ord. Franciszka Józefa, emer. Prof. p. z. historii powszechnej i b. Rektor magn. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil., Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Członek Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i Wilnie, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Tow. litewskiego w Tyłży, Towarzystwa historycznego we Lwowie, Towarzystwa historycznego i archeologicznego śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces.

Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich, Tow. ludoznawczego Kaszubskiego w Kartuzach w Prusiech zach., miejskiej Komisji archiwalnej we Lwowie i Kollegium znawców dla zakresu literatury, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl. Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1873).

Lwów, ul. Lelewela 17.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiell. i lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Właściciel odznaki „Litteris et artibus“, c. k. Rada Dvoru, dożywotni Członek Izby Panów, em. Profesor p. z. historii polskiej, b. Rector Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisji centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, b. Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie. Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1881).

Lwów, ul. Zimorowicza 9.

Stefan Pawlicki, Doktor teologii i filozofii, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacji Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Prorektor papieskiego Kollegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkady i trzech rzymskich Akademii: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezione, Członek czynny rzymskiej Societá dei cultori di cristiana archeologia, Członek korespondent papieskiej Akademii archeologii, Członek Zarządu niem. Tow. Goerresowego. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od r. 1884).

Kraków, ul. Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ul. Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu lwowskiego i Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Właściciel odznaki honorowej „Litteris et artibus“, c. k. Rada Dvoru, b.

Rector magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek zwyczajny Rady archiwalnej w Wiedniu, Członek czynny Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu, Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek honorowy Muzeum Narodowego w Rapperswilu, Towarzystwa heraldycznego we Lwowie, Kasy literackiej w Warszawie i Towarzystwa tatrzańskiego w Krakowie, Wiceprezes Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, b. Wiceprezes Tow. historycznego we Lwowie, Członek czynny Tow. archeologicznego w Moskwie, Członek Tow. historycznego w Petersburgu. Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 r. — (Korespondentem od r. 1888).

Lwów, ul. Zyblikiewicza 24.

Władysław Abraham, Dr. praw, c. k. Radea Dworu, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Komandor papieskiego ord. św. Grzegorza, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniwersytetu lwowskiego, b. Rektor magn., b. Docent Uniw. Jagiell., Członek rządowej Komisji egzaminacyjnej prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Lwów, ul. Długosza 16.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Doktor filozofii h. c. Uniw. Lwowskiego, Radea szkolny, Kaw. ord. Franciszka Józefa i Żelaznej Korony III kl., b. Prof. c. k. gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903 r. — (Korespondentem od r. 1884).

Lwów, ul. Andrzeja Gołąba 8.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. praw, Dr. praw honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Doktor filozofii h. c. Uniw. lwowskiego, Rzeczywisty Tajny Radea, b. c. k. Namiestnik Galicyi, hon. Prof. prawa karnego i rzymskiego na Uniwersytecie lwowskim, dożywotni Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, b. Prof. p. z. prawa rzymskiego Uniw. lwowskiego, Członek c. k. Trybunału państwa, Członek c. k. Rady szkolnej kraj. Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1885).

Lwów, ul. Matejki 4.

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., c. k. Rada Dworu, Prof. p. z. historii austr. Uniwersytetu lwowskiego, Rector magn. w r. 1911/12, Członek c. k. Komisji egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich i teoretycznych egzaminów oddziału prawno-histerycznego na Wydziale prawa i adm i stracyi we Lwowie, Członek korespondent Muzeum Narodowego w Rapperswilu, Przewodniczący Rady wykonawczej Macierzy Polskiej, b. c. k. Konserwator sekcji II, Zastępca Przewodniczącego Kolegium rzeczoznawców dla literatury, Członek Komisji konkursowej Franciszka Kochmana. Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1900).
Lwów, ul. św. Mikołaja 9.

Szymon Askenazy, Dr. filoz., Prof. p. z. historii nowożytnej na Uniwersytecie lwowskim. Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910. — (Korespondentem od dnia 6 maja 1907).
Lwów, ul. Trzeciego Maja 3.
Warszawa, ul. Włodzimierska 10.

Stanisław Krzyżanowski, Dr. praw i filozofii, Profesor p. z. nauk pomocniczych historycznych i historii średniowiecznej w Uniw. Jagiell., Dziekan Wydziału filozof. w r. 1910/1911, Dyrektor Archiwum aktów dawnych m. Krakowa, b. Konserwator zabytków archiwalnych w Krakowie i W. Ks. Krakowskim, Paleograf-archiwista Stolicy św., Członek korespondent Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek zwyczajny c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Prezes Tow. miłośników historii i zabytków Krakowa. Wybrany członkiem czynnym dnia 19 maja 1911. — (Korespondentem od 13 maja 1902).
Kraków, ul. Sławkowska 31.

aa) Członkowie nadliczbowi przybrani:

w myśl § 16 Statutu Akademii.

Z Wydziału filologicznego wybrani dnia 30 października 1892 roku

Antoni Małecki	} obacz str. 6—7.
Kazimierz Morawski	
Stanisław hr. Tarnowski	
Józef Tretiak	

b) Zakrajowi:

JE. Antoni Rityr Randa, Dr. praw, także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. c. k. Minister dla Czech, Rzeczywisty Tajny Radea, Kaw. ord. Żelaznej Korony I kl., Komandor ord. Franciszka Józefa II kl. z gwiazdą, posiadacz odznaki austr.-węg. „Litteris et artibus“, Komandor rosyjskiego ord. św. Stanisława, b. Profesor p. z. prawa austriackiego cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes czeskiej Akademii Umiejętności, Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Bolonii. Wybrany członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Praga, Seminar česke právnické fakulty.

Wilhelm Fráknoi, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat klasztoru BMV z Szent-Jobb etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Budapeszcie, Pradze i Belgradzie, Towarz. histor. w Ostrzychomiu etc. Wybrany członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jarosław Goll, Dr. fil., Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, Właściciel odznaki „Litteris et artibus“, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., c. k. Radea Dworu, dożywotni członek Izby Panów, hon. Profesor p. z. historii powszechnej na Uniwersytecie czeskim i b. Rektor magnif., Członek zwyczajny król. czeskiego Towarzystwa naukowego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek zwycz. c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, b. Członek Rady pomnikowej przy Komisji central. dla ochrony zabytków w Wiedniu. Wybrany członkiem czynnym 17 maja 1900.

Praga, Smichov 478.

Emil Ott, Dr. praw, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Właściciel odznaki austr.-węg. „Litteris et artibus“, dożywotni Członek Izby Panów, c. k. Radea Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. procesu cywilnego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Prezes c. k. Komisji rządowej egz. oddziału sądowego, Członek zwyczajny król. czeskiego Towarzystwa naukowego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania

Rocznik Akademii 1912/1913.

2

prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Moravská právnická jednota“ w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratorium Akademii hr. Straki. Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Praga II, Kremencová ul. 8.

Jaromir Čelakovský, Dr. praw, b. Rektor Uniw. w r. 1911/1912, Profesor p. z. prawa czeskiego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, c. k. Radca Dworu, Członek zwyczaj. król. czeskiego Towarzystwa naukowego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, em. Dyrektor Archiwum król. głów. m. Pragi, b. Poseł do Rady Państwa i na Sejm Królestwa czeskiego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Petersburgu, Członek koresp. Instytutu francuskiego (Académie des sciences morales et politiques) w Paryżu, Członek krajowej Komisji historycznej, Wiceprezes i Członek zwyczaj. c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Prezes Towarzystwa historycznego w Pradze, Obywatel honor. kilku miast etc. Wybrany członkiem czynnym dnia 6 maja 1907. — (Korespondentem od dnia 13 maja 1902).

Praga, Nr. 71—I.

Ludwik de Pastor, Dr. filozofii, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. historii powszechnej na Uniwersytecie w Innsbrucku, Kaw. Krzyża Rycerskiego ord. Piusa i Komandor ord. św. Sylwestra, Komandor ord. św. Grzegorza z gwiazdą, Kaw. Wielkiego Krzyża św. Grzegorza, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Leodyum i w Wrocławiu, Członek Akademii Umiejętności w Pradze, „Accademia Pontificia“ i „Accademia di S. Luca“ w Rzymie, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Wiedniu i Zagrzebiu, „Società Colombaria“ w Florencji, „Académie royale d'archéologie“ w Antwerpii, Dyrektor „Istituto austriaco di studi storici“ w Rzymie. Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1904).

Rzym, Via della Croce 74.

Innsbruck, Uniwersytet.

c) Zagraniczni:

X. Edward Likowski, Dr. teologii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Monasterskiego, Biskup Sufragan poznański,

Asystent Tronu pap., Administrator Dyecezyi poznańskiej, Prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany członkiem czynnym dnia 14 listopada 1887.

Poznań.

Tadeusz Korzon, b. starszy Nauczyciel gimnazjum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordynacji Zamoyskiej, Doktor filozofii h. c. Uniwersytetu we Lwowie, Członek honor. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. Miłośników historii w Warszawie, Tow. Opieki nad zabytkami przeszłości, Pol. Towarzystwa krajoznawczego, Kasy literackiej, Tow. Literatów i Dziennikarzy polskich w Warszawie, Tow. Bratniej pomocy Słuchaczy Politechniki we Lwowie, Związku Narodowego Polskiego w Północnej Ameryce. Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1888).

Warszawa, ul. Żabia 4.

Aleksander Jabłonowski, Prezes Towarzystwa Naukowego warszawskiego, Członek honorowy Tow. miłośników historii w Warszawie, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. historycznego im. Nestora w Kijowie oraz Tow. Kasy literackiej, Tow. literatów i dziennikarzy, Biblioteki publicznej i Tow. Krajoznawczego w Warszawie, Członek rzeczywisty Towarzystwa historii i starożytności w Moskwie. Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1894).

Warszawa, ul. Hoża 20.

Teodor Wierzbowski, Doktor filologii słowiańskiej, Profesor zasłużony zwyczajny cesarskiego Warszawskiego Uniwersytetu, Dyrektor Warszawskiego Archiwum Głównego aktów dawnych, Zarządzający archeologicznym i numizmatycznym gabinetem Warszawskiego Uniwersytetu, Członek Komisji Emerytalnej Królestwa Polskiego (jako delegat Ministerium Oświaty), Członek założyciel Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Rzeczywisty Radca stanu, Kawaler cesarskich i królewskich orderów św. Włodzimierza klasy IV, św. Anny II kl. i św. Stanisława II i III kl., posiada medal złoty im. Puszkina od ces. petersburskiej Akademii Nauk. Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1903.

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 74.

2*

Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) *Krajowi:*

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., em. Prof. p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Obywatel honorowy m. Lwowa, Członek honorowy Tow. chemików czeskich w Pradze, Towarz. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Tow. im. Kopernika, Tow. lekarskiego, polskiego Towarzystwa aptekarskiego we Lwowie, b. Docent chemii w Akademii weterynaryi we Lwowie. Wybrany członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od r. 1874).

Lwów, ul. Sobieszczyzny 15.

Józef Rostafiński, Dr. fil., em. Prof. p. z. botaniki, wykładający w charakterze Prof. honorowego na Uniw. Jagiell., b. Dyrektor Ogródu botanicznego Uniw. Jagiell., Przewodniczący Komisji historii nauk matematyczno-przyrodniczych Akad. Umiej., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk przyr. w Cherbourg, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Członek c. k. Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Dyrektor Kursów im. A. Baranieckiego. Wybrany członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, Plac Groble 5.

Jan Franke, c. k. Radca Dworu, Komandor ord. Franciszka Józefa, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Prof. mechaniki w Szkole politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisji egzaminacyjnej dla II egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ul. Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od r. 1876).

Kraków, ul. Wolska 16.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Prof. p. z. fizjologii Uniwersytetu Jagiell., Rektor tegoż Uniwersytetu w r. 1904/5. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, ul. Zwierzyniecka 13.

Benedykt Dybowski, Dr. med., em. Prof. zwycz. zoologii Uniw.

lwowskiego, b. Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, Członek kilku Towarzystw naukowych. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Lwów, ul. Długosza 14.

Emil Godlewski, Dr. fil., Prof. p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Członek honorowy polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek korespondent Académie des Sciences de l'Institut de France w Paryżu, Członek korespondent Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego w Francyi, b. Prof. Szkoły rolniczej w Dublinach. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, ul. Straszewskiego 6.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Dr. nauk technicznych h. c., hon. Prof. mineralogii i geologii w Szkole politechnicznej lwowskiej, Członek hon. pol. Tow. przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek ces. rosyj. Tow. mineralogicznego w Petersburgu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich. Wybrany członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1887).

Lwów, Politechnika.

Karol Olszewski, Dr. fil., c. k. Radca Dworu, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Prof. p. z. chemii Uniwersytetu Jagiell., Członek czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich, Członek hon. Tow. lekarskiego w Wilnie, Członek hon. Polskiego Tow. przyrodników im. Kopernika we Lwowie. Wybrany członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ul. Jagiellońska 22.

Władysław Natanson, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od r. 1893).

Kraków, ul. Studencka 3.

Tadeusz Browicz, Dr. med., c. k. Radca Dworu, Prof. i b. Rektor magn. Uniw. Jagiell., Członek zagraniczny czeskiej Akad. Umiej. w Pradze, Członek hon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Tow. lekarskich w Wilnie, Lublinie, Krakowie, Lwowie i Łodzi. Wy-

brany członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).

Kraków, ul. Krupnicza 5.

Kazimierz Kostanecki, Dr. med., Prof. p. z. anatomii opisowej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl. Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 12 maja 1896).

Kraków, ul. Kolejowa 10.

Leon Marchlewski, Dr. filoz., Prof. p. z. chemii lekarskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1899).

Kraków, ul. Zyblikiewicza 6.

Antoni Wierzejski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, em. Prof. p. z. zoologii Uniw. Jagiell., b. Dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich. Wybrany członkiem czynnym dnia 6 maja 1907. — (Korespondentem od r. 1891).

Kraków, ul. Wielopole 6.

Władysław Kulczyński, Dr. filozofii honoris causa Uniw. Jagiell., c. k. Radca Rządu, em. Prof. Gimnazjum św. Jacka w Krakowie, Docent pryw. systematyki zoologicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek honor. pol. Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek Towarzystwa zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Korespondent Nasawskiego Towarzystwa przyrodniczego w Wiesbaden. Wybrany członkiem czynnym dnia 22 maja 1912. — (Korespondentem od d. 4 maja 1894).

Kraków, ul. Niecała 1.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., em. Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, były Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radea Dworu, Członek rzeczywisty Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek zakrajowy król. Tow. naukowego czeskiego w Pradze, Członek korespondent Towarzystwa naukowego w Getyndze, Członek korespondent królewskiej Akad. Umiejętności w Berlinie, Członek Tow. „Circolo matematico“ w Palermo. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III, Stammgasse 9.

Edward Suess, Doktor filozofii, medycyny i nauk technicznych honoris causa, em. Profesor geologii na Uniwersytecie w Wiedniu, b. Prezes Akademii Umiejętności w Wiedniu i b. Prezes jej Wydziału matematyczno-przyrodniczego. Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903.

Wiedeń II/2, Afrikanergasse 9.

Franciszek Vejdovský, Dr. filozofii, Prof. p. z. zoologii i anatomii porównawczej Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Cambridge (Anglia), Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Członek czynny i Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego król. czeskiego Tow. naukowego w Pradze, Korespondent „Academy of Natural Sciences“ w Filadelfii, „Société de Biologie“ w Paryżu, Członek czynny „Société Imp. des amis de la nature, d'anthropologie et d'ethnographie“ w Moskwie, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Zagrzebiu, „Société zoologique“ w Paryżu, „Zoological Society“ w Londynie i wielu innych Towarzystw. — Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903.

Praga II, Riegrovo nábreží 20.

Bohuslav Brauner, Dr. filoz., Profesor p. z. chemii na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Doctor of Science h. c. Uniwersytetu w Manchester, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Kaw. ces. rosyj. ord. św. Stanisława II kl., Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek honorowy „České chemické Společnosti“ w Pradze, Członek międzynarodowej Komisji dla wag atomowych, Late Berkeley Fellow of Owens College w Manchester, Członek honorowy „Chemical Society“ tamże i dożywotni Członek Towarzystwa Owens College Union tamże, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Nowym Yorku. — Wybrany członkiem czynnym dnia 21 maja 1909.

Praga, Kral. Vinohrady, Čelakovského 14.

c) Zagraniczni:

Piotr Duhem, Dr. nauk matematycznych, Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu w Lowanium, Profesor fizyki teoretycznej Uniwersytetu w Bordeaux, Korespondent

„Institut de France“ w Paryżu, Członek zagraniczny król. Akademii Nauk w Brukselli, Członek korespondent „Société hollandaise des Sciences“ w Haarlem i „Société batave des Sciences expérimentales“ w Rotterdamie, Członek honorowy „Société scientifique“ w Brukselli, Członek korespondent „Reale Istituto Veneto di scienze, lettere et arti“ w Wenecyi. Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1904 r.

Bordeaux, 18 rue de la Teste.

Marya Skłodowska-Curie, Dr. filozof., Prof. fizyki przy Sorbonie w Paryżu. Wybrana członkiem czynnym dnia 21 maja 1909.

Paryż, 12 rue Cuvier.

Jacques Loeb, Członek Rockefeller Institute for medical research w Nowym Yorku. Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910.

Nowy York, 66 th. Str. and Avenue A.

B) Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Adam Antoni Kryński, Magister nauk filolog.-histor., Profesor zwyczaj. filologii słowiańskiej Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Seminarium slawistycznego tegoż Uniwersytetu, Prezes Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, Redaktor „Prac filologicznych“, Członek-założyciel Towarzystwa Naukowego warszawskiego, b. Przewodniczący Wydziału językoznawstwa i literatury tegoż Towarzystwa w Warszawie. Wybrany dnia 13 listopada 1889.

Lwów, ul. Fredry 9.

JE. Karol Hrabia z Brzezia Lanckoroński, Rzeczywisty Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Kaw. ord. Złotego Runa i Kaw. honorowy ord. maltańskiego, b. Wiceprezes Komisji centralnej dla zachowania zabytków sztuki w Austrii, Doktor praw i Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu berlińskiego, Obywatel honorowy miasta Aquileja, Członek austriackiego „Kunstrat“, Kuratoryi austriackiego Muzeum art.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek korespondent Akademii Umiejętności i Członek honorowy Akademii Sztuk pięknych i Towarzystwa geograficznego

w Wiedniu, Członek Towarzystwa archeologicznego austriackiego w Wiedniu i archeologicznego niemieckiego w Rzymie i Rady nadzorczej Instytutu niemieckiego dla historii sztuki w Florencyi i t. d. Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń III, Jacquingasse 18 i Rozdół (Galicya).

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Prof., Wicerektor i Bibliotekarz gimn. Albertinum, Komandor i Oficer serbskiego ord. św. Sawy i Komandor czarnogórskiego ord. Daniła, Kaw. rosyjskiego ord. św. Stanisława, Prezes Wydz. filolog. i etnogr. „Maćicy Serbskeje“, Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje“, Członek honorowy Maćicy Serbskeje w Budyshynie, Matice Srpske w Nowym Sadzie i Łużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek nadzwyczajny Tow. nauk w Zgorzlecu, Członek zagraniczny Akademii Umiejętn. w Pradze, Członek korespondent król. serb. Akademii Umiejętności w Belgradzie, Południowo-słowiańskiej Akad. w Zagrzebiu, Ces. rosyj. Tow. dREWnej piSMiennosti w Petersburgu, król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze i Społeczności Národopisného Musea Československého w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Freiberg w Saksonii, Hainehenerstr. 6, I.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Profesor p. z. historii sztuki nowożytnej w Uniwersytecie lwowskim, b. Korespondent c. k. Komisji centralnej dla zachowania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Wiceprezes rzeczoznawców dla dzieł sztuki. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ul. Romanowicza 11.

Jan Czubek, Radca szkolny, em. Profesor gimnaz. w Krakowie. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, ul. Jana Kochanowskiego 18.

Jerzy hr. Mycielski, Dr. filozofii, Profesor p. z. historii sztuki Uniwersytetu Jagiell., Oficer król. ord. Włoskiej Korony, Oficer król. ord. holenderskiego Orange-Nassau, Prezes „Towarzystwa opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury“, Redaktor „Przeгляdu Polskiego“, Członek Rady pomnikowej przy Komisji central. dla ochrony zabytków w Wiedniu, Członek Komisji budowy Zamku cesarskiego w Wiedniu, Członek Komitetu budowy Zamku

królewskiego na Wawelu, Członek Rady artystycznej przy Konsystorzu książęco-biskupim w Krakowie, Prezes Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Narodowego w Rapperswilu. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, Rynek główny 43.

Bronisław Ignacy Kruczkiewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminarium i Proseminaryum filologicznego Uniwersytetu lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Członek i Dyrektor c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, Dyrektor c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatek na nauczycielki w liceach żeńskich we Lwowie, Dyrektor c. k. Komisji egzamin. dla kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych we Lwowie, b. Dziekan i Rektor magnif. Uniw. lwow., Prezes Towarzystwa filologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Lwów, ul. Turecka 1.

Gustaw Bauch, Dr. filozofii, Profesor gimnazjalny. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Wrocław I., Ohlau-Ufer 32 a.

Włodzimierz Józef Demetrykiewicz, Dr. praw, Kaw. ord. Franciszka Józefa, Profesor nadzwyczajny tytularny archeologii przedhistorycznej na Uniwersytecie Jagiellońskim, b. c. k. Konserwator zabytków starożytnych, Kustosz Muzeum antropologiczno-archeologicznego Akademii, Sekretarz Komisji antropologicznej, Członek koresp. austr. Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek zakrajowy Sekcji archeologicznej Muzeum Królestwa czeskiego w Pradze, Członek Towarzystwa antropologicznego w Berlinie i Wiedniu i Towarzystwa starożytników w Królewcu. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ul. Smoleńska 19.

Stanisław Jan Schneider, Dyrektor c. k. gimnazjum III we Lwowie, Wiceprezes Towarzystwa filologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 11 maja 1903 r.

Lwów, ul. Batorego 5.

Ludwik Fournier, b. Profesor, literat. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Lyon, rue Chazière 18.

Bolesław Erzepki, Dr. filozofii, Bibliotekarz i Konserwator zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek zagraniczny archeologicznej Sekcyi Muzeum Królestwa czeskiego w Pradze. Wybrany dnia 17 maja 1904.
Poznań, ul. Wiktorji 26.

Stanisław Ptaszycki, Docent historii literatury i języka polskiego w Uniwersytecie petersburskim, Lektor języka rosyjskiego w rzym.-katol. Akademii Duchownej, Prezes Macierzy polskiej w Petersburgu, Wiceprezes Tow. Bibliotekoznawstwa w Petersburgu, Członek wielu Towarzystw naukowych polskich i rosyjskich. Wybrany dnia 17 maja 1904.
Petersburg, ul. Żukowskiego 38.

Wilhelm Bruchnalski, Dr. filozofii, Profesor p. z. literatury polskiej Uniwersytetu lwowskiego, Wiceprezes Tow. ludoznawczego we Lwowie. Wybrany dnia 19 maja 1905 r.
Lwów, ul. Lenartowicza 5.

Ignacy Chrzanowski, Profesor p. z. historii literatury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wybrany dnia 11 maja 1906.
Kraków, ul. Biskupia 2.

JE. Kazimierz Chłędowski, Dr. praw, Rzeczywisty Tajny Radca, b. c. k. Minister, Komandor ord. Franciszka Józefa, Kaw. ord. ces. Leopolda. Wybrany dnia 6 maja 1907.
Wiedeń IV, Alleegasse 11.

Jan Łoś, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Magister filologii słowiańskiej, Profesor zwyczajny tegoż przedmiotu w Uniwersytecie Jagiellońskim, Dyrektor Seminarjum slawistycznego tamże, Członek rzeczywisty ces. ros. Towarzystwa archeologicznego w Petersburgu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich. Wybrany dnia 6 maja 1907.
Kraków, ul. Kapucyńska 7.

Piotr Bienkowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. archeologii klasycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Dyrektor Seminarjum archeologii klasycznej, Dyrektor połączonych zbiorów sztuki i archeolo-

gii, Członek zwyczajny Instytutu archeologicznego oraz b. Korrespondent Centralnej Komisji dla konserwowania zabytków sztuki i pomników historycznych w Wiedniu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli rysunków, Członek Society for the promotion of hellenic studies w Londynie, Członek Towarzystwa „Verein der Altertumsfreunde im Rheinlande“ w Bonn, Członek Towarz. filologiczno-archeologicznego „Eranos“ w Wiedniu, Wiceprezes Tow. numizmatycznego w Krakowie, Dziekan Wydziału filozoficznego w r. 1908/9. Wybrany dnia 21 maja 1909.

Kraków, ul. Warszawska 3.

Karol Hadaczek, Dr. filozofii, Profesor p. z. archeologii klasycznej i prehistorii na Uniwersytecie lwowskim, Kierownik zakładu archeologicznego tamże, Członek zwyczajny c. k. Instytutu archeologicznego w Wiedniu, b. c. k. Konserwator dla utrzymania zabytków przeddziejowych, Współpracownik Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie. Wybrany dnia 21 maja 1909.

Lwów, ul. Supińskiego 3.

Tadeusz Grabowski, Dr. filozofii, Profesor nadzwyczajny tytularny historii literatury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Profesor I Szkoły realnej w Krakowie, Przewodniczący Zarządu powsz. wykładów uniwersyteckich, Członek główn. Zarządu Towarzystwa Szkoły ludowej. Wybrany dnia 21 maja 1909.

Kraków, ul. Podwale 1.

Edward Porębowicz, Dr. filozofii, Profesor p. z. filologii romańskiej w Uniwersytecie lwowskim, Dyrektor Seminarium filologii romańskiej, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, liceów żeńskich i Akademii handlowej we Lwowie, Członek Tow. dantejskiego w Florencji. Wybrany dnia 23 maja 1910 r.

Lwów, ul. Jabłonowskich 22.

Tadeusz Sinko, Dr. filozofii, Prof. p. z. filologii klasycznej w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Docent pryw. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Redaktor czasopisma filologicznego „Eos“. Wybrany dnia 23 maja 1910.

Lwów, ul. Kadecka 14.

Stanisław Witkowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. filologii klasy-

cznej w Uniwersytecie lwowskim, Członek korespondent austr. Instytutu archeologicznego w Wiedniu. Wybrany dnia 23 maja 1910.
Lwów, ul. Zielona 25.

Kazimierz Nitsch, Dr. filoz., Profesor p. n. filologii słowiańskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany dnia 19 maja 1911.
Kraków, Salwator, ul. Gontyna 12.

Antoni Meillet, Profesor gramatyki porównawczej w Collège de France, Dyrektor studyów (directeur d'études) przydzielony dla gramatyki porównawczej w École des hautes études, Profesor honorowy języka armeńskiego w École des langues orientales w Paryżu. Wybrany dnia 19 maja 1911.
Paryż XIV, rue d'Alesia 65.

Józef Korzeniowski, Dr. filozofii, Starszy Bibliotekarz Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, b. Korespondent c. k. centralnej Komisji dla zabytków sztuki w Wiedniu. Wybrany dnia 22 maja 1912.
Kraków, ul. Smoleńska 13.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, emer. Prof. p. z. statystyki, nauki administracji i austriackiego prawa administracyjnego Uniw. lwowskiego, Członek Wydziału krajowego i Zastępca Marszałka kraj. w Wydziale, Członek c. k. rządowej Komisji egzam. oddziału nauk politycznych, Członek korespondent c. k. centralnej Komisji statyst. w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Członek Komitetu c. k. galicyjskiego Towarz. gospodar., Członek austriackiej Rady rolniczej i Rady dla dróg wodnych, Członek Rady wykonawczej „Macierzy Polskiej“, Poseł na Sejm kraj., Członek Komisji dla reformy administracji w państwie austriackiem. Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Lwów, ul. Mochnackiego 23.

Maksymilian Perlbach, Dr. filoz., b. Profesor, Tajny Radca rządowy, Dyrektor oddziału król. Biblioteki w Berlinie. Wybrany dnia 9 maja 1893.
Berlin W. 50, Regensburgerstr. 30.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Doktor honoris causa Uniwersytetu

w Dorpacie i Uniwersytetu w Lowanium, Członek ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie i ces. Towarzystwa historii i starożytności przy Uniwersytecie moskiewskim. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Bruksella, Boulevard Saint-Michel, 22.

Antoni Prochaska, Dr. filoz., Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ul. Kurkowa 5.

Aleksander Semkowicz, Dr. filoz., em. Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej III kl., Redaktor „Kwartalnika historycznego“. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ul. św. Zofii 7.

Michał Hruszewski, Magister historii ruskiej, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Charkowie, Profesor p. z. hist. powszechnej z wykładem ruskim Uniwersytetu lwowskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Prezes Towarzystwa naukowego im. Szewczenki we Lwowie, Dyrektor Sekeyi historycznej i Komisji archeograficznej tegoż Tow., Prezes Tow. naukowego ukraińskiego dla nauki i sztuki ukraińskiej w Kijowie, Prezes Spółki wydawniczej ukraińsko-ruskiej, Członek czynny lub honorowy kilku stowarzyszeń naukowych. Wybrany dnia 3 maja 1895.

Lwów, Zofiówka, willa własna.

Józef Milewski, Dr. praw, em. Prof. p. z. ekonomii politycznej Uniwer. Jagiellońskiego, Prof. honorowy Uniwersytetu lwowskiego, Członek korespon. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, b. Poseł do Rady Państwa, Poseł na Sejm krajowy, b. Wiceprezes Tow. rolniczego w Krakowie, Dyrektor Banku krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Lwów, ul. Kościuszki 16.

Ernest Till, Dr. praw, Prof. p. z. austriackiego prawa cywilnego na Uniwersytecie lwowskim, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Dziekan Wydziału prawa w r. 1906/7, Prezes lwowskiego Towarzystwa prawniczego, Redaktor „Przeglądu prawa i administracji“. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ul. Pańska 4.

historji kościelnej w Uniwersytecie Jagiellońskim przedtem lwowskim i tamże Rektor magn. w. r. 1903/4, b. Docent Uniw. Jagiell., Paleograf-archiwista Stolicy św. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ul. Wygoda 11.

Zygmunt Celichowski, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Kórnickiej, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek korespondent Tow. historyczno-literackiego w Paryżu. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kórnik, W. Ks. Poznańskie.

Władysław Smoleński, Radca Prokuratoryi w Królestwie Polskim, Członek-założyciel Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Warszawa, ul. Hoża 26.

Edmund Radwan Krzymuski, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., były Rector magn., Prof. p. z. prawa i postępowania karnego Uniwersytetu Jagiell., Dyrektor Seminarjum prawniczego tamże, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału nauk politycznych, Wiceprezes i Członek jej oddziału sądowego i historyczno-prawniczego, Członek Komisji dla egzaminów sędziowskich, Członek honorowy stowarzyszeń akademickich: „Pomoc wzajemna uczniów Uniwersytetu Jagiell.“, „Biblioteka uczniów Wydz. prawa“ i „Czytelnia Akademicka imienia Adama Mickiewicza“, b. Prezes Towarzystwa i Konserwatorium muzycznego w Krakowie. Wybrany dnia 17 maja 1904.

Kraków, ul. Jabłonowskich 5.

X. Stanisław Ksawery Chodyński, Dr. prawa kanonicznego, Kandydat św. Teologii, Protonotaryusz Apostolski, Prałat-Dziekan Kapituły Włocławskiej, Wikaryusz generalny biskupi i Oficyał Konsystorza w Włocławku, Członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wybrany dnia 17 maja 1904.

Włocławek (Król. Polskie).

Fryderyk Papée, Dr. filoz., Kaw. ord. Franciszka Józefa, Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, Konserwator c. k. centralnej Komisji dla zabytków sztuki. Wybrany dnia 6 maja 1907.

Kraków, Plac Groble 6.

X. Władysław Chotkowski, Dr. św. teologii, em. Profesor hi-

stori kościelnej i Dyrektor Seminarium hist. kośc. w Uniwersytecie Jagiellońskim, Prałat domowy J. Św., Kanonik katedralny krakowski, Radca refer. ks.-biskupiego Konsystorza, obrońca węzła małżeńskiego w ks.-biskupim Sądzie duch., Cenzor ksiąg treści relig., Członek honorowy Towarzystwa naukowego w Toruniu, b. Deputowany do Rady Państwa, b. Rektor Uniwersytetu, były Radca m. Krakowa, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Komandor ord. Franc. Józefa, Odznaczony krzyżem „pro Ecclesia et Pontifice”. Wybrany dnia 15 maja 1908.

Kraków, ul. Kanonicza 20.

Franciszek Ksawery Fierich, Dr. praw, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Profesor p. z. procesu cywilnego austriackiego, Członek Trybunału Stanu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej rządowej oddziału historyczno-prawniczego i sądowego, Wiceprezes oddziału politycznego, Członek Komisji dla egzam. sędziowskich, Przewodniczący Sądu polubownego bractw górniczych w Krakowie, naczelny redaktor „Czasopisma prawniczego i ekonomicznego”, Radca miejski krakowski, Dziekan Wydziału prawniczego w r. s. 1901/2 i 1906/7, Rektor Wszechnicy Jagiellońskiej w r. 1908/9. Wybrany dnia 15 maja 1908.

Kraków, ul. Batorego 21.

Włodzimierz Czerkawski, Dr. praw, Profesor p. z. ekonomii politycznej i statystyki na Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego, Wiceprezes drugiej c. k. Komisji egzaminacyjnej na Studium rolniczym, Dziekan Wydziału prawa w r. 1909/10. Wybrany dnia 23 maja 1910.

Kraków, ul. Jana Kochanowskiego 2.

Ignacy Koschembahr-Łyskowski, Doktor praw, Profesor p. z. prawa rzymskiego w Uniwersytecie lwowskim, Członek rządowej Komisji egzaminacyjnej oddziału prawno-historycznego, b. Referendarz przy Najwyższym Trybunale (Kammergericht) w Berlinie, b. Profesor zwyczajny prawa rzymskiego w Uniwersytecie w Fryburgu szwajcarskim, tamże 1889—1900 Dziekan Wydziału prawniczego, 1908/09 Dziekan Wydziału prawa i administracji w Uni-

Rocznik Akademii 1912/1913.

3

wersytecie lwowskim, Członek czynny dell'Istituto di diritto romano w Rzymie, Wybrany dnia 23 maja 1910 r.

Lwów, ul. Andrzeja Potockiego 28.

Stanisław Wróblewski, Dr. praw, Profesor p. z. prawa rzymskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego i sądowego, Członek Komisji dla egzaminów sędziowskich, Dziekan Wydziału prawa w r. 1910/11. Wybrany dnia 23 maja 1910.

Kraków, ul. św. Jana 15.

Karol Kadlec, Dr. praw, Profesor p. z. historii ustawodawstwa słowiańskiego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Członek czynny i Sekretarz Wydziału I czeskiej Akademii Umiejętności tamże, Członek nadzwyczajny król. czesk. Towarzystwa naukowego tamże, Członek rosyj. Instytutu archeolog. w Carogrodzie, Członek korespondent serbskiej Akademii Umiejętności w Białogrodzie i Poł-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego i oddziału nauk politycznych, Redaktor „Sbornika věd právních a státních“. Wybrany dnia 19 maja 1911.

Praga, Kral. Vinohrady, ul. Mánesova 1111 (41 n.),

Kazimierz Twardowski, Doktor filozofii, Profesor p. z. filozofii w Uniwersytecie lwowskim, Dyrektor Seminarium filozoficznego i Pracowni psychologicznej Uniwersytetu lwowskiego, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Docent prywatny filozofii w Uniwersytecie wiedeńskim, Przewodniczący Polskiego Towarzystwa filozoficznego, Członek-założyciel wiedeńskiego Towarzystwa filozoficznego, Wydawca i Redaktor miesięcznika „Ruch filozoficzny“. Wybrany dnia 19 maja 1911.

Lwów, ul. św. Zofii 46.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor historii nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ul. Podzamecze 22.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematycz.-fizycznych“ i „Wia-

domości matematycznych“, Współwydawca „Biblioteki mat.-fizycz.“ i publikacji „Fontes et commentationes“, Członek-założyciel i b. Wiceprezes Tow. Naukowego Warszawskiego, Przewodniczący Komisji stałej meteorologicznej przy Wydziale mat.-przyr. tegoż Towarzystwa, b. Przewodniczący Rady Kursów Naukowych w Warszawie, Członek honorowy i b. Prezes Koła matem.-fizycz. w Warszawie, Członek-założyciel i b. Prezes Komitetu Towarzystwa Biblioteki publicznej w Warszawie, Członek zagraniczny król.-czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze, Członek korespondent król. Towarzystwa Umiejętności w Liège, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Niemieckiego Zjednoczenia matematyków, Petersburskiego Tow. matematycznego, Towarzystwa matematycznego francuskiego, Towarzystwa „Circolo matematico di Palermo“, Stowarzyszenia „International Association for promoting the study of quaternions etc.“, Towarzystwa włoskiego postępu nauk, Instytutu międzynarodowego bibliograficznego w Brukseli, Instytutu „Comité permanent des Congrès internationaux d'Actuaires“ itd. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ul. Marszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii, Docent mikrobiologii i uprawy roślin przy Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ul. Pędzichów 9.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Dyrektor Szkoły Przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ul. św. Filipa 5.

Hugo Zapalowiez, Dr. praw, em. c. i k. Major audytor w rezerwie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Lwów, ul. Sadownicka 72.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwersytecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Petersburg, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, c. k. Radca Dworu, Profesor przy „Hochschule für Bodenkultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell.,

Komandor ord. Daniła „*mérite agricole*“, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, Członek Tow. naukowego „*Leopoldina*“ w Halle, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego. Wybrany dnia 2-go maja 1895.

Wiedeń XIX, Hasenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1911/12, Komandor król. ord. Korony Rumunii, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent c. k. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze, Członek Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie i c. k. Towarzystwa geograficznego w Wiedniu, Członek honorowy Polskiego Towarzystwa balneologicznego. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ul. Kolejowa 5.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. z. astronomii i geofizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Kraków, ul. Kopernika 25.

Karol Władysław Rothert, Dr. botaniki, b. Profesor zw. botaniki na Uniwersytecie w Odessie, Członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Członek-korespondent *Deutsche Botanische Gesellschaft* w Berlinie, Członek-korespondent Towarzystwa Przyrodników w Rydze. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Kraków, Aleja Słowackiego 1.

Józef Kniaź Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, ul. Obertyńska 4.

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor Seminarium matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Członek

korespondent król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek „Circolo matematico“ w Palermo oraz niemieckiego Stowarzyszenia matematyków. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Kraków, ul. Garbarska 7.

Maryan Raciborski, Dr. filozofii, Profesor p. z. botaniki i Dyrektor Ogródu botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Profesor p. z. botaniki oraz Dyrektor Instytutu biologiczno-botanicznego Uniwersytetu lwowskiego, b. Przewodniczący Towarzystwa przyrodników polskich im. Kopernika, Korespondent Towarzystwa przyrodniczego Indyi holenderskich w Batawii. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Kraków, ul. Kopernika 25.

Henryk Hoyer, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii porównawczej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków-Nowa Wieś, willa IV.

Józef Morozewicz, Magister mineralogii i geognozyi, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. p. z. mineralogii w Uniw. Jagiell., Członek Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Rzeczyw. Członek ces. rosyjsk. Towarzystwa mineralogicznego w Petersburgu, Towarz. mineralog. w Wiedniu, i Tow. przyrodników polskich im. Kopernika we Lwowie, tudzież Przewodniczący jego oddziału krakowskiego. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, ul. Wolska 9.

Michał Siedlecki, Dr. filozofii, Profesor p. z. zoologii, Członek korespondent Sociétés de Biologie w Paryżu. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ul. Krowoderska 59.

Stanisław Zaremba, Dr. nauk matematycznych, Profesor p. z. matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Profesor matematyki w Nimes i Cahors, Członek korespondent król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze i Tow. matematycznego Charkowskiego, Członek Towarzystw matematycznych Palermitańskiego i Francuskiego oraz Franc. Towarzystwa fizycznego. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Prądnik Czerwony pod Krakowem.

Józef Nusbaum-Hilarowicz, Dr. filozofii i Magister zoologii i ana-

tomii porównawczej, Profesor zwyczajny zoologii i anatomii porównawczej na Uniwersytecie lwowskim, b. Dziekan Wydziału filozof. Uniw. lwowskiego, b. Prezes pol. Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1904.

Lwów, ul. Zyblikiewicza 88.

Julian Talko-Hryncewicz, Profesor p. n. antropologii Uniw. Jag. Kaw. ros. orderów: św. Anny III kl. i św. Stanisława II kl., Radca kolegiálny, b. lekarz pow. Troickosawskiego obwodu Zabajkalskiego, b. Zarządzający Troickosawsko-Kiachtyńskim oddziałem rosyjsk. geograficznego Towarzystwa w Troickosawsku i Członek honorowy tegoż, Posiadacz wielkiego złotego medalu od ces. ros. geograficznego Towarzystwa w Petersburgu i premium Wiel. ks. Sergiusza Aleksandrowicza, złotego medalu i premium Razcwietowa od ces. Towarzystwa miłośników przyrody, antropologii i etnografii w Moskwie, i czynny Członek tegoż, Członek korespondent Towarzystw antropologicznych przy wojskowo-lekarskiej Akademii w Petersburgu i przy petersburskim Uniwersytecie, rosyjskiego Komitetu dla badań Azji środkowej i wschodniej, polskiego Związku przyrodników i lekarzy w Petersburgu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, Narodopisné společnosti Českoslovanske w Pradze i Towarzystw lekarskich: w Wilnie, Krasnojarsku, Irkucku i Czycie. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ul. Studencka 9.

Maryan Smoluchowski, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki doświadczalnej Uniw. Jagiellońskiego, Doktor praw honoris causa Uniwersytetu w Glasgowie, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, b. Prof. fizyki teoretycznej Uniw. Lwowskiego, b. Docent Uniwersytetu w Wiedniu, b. Prezes pol. Tow. przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek „Normal-Eichungs-Kommission“ w Wiedniu, Członek francuskiego Towarzystwa fizycznego oraz Tow. chemii fizycznej. Wybrany dnia 15 maja 1908.

Kraków, ul. Studencka 27.

Stanisław Bądryński, Dr. med. i filozof., Profesor p. z. chemii lekarskiej Uniwersytetu lwowskiego, Dziekan Wydziału lekarskiego w r. 1907/8. — Wybrany dnia 21 maja 1909.

Lwów, ul. 29 Listopada 67.

Emil Godlewski (młodszy), Dr. medycyny, Profesor p. z. embriologii i biologii ogólnej na Uniwersytecie Jagiellońskim. — Wybrany dnia 22 maja 1912.

Kraków, ul. Zyblikiewicza 11.

Józef Kowalski, Dr. filozofii, Profesor p. z. fizyki na Uniwersytecie we Fryburgu Szwajcarskim, Członek Senatu Towarzystwa Helweckiego nauk przyrodniczych, Członek honorowy Towarzystwa wołoskiego nauk przyrodniczych, Prezes szwajcarskiego Towarzystwa fizycznego, Członek czynny „Société scientifique“ w Brukseli, Członek francuskiego Towarzystwa fizycznego, Członek niemieckiego Towarzystwa fizycznego, Członek niemieckiego Towarzystwa Bunsena, Członek Komisji naukowej niemieckiego Towarzystwa Roentgena etc. Wybrany dnia 22 maja 1912.

Fryburg Szwajcarski, willa »La Pensée«.

Adolf Beck, Dr. medycyny, Profesor p. z. fizjologii w Uniwersytecie lwowskim, Rektor magnif. tegoż Uniwersytetu w r. 1912/13, b. Docent Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, b. Prezes lwowskiego Tow. lekarskiego, Członek honorowy Tow. lekarskiego w Wilnie. Wybrany dnia 2 maja 1913¹⁾.

Lwów, ul. Adama Asnyka 1.

---

¹⁾ Adolf Beck urodzony w Krakowie w r. 1863, ukończył gimnazjum i Uniwersytet w Krakowie i tu uzyskał stopień doktora medycyny w r. 1890. Już od roku 1886 pracował w Zakładzie fizjologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie także w r. 1888 pełnił funkcję demonstratora. W r. 1889 zamianowany asystentem przy katedrze fizjologii, pozostał na tem stanowisku do końca r. 1892, w którym to czasie uzyskawszy od Ministerstwa Oświaty stypendyum z funduszu dla kształcenia sił nauczycielskich dla wyższych zakładów naukowych wyjechał za granicę, by uzupełnić swoje studia.

W marcu r. 1894 habilitował się na Wydziale lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego do fizjologii na podstawie pracy: „O ciśnieniu krwi w żyłach“, a zaproszony przez Dyрекcyę Studium rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, objął w letniem półroczu r. szkolnego 1894/5 na temże studyum wykłady fizjologii zwierząt domowych.

W r. 1895 powołany został na nowo założony Wydział lekarski Uniwersytetu lwowskiego jako profesor nadzwyczajny fizjologii. Zwyczajnym profesorem mianowany w r. 1897.

W r. 1898 udaje się do Stacji zoologicznej w Neapolu, gdzie pracuje nad zjawiskami elektrycznymi w układzie nerwowym środkowym i prądami czynnościowymi siatkówki.

Na rok 1900 został wybrany wiceprezesem a na rok 1901 preze-

Poczet członków nadzwyczajnych.

Maciej Leon Jakubowski. Dr. medycyny i chirurgii, Magister po-
łożnictwa, c. k. Radca Dworu, Kawaler orderu Żelaznej Korony
III kl., em. Prof. p. z. pedyatrii, obywatel honorowy miasta Kra-

sem Tow. lekarskiego lwowskiego. W r. 1901 został mianowany
członkiem Komisji bibliograficznej Akademii Umiejętności w Kra-
kowie. Na rok akademicki 1903/4 wybrano go dziekanem Wydziału
lekarskiego Uniwersytetu lwowskiego a na rok 1912/13 Rektorem
tegoż Uniwersytetu.

Ogłosił drukiem:

1) Badania poczucia smaku u osoby pozbawionej języka. Wspólnie
z prof. Cybalskim. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akademii Umiej. Tom
XVIII 1887);

2) O pobudliwości różnych miejsc tego samego nerwu. (Pamiętnik
Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XV 1888);

3) Oznaczenie lokalizacji w mózgu i rdzeniu zapomocą zjawisk
elektrycznych. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XXI).

4) Toż po niemiecku: Die Bestimmung der Localisation der Ge-
hirn- und Rückenmarksfunktionen vermittelst der elektrischen Er-
scheinungen. (Centralblatt für Physiologie 1890);

5) W sprawie lekarzy szkolnych. (Przegląd lek. Nr. 28 i 29 roku
1890). 5a) Die Ströme der Nervencentren. (Centralbl. für Phys. 1890);

6) Dalsze badania nad zjawiskami elektrycznymi w korze mózgo-
wej u małpy i psa. Wspólnie z prof. Cybalskim (Sprawozd. Akad.
Um. w Krakowie 1891);

7) Toż po niemiecku: Weitere Untersuchungen über die elektri-
schen Erscheinungen in der Hirnrinde der Affen und Hunde. Wspól-
nie z prof. Cybalskim (Centralblatt für Physiologie 1892);

8) Przyczynek do fizjologii części łądźwiowej rdzenia pacierz-
owego u żab. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XXIV 1892);

9) Obecny stan nauki o lokalizacji czynności kory mózgowej.
(Kosmos 1892);

10) Wpływ wstrzykiwań soli kuchennej do krwi na wessanie cie-
czy. Wspólnie z prof. G. Gärtnerem (Przegląd lekarski 1893);

11) Toż po niemiecku: Über den Einfluß der intravenösen Koch-
salzeinspritzung auf die Resorption von Flüssigkeiten. (Wiener kli-
nische Wochenschrift 1893);

12) O resorbeyi ciał nierozpuszczalnych z jam surowicznych. (Prze-
gląd lekarski 1893).

13) Toż po niemiecku: Über die Aufsaugung fein verteilter Kör-
per aus den serösen Höhlen. (Wiener klin. Wochenschr. 1893);

14) O zmianach ciśnienia krwi w żyłach. (Rozpr. Wydz. mat.-
przyr. Akad. Um. Tom XXVII 1893);

kowa, Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego, Członek honorowy Tow. lekarskiego łódzkiego i warszawskiego.

- 15) O fizyologii odruchów. (Przegląd lek. 1894).
- 16) Herman Helmholtz. (Przegląd lek. Nr. 39—40 r. 1894);
- 17) O powstaniu urobiliny. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XXVII 1894);
- 18) Wpływ podwiązania moczowodu na czynność nerki. Wspólnie z prof. Głęzińskim. (Ibidem Tom XXIX 1895);
- 19) Wpływ jadu błoniczego na krążenie. Wspólnie z Dr. Słapą. (Przegląd lek. 1895);
- 20) Toż po niemiecku: Über den Einfluß des Diphteriegiftes auf den Kreislauf. (Wiener klin. Wochenschr. 1895);
- 21) Badania doświadczalne nad powstawaniem urobiliny. (Przegl. lek. 1895);
- 22) Toż po niemiecku: Über die Entstehung des Urobilins. (Wiener klin. Wochenschr. 1895);
- 23) Badania szybkości ruchu krwi w żyłę bramnej. (Pamiętnik Zakładu fizyolog. 1895);
- 24) Zjawiska życiowe i sposoby ich badania. (Przegl. lek. 1895);
- 25) O truciznach powstających w ustroju. (Poznań, Nowiny lek. 1895);
- 26) Dalsze badania zjawisk elektrycznych w korze mózgowej. Wspólnie z prof. Cybulskim. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XXXII 1896);
- 27) O śnie i jego przyczynach. (Kosmos 1896);
- 28) Pomiary pobudliwości różnych miejsc nerwu zapomocą rozbrojeń kondensatora. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XXXI 1896);
- 29) O trujących własnościach moczu. (Ibidem. Tom XXXIII 1897);
- 30) Die Erregbarkeit verschiedener Nervenstellen. (Archiv für Anatomie und Physiologie, physiolog. Abteilung 1897);
- 31) Über die Giftwirkung des Harnes. (Pfügers Archiv, Bd. 71, 1898);
- 32) Badania nad unerwieniem gruczołów ślinowych. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XXXV 1898);
- 33) Zur Innervation der Speicheldrüsen. (Centralblatt für Physiologie. Bd. 2, 1898);
- 34) Zur Untersuchung der Erregbarkeit der Nerven. (Pfügers Archiv. Bd. 72, 1898);
- 35) O sztucznie wywołanej ślepcie barw. (Arch. für Physiologie, Bd. 78, 1899);
- 36) Toż po niemiecku: Über künstlich hervorgerufene Farbenblindheit. (Arch. f. die ges. Physiologie Bd. 76, 1899);
- 37) Über die bei Belichtung der Netzhaut von Eledone moschata.

skiego, Członek Tow. lekarzy galic. we Lwowie, Prezydent Izby lekarskiej zach.-galicyjskiej w Krakowie od r. 1893 do 1896,

entstandenen Actionsströme. (Arch. f. die ges. Physiologie Bd. 78, 1899);

38) Badania nad galwanotropizmem. (Dziennik zjazdu lek. i przyr. w Krakowie 1900);

39) O zjawiskach elektrycznych wywołanych przez oświetlenie siatkówki głowonoga „Eledone moschata“. (Kosmos 1900);

40) Zjawiska elektryczne w rdzeniu pacierzowym. (Rozp. Akad. Um. Wydz. mat.-przyr. Tom XLI, Ser. B. 1901);

41) Die elektrischen Erscheinungen im Rückenmarke. (Extr. de Bul. de l'Acad. des Sciences de Crac. 1901);

42) O działaniu promieni radu na nerwy obwodowe. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom. XLV, Ser. B. 1905);

43) Toż samo po niemiecku: Über die Wirkung der Radiumstrahlen auf die peripheren Nerven. (Extr. du Bul. de l'Acad. des Sciences de Crac. Cl. des Sciences Mat. et Nat. 1905);

44) Zjawiska elektryczne kory mózgowej po częściowem jej zniszczeniu. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom XLV, 1905);

45) Toż samo po niemiecku: Elektrische Erscheinungen in der Hirnrinde nach partieller Exstirpation derselben. Ein Beitrag zur Lokalisation der Schmerzempfindung. (Extr. du Bul. de l'Acad. des Sciences de Crac. 1905);

46) O nużeniu się nerwu. (Tyg. lek. 1908);

47) Toż samo po niemiecku: Über die Ermüdbarkeit des Nerven. (Arch. f. die ges. Physiologie Bd. 122, 1908);

48) Badania nad drogami odruchowemi w rdzeniu pacierzowym. Wspólnie z Prof. Bikelesem. (Tyg. lek. Nr. 32, 1909);

49) Physiologische Untersuchungen betr. Reflexbahnen in der grauen Substanz des Rückenmarks. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Pflügers Archiv Tom 129, 1909);

50) Einige Beobachtungen über Reflexerscheinungen am Hintertier. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Pflüg. Arch. T. 129, 1909).

51) Ist der Munk'sche Berührungsreflex identisch mit den klinisch bekannten Hautreflexen? Wspólnie z prof. Bikelesem. (Centralbl. f. Physiolog. T. XXIII, Nr. 22);

52) O ruchach odruchów rdzeniowych i ruchach ogólnych, pryncypalnych według Munka. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom 50, Ser. B. 1910);

53) Zur Lehre Munk's über Beginn und Reihenfolge in der Ausbreitung der Bewegungen bei Rückenmarkreflexen, wie bei Tätigkeit der sogenannten Prinzipalcentren. (Pflügers Arch. T. 135, 1910). Wspólnie z prof. Bikelesem;

54) O tak zwanych odruchach dotykowych Munka i odruchu skór-

Dziekan Wydziału lekarskiego w r. 1899/1900, Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1900/1901.

Kraków, ul. Dunajewskiego 3.

ZMARLI.

Franciszek Kamiński, Doktor filozofii, Profesor zwyczajny botaniki na Uniwersytecie w Odessie — Członek czynny zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od roku 1904 — zmarł w Warszawie dnia 16 września 1912.

---

nym podeszwowym. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom 50, Ser. B. 1910);

55) Die sogenannten Berührungsreflexe Munks und die reflektorische Zehenbeugung bei Reizung der Fussohle. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. i Arch. f. Phys. 137, 1910);

56) Rozprzestrzenianie się łuku odruchowego w rdzeniu pacierzowym, stwierdzone badaniem prądów czynnościowych. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Księga jubil. lw. Tyg. lek. na cześć prof. Cybulskiego 1910);

57) O galwanotropizmie. (Tyg. lek. 1910)

57a) Napoleon Cybulski. (Księga jubil. lw. Tyg. lek. na cześć prof. Cybulskiego 1910);

58) O lokalizacji czucia bólu po częściowym zniszczeniu kory mózgowej. (Nowiny lek. Poznań 1910).

59) O wzajemnym stosunku czynnościowym mózgu i mózdzku. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. 1911);

60) O sensorycznej czynności środkowej części mózdzku (robaka). Wspólnie z prof. Bikelesem. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Tom 50, Ser. B. 1911);

61) Versuche über die gegenseitige functionelle Beeinflussung von Gross- und Kleinhirn. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Arch. f. die ges. Physiol. Bd. 143, 1911);

62) Versuche über die sensorische Function des Kleinhirnmittelstücks (Vermis). Wspólnie z prof. Bikelesem. (Arch. f. die ges. Physiol. Bd. 143, 1911);

Henryk Kadyi, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii na Uniwersytecie we Lwowie — Członek-korespondent Wydziału matematyczno-przyrodniczego od roku 1888 — zmarł we Lwowie dnia 25 października 1912.

August Witkowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. fizyki doświadczalnej na Uniwersytecie Jagiellońskim — Członek czynny krajowy Wydziału matematyczno-przyrodniczego od roku 1893 (Korespondent od r. 1888) — zmarł w Krakowie dnia 12 stycznia 1913.

Wiktor Czermak, Dr. filozofii, Profesor p. z. historii polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego — Członek-korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1902 — zmarł w Krakowie dnia 13 marca 1913.

Józef Hampel, Dr. praw i filozofii, Profesor p. z. archeologii starożytnej na Uniwersytecie w Budapeszcie — Członek czynny krajowy Wydziału filologicznego od roku 1888 — zmarł w Budapeszcie dnia 25 marca 1913.

---

63) Über den Verlauf der Actionströme in dem Zentralnervensysteme. (Extr. du Bul. de l'Acad. des Sciences de Crac., Ser. B. 1911);

64) Przebieg zmian elektrycznych w układzie nerwowym środkowym. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. 1911);

65) Ausbreitung des Reflexbogens im Rückenmark festgestellt vermittels Untersuchung der Aktionströme. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Arch. f. die ges. Physiol. Bd. 140, 1911);

66) Charakterystyka ruchów gałki ocznej podczas drżenia (nystagmus). (Tyg. lek. 1911);

67) O prądach czynnościowych w środkowym układzie nerwowym. (Księga pamiątek. Uniw. lw. 1911);

68) W sprawie pobudliwości kory mózdzku. Wspólnie z prof. Bikelesem. (Tyg. lek. 1912);

69) Toż samo po niemiecku: Zur Frage der Erregbarkeit der Kleinhirnrinde. (Centralbl. f. Physiol. 1912);

70) O prądach czynnościowych gruczołów potnych i ślinianek. Wspólnie z Dr. Zbyszewskim. (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. 1912);

71) Toż samo po francusku: Recherches sur les courants d'action dans les glandes sudoripares et salivaires. (Extr. du Bul. de l'Acad. des Sciences de Crac. Cl. des Sciences Mat. et Nat., Ser. B. 1912).

Adam Miodoński, Dr. filozofii, Profesor p. z. filologii klasycznej na Uniwersytecie Jagiellońskim — Członek-korespondent Wydziału filologicznego od roku 1893 — zmarł w Krakowie dnia 16 maja 1913.

Władysław Łoziński, Dr. filozofii h. c. Uniwersytetu Lwowskiego — Członek czynny krajowy Wydziału filologicznego od roku 1890 — zmarł we Lwowie dnia 20 maja 1913.

WYKAZ STAŁYCH KOMISYI AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya do badania historii sztuki w Polsce.

Przewodniczący:

Stanisław Tomkowicz ¹⁾.

Sekretarz:

Stanisław Turczyński.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Kazimierz Broniewski (Warszawa)
Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)	Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)
Oswald Balzer (Lwów)	Stanisław Cercha
Władysław Bartynowski	Adam Chmiel
Zygmunt Batowski (Lwów)	Wilhelm Creizenach
Klemens Bąkowski	Ks. Stanisław Chodyński (Włocławek)
Ignacy Bett (Charlottenburg)	Aleksander Czołowski (Lwów)
Piotr Bieńkowski	Ludwik Źwikliński (Wiedeń)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)	
Ludwik Birkenmajer	
Ferdynand Bostel (Lwów)	

¹⁾ Niewymienienie miejsca oznacza Kraków.

Włodzimierz Demetrykiewicz	Jerzy hr. Mycielski
Marceli Dobrowolski	Sławomir Odrzywolski
Józef Dziekoński (Warszawa)	Julian Pagaczewski
Herman Ehrenberg (Monachium)	Nikodem Pajzderski (Poznań)
Władysław Ekielski	Fryderyk Papée
Ks. Jan Fijałek	Leon hr. Piniński (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)	Jan Ptaśnik
Ludwik Fournier (Lyon)	Ludwik Puszet
Maryan Gumowski	Witold Rubeżyński
Zygmunt Hendel	Kazimierz Skórewicz (Warszawa)
Aleksander Janowski (Warszawa)	Józef Smoliński (Warszawa)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)	Stanisław Smolka (Rudawa)
Jerzy Kieszkowski (Wiedeń)	Tadeusz Stryjeński
Feliks Kopera	Adolf Szyszko-Bohusz (Lwów)
Józef Korzeniowski	Stanisław Tomkowiec
Stanisław Krzyżanowski	Stanisław Turczyński
Ks. Ferdynand J. Lehner (Praga)	Bolesław Ulanowski
Leonard Lepszy	Jerzy Warchałowski
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)	Michał Witanowski (Piotrków)
Henryk Mańkowski (Winogóra)	Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Gustaw bar. Manteuffel (Ryga)	Stefan Zaborowski
Józef Muczkowski	Władysław Zahorski (Wilno)
	Jan Zubrzycki

Członkowie lwowscy Komisji historii sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Jana Bołoz Antoniewicza.

II. Komisya językowa.

Przewodniczący:

Jan Rozwadowski.

Zastępca przewodniczącego:

Jan Łoś.

Sekretarz:

Kazimierz Nitsch.

Członkowie :

Karol Appel (Warszawa)	Józef Mikkola (Helsingfors)
Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)	Kazimierz Morawski
Tytus Benni (Warszawa)	Ernest Muka (Freiberg w Sa- ksonii)
Eryk Berneker (Monachium)	Kazimierz Nitsch
Gerson Blatt (Lwów)	Piotr Parylak
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)	Zygmunt Paulisz
Aleksander Brückner (Berlin)	Holger Pedersen (Kopenhaga)
Stanisław Ciszewski (Warszawa)	Wiktor Porzeziński (Moskwa)
Jan Czubek	Stanisław Ptaszycki (Peters- burg)
Ludwik Ówikliński (Wiedeń)	Stefan Ramułt
Stanisław Dobrzycki (Fryburg szwajcarski)	Józef Rostafiński
Bolesław Erzepki (Poznań)	Jan Rozwadowski
Piotr Jaworek	Mikołaj Rudnicki
Edward Klich (Gieszyn)	Stanisław Słoński (Warszawa)
Ks. Romuald Koppens (Bąko- wice pod Chyrowem)	Ignacy Stein (Biała)
Władysław Kosiński (Myślenice)	Aleksy Szachmatow (Petersburg)
Franciszek Krček (Lwów)	Antoni Śmieszek
Adam Antoni Kryński (Lwów)	Tore Torbiörnsson (Upsala)
Stefan Kulbakin (Charków)	Józef Tretiak
Jan Leciejewski (Lwów)	Bolesław Ulanowski
Jan Łoś	Henryk Ułaszyn (Lipsk)
Antoni Małecki (Lwów)	Jan Werchratskyj (Lwów)
Antoni Meillet (Paryż)	Roman Zawiliński

**III. Komisya do badań
w zakresie literatury i oświaty w Polsce.**

Przewodniczący :

Józef Tretiak,

Sekretarz :

Józef Korzeniowski.

Członkowie :

Ludwik Bernacki (Lwów)	Ludwik Birkenmajer
Józef Bieliński (Warszawa)	Bolesław Biskupski

Michał Bobrzyński
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Bronisław Chlebowski (Warszawa)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Ignacy Chrzanowski
Wilhelm Creizenach
Isak Collijn (Upsala)
Bronisław Czarnik (Lwów)
Jan Czubek
Antoni Danysz
Samuel Dickstein (Warszawa)
Stanisław Dobrzycki (Fryburg)
Maryan Dubiecki
Bolesław Erzepki (Poznań)
Stanisław Estreicher
Ks. Jan Fijałek
Ludomił German (Lwów)
Tadeusz Grabowski
Tad. Stan. Grabowski
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)
Wiktor Hahn (Lwów)
Ferdynand Hoesick
Ludwik Janowski
Alfred Jensen (Stockholm)
Józef Kallenbach (Lwów)
Antoni Karbowski
Feliks Koneczny
Feliks Kopera
Józef Korzeniowski
Stanisław Kościakowski (Wilno)
Stanisław Kossowski (Lwów)
Stanisław Kot
Aleksander Kraushar (Warszawa)

Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Adam Antoni Kryński (Lwów)
Leon Kuleczyński
Antoni Kurpiel (Lwów)
Jan Lachs
Jan Leniek (Tarnów)
Leonard Lepszy
Jan Łoś
Franciszek Majchrowicz (Lwów)
Maurycy Mann
Antoni Mazanowski
Mikołaj Mazanowski
Kazimierz Morawski
Henryk Mościcki (Warszawa)
Jerzy hr. Mycielski
Kazimierz Nitsch
Ks. Stefan Pawlicki
Karol Petelenz (Lwów)
Franciszek Pułaski (Warszawa)
Jan Ptaśnik
Stanisław Ptaszycki (Petersburg)
Maryan Reiter (Lwów)
Michał Rolle (Lwów)
Józef Rostafiński
Witold Rubczyński
Stanisław Siedlecki
Stanisław Smolka (Rudawa)
August Sokołowski
Maryan Szykowski
Stanisław hr. Tarnowski
Stanisław Tomkowicz
Józef Tretiak
Stanisław Turowski
Józef Ujejski
Bolesław Ulanowski
Zygmunt Wasilewski (Lwów)
Stanisław Windakiewicz

Konstanty Wojciechowski
(Lwów)
Wincenty Zakrzewski

Roman Zawiliński
Maryan Zdziechowski
Michał Żmigrodzki (Sucha)

IV. Komisya filologiczna.

Przewodniczący:

Kazimierz Morawski,

Zastępcy Przewodniczącego:

Franciszek Majchrowicz, Leon Sternbach.

Sekretarz:

Gustaw Przychocki,

Członkowie:

Adolf Bednarowski (Lwów)

Stanisław Bednarski

Piotr Bieńkowski

Michał Bogucki

Bogusław Butrymowicz

Franciszek Chowaniec

Wilhelm Creizenach

Ludwik Œwikliński (Wiedeń)

Dymitr Czechowski

Antoni Danysz

Zacharyasz Dembitzer (Stanisławów)

Jan Demiańczuk (Stanisławów)

Emanuel Dworski (Lwów)

Bonawentura Graczyński
(Lwów)

Wiktor Hahn (Lwów)

Seweryn Hammer (Podgórze)

Michał Jezienicki (Stanisławów)

Jan Kopacz (Lwów)

Stanisław Kot

Wojciech Krajewski (Chrzanów)

Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)

Tadeusz Lewicki (Lwów)

Franciszek Majchrowicz (Lwów)

Kazimierz Morawski

Franciszek Nagórzański (Lwów)

Jan Pelczar

Ludwik Piotrowicz

Gustaw Przychocki

Joachim Reinhold

Jan Rozwadowski

Stanisław Rzepiński (Lwów)

Mikołaj Sabat (Stanisławów)

Jan Sajdak

Tadeusz Sinko (Lwów)

Wincenty Śmiałek (Lwów)

Karol Stach

Leon Sternbach

Stanisław Stroński

Franciszek Terlikowski (Lwów)

Stanisław Wędkiewicz

Józef Winkowski

Stanisław Witkowski (Lwów)

W skład Komisji wchodzi Komitet do wydawnictwa Greckich
OO. Kościoła IV wieku:

Przewodniczący:
Leon Sternbach.

Zastępca Przewodniczącego:
Tadeusz Sinko.

Sekretarz:
Jan Sajdak.

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor zbiorów i wydawnictw:
Wincenty Zakrzewski.

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Krzyżanowski.

Sekretarz:
Stanisław Kutrzeba.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Ludwik Œwikliński (Wiedeń)
Oswald Balzer (Lwów)	Bronisław Czarnik (Lwów)
Ignacy Tadeusz Baranowski (Warszawa)	Aleksander Czołowski (Lwów)
Eugeniusz Barwiński (Lwów)	Bronisław Dembiński (Lwów)
Michał Bobrzyński	Hubert Ermisch (Drezno)
Ludwik Boratyński	Stanisław Estreicher
Ferdynand Bostel (Lwów)	Ks. Jan Fijałek
W. A. Bruchnalski (Lwów)	Ludwik Finkel (Lwów)
Franciszek Bujak	Ks. Michał Godlewski (Peters- burg)
Zygmunt Celichowski (Kórnik)	Ks. Tadeusz Gromnicki
Adam Chmiel	Ludwik Grossé (Warszawa)
Ks. Władysław Chotkowski	Alfred Halban (Lwów)
Michał Chyliński	Waleryan Heck (Trembowla)

Wojciech Kętrzyński (Lwów)	Jan Ptaśnik
Stanisław Kętrzyński (Rzym)	Stanisław Ptaszycki (Petersburg)
Feliks Koneczny	Kazimierz Pułaski (Warszawa)
Józef Korzeniowski	Zygmunt Radziwiński (Lwów)
Aleksander Kraushar (Warszawa)	Henryk Radziszewski (Warszawa)
Stanisław Krzyżanowski	Aleksander Semkowicz (Lwów)
Ludwik Kubala (Lwów)	Władysław Semkowicz (Lwów)
Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)	Stanisław Smolka (Rudawa)
Stanisław Kutrzeba	Wacław Sobieski
Jan Leniek (Tarnów)	August Sokołowski
Leonard Lepszy	Stanisław hr. Tarnowski
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)	Wacław Tokarz
Antoni Małecki (Lwów)	Józef Tretiak
Kazimierz Morawski	Bolesław Ulanowski
Jerzy hr. Mycielski	Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Fryderyk Papée	Stanisław Windakiewicz
Alfons Parczewski (Kalisz)	Wiktor Wittyg (Warszawa)
Maksymilian Perlbach (Berlin)	Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)	Stanisław Zakrzewski (Lwów)
Antoni Prochaska (Lwów)	Wincenty Zakrzewski

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:

Fryderyk Zoll.

Sekretarz:

Bolesław Ulanowski.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Maciej Czyszezan (Skołyszyn)
Oswald Balzer (Lwów)	Stanisław Estreicher
Michał Bobrzyński	Ksawery Fierich
Tadeusz Bresiewicz (Wiedeń)	Ks. Jan Fijałek
Józef Brzeziński	Alfred Halban (Lwów)
Franciszek Bujak	Leopold Jaworski
Włodzimierz Czerkawski	Edmund Krzymuski

Adam Krzyżanowski
Stanisław Krzyżanowski
Stanisław Kutrzeba
Kazimierz Laskowski (Lwów)
Juliusz Leo
Julian Makarewicz (Lwów)
Józef Milewski (Lwów)

Julian Prus Morelowski
Józef Rosenblatt
Michał Rostworowski
Bolesław Ulanowski
Stanisław Wróblewski
Fryderyk Zoll (sen.)
Fryderyk Zoll (jun.)

III. Komisya historii filozofii polskiej.

Przewodniczący:

Ks. Stefan Pawlicki.

Zastępca Przewodniczącego.

Kazimierz Twardowski.

Sekretarz:

Witold Rubczyński.

Zastępca Sekretarza:

Adam Żółtowski.

Członkowie:

Szymon Askenazy (Lwów)
Józef Bieliński (Warszawa)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Ignacy Chrzanowski
August hr. Cieszkowski (Poznań)
Michał Dziewicki
Samuel Dickstein (Warszawa)
Ks. Jan Fijałek
Ks. Franciszek Gabryl
Wojciech Gielecki
Tadeusz Grabowski
Ignacy Halpern (Warszawa)
Władysław Heinrich
Józef Kallenbach (Lwów)

Józef Korzeniowski
Stanisław Krzyżanowski
Jan Łukasiewicz (Lwów)
Adam Mahrburg (Warszawa)
Henryk Merczyng (Petersburg)
Kazimierz Morawski
Ks. Idzi Radziszewski (Włocław)
Tadeusz Sinko (Lwów) [wek]
Władysław Smoleński (Warszawa)
Michał Sobeski
Mścisław Wartenberg (Lwów)
Władysław Weryho (Warszawa)
Władysław Witwicki (Lwów)

C) Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna.

Przewodniczący:

Emil Godlewski

Sekretarz:

Władysław Kuleczyński.

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)	Władysław Dziewulski
Klaudysz Angerman (Boguchwała)	Józef Dziędzielewicz (Lwów)
Ernest Bandrowski	Wilhelm Friedberg (Lwów)
Franciszek Bartonec (Haj)	Tadeusz Garbowski
Andrzej Batycki (Stary Sambor)	Ks. Antoni Głodziński (Balińce)
Jan Bayger (Lwów)	Emil Godlewski
Ludwik Birkenmajer	Emil Godlewski młodszy
Jan Blauth (Lwów)	Stanisław Goliński
Józef Maryan Bocheński	Władysław Gorczyński (Warszawa)
Zygmunt Bośniacki (San Giuliano pod Pisą)	Jan Grochmalicki (Lwów)
Julian br. Brunicki (Podhorce)	Józef Grzybowski
Andrzej Bryk (Chyrów)	Leon Guńkiewicz (Wadowice)
Józef Brzeziński (Prądnik Czerwony)	Bronisław Gustawicz
Odo Bujwid	Roman Gutwiński
Franciszek Chłapowski (Poznań)	Franciszek Hann (Bochnia)
Andrzej Chramiec (Zakopane)	Julian Hawrysiewicz (Ożydów, Galicya)
Napoleon Cybulski	Ludwik Hildt (Warszawa)
Bronisław Antoni Dębski (Wólka Przybojewska, p. Zakroczym)	Jan Hirschler (Lwów)
Franciszek Drobnik	Jan Holobek (Wiedeń)
Emil Dunikowski (Lwów)	Henryk Hoyer
Henryk Dziedzicki (Warszawa)	Bolesław Hryniewiecki (Dorpat)
	Leopold Jacobi (Pilzno)
	Edward Janczewski
	Jan Jarosz
	Ferdynand Jastrzębski

- Stefan Jentys
 Wincenty Józef Karpiński
 (Lwów)
 Andrzej Kędzior (Lwów)
 Eugeniusz Kiernik
 Waleryan Klecki
 Stanisław Klemensiewicz (No-
 wy Sącz)
 Mikołaj Kobryn (Jarosław)
 Stanisław Kontkiewicz (War-
 szawa)
 Andrzej Kornella (Lwów)
 Piotr Koroniewicz (Warszawa)
 Ignacy Kosiński (Chojnowo p.
 Przasnysz)
 Mieczysław Kowalewski (Du-
 blany)
 Hugo Kowarzyk (Jaworzno)
 Stefan Kreutz
 Bolesław Kropaczek (Borysław)
 Seweryn Krzemieniewski (Du-
 blany)
 Władysław Kulczyński
 Wiktor Kuźniar
 Jan Lewiński (Warszawa)
 Henryk Lgocki (Kijów)
 Flora Lilienfeldówna (Lwów)
 Mieczysław Limanowski (Zako-
 pane)
 Michał Lempicki (Warszawa)
 Jarosław Łomnicki (Lwów)
 Maryan Łomnicki (Lwów)
 Czesław Łopuski (Warszawa)
 Walery Łoziński (Lwów)
 Romuald Merecki (Warszawa)
 Władysław Mierzejewski
 Stanisław Minkiewicz (Dublany)
- Józef Morozewicz
 Konrad Mościcki
 Bolesław Namysłowski
 Edward Niezabitowski (Nowy
 Targ)
 Julian Niedźwiedzki (Lwów)
 Jan Nowak (Lwów)
 Leon Nowakowski (Czernichów)
 Aleksander Nowicki
 Franciszek Nowosielski (Stani-
 sławów)
 Józef Nusbaum (Lwów)
 Karol Olszewski
 Stanisław Olszewski (Lwów)
 Józef Orłowski (Łuczyńczyk, p.
 Niemiercze)
 Józef Paczoski (Cherson)
 Władysław Pawlica
 Feliks Piestrak (Wieliczka)
 Adam Piwowar (Ząbkowice)
 Wilhelm Pokorny (Lwów)
 Władysław Poliński
 Józef Mikulowski-Pomorski
 (Dublany)
 Wiktor Poźniak (Lwów)
 Konstanty Proszyński (Ustroń,
 pow. słucki)
 Maryan Raciborski
 Bronisław Radziszewski (Lwów)
 Antoni Rehman (Lwów)
 Wojciech Rogala (Lwów)
 Kazimierz Rogóyski (Mydlniki)
 Eugeniusz Romer (Lwów)
 Józef Rostafiński
 Karol Władysław Rothert
 Kazimierz Rouppert
 Zygmunt Rozen

Maurycy P. Rudzki
 Bronisław Rydzewski
 Józef Ryzner
 Ludomir Sawicki
 Fryderyk Schille (Podhorce
 obok Stryja)
 Antoni Schimitzek (Siersza)
 Michał Siedlecki
 Józef Siemiradzki (Lwów)
 Tadeusz Sikorski
 Ludwik Sitowski
 Tomasz Słomski (Lwów)
 Jerzy Smoleński
 Stanisław Smreczyński
 Jan Śnieżek
 Stanisław Sokołowski (Lwów)
 Jan Stach
 Stefan Stobiecki
 Leon Syroczyński (Lwów)
 Władysław Szafer (Lwów)
 Kazimierz Szafnagel (Wilno)
 Władysław Szajnocha
 Jan Sztoleman (Warszawa)
 Kazimierz Szulc (Dublany)
 Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)
 Józef Trzebiński (Śmiła, gub.
 Kijowska)
 Seweryn Udziela (Podgórze)
 Franciszek Vetulani (Lwów)

Henryk Walter
 Stanisław Weigner
 Herkulan Weigt
 Zygmunt Weyberg (Lwów)
 Henryk Wielowiejski
 Antoni Wierzejski
 Ferdynand Wilkosz
 Edward Windakiewicz (Wie-
 liczka)
 Tadeusz Wiśniowski (Lwów)
 Eustachy Wołoszczak (Wiedeń)
 Jadwiga Wołoszyńska (Lwów)
 Zygmunt Wóycicki (Lwów)
 Kazimierz Wójcik
 Antoni Wróblewski (Wierbiąż
 Niżny)
 Jan Wysogórski (Wrocław)
 Józef Zaborski (Horodenka)
 Józef Zajączkowski (Sanok)
 Edmund Załęcki (Górka Naro-
 dowa)
 Hugo Zapałowicz (Lwów)
 Bronisław Znatowicz (Warsza-
 wa)
 Rudolf Zuber (Lwów)
 Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
 Antoni Józef Żmuda
 K. Żukowski (Podmonasterek)

Prace tej Komisji są rozdzielone na 4 sekcje pod kierunkiem:
 1) *meteorologiczna*, prof. Rudzkiego; 2) *geologiczna*, prof. Mo-
 rozewicza; 3) *botaniczna*, prof. Raciborskiego; 4) *zoologi-
 czna*, prof. Kulczyńskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:

Napoleon Cybulski.

Sekretarze:

Włodzimierz Demetrykiewicz.

Seweryn Udziela.

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay
(Petersburg)

Jan Biela (Drohobycz)

Piotr Bieńkowski

Gerson Blatt (Lwów)

Michał Brensztejn (Wilno)

Franciszek Bujak

Franciszek Bylicki

Ks. Kazimierz Chmielecki

(Wapcz, Prusy zach.)

Stanisław Ciechanowski

Stan. Ciszewski (Warszawa)

Napoleon Cybulski

Adolf Černý (Praga)

Stanisław Jan Czarnowski (Miechów)

Włodzimierz Demetrykiewicz

Stanisław Dobrzycki (Fryburg szwaj.)

Tadeusz Dowgird (Kowno)

Bolesław Erzepki (Poznań)

Michał Federowski (Podol, gub. wileńska)

Józef Grajner (Częstochowa)

Wojciech Grzegorzewicz (Lwów)

Bronisław Gustawicz (Lwów)

Karol Hadaczek (Lwów)

Henryk Hoyer

Julian Talko-Hryniewicz

Józef Jira (Praga)

Józef Kantor (Jarosław)

Feliks Kopera

Władysław Kosiński (Myślenice)

Kazimierz Kostanecki

Ludwik Krzywicki (Warszawa)

Leonard Lepszy

Jan Łoś

Erazm Majewski (Warszawa)

Leonard Masing (Dorpat)

Karol Mátyas (Bochnia)

Ernest Muka (Freiberg w Saksonii)

Czesław Neymann (Winnica Podolska)

Kazimierz Nitsch

Lubor Niederle (Praga)

Władysław Olechnowicz (Czarna Struga ad Warszawa)

Tadeusz Pilat (Lwów)

Bronisław Piłsudski

Zygmunt Radziwiński (Lwów)

Jan Rozwadowski

Józef Rostafiński

Maurycy P. Rudzki

Leon Rutkowski (Płońsk, gub.
warszawska)
Aleksander Saloni (Stanisławów)
Jerzy Sauerwein (Chrystiania)
Ludwik Stieda (Giessen)
Kazimierz Stołyhwo (Warszawa)
Jan Świętek
Wandalin Szukiewicz (Nacza,
Ejszyski, gub. wileńska)
Włodzimierz Tetmajer (Brono-
wice)

Józef Tretiak
Maryan Udziela (Gródek Ja-
gielloński)
Seweryn Udziela (Podgórze)
Leon Wachholz
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Stanisław Zdziarski (Lwów)
Čeněk Zibrť (Praga)
Michał Żmigrodzki (Sucha)

III. Komisya bibliografii nauk matematycznych i przyrodniczych.

Przewodniczący:
Władysław Natanson.

Zastępca Przewodniczącego:
Władysław Kulczyński.

Sekretarz:
Stefan Fabiani.

Członkowie:

Ernest Bandrowski
Adolf Beck (Lwów)
Ludwik Birkenmajer
Tadeusz Browicz
Ludwik Bruner
Franciszek Chłapowski (Po-
znań)
Stanisław Ciechanowski
Napoleon Cybulski
Włodzimierz Demetrykiewicz
Samuel Dickstein (Warszawa)
Stanisław Droba
Władysław Dziewulski
Józef Eismond (Warszawa)

Tadeusz Estreicher (Fryburg
szwajc.)
Stefan Fabiani
Jan Franke (Lwów)
Emil Godlewski sen.
Emil Godlewski iun.
Lucyan Grabowski (Lwów)
Józef Grzybowski
Władysław Heinrich
Antoni Hoborski
Henryk Hoyer
Maryan Jakowski (Warszawa)
Edward Janczewski
Wład. Janowski (Warszawa)

Stefan Jentys	Eugeniusz Romer (Lwów)
Leon Klecki	Józef Rostafiński
Waleryan Klecki	Maurycy Rudzki
Kazimierz Kostanecki	Józef Rychter (Lwów)
Stafan Kreutz	Bronisław Sawicki (Warszawa)
Seweryn Krzemieniewski (Dublany)	Julian Schramm
Antoni Kuczyński (Warszawa)	Michał Siedlecki
Władysław Kulczyński	Jan Sosnowski (Warszawa)
Wiktor Kuźniar	Władysław Szajnocha
Leon Marchlewski	Stanisław Tołłoczko (Lwów)
Stanisław Maziarski	Jan Tur (Warszawa)
Józef Morozewicz	Antoni Wierzejski
Władysław Natanson	Stanisław Wroński (Warszawa)
Julian Nowak	Jan Zaleski (Petersburg)
Karol Olszewski	Stanisław Zaremba
Bronisław Pawlewski (Lwów)	Jan Zawidzki (Dublany)
Adam Prażmowski	Bronisław Znatowicz (Warszawa)
Jan Pruszyński (Warszawa)	Kazimierz Żorawski
Kazimierz Rogóyski (Mydlniki)	

IV. Komisya historyi nauk matematyczno-przyrodniczych.

Przewodniczący:

Józef Rostafiński.

Sekretarz:

Adam Wrzosek

Członkowie:

Józef Bieliński (Warszawa)	Isak Collijn (Upsala)
Ludwik Birkenmajer	Ks. Konstanty Czaykowski
Ludwik Bruner	Samuel Dickstein (Warszawa)
W. Bugiel (Paryż)	Tadeusz Estreicher (Fryburg szwajc.)
Franciszek Bujak	Jan Nep. Franke (Lwów)
Franciszek Chłapowski (Poznań)	Franciszek Fuchs
Stanisław Ciechanowski	

Franciszek Giedroyć (Warszawa)
Edward Janczewski
Antoni Karbowski
Aleksander Kraushar (Warszawa)
Feliks Kucharzewski (Warszawa)
Jan Lachs
Henryk Merczyng (Petersburg)

Władysław Natanson
Stefan Pawlik (Dublany)
J. Peszke (Warszawa)
Józef Rostafiński
Władysław Szumowski (Lwów)
Adam Wrzosek
Władysław Zahorski (Wilno)
Jan Zawidzki (Dublany)

Stacya naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6, Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Książę Adam Czartoryski — przewodniczący; Władysław Mickiewicz — sekretarz; Bronisław Kozakiewicz — podskarbi; Tadeusz Chojecki, Witold Hryniewicki, Józef hr. Przeździecki, Józef Skrochowski, Gustaw hr. Taube, Dyonizy Zaleski, Władysław hr. Zamoycki.

Kustosz: Władysław Strzembosz.

Bibliotekarz: Józef Ruffer.

Pomocnicy Bibliotekarza: Kiejstut Jurgielewicz i Czesław Leśniewski.

BIBLIOTEKA AKADEMII.

Bibliotekarz: Prof. Jan Czubek.

Zastępca Bibliotekarza: Prof. Jan Pawlica.

Amanuentka: Helena d'Abancourt.

BIURO AKADEMII.

Według § 23 Statutu Biuro Akademii znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

(Godziny urzędowe od godz. 10—2).

SKŁAD.

Adjunkt: Józef Rydel.

Zastępcy Adjunkta: Jan Kindelski i Dr. Bohdan Zahorski.

Adjunkt Wydz. mat.-przyr.: Stefan Fabiani.

Podskarbi: Kazimierz Gadomski.

Rachmistrz: Edward Pompa.

Sprzedaż wydawnictw znajduje się
w Księgarni Spółki Wydawn. Polskiej w Krakowie (Rynek główny 20).

Woźny Akademii: Ludwik Słowiński i czterech pomocników.

BIURO AKADEMII

Województwo Lubelskie
Urząd Wojewódzki
Lublin

Adres: Lublin
Urząd Wojewódzki
Lublin

Województwo Lubelskie
Urząd Wojewódzki
Lublin

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 3 maja 1913.

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 3 maja 1913.

I.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA J. E. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

Z polecenia Jego Ces. i Król. Wysokości Najdos-
tojniejszego Arcyksięcia Protektora i w Jego imieniu
mam zaszczyt zagaić doroczne publiczne posiedzenie Aka-
demii Umiejętności.

Zagajam je, jak zawsze, powitaniem i podziękowa-
niem gorącym dla wszystkich łaskawych, którzy obecno-
ścią swoją zaświadczyają życzliwość dla Akademii, zau-
fanie do niej, i żywy udział w jej losach i sprawach.
Przedewszystkiem, z osobna, składam wyraz tej wdzię-
czności Najprzewielebniejszym Księżom Biskupom. Niech
raczą przyjąć go łaskawie. Pierwszy raz ma Akademia
zaszczyt widzieć na swoim posiedzeniu i witać JE. hr.
Marszałka. Wita z szczególną wdzięcznością za tę obe-
cność, a z radością i z gorącym życzeniem powodzenia
na wysokim stanowisku, z wdzięczną pamięcią i czcią
dla Jego ś. p. Ojca, i z poleceniem się Jego życzliwości,
jakiej doznawała zawsze od Jego poprzedników.

Ubiegły rok przeszedł spokojnie, raczej pomyślnie.
Oprócz bolesnej straty niektórych członków nie przy-
niósł Akademii nic złego. Jej prace szły swoim torem;

zaczęte, prowadziły się dalej, rozpoczynały się nowe, zaniedbania, opuszczania się nie było. Dokładną wiadomość podaje sprawozdanie Sekretarza Jeneralnego.

Fundacya nagród imienia ś. p. Erazma i Anny Jerzmanowskich wchodzi w życie. Przypominam jej początek, tu już poprzednio nieraz do wiadomości publicznej podany. Ś. p. Erazm Jerzmanowski testamentem swoim z roku 1908 przeznaczył kapitały swoje (wartości mniej więcej 1,200.000 koron nominalnej wartości) na fundacyę nagród, w zawiadywaniu Akademii Umiejętności. Nagroda miała wynosić dziewięć dziesiątych części dochodów od rzeczzonego kapitału, a miała być wypłaconą Polakowi (lub Polce) urodzonemu na przestrzeni dawnej Rzeczypospolitej, religii rzymsko-katolickiej, za wybitne zasługi położone w literaturze, nauce lub w sprawach humanitarnych. Jedna dziesiąta część dochodów miała przypadać Akademii za pracę i koszta administracyi. Ale wszystkie te dochody miała pobierać pani Anna Jerzmanowska do swojej śmierci. Śmierć ta nastąpiła w październiku 1912 roku, kapitał rozporządzeniem sądu złożony jako depozyt w filii Banku hipotecznego, zwolniony od ciężącego na nim dożywocia. Fundacya wchodzi w życie, nagrody wszakże poczną się wypłacać dopiero w roku 1915, a to z powodu, że Akademia musiała wypłacić około 60.000 koron opłaty spadkowej. Sumę tę pożyczyla Akademia sama od siebie, od swego funduszu obrotowego; ale musi ją temu funduszowi zwrócić i na spłacenie tej pożyczki użyje procentów od kapitału z lat 1913 i 1914.

Rozdawnictwo nagród, w myśl fundatora, należy do Akademii i ma się rozstrzygać na jej walnem majowem

posiedzeniu. Myślą Zarządu jest, żeby dla czynności przygotowawczych ustanowiła Akademia Komitet z sześciu członków, po dwóch z każdego Wydziału, ten Komitet zaś ma wybierać czterech referentów, których obowiązkiem będzie wyszukanie, ocenienie i wskazanie kandydatów do nagrody z zakresu literatury, nauk humanistycznych, nauk matematycznych i przyrodniczych, wreszcie z zakresu prac i zasług na polu humanitarnem. Referenci będą zobowiązani wejść w styczność z osobami i instytucjami, mogącemi ich objaśnić co do działalności możliwych kandydatów, a Komitet pełny będzie miał prawo powoływać do swego grona, z głosem doradczym, osoby nie należące do składu Akademii.

Stanie więc w ten sposób dzieło piękne: nie tak wielkich rozmiarów jak nagrody Nobla, nie rozciągające się na cały świat, ale podobne duchem i celem, a dla narodu polskiego ważne, dla swego założyciela chlubne. Akademii może ono zgotować nie mało trudu: ale podejmie ona ten trud z gotowością i gorliwością, w przekonaniu, że dobrej sprawie służy, i że rozszerza się zakres jej służby.

Fundacya imienia Jerzmanowskich nie jest jedynem dla Akademii zaszczytnem i pomyślnem zdarzeniem. Nie mniej jest takim, a jeżeli nie więcej to bliżej z jej naukowemi celami związanem, jest zapis śp. Senatora Maleszewskiego. Bolesław Maleszewski, niegdyś uczeń Szkoły Głównej warszawskiej, później dyrektor kancelaryi kredytowej w rosyjskiem Ministerstwie skarbu, autor znakomitego dzieła „Teorya i praktyczne prowadzenie kas emerytalnych“, przez całe życie od kraju oddalony, ale duchem i sercem zawsze z nim złączony, za życia

jeszcze darował swój bogaty księgozbiór Bibliotece publicznej w Warszawie, testamentem zaś zapisał Akademii kapitał wynoszący około półtora miliona koron. Bez żadnych zastrzeżeń czy przeznaczeń, do rozporządzenia Akademii i na jej cele, zupełnie i wyłącznie. Tak hojnego daru jeszcze Akademia nie odebrała nigdy.

Ma ona zamiar, i nadzieję, odpowiedzenia godnie zaufaniu szlachetnego dobrodzieja, z radością myśli, że z tą pomocą wykona nie jedną rzecz pożyteczną, jak naprzykład wydawnictwa od dawna zamierzone, a leżące i czekające, bo środków do wykonania nie było. Przyjęła też Akademia to dobrodziejstwo z radością, i jako pomoc, jako środek działania, i znak, dowód, świadectwo zaufania, jakie sobie zaskarbić zdołała. Zaufanie tem zaszczytniejsze, że zawołany znawca spraw finansowych i administracyjnych, okazał, że nasz sposób prowadzenia tych spraw uważał za dobry i pewny. Radość, nadzieja pożytku są nie małe; ale większa od nich wdzięczność dla szlachetnego dawcy, z którym za jego życia Akademia nie miała stosunków żadnych, a którego imię zapisało się pomiędzy największymi jej dobroczyńcami.

Książę Adam Czartoryski zrobił hojny dar 25.000 koron na potrzeby Biblioteki Polskiej w Paryżu. Zrobił to z myślą o zmarłym bracie, księciu Witoldzie, na jego pamiątkę, dla uczczenia tej pamięci.

Komisya fizyograficzna otrzymała w darze od pani Kamienieckiej piękny zbiór motyli.

Wszystkim łaskawym dawcom wyrażam szczerą wdzięczność Akademii.

Ale po tych wiadomościach dobrych, pomyslnych, muszę donieść jedną przykrą. Stypendyum imienia Śnia-

deckich z fundacyi ś. p. Seweryna Gałęzowskiego zostało zwinięte. Rząd francuski cofnął subwencyę, jaką dawał od początku Szkole polskiej na Batignolles. Rada opiekuńcza wobec tego nie mogła dalej wypłacać stypendyów, bo musiała dochody obracać na utrzymanie Szkoły. Prezes Rady opiekuńczej, Dr Józef Gałęzowski, zawiadomił o tem Akademię pismem z dnia 24 marca b. r., i dodał, że gdyby w przyszłości rząd przywróci subwencyę, lub jej część jaką, Rada opiekuńcza mogłaby przywrócić stypendya, w mierze zależnej od środków, jakimi by rozporządzała.

Akademia oczywiście mogła tylko z żalem wziąć do wiadomości fakt. Szkoda jest wielka. Stypendyum (5.000 franków rocznie) istniało od 1879; niekiedy za zgodą Rady opiekuńczej było dzielone między dwóch kandydatów. Służyło on czterdziestu pięciu stypendystom, między którymi są uczeni o głośnych imionach, o znakomitych i świetnych stanowiskach i zasługach, na różnych licznych polach nauki. Szczycą się nimi oba Uniwersytety krajowe, szczyci się nasza Akademia. Ogólna suma wypłaconych stypendyów wynosi 185.000 franków. O tej stracie i szkodzie mówimy z żalem: ale z tą samą zawsze najszczerszą gorącą wdzięcznością i czcią dla szlachetnego twórcy stypendyów, ś. p. Seweryna Gałęzowskiego, i dla Rady opiekuńczej także, od której przez wszystkie te lata doznawaliśmy zawsze najprzyjaźniejszej życzliwości i gotowości. Ten wyraz wdzięczności mam sobie za obowiązek złożyć publicznie

Winienem zaś dodać, że Akademia tylko przedstawiała kandydatów i oceniała ich prace, ale administra-

cyą funduszu nie zajmowała się nigdy i ta do niej nigdy nie należała.

Wszystkie inne stypendya w zawiadywaniu Akademii, oparte są na swoich własnych, odrębnych, samostnych fundacyach, z których każdy jest administrowany osobno ze swojemi osobnemi księgami i rachunkami.

Budowa domu Akademii postępuje: obecnie osobna komisya zajmuje się planem urządzenia wewnętrznego. Mamy nadzieję, że w połowie roku 1914 nowy budynek będzie już oddanym do użytku. Będzie on miał obszerne umieszczenie dla czytelnicy i dla muzeów: Komisji fizyograficznej i antropologicznej. Muzea nie są zadaniem Akademii, nie ona powinna je zakładać i tworzyć; ale kiedy zbiory ma, kiedy one w jej ręku rosną i mnożą się, to nie może usuwać się od tej służby i pełni ją zastępuje niejako, aż do czasu kiedy takie zakłady powstaną, samoistne, oddzielne, swojemu celowi wyłącznie oddane. Zakłady takie powinny powstać, ufajmy, że powstaną w niedalekiej przyszłości, mianowicie Muzeum przyrodnicze i antropologiczno-archeologiczne. Tymczasem zaś Akademia zastępuje, daje im niejako początek, zakłada fundament pod budowę, która oby stanęła rychło, a robi to w rozmiarach skromnych, bo nie posiada na te cele odpowiednich potrzebnych środków.

Czterdzieści lat temu odbyło się, w tych samych dniach, 7-go maja, otwarcie Akademii. Stają w myśli drogie czcigodne postacie tych, co Akademię zakładali, a w tym dniu należeli do jej składu: Majer, Szujski, Dunajewski, Dietl, Kremer, Fredro, Bielowski, Siemieński, Klaczko, Kuczyński, Łepkowski, Supiński, Skobel; z ówczesnych czynnych członków jeden już tylko został Ma-

łecki. Wspomina ich Akademia z żalem, z przywiązaniem, z wdzięcznością, jako tych, którym winna swój byt, swoją organizację, program i pierwsze owoce swojej pracy. Ale myśli o nich śmiało, z podniesionem czołem, bo duchowi ich została wierna, program ich spełniała, i przez te lat czterdzieści nie zmarnowała ani czasu, ani powierzonego sobie grosza, ani położonego w sobie zaufania: i pozwala sobie myśleć, że gdyby ci dawni ją widzieli, toby przyznali, że nie skrzywiła ich dzieła i myśli, a wolę ich spełniała i pełni. Ufa też sobie, że duchowi i woli ich zawsze zostanie wierna. W kilka dni po otwarciu Akademii pisał Szujski: „Niech ten dom stanie się czem być powinien, naturalnem ogniskiem dla tego, co światu umiejętnie pokazać i wykazać, z przeszłości umiejętnie naukowo wydobyć chcemy“. Dodawał zaś, że „w tym domu pracuje się nad umiejętnem zbadaniem naszego kraju“, a spodziewał się, że „te poszukiwania spotkają na swojej drodze serca przychylnie, siły ochocze i zasoby pamiątkowe otwarte“. W tej nadziei się nie zawiódł: przychylności i dobrej woli doznawała Akademia wiele i doznaje dotąd. Niech mi wolno będzie w jej imieniu złożyć wyraz gorącej wdzięczności za tę czterdziestoletnią życzliwość, ufność i pomoc.

II.

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od kwietnia 1912 do kwietnia 1913.

W roku ubiegłym Akademia utraciła aż 8 członków a to na Wydziale I jednego członka czynnego zakrajowego i jednego członka korespondenta; na Wydziale II jednego członka czynnego zagranicznego i jednego korespondenta; na Wydziale III jednego członka czynnego krajowego, dwóch członków czynnych zagranicznych i jednego członka korespondenta.

Ś. p. Józef Hampel od r. 1888 czł. czynny zakrajowy Wydz. I, Profesor Uniwersytetu i dyrektor działu archeologicznego Muzeum narod. w Budapeszcie, był wybitnym badaczem starożytności zarówno z okresu przedhistorycznego jak i historycznego w krajach węgierskich i obszarach sąsiednich.

Szczególniejszą wartość mają jego prace nad historią złotnictwa i nad zabytkami z epoki bronzowej. Pomnikowe jego dzieło o starożytnościach wczesnego średniowiecza na Węgrzech rzuca wiele światła na kulturę wschodniej Europy i krajów naddunajskich.

Ś. p. Zygmunt Winter, od r. 1900 członek korespondent Wydziału I, należał do najsumienniejszych i najpracowitszych historyków czeskich. Poświęcił się głównie historii kultury miast czeskich oraz dziejom szkolnictwa. Liczne i obszerne jego prace stanowią istną kopalnię wiadomości nieobojętnych także dla badających analogiczne stosunki w Polsce.

Ś. p. Henryk Struve, emerytowany Profesor Uniwersytetu Warszawskiego, członek czynny zagraniczny Wydziału II od r. 1897 a już od r. 1873 członek korespondent tegoż Wydziału, położył na polu nauk filozoficznych w Polsce pierwszorzędne zasługi. Bardzo czynny pisarz wzbogacił naszą literaturę filozoficzną znaczną ilością dzieł i rozpraw. Wielką popularnością cieszy się dotychczas i długo jeszcze poczytność swą zachowa jego „Wstęp krytyczny do filozofii“, a ostatnia obszerna książka, jaką napisał, „Historya Logiki jako teorii poznania w Polsce“ otrzymała przed dwoma laty nagrodę im. Włodzimierza Spasowicza.

Ś. p. Wiktor Czermak, członek korespondent Wydziału II i Profesor historii polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim, związany był z Akademią w samym początku swej kariery naukowej. Najpierw kiedy jako adjunkt znakomicie kierował kancelaryą akademicką, później sprawując czynności mozolne i ważne Sekretarza Komisji historycznej. Obdarzony niezwykłą wymową i znacznym talentem pisarskim, odnosił sukcesy i jako prelegent i jako bardzo poczytny pisarz historyczny. Niezmiernie pracowity i skrzętny badacz czerpał bezpośrednio ze źródeł i odznaczał się równocześnie nadzwyczajnym wprost odczytaniem w literaturze swojego przed-

miotu. Mimo licznych zajęć profesorskich i nieustającej działalności na polu wydawniczym, nie zaniedbywał pracy konstrukcyjnej, jak o tem świadczy tak bogata po nim spuścizna autorska.

Nadmiar energii kazał mu podejmować się tak olbrzymich i wyczerpujących zadań jak kierownictwa powszechnych wykładów uniwersyteckich, które dzięki jemu rozwinęły się w trudnych warunkach w niespodziewany sposób.

Od lat kilku podupadł na zdrowiu, ale ciągle jeszcze myślał o dokończeniu rozpoczętych prac historycznych, zwłaszcza z zakresu parlamentaryzmu litewskiego.

Ubytek jego, tak przedczesny, jest dla wszystkich instytucji, z którymi pozostawał w stosunkach, niezmiernie dotkliwym ciosem.

Ś. p. Edward Strasburger niegdyś docent Szkoły Głównej w Warszawie, później Profesor na Uniwersytetach w Jenie i Bonn, członek czynny zagraniczny Wydziału III od r. 1888, był jednym z twórców współczesnej botaniki i jednym z najwybitniejszych pracowników na polu badań biologicznych. Działalność swą roztaczał we wszystkich niemal dziedzinach botaniki ogólnej, ale najwięcej mu zawdzięcza nauka o komórce czyli cytologia.

Uczony i Profesor pierwszorzędny, chociaż zajmował katedry na obcych uniwersytetach, nie przestał interesować się żywo nauką polską, i część swych prac ogłosił w języku ojczystym.

Ś. p. August Witkowski, Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek korespondent od r. 1888, a od r. 1903 członek czynny Wydziału III i przewo-

dniczący Komisji fizyograficznej, był jednym z tych uczonych, którzy stanowili nie tylko ozdobę naszej instytucji ale najskuteczniej dla niej pracowali.

Jako badacz, ś. p. August Witkowski, zapisał swe imię trwale i chlubnie w rocznikach fizyki szeregiem studyów doświadczalnych nad ściśliwością, rozszerzalnością, ciepłem właściwym i wogóle nad termodynamicznymi własnościami gazów w niskich temperaturach i pod wysokimi ciśnieniami. Ten szereg rozpraw jest pomnikiem wytrwałej, sumiennej, cierplivej a olbrzymiej pracy. Ogłoszone w „Rozprawach“ i w „Biuletynie“ Wydziału III badania te weszły do skarbcza nauki i stanowią jedną z podwalin naszej wiedzy dzisiejszej o własnościach i urządzeniu materji. — Nadto zostawił wiele innych prac drobniejszych lecz zawsze cennych.

Jako pisarz polski dał piśmiennictwu naszemu „Zasady fizyki“ [3 tomy, liczne wydania (od 1892—1912)], dzieło znakomite i pierwszorzędnej, pod każdym względem, wartości. Nadto wiele doskonałych odczytów i artykułów popularnych, oraz kilka mniejszych dziełek.

Jako nauczyciel był wzorowym prelegentem, najlepszym przewodnikiem młodzieży, profesorem, całą duszą oddanym Uniwersytetowi. Jego zasługą, jego dziełem — jest nowy Zakład fizyczny Uniw. Jag., słusznie dziś nazwany Collegium Witkowskiego (1908—1912). Niestety, gdy gmach stanął, zabrakło mu już sił do korzystania z nowej pracowni. Akademia i jej Wydział III ponoszą przez śmierć ś. p. Witkowskiego niepowetowaną stratę.

Ś. p. Franciszek Kamieński, profesor Uni-

wersytetu w Odessie, członek czynny zagraniczny Wydziału III od r. 1904, położył znaczne zasługi na polu botaniki ogólnej a także w zakresie naukowego poznania flory polskiej. Tragiczny wypadek spowodował przedwczesną śmierć wybitnego tego uczonego, który wiele jeszcze mógł zdziałać na polu tej naukowej dziedziny, którą z takim zamiłowaniem uprawiał.

Ś. p. Henryk Każy, Profesor anatomii na Uniwersytecie we Lwowie, od r. 1888 członek korespondent Wydziału III, był badaczem wielce zasłużonym w zakresie anatomii właściwej a także w zakresie techniki anatomicznej, w której był niepospolicie biegłym. Zasłużył się nie mało około założenia i organizacyi fakultetu lekarskiego we Lwowie, reformy studyów weterynaryjnych i około wielu innych spraw społecznych i naukowych. I jego dotknęła przedwczesna śmierć w chwili, kiedy działalność jego naukowa bynajmniej nie była u schyłku.

Z funduszu na wydawnictwo podręczników przyrodniczych ukazało się obszerne dzieło Prof. St. Zaremby: „Arytmetyka teoretyczna“ (str. XX, 859), drukuje się zaś „Astronomia teoretyczna“ Prof. M. P. Rudzkiego. Pierwszy tom tej książki jest na ukończeniu, oba pojawiają się najpóźniej z początkiem r. 1914.

Praca przygotowawcza do II tomu „Anatomii człowieka“ Prof. A. Bochenka postąpiła o tyle naprzód, że rozpoczęcia druku tego podręcznika spodziewać się należy w najbliższych tygodniach.

Komitet zarządzający funduszem Mikołaja Reya

postanowił wydać „Zwierciadło“ w edycyi popularnej, która się ukaże w dwóch tomach staraniem pp. Prof. Chrzanowskiego, Czubka i Łosia. Druk tomu pierwszego już jest ukończony, a drugiego znacznie się posunął.

Z funduszu wydawniczego im. Wiktora Osławskiego (przeznaczonego na drukowanie prac osób, które korzystały z stypendyów tejże fundacyi) ogłoszona została rozprawa p. Jana Łukasiewicza: „Die logischen Grundlagen der Warscheinlichkeitsrechnung“.

Komitet dla dziejów Polski porozbiorowych. Staraniem Komitetu dla dziejów Polski porozbiorowych znajduje się w druku następujące wydawnictwo:

„Instrukcyje i depesze rezydentów francuskich z epoki księstwa warszawskiego“ w opracowaniu Dra Marcelego Handelsmana.

Postępują też naprzód przygotowania odnośnie do wydawnictwa:

- a) „Pomników prawa publicznego Rzeczypospolitej krakowskiej, 1815—1818“ pod kierunkiem Prof. Wacława Tokarza.
- b) „Z papierów Lubeckiego“ w opracowaniu Prof. Stanisława Smolki.
- c) „Protokołów i uchwał Komisji Rządzącej z r. 1807“ powierzonych Prof. Michałowi Rostworowskiemu.
- d) „Aktów dotyczących wypadków z r. 1861—1863 z szczególnem uwzględnieniem działalności margr. Wielopolskiego“, wydawca Prof. Szymon Askenazy.

Encyklopedia polska. W ciągu ubiegłego roku ukończono druk i puszczone w obieg księgarski

Tom I i Tomu IV część 2-gą, obejmujące „Geografię fizyczną“ i „Antropologię“ oraz „Początki kultury słowiańskiej“. Zaraz po ukończeniu druku powyższych tomów rozpoczęto druk następnych, a mianowicie tomu II i III, obejmujących „Język polski“. Druk obu tych tomów jest już na ukończeniu. Równocześnie podjęto pracę nad przygotowaniem do druku dalszych tomów wydawnictwa, a mianowicie tych, które poświęcone są działowi „Historii politycznej“ i „Literaturze pięknej“. Jest wszelka nadzieja, że druk tych działów rozpocznie się w najbliższym czasie.

Komisya dla wydawnictwa greckich Ojców Kościoła czwartego wieku w roku ubiegłym uzupełniała materyały rękopiśmienne do edycji św. Grzegorza z Nazyanzu. W włoskich bibliotekach pracowali prof. Dr. Sinko, Dr. Sajdak i Hammer. Prolegomena, które mają wyjść pod specjalnym tytułem „Meletemata patristica“, już są w druku.

Wydział filologiczny w roku ubiegłym wydał dwa tomy Rozpraw (ogóln. zbioru tom 50 i 51) i rozpoczął druk tomu 52-go, na który złożono już arkuszy 12. Prócz tego w zakresie Wydziału filologicznego wydane zostały osobno dwie monografie, zostające w związku z jubileuszowym uczeczeniem Piotra Skargi: Józef Tretiak: „Piotr Skarga w dziejach i literaturze Unii Brzeskiej“, Kraków 1912, 8°, str. 352, i Grabowski Tadeusz: „Piotr Skarga na tle dziejów katolickiej literatury religijnej w Polsce wieku XVI“, Kraków 1913, 8°, str. X i 646 (z funduszu biskupa Krasińskiego), a także następujące prace: Kazimierz Morawski: „Historia literatury rzymskiej za Rzeszypospolitej“. Część III. Proza i prozaicy w okresie

Cycerońskim⁴, Kraków 1912, 8°, str. VIII i 243 (z funduszu Włodzimierza Spasowicza); Bienkowski Petrus: „De speculis etruscis et cista in Museo Principum Czartoryski Cracoviae asservatis“, Cracoviae 1912, 4°, str. 39, 8 rycin i 9 tablic.

Z Komisji należących do Wydziału filologicznego wydane zostały w roku ubiegłym: „Sprawozdania Komisji do badania historii sztuki w Polsce“ Tom VIII, zeszyt III i IV. W Krakowie 1912. — „Pamiętniki Janczara czyli Kronika turecka Konstantego z Ostrowicy“ wydał Jan Łoś (Biblioteki pisarzy polskich Nr. 63). — „Bibliografia polska“ Estreichera, T. XXIV, Lit. P—Po.

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego przedstawiono w roku ubiegłym następujące prace:

Z zakresu językoznawstwa: Śmieszek Antoni: „O nowoodkrytych napisach elamickich“.

Z zakresu filologii klasycznej: Demiańczuk Jan: „Supplementum comicum. Comoediae graecae fragmenta post editiones Koekianam et Kaibelianam reperta vel indicata collegit, disposuit, adnotationibus et indice verborum instruxit...“; Przychocki Gustaw: „De Gregorii Nazianzeni epistulis quaestiones selectae“; Sinko Tadeusz: „Apuleiana“; Sajdak Jan: „Historia critica scholiastarum et commentatorum Gregorii Nazianzeni. Accedit appendix de Gregorii laudatorum et Pseudogregorianorum codicibus“.

Z zakresu archeologii: Hadaczek Karol: „Sprawozdanie z wykopalisk austriackiej ekspedycji w Egipcie“; Bienkowski Piotr: „Szczałek zaginionej kompozycji malarskiej z epoki helenistycznej“; Tenże: „O pewnej grupie posągów cesarzów rzymskich“; Ha-

daczek K.: „Osada przemysłowa w Koszylowcach z epoki eneolitu. Studya do historii początków cywilizacji w południowo-wschodniej Europie“.

Z zakresu historii literatury i oświaty. Tretiak J.: „Piotr Skarga w dziejach Unii Brzeskiej“; Dynowska Marya: „Franciszek Loredano i polski tłumacz-anonim Dyanei“; Zdziechowski Maryan: „Pessimizm a chrześcijaństwo. Cz. IV“; Grabowski Tad.: „Piotr Skarga na sejmie 1606 r.“; Szykowski Maryan: „Ossyan w Polsce na tle ewolucji polskiego romantyzmu“; Tretiak J.: „Pieśni serbskie Bohdana Zaleskiego“; Chrzanowski Ign. „Uwagi nad Vita et mores Gregorii Sanocei Kallimacha“; Günther Wład.: „Historia krytyki francuskiej w XVII w.: Chapelain i Boileau“; Grabowski T.: „Początki krytyki literackiej w Polsce“; Tenże: „Piotr Paweł Wergeryusz na tle literatury luterskiej w Polsce“; Szykowski Maryan: „Stosunki Jana Jakóba Rousseau z Polską“; Tenże: „Myśl Russa w Polsce“.

Z zakresu historii muzyki: Jachimecki Zdzisław: „Renati Des-Cartes Musicae compendium“; Tenże: „Kollekcyja pieśni i psalmów polskich z XVI w. w Bibliotece Ordynacji Zamojskiej“.

Z historii malarstwa: Antoniewicz J. Bołoz: „Freski Łukasza Signorellego w katedrze w Orvieto i ich geneza ideowa“.

Komisya do badania historii sztuki w Polsce. W ubiegłym roku ukazały się częściowo redagowane jeszcze przez śp. Prof. Maryana Sokołowskiego ostatnie dwa zeszyty T. VIII „Sprawozdań“ Komisji, w których obok szeregu większych i mniejszych

komunikatów zostały ogłoszone następujące obszerniejsze rozprawy:

Adolfa Szyszko-Bohusza: „Trzy nasze zamki: Czersk, Chęciny i Ogrodzieniec“ i „Kościoły w Tomaszowie i Mnichowie“, zabytki budownictwa drewnianego w epoce baroku; Dra Nikodema Pajzderskiego: „Zamek Tęczyński“; Adolfa Szyszko-Bohusza i Józefa Czekierskiego: „Kościoły gotyckie na Mazowszu: Łomża, Szczepankowo, Wąsosz, Wizna i Niedźwiadna“; Dra Stanisława Tomkowicza: „Dwór obronny szlachecki w Korzkwi“ i „Krakowski szkic ołtarza bamberskiego, rysunek prawdopodobnie Wita Stwosza“; Konstancyi Stępowskiej: „Polskie dywany wełniane“; Prof. Władysława Abrahama: „Pastorał z XV w. w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie“; Prof. Jana Bołoz-Antoniewicza: „Lisowczyk Rembrandta w Dzikowie i jego wzór“; Prof. Włodzimierza Kulczyckiego: „Kobierce wschodnie z w. XVIII w Muzeum stauropigijnem we Lwowie“; Dra Juliana Pagaczewskiego: „Skarbiec klasztoru pp. Klarysek przy kościele św. Andrzeja w Krakowie“; ks. Wilhelma Rudnickiego: „Płaskorzeźba Aleksandra Algardi w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie“; Prof. Maryana Sokołowskiego: „Ornament sznurowy w katedrze romańskiej na Wawelu“; Konstancyi Stępowskiej: „Nowe przyczynki do stosunków Kulmbacha z Polską“; Dra Stanisława Turczyńskiego: „Nekrolog Prof. Maryana Sokołowskiego i bibliograficzny spis jego prac“.

Redakcyja T. IX „Sprawozdań“ Komisji jest na ukończeniu tak, że pierwsze dwa zeszyty są już w znacznej części wydrukowane i ukażą się niebawem.

Referaty wygłoszone na posiedzeniach Komisji przyniosły następujący materiał:

Z działy architektury — praca Dyr. Zygmunta Hendla p. t.: „Zamek w Lesku i jego dzieje“, tudzież Dra Stefana Komornickiego rzecz o dworach w Jeżowie i Wieruszycach jako dalszy ustęp z większej pracy o dawnych dworach murowanych i warownych w Polsce.

Do historii rzeźby w Polsce odnosi się praca Prof. Jana Bołoz-Antoniewicza: „Orzeźbie figuralnej kaplicy Zygmuntońskiej na Wawelu“, która rzuciła wiele światła na działalność zatrudnionych w Polsce w pierwszej połowie XVI w. włoskich rzeźbiarzy, zwłaszcza Padovana, oraz komunikat Dra Stanisława Turczyńskiego: „O sklepieniu włoskiej kaplicy kościoła Franciszkanów w Krakowie, ozdobionem stiukami w końcu XVII w. przez Baltazara Fontanę“.

Ważnym przezyinkiem do historii polskiego cechowego malarstwa XV—XVI w. jest komunikat ś. p. Konstancyi Stępowskiej: „O trzech tryptykach w kościołach w Lipnicy Murowanej, Dębnie i Przydonicy“. Do dziejów włoskiego malarstwa XV w. odnosi się referat Dra Stanisława Turczyńskiego: „O portrecie Cecylii Gallerani Leonarda da Vinci w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie“.

Z zakresu przemysłu artystycznego przedłożył p. Maryan Morelowski obszerną pracę, wyjaśniającą treść, pochodzenie i losy: „Gobelinu z kościoła św. Katarzyny w Krakowie“, wykonanego około roku 1462 w Tournai, na zamówienie Filipa Dobrego, księcia burgundzkiego.

Nadto z inicjatywy Komisji a pod kierunkiem osobnego Komitetu przygotowuje Akademia wydawni-

ctwo dzieła o architekturze dawnych domów mieszkalnych śródmieścia Krakowa. Do pracy tej wykonał architekt p. Adolf Szyszko-Bohusz szereg tablic, obejmujących rzuty poziome i fasady kamienic północnej połaci Rynku i ulic od niej na północ położonych, według zachowanych starych planów z XVIII i początku XIX w.; opracowania tekstu historyczno-opisowego podjął się p. Adam Chmiel. Dzieła tego, na kilka zeszytów obliczonego, pierwszy zeszyt ukaże się w ciągu r. 1913.

Komisya językowa w bieżącym jeszcze roku ukończy druk tomu VI „Materyałów i prac“. Rozpoczyna go obszerna praca M. Rudnickiego „Przyczynki do gramatyki i słownika narzecza słowińskiego“, rezultat przeszlorocznej podróży; jest to systematyczne skontrolowanie badań Lorentza nad bardzo ważnym, bo najbardziej na zachód wysuniętym dyalektem Kaszubów pomorskich, podjęte w ostatniej chwili, gdy mowa ta żyje zaledwie w ustach niewielu starców. Dalej pomieszczono prace: T. Benniego „Formuły analityczne dźwięków polskich“ i H. Ułaszyna „Słowniczek złodziejski z r. 1840“. Gotowe do druku są: M. Kryńskiego „Notaty dyalektologiczne“ (ruskie) i T. Lehra „Studia nad akcentem pomorskim“. Nadto kilka prac w przygotowaniu.

Dzięki zapewnionej, wydatnej subwencyi z funduszu Czabana rozpoczął się druk obszernego zbioru „Tekstów pomorskich“ F. Lorentza, zapisanych przez niego w wszystkich miejscowościach z tubyleżą ludnością kaszubską. Oprócz wielkiej wartości językowej (zapisy ściśle fonetyczne) będzie to obfite źródło do bogatej twórczości ludowej kaszubskiej. Dotąd złożono 12 arkuszy, całość obejmuje ich ponad 50.

Dalej rozpoczęto wydawnictwo Materiałów do języka i folkloru cyganów polskich, a mianowicie najpierw teksty cygańskie, zebrane przez ś. p. Izydora Kopernickiego. Redakcyę objął prof. Rozwadowski.

Z zasiłku Komisji badano gwary polskie koło Rymanowa i przyległe gwary ruskie (łemkowskie), z planem objęcia większej całości. Prof. Nitsch dał też uzupełnienia i poprawki do swojej mapy dyalektów polskich (zob. Sprawozdania Akademii za styczeń 1913).

Subwencyonowanego przez Komisję „Rocznika slawistycznego“ wyszedł t. V (str. 324). Zawiera on: 1) Prace Prof. Rozwadowskiego „O pierwotnym stosunku wzajemnym języków bałtyckich i słowiańskich“ i „Przyczynki do historycznej fonetyki języka polskiego (o następstwie prasłow. grupy *tort* i prasłow. *ę*)“; 2) Recenzye z prac Conewa, Mileticza, Kulbakina, Pogoriełowa, Iłjińskiego, Pogodina, Jagicia, Garthausena, Hujera, Dobrzyckiego, Murki, Preobrażeńskiego, Bernekera, Endzelina, Ivšicia, Brocha, Belicia, Śląskiego, Florińskiego, napisane przez Vondráka, Kalimę, Szczipkina, Kulbakina, Zborowskiego, Vasmera, Meilleta, Belicia, Mladenowa, Kleczkowskiego, Hujera, Nitscha; 3) Krytyczną bibliografię prac z zakresu języków słowiańskich za r. 1911.

Praca nad Słownikiem staropolskim, prowadzona przez prof. Jana Łosia przy pomocy stypendysty p. Alfreda Birkenmajera oraz wolontaryuszów pp. Klimeczyka, Kremera i Zborowskiego, trwa nieustannie i materiały słownikowe ciągle wzrasta. Obecnie jest już na ukończeniu wypisywanie wybranych do Słownika cytata z Biblii Zofii (kończy się litera P) a nadto wyczerpane zo-

stały teksty: psalterz Puławski (w porównaniu z Flo-ryańskim, który już dawno do Słownika wciągnięto), Żywot Amandusa, polskie pieśni katolickie ogłoszone przez Bobowskiego, Pamiętniki Janczara według nowego ich krytycznego wydania, Biernata Lubelezyka Ezop oraz wczesne druki, jak Ogródek duszny, Dya-log Palinura z Karonem, Lekarstwa końskie, zabytek z Erlangen. Materiał dotychczas ekscyrpowany, ułożony w alfabetycznym porządku, stanowi gotowy Słownik do szeregu opracowanych zabytków, który oddał już pewne usługi specjalistom, zwracającym się do redakcyi Słownika w sprawie czy to specjalnej np. prawniczej terminologii staropolskiej, czy też niejasnego znaczenia niektórych wyrazów staropolskich. Na zapytania takie zawsze najchętniej udziela się odpowiedzi. Prof. J. Łoś pilnie uważa, żeby i nowoogłaszane zabytki wciągać na listę celem ich wyzyskania dla Słownika, oraz z prac krytycznych wypisuje to wszystko, co służy albo do poprawienia albo do objaśnienia materiałów w Słowniku staropolskim znajdować się mających.

Biblioteka pisarzy polskich w roku sprawozdawczym pomnożyła się o niewiele tomów, ale za to niektóre z nich zawierają w sobie bardzo obszerne teksty. Takim jest tom 63-ci Biblioteki, obejmujący „Pamiętniki Janczara“ wydane przez J. Łosia z uwzględnieniem wszystkich znanych rękopisów; takim też jest na ukończeniu już będący tom, wydawany przez J. Rosta-fińskiego, a obejmujący: „Hippikę Pieniążka“ z r. 1607, „Myślistwo z ogary Ostroroga“ z r. 1618, „Gospodarstwo jazdeckie N. N.“ z r. 1690, „Myślistwo ptasze Cygańskiego“ z r. 1584 i „Myśliwca“ Bielawskiego z r.

1595. Druk tekstów już ukończono, pozostaje jeszcze dodać wstęp i słownik, którego ułożenie zajęło wydawcy wiele czasu. Kończy się też druk Nru 65: „Symfonie anielskie“ Jana Karola Dachnowskiego z r. 1631, wydawane przez A. Brodnickiego. W dalszym ciągu mają być wydane: Petrycego „Horacyusz w trudach moskiewskiego więzienia“, Miechowity „Wypisanie dwojej krainy świata“ w przekładzie polskim Glabera, Zimorowiczów „Roksolanki i Sielanki“, Modrzewskiego pisma i niektóre inne. Wkrótce ukaże się też drugie wydanie poezyi Mikołaja Sępa Szarzyńskiego.

Komisya literacka. — Program wydawnictw Komisyi ustalony został na czas dłuższy przyjętemi w 1911 i 1912 r. pracami, które znajdują się w rozmaitych stadyach przygotowania i wypełnią koniec t. XIII oraz nowo rozpoczęte tomy XIV—XVI Archiwum do dziejów literatury i oświaty. Drukują się zatem równocześnie prace pp. Lachsa i Bujakowskiego (tom XIII) oraz prof. Czubka (tom XV). Przeznaczone do tomu XVI wydawnictwo dzieła Ad. Bućkiewicza opracowane przez p. Ludwika Janowskiego przygotowuje się do druku. W tomie XIV wyszła obszerna korespondencya literacka Kajetana Koźmiana z Franciszkiem Wężykiem z lat 1845—1857, wydana przez p. Stanisława Tomkowicza. Przyjęto do druku prace p. Maryi Wicherkiewiczowej z Poznania o Antonim Hoene, architekcie królewskim, ojcu słynnego filozofa Józefa Hoene-Wrońskiego, tudzież p. Maryi Dynowskiej z Warszawy p. t. „Jan Franciszek Loredano i polski tłumacz anonim Dyanei“. Obie te prace wyjdą w tomie XIV Archiwum. Poza tem w to-

mie XVII znajdują miejsce Katalog rękopisów oddziału poezji polskiej w ces. Bibliotece Publicznej w Petersburgu tudzież zapiski z Katalogu rękopisów Biblioteki miejskiej w Stanisławowie.

Z osobnych wydawnictw Komisji posuwa się na-przód (kosztem funduszu Biskupa Krasieńskiego) ozdobnie wydawana krytyczna Bibliografia dzieł Skargi w opracowaniu ks. Konstantego Otwinowskiego T. J. i będzie ukończona w ciągu najbliższych miesięcy. Wydanie jej doznało pewnej zwłoki z powodu wyjazdu autora z Krakowa. Druk katalogu inkunabułów Mogińskich i Szczyrzyckich, w opracowaniu Ks. Gerarda Kowalskiego O. Cist., postanowiony od kilku lat, rozpoczął się po wprowadzeniu specjalnych czcionek gotyckich.

Wydawnictwo Archiwum Filomatów Wileńskich podzielone na dwie części, spoczywało w rękach pp. Czubka, Pietraszkiewiczównej i Szpotańskiego. Część I, zawierająca materiały do organizacyi wszystkich związków, znajduje się w druku i wyjdzie zapewne w przyszłym roku; — część II, zawierająca korespondencyę Filomatów jest na ukończeniu i wyjdzie w najbliższym czasie.

Bibliografia polska. W roku ubiegłym ogłosił wydawca prof. Stanisław Estreicher tom XXIV tego wydawnictwa, poczem zaraz przystąpił do rozpoczęcia druku tomu XXV, który obejmie dokończenie litery P (mianowicie Pon-Py) i literę Q — oraz liczne dodatki i sprostowania do poprzednich tomów. Druk tomu XXV, który będzie liczył z górą 500 stron, jest już bliski ukończenia, tak że prawdopodobnie ukaże on się w lipcu 1913.

Wydział historyczno-filozoficzny. W roku ubiegłym pojawił się tom LV Rozpraw (str. 425) z pracami pp. Dubanowicza, Ciszewskiego, Gumowskiego, Smoleńskiego, Chwistka i Tymienieckiego. W toku jest tom LVI z rozprawami pp. Prochaski, Dąbkowskiego, Kętrzyńskiego St., Grodeckiego i Lisowskiego.

Jako osobne publikacje ogłoszone zostały :

1) Horodyski Władysław: „Bronisław Trentowski (1808—1869)“ (str. XII, 532); 2) Rybarski Roman: „Nauka o podmiocie gospodarstwa społecznego“ (str. 254); 3) Zachorowski Stanisław: „Rozwój i ustrój kapituł polskich w wiekach średnich“ (str. 268).

Koszttem funduszu ś. p. Włodzimierza Spasowicza: Piłsudski Bronisław: „Materials for the study of the Ainu language and folklore, collected and prepared for publication by... edited under the supervision of J. Rozwadowski, Ph. D., Professor in the Jagellonian University“, Cracow 1912, 8°, str. XVIII i 242.

Nakładem funduszu ś. p. Nestora Bucewicza: 1) Jabłonowski Aleksander: „Historya Rusi południowej do upadku Rzeczypospolitej“ (str. XV, 365); 2) Kirkor-Kiedroniowa Zofia: „Włościanie i ich sprawa w dobie organizacyjnej i konstytucyjnej Królestwa Polskiego“ (str. 412); Skibiński Mieczysław: „Europa a Polska w dobie wojny o sukcesyę austryacką“ (T. I. str. XIV i 844; t. II. str. XXIX i 719).

W druku są: 1) Finkel Ludwik: „Bibliografia historii polskiej, I Dodatek“; 2) Handelsman Marcei: „Rezydenci Napoleońscy w Warszawie“; 3) „Sprawozdanie Ekspedycyi szwedzkiej“ pp. Prof. Łosia, Prof. Birkenmajera i Dr. Barwińskiego; 4) Gawełek Franciszek: „Bi-

bliografia ludoznawstwa; 5) Merczyng Henryk: „Szymon Budny“; 6) Peleński Józef: „Architektura Halicza“.

Rozprawy czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach Wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów:

Do zakresu badań filozoficznych należą: „Życie i dzieła Bronisława Ferdynanda Trentowskiego“ oraz „Nieznane rękopisy Trentowskiego“ p. Władysława Horodyskiego; „Psychologia twórczości artystycznej“ p. Michała Sobeskiego; „Pojęcia czasu i wieczności w filozofii greckiej przed Sokratesem“ p. Wojciecha Gieleckiego; „O antynomiach Kanta — ze szczególnem uwzględnieniem drugiej“ p. Adama Żółtowskiego i „Logiczne podstawy rachunku prawdopodobieństwa“ p. Jana Łukasiewicza.

Zagadnieniom z historii średniowiecznej Polski poświęcone są prace: „Wici i Topory. Studya nad genezą i znaczeniem godeł polskich i zawołań“ p. Adama Szelańskiego; „Dzieje klasztoru premonstratenskiego w Busku w wiekach średnich“ p. Romana Grodeckiego; „O elementach chronologicznych dokumentów Kazimierza Wielkiego“ p. Stanisława Kętrzyńskiego i „Protazego biskupa poselstwo do Polski 1471 r.“ p. Antoniego Prochaski.

W dziedzinę historii geografii wkracza: „Nieznany opis wschodniej Europy (Bałkan, Ruś, Węgry, Polska, Czechy) z r. 1308“ p. Olgierda Górki, który także dostarczył obszernego naukowego sprawozdania z przedsięwziętych badań w swych: „Polonica i starsze Hungarica w bibliotekach i archiwach monachijskich“.

Do nowych dziejów Polski należą: „Do charakte-

rystyki okresu Rady Nieustającej i genezy przymierza polsko-pruskiego“ p. Kazimierza Maryana Morawskiego oraz „Rezydenci Napoleońscy w Warszawie“ p. Marceliego Handelsmana.

Do historii prawa i kultury w Polsce należy zaliczyć: „Prawo łąziebne. Studium z historii prawa polskiego“ p. Przemysława Dąbkowskiego; natomiast historii prawa rzymskiego poświęcone są: „Studia nad sposobami nabycia własności w rzymskim Egipcie“ p. Zygmunta Lisowskiego i dwie prace p. Rafała Taubenschlaga: 1) „Studia z zakresu rzymskiego prawa opiekuńczego“ oraz 2) „Iniuria w prawie ptolomejskim“.

Komisya historyczna. Wśród wydawnictw Komisji historycznej przedewszystkiem podnieść i zaznaczyć należy, że z ukazaniem się na widok publiczny dwóch pierwszych tomów Monumenta Poloniae Vaticana rozpoczął się nowy dział publikacji Komisji, zawierający w sobie część wyników prac i poszukiwań od wielu lat podejmowanych przez t. zw. Ekspedycyę Rzymską we włoskich archiwach i bibliotekach, przedewszystkiem zaś w Archiwum Watykańskiem. O tem wszyskciem i o drukowaniu tych obu tomów podawano wiadomość w Rocznikach z lat poprzednich; tu więc tylko jeszcze przypomnieć należy, że te 2 tomy: I, str. LVIII i 503; II, str. XXVIII i 587, wydane przez Dr. Jana Ptaśnika, zawierają „Akta skarbowe stolicy Apostolskiej“, Acta Camerae Apostolicae, z lat 1207—1344 i 1344—1377, opatrzone zaś są, każdy tom oddzielnie, dokładnymi indeksami rzeczowo-osobowymi (które wydawca wykonał przy współudziale p. Kazimierza Barana) na końcu, spisami zaś chronologicznymi na po-

czątku. Nadto na czele tomu I we wstępie wspólnym do obu tomów, wydawca opisał różne rodzaje opłat do kamery papieskiej, jakoteż źródła archiwalne do ich poznawania i dawniejsze tych źródeł wydania lub prace o nich, Dyrektor zaś wydawnictw Komisji historycznej podał krótką wiadomość o dawniejszych, już w w. XVI poczynających się poszukiwaniach w archiwach włoskich za materiałami do historii polskiej i o działalności utworzonej w 1886 r. Ekspedycyi Rzymskiej. Tomu III tekst, wydrukowany także już w zupełności (zob. Rocznik 1912, str. 91), ukaże się po wydrukowaniu indeksów.

Ukazał się również tom XI Archiwum Komisji historycznej, drukujący się już od r. 1909, a w którym mieści się 11 wydawnictw drobniejszych rozmiarów (o czem już podawano wiadomość w Rocznikach poprzednich) a mianowicie: E. Barwiński: Archiwum ks. Radziwiłłów w Nieświeżu; M. Bałaban: Spis żydów i karaitów ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kolomyjskiego w roku 1765; H. Polackówna: Materiały do heraldyki polskiej; E. Kuntze: Ekspens dworu królowej polskiej Katarzyny; S. Kutrzeba: Ordo coronandi regis Poloniae; A. Prochaska: Z archiwum Zakonu Niemieckiego; W. Wittyg: Rozsiedlenie i gniazda rodowe szlachty ziemi rawskiej w w. XVI; J. Ptaśnik: Akta norymberskie do dziejów handlu z Polską w wieku XV; W. Semkowiec: Mazowieckie przywileje rodowe z XIV i XVI w.; S. Krzyżanowski: Podwoły kazimierskie z lat 1407—1432 i Rachunki wielkorządowe krakowskie z lat 1461—2 i 1471.

Ukończenie wydawnictwa „Aktów Rządu Naro-

dowego“ z czasów powstania Kościuszki przez pp. Askenazego i Dzwonkowskiego musiało się odwlec z powodu rozszerzenia tegoż wydawnictwa, zrazu zamierzonego na 2 tomy, a które teraz obejmie tomów 3. Udało się bowiem wydawcom odnaleźć ważne i przedtem nieznanne im listy Kościuszki, Wawrzeckiego i innych, które obok Protokołów i Dzienników obu Rad: Zastępczej Tymczasowej i Najwyższej Narodowej, w wydawnictwie tem pomieścić należy, a które wraz z przypisami, pierwotnie do tomu 2 przeznaczonymi, wypełnią tom 3-i. Dotąd gotowe są już oba tomy pierwsze, liczące mniej więcej po 30 arkuszy druku.

Przygotowywanego od dawna wydawnictwa prof. Kutrzeby „Laudów krakowskich“ druk się niedawno rozpoczął: wydrukowano już parę pierwszych arkuszy, które zawierają uchwały, dyaryusze, relacye itd. tak licznych w czasie dwóch pierwszych bezkrólewi, 1572—1576, zjazdów i sejmików województw małopolskich, krakowskiego i sandomierskiego. Nie mógł się natomiast jeszcze rozpocząć druk wydawanych pod kierunkiem prof. Kutrzeby przez niego i pp. Baranowskiego i Goyckiego „Lustracyi dóbr koronnych z 1564/5 i 1569“, ponieważ brak jeszcze pewnych uzupełnień do lustracyi krakowskich i warszawskich i tylko sandomierskie można już opracowywać.

Prace przygotowawcze do wydawnictwa „Korespondencyi panów polskich z ks. pruskim Albrechtem“ pp. Finkla i Bąkowskiego (zob. Rocznik 1911, str. 91 i 1912 str. 89) posunęły się w roku ubiegłym bardzo nieznacznie. Z nadesłanych z Archiwum królewieckiego tomu Deutsche Missiven 1525—1541 Dr. Bąkowski od-

piisał lub zregestował listy księcia z lat 1530—31 i z tychże lat listy z Lateinische Missiven 1525—30, który to tom zwrócono do Królewca, oraz z dalszego tomu przyslanego stamtąd Lat. Missiv. 1531—35. Od początku pracy razem odpisano listów 703, zregestowano 395.

O wiele różniej postępuje praca nad nowem wydaniem „Roczników polskich średniowiecznych“ przez Dra Władysława Semkowicza, który z pomocą subwencyi od c. k. Ministryum Oświaty odbył w maju i czerwcu r. 1912 podróż do Petersburga, tam w ces. Bibliotece publicznej zbadał szereg kodeksów z rocznikami (wiślicki, lubiński, sochaczewski, koprzywnicki, Stanisława Augusta, Kuropatnickiego) i skolacyonował ich teksty. Poszukiwania za nowym materiałem rocznikarskim nie wydały jednak pożądanego wyniku. Obecnie opracowuje Dr. Semkowicz w ten sposób roczniki, przechowane w ręk. z w. XV i XVI bibliotek i archiwów w Krakowie, Lwowie, Warszawie, Kórniku, Królewcu i Wrocławiu, po zebraniu zaś całego materiału przystąpić będzie można do ostatecznego ustalenia tekstów roczników.

Poszukiwania w Petersburgu Dr. Wł. Semkowicza za Rocznikami dały mu sposobność do zinwentaryzowania pewnej liczby rękopisów tak ces. Publicznej Biblioteki, jakoteż Biblioteki Komisji Archeograficznej, z których sprawozdanie zamierza nieco później opracować dla Archiwum Komisji historycznej.

Inne wydawnictwa Komisji, będące w toku (mianowicie: Akta króla Aleksandra, Kodeks dyplomatyczny Małopolski t. V, Kodeks praw i przywilejów miasta Krakowa t. III, Dyaryusze sejmowe 1590 r.) nie posu-

nęły się wiele naprzód w roku ubiegłym, natomiast bardzo znacznie postąpiły prace przygotowawcze do nowego wydawnictwa uchwalonego przez Komisję, t. zw. „Instruktarzy gospodarczych polskich“. Projekt tego wydawnictwa podał i wykonaniem jego się zajmuje Dr. Stefan Pawlik, profesor Akademii w Dublanach, będzie zaś ono miało wielkie znaczenie dla historii rolnictwa u nas. Instruktarze te zawierają normy dla gospodarstwa folwarcznego, a pojawiają się w końcu w. XVII, i to przede wszystkim na Litwie, gdzie były największe latifundya (w Koronie tylko na kresach wschodnich w prowincjach ruskich). W wielkich majątkach niezbędną była organizaeya gospodarstwa folwarcznego, tak jak już znacznie wcześniej w drodze ustaw wiejskich regulowano stosunek włościan do pana wsi. Na to wydawnictwo Instruktarzy przeznaczono znaczny tom, do którego wejda: „Punkta p. Fr. Kurowickiemu, podstaroście mu krześlińskiemu“ z roku 1696, instruktarz starostwa jaworowskiego z r. 1765, dwa instruktarze Tyzenhauasa, z których jeden, bardzo duży, dla dóbr królewskich na Litwie, instruktarz dla dóbr abelskich z r. 1781, znany już, lecz tylko ze streszczenia i t. d. We wstępie wydawca wskaże, skąd te instruktarze wzięły swój początek — rodem one z Infant — i opíše rękopisy, z których korzystał (bibl. Czartoryskich, Braniekich w Suchej, Krasińskich, archiwów prywatnych na Litwie itd.).

W t. zw. Ekspedycyi Rzymskiej w r. 1912 brali udział w dalszym ciągu (zob. Rocznik z 1912, str. 91—2) od kwietnia do czerwca, t. j. do zamknięcia Archiwum Watykańskiego, pp. Kętrzyński, Nanke i Loret, od maja zaś przybył do nich p. Boratyński; po pono-

wnem otwarciu Archiwum, od października aż dotąd przebywają w Rzymie pp. Kętrzyński i Boratyński. — Dr. Stanisław Kętrzyński objął dalszy ciąg wydawnictwa aktów skarbowych Kuryi, i dla tego prowadzi dalsze poszukiwania w tym zakresie co do lat 1371—1415, rozpoczęte przez Dr. Ptaśnika, który zebrał był już znaczną ilość odpisów, czyniąc badania w tymże kierunku. Badania te jego uzupełnił Dr. Kętrzyński i do zebranych poprzednio materyałów dołączył jeszcze około 300 aktów przedtem nieznanych lub pominiętych z czasów od Urbana VI i Bonifacego IX aż do Grzegorza XII i Jana XXIII, t. j. z czasu wielkiej schizmy, dawniejsze odpisy już skolacyonował, sam odpiisał około 40 aktów trudniejszych, innych 260 polecił odpisywać kopistom. Po ukończeniu tego kopiowania i skolacyonowaniu kopii będzie zgromadzony cały materyał na 3-ci tom Aktów skarbowych, którego druk będzie można rozpocząć. — Dr. Ludwik Boratyński, udając się w maju do Rzymu, zabrał z sobą już złożonych kilka pierwszych arkuszy druku korespondencyi Caligarięgo, nuncyusza apost. w Polsce w latach 1578—1581, i te oraz nadsyłane mu z drukarni dalsze arkusze skolacyonował z oryginałami w Archiwum Watykańskiem po którego zamknięciu, wracając do Krakowa, wstąpił do Brisighelli, miejsca urodzenia Caligarięgo, gdzie z aktów archiwum kapitulnego i z rękopisów u niektórych rodzin miejscowych uzupełnił te cenne i ważne do życia i korespondencyi Caligarięgo wiadomości, które tam już przed paru laty znalazł był Dr. Stanisław Zakrzewski. W październiku przystąpił znowu do dalszego kolacyonowania i odtąd druk wciąż tak raźnie postępuje, że na 30 prze-

szło arkuszach (stron około 560) wydrukowano już wszystkie listy z lat 1578, 1579 i 1580 r.; można się zatem spodziewać ukończenia druku całego tekstu korespondencyi Caligarięgo, zanim w ostatnich dniach czerwca zamknie się Arch. Watyk. Zajęty przedewszystkiem kolacyonowaniem drukującego się tomu, Dr. Boratyński, pracując równocześnie wciąż nad uzupełnieniem materiału, odnoszącego się do następnej nuncyatury Bolognetiego z lat 1581—85, której będzie wydawcą, czynił dodatkowe poszukiwania po wszystkich działach Archiwum Watyk. i w Archivio di Stato w Rzymie, przyczem udało mu się natrafić na rzeczy dotąd nieznanne a ważne. Znalazł mianowicie nie zapisany dotąd w inwentarzu nuncyatur tom z sygnaturą: Nunziatura di Polonia 5 B, który dopiero w r. 1778 kard. Boschi darował do Archiwum Watyk., za tytułowany: *Relatione di Polonia*. Relacya ta pochodzi z r. 1572, ma stron fol. 120, a zasługuje na uwagę z tego względu, że autor jej, Włoch bliżej nieznanany (może sekretarz któregoś z panów polskich), zajmuje się nie tylko ustrojem politycznym, który zresztą bardzo dokładnie i jasno przedstawia, ale szczególnie pilnie obserwuje kraj i jego mieszkańców. Uwagi jego o krajobrazie różnych okolic Polski, o płodach (zwłaszcza faunie i kopalinach), o ludności (przyczem i wieśniaków nie pomija), jej charakterze, zajęciach i życiu są bardzo cennym przyczynkiem do historii naszej kultury, tem cenniejszym, że relacya ta niema charakteru oficjalnego, ale jest raczej zajmującym opisem, na podstawie którego możemy osądzić, co Włocha, inteligentnego i pilnego obserwatora, interesowało w Polsce w XVI w. Dodają zaś jeszcze wartości tej relacyi uwagi (chronon-

logicznie nieco późniejsze) innego Włocha, który również przebywał w Polsce, a który swoje spostrzeżenia lub wspomnienia zanotował na marginesie. — W dziale Arch. Wat. Misc. Arm. II vol. 33 (dawne Polit. Varia XXXII) znalazł się opis wyprawy Stefana Batorego na Połock p. t.: *Ragguaglio del successo della guerra mossa l'anno 1579 dal Re di Polonia al Gran Duca di Moscovia* (f. 26), skreślony przez jakiegoś Włocha, wojskowego w służbie królewskiej. Opis oblężenia, żywy, pochodzi najwidoczniej od naocznego świadka, szczegółowe zaś uwagi o uzbrojeniu piechoty i jazdy polskiej przedstawiają pewną wartość dla historii naszej wojskowości. Nadto Dr. Boratyński, dzięki życzliwemu poparciu J. E. Księcia Biskupa krakowskiego, uzyskał także dostęp do archiwum Św. Kongregacyi del Concilio, gdzie się przechowują „*Relationes status ecclesiarum*“, które na podstawie konstytucyi Sykstusa V obowiązani byli biskupi peryodycznie (biskupi polscy co lat cztery) przedstawiać papieżowi przy sposobności „*visitationis sacrorum liminum*“. Jakkolwiek materiał wykazuje wielkie luki, to jednak relacje te (o ile dla krótkości czasu zdołano je przestudyować) będą cennym źródłem do dokładniejszego poznania stosunków kościelnych i kulturalnych, zwłaszcza że niektóre z nich podają dokładne cyfry statystyczne, wspominają o szpitalach, szkołach i t. p.

Komisya prawnicza. Mimo najusilniejszych starań prof. Oswald Balzer nie mógł przystąpić do dalszego druku wydawnictwa „*Corpus iuris Polonici*“. Jest jednak pewna nadzieja, że to nastąpi w ciągu roku obecnego.

W tomie IX Archiwum Komisji prawniczej dokończył prof. Stanisław Kutrzeba druku „*Praw*,”

przywilejów, statutów i laudów księstw oświęcimskiego i zatorskiego⁴. Na tem wydawnictwie zamknięto ten tom, który się już ukazał. Dwie inne publikacye tegoż wydawcy, o których była mowa w poprzedniem sprawozdaniu, a które miały być jeszcze w tym tomie pomieszczone, wejdą do tomu następnego. — Druk przygotowywanego przez prof. Kutrzebę i dra Franciszka Dudę osobnego wydawnictwa Komisyi: „*Regestra theloniei aquatici Vladislaviensis seculi XVI*“ posunął się znacznie naprzód; wydrukowano już połowę tego obszernego tomu, a w ciągu bieżącego roku wydawnictwo to zostanie ukończone.

Pomniki prawa niemieckiego w Polsce. Praca nad tem wydawnictwem, powierzonem prof. Stan. Estreicherowi, posunęła się bardzo znacznie naprzód w roku ubiegłym. Wydawca zbadał już wszystkie odnośne rękopisy w naszych i obcych zbiorach (w liczbie przeszło stu) i sporządził odpisy następujących średnio-wiecznych pomników tego prawa: 1) Tekst niemiecki Zwierciadła saskiego (prawo ziemskie i lenne) w tej postaci, w jakiej się w Polsce rozpowszechnił (tekst Konrada z Opolą), 2) *Versio vtratislaviensis* Zw. sask., 3) *Versio sandomiriensis* prawa ziemskiego, 3) *Weichbild* magdeburski, 4) *Versio sand. Weichbildu*, 5) Prawo Lubeki (wedle tekstów rozpowszechnionych w Polsce), 6) Prawo średzkie (dto), 7) *Extrawaganty* krakowskie, 8) *Dystynkeye* chełmińskie, 9) Zbiór orytyli magdeburskich dla Krakowa, 10) Zbiór orytyli magd. poznańskich, 11) Zbiory orytyli krakowskiego sądu najwyższego, 12) Zbiory orytyli innych miast polskich (Lwowa, Sandomierza, Lublina etc.). Druk wydawnictwa, zamierzonego na kilka

tomów, rozpocznie się w najbliższej przyszłości, odpisy bowiem są już skollacyonowane i w przeważnej części porównane z bardzo licznymi rękopisami odnośnych pomników.

Sprawa wydawnictwa pism rokoszowych doznała o tyle pewnej zwłoki, że wyłoniła się potrzeba uzupełnienia dotychczasowych w tej mierze poszukiwań. Jeden z rękopisów, znajdujących się w archiwum p. Tomasza Łyskowskiego w Jelitowie (W. Księstwo Poznańskie), dotąd wydawcy nieznany, a sprowadzony dzięki wiadomości otrzymanej od prof. dra Kota, dostarczył trzech nowych broszur, a należy się spodziewać, że sprawozdanie z wyprawy naukowej do Szwecyi, które niebawem ma się ukazać, pomnoży również ilość broszur, w skład wydawnictwa wejść mających.

Komisya do badania historii filozofii w Polsce — ukonstytuowana dopiero od grudnia 1911 r. — miała w czasie, do którego się odnosi niniejsze sprawozdanie, do czynienia przedewszystkiem z orientacją w materyałach, jakie zaczęli gromadzić i przedstawiać na posiedzeniach (było ich trzy) jej współpracownicy, bądź to jako pierwsze substraty do zamierzonych wydawnictw źródeł, bądź też jako podstawy do monograficznych nad nimi studyów. Do współudziału w poruczonej Prof. Rubczyńskiemu pracy około inwentaryzacji rękopisów filozoficznych Biblioteki Jagiellońskiej udało się temuz zachęcić i zgrupować przy odpowiednim podziale pracy szereg uczestników prowadzonego przezeń seminarjum filozoficznego. Równoległe z tą inwentaryzacją biegnie inna czynność, mianowicie dobierania w ekscerptach większych i mniejszych, wypisach całkowitych

lub częściowych, tych traktatów filozoficznych ze schyłku średniowiecza i początków odrodzenia w Polsce, któreby się nadawały do ogłoszenia w zbiorowym „spicilegium“ na tej podstawie, iż stanowią niezbędne źródła do odtworzenia sobie ważnych ogniw rozwoju filozofii na ziemiach polskich. Odpowiednio do rozdziału referatów w Komisji wedle epok podjęli się też poszczególni jej współpracownicy napisania odnośnych artykułów do Encyklopedyi i należy się spodziewać, że z koniecznych w tych celach poszukiwań zrodzą się analizy źródłowe i konstrukcyje szczegółowo, wnikające w wątki naszej umysłowości i w ich motywy. Z tych spodziewanych a po części zapowiedzianych już monografií wyszło w r. b. dzieło Dra Władysława Horodyskiego o Trentowskim, będące wprawdzie owocem badań prowadzonych od czasu znacznie dłuższego niż ten, od którego istnieje Komisya, ale autor wykończył je w ścisłym kontakcie z Komisją, komunikując jej świeżo zdobyte przez siebie cenne źródła, jak nieznaną dotąd zupełnie „Bożycę“, poruszając potrzebę częściowego przynajmniej jej wydania — przyczem także wyłonił się projekt sporządzenia wyboru tak mało znanych i dostępnych a conajmniej jako „signa temporis“ wielce cennych pism Trentowskiego a poza tem jeszcze i znacznie dalej sięgająca myśl, podniesiona przez Prof. B. Ulanowskiego, aby naszemu społeczeństwu udostępnić znajomość powszechnych dziejów filozofii zapomocą wypisów ze źródeł w rodzaju praktykowanych w Francyi „pages choisies“ lub może na sposób Rittera i Preller’a „Historia philosophiae graeco-romanae ex fontium locis contexta“.

Wreszcie na wniosek Prof. Birkenmajera Komisya wdrożyła kroki przedwstępne, zmierzające do wyczerpującego zbadania, uporządkowania i opracowania bogatej spuścizny po Hoene-Wrońskim a otuchę w ich pomyslnie postępy pozwala żywie okoliczność, że powiodło się zainteresować tą sprawą najkompetentniejsze i wypróbowane już przy innych wydawnictwach siły.

Wydział matematyczno-przyrodniczy ogłosił w okresie sprawozdawczym następujące wydawnictwa:

1-o. Rozprawy Wydziału matem.-przyrodniczego Akademii Umiejętności, tom 52-gi, dział *A* (nauki matematyczno-fizyczne). W Krakowie 1912, in 8°, str. 344; z pięciu tablicami i licznymi rysunkami w tekście. Zawiera 11 rozpraw.

2-o. Rozprawy Wydziału matem.-przyrodniczego Akademii Umiejętności, tom 52-gi, dział *B* (nauki biologiczne). W Krakowie 1912, in 8°, str. 565; z 18-tu tablicami i licznymi rysunkami w tekście. Zawiera 16 rozpraw.

3-o. Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie, Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles, Série *A*, Sciences Mathématiques. Année 1912. Cracovie 1912, stron VII i 971; z dwudziestu tablicami i licznymi rysunkami w tekście. Zawiera 52 rozprawy.

4° Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie, Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles, Série *B*, Sciences Biologiques. Année 1912. Cracovie 1912. Stron VII i 1229; z 63 tablicami i licznymi rysunkami w tekście. Zawiera 50 rozpraw.

Z pomiędzy wydawnictw Wydziału najżywiej roz-

wija się *Biuletyn*. Następujące zestawienie uwydatnia kolejne fluktuacje objętości tego wydawnictwa:

Biuletyn w roku	Stron druku		Tablic		Rozpraw	
	A	B	A	B	A	B
1910	679	809	27	33	49	53
1911	622	776	5	34	45	40
1912	971	1229	20	63	52	50

Wydawnictwo *Biuletynu*, który zamieszcza rozprawy w językach: angielskim, francuskim, łacińskim, niemieckim (według wyboru autora), pozwala uczonym polskim ogłaszać poszukiwania i prace w postaci wszystkim dostępnej; zarazem zaś przyczynia się do zachowywania działalności piśmienniczej naszych przyrodników i matematyków charakteru pracy naukowej polskiej. Byłoby zatem rzeczą ze wszech miar pożądaną, ażeby *Buletyn* Wydziału mógł skupiać i zgromadzać twórczość badawczą polską w zakresie nauk matematycznych i przyrodniczych. Wydział matematyczno-przyrodniczy przedsięwzięje wszystkie leżące w jego możliwości środki, które sprzyjają osiągnięciu tego celu.

W okresie sprawozdawczym Wydział matematyczno-przyrodniczy roztrząsał na swych posiedzeniach ogółem 114 rozpraw i komunikatów, z pomiędzy których 109 postanowił ogłosić w swoich wydawnictwach.

Z zakresu analizy matematycznej i geometrii ogłoszono 16 rozpraw, a mianowicie: p. A. Hoborskiego „O pewnem zastosowaniu zasady najmniejszej wartości“; prof. J. Sleszyńskiego „O przemianie porządku zmiennych przy przejściu do granicy“; czł. K. Żorawskiego „O pewnych układach równań Pfaffa, pozostających bez

zmiany przy ruchu ciągłego ośrodka“; prof. W. Sierpińskiego „O pewnej krzywej ciągłej wypełniającej kwadrat“; p. L. Godeaux „O systemach linii krzywych powierzchni algebraicznej, liniowo zależnych od pięciu parametrów“; czł. K. Żorawskiego „O składowych deformacji“; p. A. Rosenblatta „O niektórych klasach powierzchni algebraicznych nieregularnych“; prof. W. Sierpińskiego „O zbiorze punktów kątowych krzywej $y=f(x)$ “; p. L. Godeaux „O liniowych kongruencyach krzywych płaskich“; czł. S. Zaremby „Arytmetyka teoretyczna“; p. Z. Janiszewskiego „Uzasadnienie pewnej własności kontynuów nieprzywiedlnych, łączących dwa punkty“; p. L. Lichtensteina „Przyczynek do teorii zagadnień regularnych rachunku waryacyjnego na płaszczyźnie“; czł. J. Puzyny „Zastosowanie równań całkowych do tworzenia równań różniczkowych zwyczajnych rzędu pierwszego“; p. St. Mazurkiewicza „Przyczynek do teorii mnogości“; prof. W. Sierpińskiego „O rozkładzie płaszczyzny na dwie mnogości punktokształtne“; p. H. Steinhaus „O rozwijaniu na szereg Fouriera iloczynu dwóch funkcji“.

Z dziedziny nauki fizyki ukazało się w roku sprawozdawczym prac 11. Z badań doświadczalnych wymieniamy: czł. J. Kowalskiego i p. E. Banasińskiego „O absorbeyi światła w roztworach benzolu i kilku jego pochodnych w niskich temperaturach“; prof. St. Dąbrowskiego „O metodzie dyfuzji frakcyjnej i jej zastosowaniu do roztworów kolloidalnych (Część I)“; p. J. Stoecka „O przewodnictwie powierzchniowym i o grubości podwójnych warstw elektrycznych“; prof. K. Zakrzewskiego „O dyspersyi niektórych metali w widmie

widzialnem. Część III“; prof. Tad. Estreichera i p. M. Stanińskiego „Ciepło właściwe kilku pierwiastków w niskich temperaturach“; p. A. Bałtruszajtisa „O oporze elektrycznym rtęci w stanie ciekłym i stałym“; p. J. Stocka „O napięciu elektroosmotycznym, powstającym wskutek ruchu ciał stałych w cieczach“. Z zakresu fizyki teoretycznej ogłoszono prace następujące: prof. H. Merczynga „Przyczynek do teorii dyspersyi elektrycznej anormalnej“; czł. L. Birkenmajera „O kształtach masy płynnej, ożywionej jednostajnym ruchem obrotowym“; nareszcie dwie prace p. K. Krafta: „O współczynnikach ogólnego przekształcenia Lorentzowskiego“ oraz „O własnościach przekształceń liniowych czasowo-przestrzennych“.

Z zakresu astronomii wydano pracę p. Wł. Dziewulskiego „O wyznaczeniu ruchu słońca w przestrzeni za pomocą metody p. Bravais“.

Dwie prace w tegorocznych wydawnictwach Wydziału tyczą się historyi nauki, mianowicie: czł. L. Birkenmajera „De diebus naturalibus earumque aequatione, dzieło Bartłomieja Berp z Walencyi, astronoma XV-ego stulecia“; oraz p. J. Grabowskiego „Arithmetica linearis Benedykta Herbesta“.

Do rozmaitych działów chemii należą studia następujące: czł. L. Marchlewskiego i p. H. Małarskiego: „Anhydro- β -filotaonina“; pp. J. Buraczewskiego i L. Krauzego „O kwasie oksyprotsulfonowym. Część II“; panny M. Schuberthówny „O kwasie oksyprotsulfonowym z sernika“; pp. prof. K. Dziewońskiego i G. Rapalskiego „O przemianie fotochemicznej acenaftyłenu. Część I“; pp. W. Skórczewskiego i J. Sohna „O zachowaniu się

w ustroju kwasu dwufenylocholinoczwierokarbonowego“; p. T. Koźniewskiego „Studia nad składem chemicznym bakteryi gruźliczych. Część I“; p. W. Jakóba „O strącaniu wodorotlenku glinu i o oddzielaniu go od chromu“; prof. St. Tołłoczki i p. K. Klinga „O chlorowaniu naturalnych gazów naftowych. Część I“; prof. St. Tołłoczki „O chlorowaniu naturalnych gazów naftowych. Część II“. Razem z zakresu chemii prac 9.

W dziale mineralogii i petrografii wydrukowano: p. Z. Starzyńskiego „Przyczynek do znajomości andezytów pacyficznych“; panny W. Zygmontowskiej „Ryolit sodowy z wysp Komandorskich“; p. St. Kreutzza dwie prace: „O kryształach sylwinu z Kałusza“ oraz „Bliźniaki kalcytu z Egremont“; wreszcie p. J. Tokarskiego „Przyczynki do petrografii gór Sichota-Alin“. Razem prac 5.

Z zakresu nauk geologicznych i geograficznych ogłoszono 10 rozpraw, a mianowicie: prof. E. Dunikowskiego „Wyniki wyprawy do Sichota-Alin. Część I. Geologia stratygraficzna“; p. J. Nowaka dwie prace: „Zarys budowy gór Sichota-Alin“ oraz „O miocenijskich szczątkach roślinnych z Sichota-Alin“; p. J. Rychlickiego „O faunie otwornicowej karpaccich margli górnosenońskich z Leszczyn“; panny E. W. Kamińskiej „Trwałość szaty śnieżnej na północnym stoku Karpat“; p. L. Sawickiego „Krajobrazy lodowcowe zachodniego Beskidu“; p. A. Fleszara „Przyczynek do zagadnienia o rozwoju powierzchni niżu polsko-niemieckiego“; czł. J. Niedźwiedzkiego „O formacyi solnej w Kaczyce na Bukowinie“; pp. W. Kuźniara i J. Smoleńskiego „Przyczynek do historyi działu wodnego między Wisłą a Odrą“; wresz-

cie p. M. Limanowskiego „Czapka tektoniczna w Pławcu nad Popradem“.

Z zakresu paleontologii ogłoszono trzy prace: Dr. E. Kiernika „Materyały do paleozoologii duluwialnych ssawców Ziemi Polskiej. Część III. Szczątki suhaka (*Antilope saiga*) z jaskini Maszyckiej“, tegoż „O nowym gatunku *Titanotherium*“ i Dr. W. Szafera „O florze dryasowej z pod Krystynopola“.

Botanika zastąpiona jest przez dziewięć prac. Anatomię lub fizyologię roślin wyższych mają za przedmiot prace: p. M. Matlakówny „Trawy o bielmie tłustem i miękkim“, Dr. B. Hryniewieckiego „Studia anatomiczne nad szparkami oddechowemi u roślin dwuliściennych“, p. H. Żurawskiej „Kielkowanie palm“, p. P. Wiśniewskiego „Przyczynek do znajomości kielkowania pąków zimowych roślin wodnych“, p. E. Załęskiego „Doświadczenia nad krzyżowaniem buraka «włókiwego egipskiego» z burakiem cukrowym Kleinwanzleben. I. Pokolenie F_1 “. Z prac traktujących o roślinach niższych, a po części o organizmach stojących na granicy światów roślinnego i zwierzęcego: „Studia nad azotobakterem. Część II“ czł. A. Prażmowskiego są treści fizyologicznej, praca Dr. J. Wołoszyńskiej „O glonach planktonowych niektórych jezior jawańskich, z uwzględnieniem glonów Śawy“ należy do geobotaniki i systematyki, praca Dr. B. Namysłowskiego „Nieznane solankowe mikroorganizmy z głębi kopalni wielkiej“ przeważnie do systematyki. Czł. H. Zapałowicza „Krytyczny przegląd roślinności Galicyi, część XXIV—XXVII“ ma za przedmiot systematykę krajowych roślin naczyniowych.

Do różnych działów zoologii wraz z antropologią

należy 43 prac. Cytologią i histologią zajmują się prace: p. R. Hulanickiej „O zakończeniach nerwowych w skórze traszki“, „O zakończeniach nerwowych w brodawkach godowych samicy i w puszcze samea żaby (*Rana temporaria*)“ i „O zakończeniach nerwowych w skórze i błonie śluzowej podniebienia i języka krokodyla“, pp. W. Białkowskiej i Z. Kulikowskiej „O strukturze komórki nerwowej u różnych owadów“, p. M. Konopackiego „Zmiany mikroskopowe, które występują podczas cytolizy wywołanej w jajach jeźowców zapomocą różnych czynników chemicznych“, Dra. R. Weigla „Badania porównawczo-cytologiczne nad aparatem Golgi-Kopscha i nad jego stosunkiem do innych struktur w komórkach somatycznych i płciowych różnych zwierząt“, p. K. Krahełskiej „O zjawiskach redukcyjnych w gruczole białkowym ślimaków (*Helix pomatia* i *H. arbustorum*)“, p. Z. Małaczyńskiej „Przyczynek do znajomości tkanki łącznej u skorupiaków, część I“, p. I. Pogonowskiej „Materiały do histologii ścianki przewodu pokarmowego ryb kostnoszkieletowych, z szczególnem uwzględnieniem elementów sprężystych“, Dr. H. Wielowieyskiego „Oogeneza w wielokomorowych jajnikach owadów“. Do zakresu anatomii zwierząt należą prace: czł. J. Nusbauma „Studia nad anatomią porównawczą ryb głębinowych z wypraw księcia Monaco Alberta I, przyczynek I“, p. R. Šternerówny „Gruczoły skórne w grupie mięczaków *Cephalaspidea*“, Dr. S. Jeleńskiej-Macieszyny „Drogi wychodzące ze wzgórków czworaczych przednich królika“; komunikat czł. J. Nusbauma „Przyczynek do anatomii i fizjologii pęcherza pławnego ryb głębinowych“ jest treści, jak wskazuje tytuł, anatomicznej i fi-

zyologicznej. Rozprawy: Dr. T. Kleczkowskiego „Badania nad rozwojem tkanki podstawowej nerwu wzrokowego“, Dr. S. Powierzy „O zmianach w budowie dróg rodnych myszy w życiu pozamiacicznym“, p. J. Burówny „Wpływ temperatury 0° C na rozwój jaj jeżowców“, p. B. Fulińskiego „Przyczynek do rozwoju listków zarodkowych u *Agelena labyrinthica* Clerck i *Xysticus cristatus* Clerck“, p. S. Kopia „Doświadczenia nad regeneracją u gąsienic i motyli dojrzałych“, p. L. Kaufmannówny „Zjawiska degeneracji podczas rozwoju śródmacicznego u salamandry plamistej“, czł. J. Nusbauma i p. M. Oxnera „O diowogonii u wstęźnicy *Lineus ruber* Müll.“, Dr. R. Weigla „O homeoplastycznej i heteroplastycznej transplantacji skóry u płazów, ze szczególnem uwzględnieniem metamorfozy“, Dra. J. Markowskiego „Badania nad rozwojem zatok żylnych opony twardej i żył mózgu człowieka“ mają za przedmiot rozwój lub regenerację. Ostatnia z wymienionych prac zostanie wydana jako dzieło osobne; główne jej wyniki ogłoszone zostały w r. 1911 w formie wiadomości tymczasowej. Z zakresu fizjologii wydrukowano 14 prac, mianowicie: czł. N. Cybulskiego „Prądy elektryczne w mięśniach czynnych i ich źródło“ i „Model prądów czynnościowych“, Dr. L. Popielskiego „Niekrzepliwość krwi w odruchowej czynności wydzielniczej ślinianek i gruczołu trzustkowego. Ogólne prawo czynności wydzielniczej gruczołów trawiennych“, „Niekrzepliwość krwi i wazodylatyna“ i „Uciskanie nadnerczy i adrenalina“, p. J. Dunin-Borkowskiego i Dr. H. Wachtla „O chłonienu cukru w jelicie cienkim“, Prof. A. Becka i Dr. L. Zbyszewskiego „O prądach czynnościowych gruczołów po-

tnych i ślinianek“, Dr. Z. Szymanowskiego „Studia z dziedziny anafilaksyi, część I—IV“, p. J. Dunin-Borkowskiego „O polaryzacji nerwów“, p. J. Cytowicza „O wpływie krwi żyłnej niektórych gruczołów na ciśnienie krwi“, pp. J. Dunin-Borkowskiego i M. Gieszczykiewicza „O wiązaniu dwóchwytników przez czerwone ciała krwi“, Dr. Z. Ziemińskiego „Badania doświadczalne nad ćwiczeniem pamięci“. Systematyką zwierząt lub ich morfologią zajmują się prace: p. E. Schechta „Nowy rodzaj wodopójek *Wandesia* z Tatr polskich“, M. Giedroycia „Przyczynek do znajomości pijawek europejskich“, Dr. W. Mierzejewskiego „*Aeschna osiliensis* n. sp.“, Dr. E. Niezabitowskiego „Materiały do morfologii dzioba *Hippolyte prideauxiana* Leach“ i „O wachlarzykowatych włosach czuciowych w rodzaju *Hippolyte* Leach“. Praca p. S. Minkiewicza „Fauna zimowa trzech stawów tatrzańskich“ jest treści fenologicznej i zoogeograficznej. — Z zakresu antropologii wydrukowano dwie prace, mianowicie: Dr. M. Lipcówny „Zmiany w wymiarach głowy warszawskich żydówek“ i czł. J. Talko-Hryncewicz „Polacy Królestwa Polskiego w świetle dotychczasowych badań antropologicznych“.

Wydział matem.-przyrodniczy przyznał w r. 1912 zapomogę na badania naukowe, w kwocie 1000 K., z funduszu im ś. p. Stanisława Kostaneckiego, p. dr. Wiktorowi Lampemu, docentowi Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Komisja fizyograficzna wydała 46-ty tom Sprawozdań, zawierający materiały do fizyografii kraju, a z Atlasu geologicznego Galicyi pierwszą część zeszytu 22-go, złożoną z map prof. Dra W. Teisseyrego: Halicz i Kałusz, Komarno i Rudki, Żydaczów i Stryj. Z Atlasu

pojawi się wkrótce zeszyt 24-ty, do którego należące mapy: Tatry, Nowy Targ i Zakopane, Szczywnica, wykonane przez śp. prof. Dra W. Uhliga, są już wydrukowane.

Sekeya meteorologiczna Komisji otrzymywała spostrzeżenia z 19 własnych stacyj i ze stacyi Sekeyi przyrodniczej Towarzystwa Tatrzańskiego w Zakopanem. Do dawniejszych przybyła w listopadzie r. z. stacya termometryczna w Korzenicy, założona przez p. Edmunda Stawowczyka. Liczba stacyi zaopatrzonych w barometr (12) zwiększyła się o jedną (w Krośnie). Wyniki spostrzeżeń fenologicznych nadesłał Sekeyi, jak w poprzednich 30 latach, p. J. Hawrysiewicz w Ożydowie. Wykazu gradobić w r. 1912 dostarczyło Towarzystwo Wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Z polecenia Sekeyi geologicznej zajmowało się badaniami kraju sześciu współpracowników. P. W. Goetel starał się wykończyć swą pracę nad retem i dolnym liasem dolnotatrzańskim. Zdjął on profile i zebrał skamieliny w dolinie Chochołowskiej, gdzie stwierdził brak retu górnotatrzańskiego, podanego przez prof. W. Uhliga, w dolinie Strażyskiej, Olczyskiej i w pasie od tej ostatniej po Palenień w Bielskich Tatrach. Pracę utrudniał bardzo zły stan pogody a przerwała ją wreszcie przedwczesna zima w górach; wykończy ją p. Goetel, wraz z opracowaniem dolnotatrzańskich warstw gresteńskich oraz górnotatrzańskich warstw retyckich i gresteńskich, w roku bieżącym. Rezultaty prac dokonanych w latach 1910, 1911 i częściowo w r. 1912 zestawił p. Goetel w rozprawie, mającej służyć do uzyskania stopnia doktora filozofii w Uniwersytecie wiedeńskim. Po uzupełnieniu tej roz-

prawy w półroczu zimowem 1913/14 wynikami zamierzonych badań tegorocznych, p. Goetel przedstawi Komisji ostateczne sprawozdanie ze swych poszukiwań i zwróci do Muzeum wypożyczone mu materiały paleontologiczne, oznaczone i pomnożone. — Prof. J. Jarosz uzupełniał swe dawniejsze spostrzeżenia i zbierał materiały do dokładniejszego podziału stratygraficznego wapienia węglowego w W. X. Krakowskiem; praca ta ukończona zostanie prawdopodobnie w roku bieżącym, w najbliższym zaś czasie przedstawi p. Jarosz Sekcyi drugą część swej monografii trylobitów krakowskich, której część pierwsza została wydana w Rozprawach Wydziału matematyczno-przyrodniczego w roku 1909. — P. S. Małkowskiemu poleciła Sekcyja badanie wydym. Na wycieczkach odbytych w okolicy Krakowa stwierdził on pokrewieństwo wydym krakowskich z wydymami niżu północnego a w okolicy Szczakowy wykrył proces tworzenia się obecnie nasypów piaszczystych o wybitnych cechach parabolicznych. Celem porównania wydym Królestwa Polskiego i Galicyi z podobnymi utworami badanymi już przez specjalistów, p. Małkowski zwiedził obszar wydymowy między Wisłą i Notecią w W. X. Poznańskiem i przeszedł pomorskie wybrzeża Bałtyku między Wuszczą (Stolpmünde) i Lebą. Uzupełniał on też swoje dawniejsze spostrzeżenia nad wydymami w dolinie dolnego Bugu, o których wiadomość zamieścił w „Kosmosie“ z r. 1912, a obecnie zajmuje się zbadaniem pod względem mineralogicznym materiałów tworzących wydmy. — PP. Dr. B. Rydzewski i S. Małkowski udali się w sierpniu r. z. na Żmujdź w celu dopełnienia zbiorów Komisji fizyograficznej skałamielinami powszechnie znanej formacyi jurajskiej w Po-

pielanach i okolicy. Gościny i pomocy udzielił im tam Ks. Jurski, proboszcz w Popielanach, który też uzyskany materiał wzbogacił okazami przez siebie zebranymi. P. Małkowski zebrał nadto dla Komisji skamieliny jurajskie w Łukowie. — P. S. Weigner studyował w dalszym ciągu zjawiska krasowe w pasmie jurajskim krakowsko-wieluńskim i zwiedził w ubiegłym roku brzeg jurajski na północ od Olkusza tudzież przestrzeń między granicą a Olkuszem, nadto zrobił kilka wycieczek w okrębie jury i tryasu w W. X. Krakowskiem. Do wykończenia tej pracy potrzeba jeszcze będzie kilku wycieczek w okolice Janowa i Częstochowy, które p. Weigner zamierza wykonać z początkiem lata b. r. — P. B. Wigilew znalazł i zebrał skamieliny neokomskie w dziewięciu punktach położonych między doliną Chochołowską i Małą Łąką w Tatrach. Zamierzonemu uzupełnieniu i poprawieniu odpowiedniej części w mapie geologicznej prof. W. Uhliga stanęło na przeszkodzie bardzo słotne lato i przedwczesna zima. — Prof. Dr. W. Friedberg złożył Sekcyi, wywiązując się z zadania podjętego w roku 1911, pracę p. t.: Formacya solna w Kossowie.

Wobec naglącej potrzeby nowego poprawnego wydania mapy geologicznej W. X. Krakowskiego, po zupełnem wyczerpaniu mapy wykonanej przez ś. p. Prof. S. Zaręcznego a zamieszczonej w trzecim zeszycie Atlasu geologicznego Galicyi, Sekcyja geologiczna przystąpiła do reambulacyi terenu celem rewizyi dotychczasowych o nim wiadomości i uzupełnienia lub poprawienia ich na podstawie nowych spostrzeżeń. Redakcyę zamierzonych publikacyi objął Komitet, złożony z pp. prof. Dra J. Mo-

rozewicza, prof. Dra M. Raciborskiego, prof. Dra E. Romera i prof. Dra W. Szajnochy. Zadanie rozdzielono pomiędzy kilku współpracowników, mianowicie pp. prof. J. Jarosza (wapień węglowy), S. Weignera (tryas), Dra K. Wójcika (jura), Dra W. Kuźniara (kreda, miocen, dyluwium) i Dra J. Smoleńskiego (dyluwium i morfologia). Wszyscy oni rozpoczęli już pracę w roku ubiegłym, równocześnie zaś kończono rozpoczęte w r. 1910, subwencyonowane przez W. Wydział Krajowy badania produktywnego karbonu krakowskiego pod kierunkiem prof. Dra J. Grzybowskiego.

Z polecenia Sekeyi zoologicznej czynni byli pp. A. Lityński, S. Minkiewicz i Dr. L. Sitowski. Zadaniem dwóch pierwszych były poszukiwania faunistyczne w jeziorach tatrzańskich. P. Lityński zajął się specjalnie rzędem skorupiaków *Cladocera*, p. Minkiewicz zaś pozostałymi działami fauny oraz uzupełnieniem swych dawniejszych badań nad stosunkami rozrodczymi widłonogów i wioselczaków, przyczem stwierdził, że te ostatnie rozmnażają się w wyżej położonych jeziorach monoicyklicznie. Liczba stawów i młak, zwiedzonych przez p. Minkiewicza w pierwszych dniach marca i w czasie od połowy lipca do początku października, wynosi 45; znaczna ich część była badana po kilka razy; poszukiwania, rozszerzone tym razem na 27 nie badanych przedtem przez p. Minkiewicza stawów węgierskich, powiększyły liczbę poznanych z Tatr gatunków o 15; z tych trzy są prawdopodobnie jeszcze nieopisane; przybyło też dużo nowych stanowisk. Z dotychczasowych poszukiwań wynika, że fauna jezior tatrzańskich zbliża się swym charakterem do fauny północnej w wyższym stopniu niż fauna

jezior alpejskich. — P. Lityński badał przedewszystkiem faunę stawów wysoko położonych, zbiorników podgórskich po południowej stronie Tatr i jezior zachodnio-tatrzańskich, w ogólnej liczbie 30. Plany tak jego jak i p. Minkiewicza nie mogły być w całości przeprowadzone z powodu dżdżystego lata i tak wczesnych mrozów, że już w połowie września nawet jeziora położone w średnich wysokościach pokryły się lodem. — Drowi L. Sitowskiemu poleciła Sekcyja badanie ssawców i ptaków w Pieninach oraz zebranie okazów tych zwierząt dla Muzeum fizyograficznego; obserwował on też przelot ptaków wzdłuż koryta Dunajca w Pieninach w czasie ich peryodycznych wędrówek; z ssawców zwracał uwagę przedewszystkiem na drobne gatunki: nietoperze, owadożerce i gryzonie. Zebrane okazy złożył już p. Sitowski częściowo w Muzeum; znajdujący się pomiędzy nimi płowy okaz orzechówki (*Nucifraga caryocatactes*) jest przykładem typowego flawizmu, nieznanego dotychczas u tego gatunku. — P. J. Bayger, wywiązując się z zadania podjętego w r. 1911, zestawił do Muzeum fizyograficznego pierwszą część zbioru krajowych gadów i płazów, obejmującą około 50 świetnie spreparowanych okazów.

Sekcyja botaniczna powierzyła badanie flory pięciu współpracownikom. P. W. Augustynowicz zebrał około 100 gatunków porostów w Tatrach, po polskiej ich stronie i w dolinie Koprowej po stronie węgierskiej; opracowanie tego materiału jest na ukończeniu. — Dr. W. Szafer, podjąwszy zbadanie flory kwiatowej kotliny sandomierskiej, zwiedził części powiatów: mieleckiego, kolbuszowskiego, niskiego i przeworskiego, zwracając uwagę przedewszystkiem na formacje leśne dawnej Puszczy

Sandomierskiej. Praca ta potrwa dwa do trzech lat, w ciągu których Dr. Szafer spodziewa się uzyskać materiał wystarczający do zestawienia mapy botaniczno-leśnej dla galicyjskiej części wymienionej puszczy. Gromadził też Dr. Szafer zbiory i zapiski celem opracowania zasięgu gatunków roślin kwiatowych w kotlinie sandomierskiej. Jako częściowy rezultat przeszłorocznych poszukiwań złożył pracę p. t. „O niektórych rzadszych roślinach niżej galicyjskiego“; z 13 omówionych w niej gatunków, ciekawych pod względem rozmieszczenia geograficznego, trzy są nowe dla flory galicyjskiej. — P. T. Wileczyński, któremu Sekeya poleciła zebranie i opracowanie flory gipsów pokuckich, zmuszony był złym stanem zdrowia do porzucenia tego planu, przystąpił natomiast do opracowania flory grzybów gnojowych okolic Lwowa i wyniki tej pracy przedstawi w końcu czerwca b. r. — Dr. J. Wołoszyńska przedsięwzięła geograficzne opracowanie grupy *Peridineae*. Zgromadzone dotychczas materiały, pochodzące ze stawów lwowskich, z Tatr, Podola, stawów janowskiego, białogórskiego, dobrostańskiego, dolińskiego i z moczaru w Tuchli, nie są jeszcze dostateczne do wymienionego celu, p. Wołoszyńska postanowiła przeto uzupełnić je w roku bieżącym i spodziewa się, że podjętą pracę wykończy z początkiem roku 1914. — P. A. Żmuda w dalszym ciągu swych poszukiwań florystycznych w Krakowskim i w Tatrach ograniczył się w zakresie roślin kwiatowych do rodzajów trudniejszych; dostarczyły one pewnej ilości rzadszych lub ciekawych pod względem rozmieszczenia form i gatunków. Szczególniejszą zaś uwagę poświęcił p. Żmuda mchom, zwłaszcza w Tatrach, gdzie w jaskiniach od-

krył cały szereg gatunków, częścią nowych dla Polski lub dla Tatr, częścią u nas zresztą bardzo rzadkich a zastąpionych na tych stanowiskach przez formy bardzo odmienne od typowych. Osobliwe warunki w jaskiniach umożliwiły widocznie istnienie tam niektórym gatunkom, rozmieszczonym głównie w Europie południowej lub zachodniej a utrzymującym się u nas tylko na wyjątkowych stanowiskach, jak np. *Eurhynchium speciosum* koło źródła w Jaszczurówce. Z materiałów zebranych w r. 1912 złożył p. Żmuda 3-ci i znaczną część 4-go zeszytu wydawnictwa „Bryotheca Polonica“ oraz uzyskał kilka numerów do zbioru „Sphagna Polonica exsiccata“.

Dr. H. Zapałowicz prowadził dalej rozpoczętą w r. 1903 rewizję roślin kwiatowych w krajowym zielniku Komisji fizyograficznej i rezultaty jej ogłaszał w swym „Przeglądzie krytycznym roślinności Galicji“, wydawanym w Rozprawach Akademii Umiejętności.

Praca nad opisową „Florą Polską“ postąpiła w roku ubiegłym, niestety, tylko bardzo nieznacznie, z powodów od Komisji niezależnych.

Do wydania w swych Sprawozdaniach otrzymała Komisya fizyograficzna, jako rezultat prac podjętych bez pomocy z jej strony, następujące materiały do fizyografii: Dra E. Niezabitowskiego „Materiały do fauny słoni kopalnych Polski“, „Szczątki mamuta na Podhalu“, „Czaszka nosorożca włochatego ze Złotego Potoka“ i notatkę p. t. „Z życia płomykówki“, Bar. J. Brunickiego „Spis motyli zebranych w powiecie stryjskim, część IV i V“ (ostatnia), pp. A. Wróblewskiego i T. Biborskiego „Przyczynek do znajomości grzybów powiatu lwowskiego“, p. A. Żmudy „Zoocecidia roślin krajowych“.

Do Muzeum przybyły, oprócz zbiorów i okazów złożonych przez pp. J. Baygera, prof. Dra W. Friedberga, St. Małkowskiego, Dra B. Rydzewskiego, F. Schillego i Dra L. Sitowskiego: 1) zbiory lub okazy zwierząt, roślin, skamielin lub skał, podarowane przez Ekonomat m. Krakowa, pp. M. Drewkę, Włodź. Dziakiewicza, X. Jurskiego w Popielanach, Dra B. Kropaczka, J. Paczoskiego w Chersonie, J. Popka, prof. Dra W. Rotherta, S. Stobieckiego, inż. Świątkowskiego w Rachinie, inż. St. Tychoniewicza w Stryju, st. inż. F. Vetulaniego, A. Wróblewskiego, Dra H. Zapałowicza we Lwowie, A. Żmudę; 2) książki i broszury podarowane przez Zarząd Muzeum im. hr. Dzieduszyckich we Lwowie, Dra H. Dziedzickiego w Warszawie, prof. Dra J. Grzybowskiego, p. B. Koto w Tokyo, prof. Dra M. Kowalewskiego w Dublinach, p. J. Paczoskiego w Chersonie, prof. Dra E. Romera we Lwowie, p. F. Schillego w Podhorcach, p. S. Stobieckiego i p. A. Żmudę; 3) książki otrzymane drogą wymiany; 4) rośliny i książki zakupione.

Do użytku naukowego wydano z muzeum Drowi Odhnerowi w Upsali okazy *Bilharzia polonica* i p. S. Weignerowi ryby karbońskie z Tenczynka. — Konserwowaniem i porządkowaniem zbiorów zajmowali się Dr. W. Kuleczyński, pp. A. Żmuda, J. Kołodziejczyk, J. Premik i stypendyści Akademii Um., pp. Bellert, J. Popek, W. Tyrankiewicz i S. Weigner.

Komisya antropologiczna. W dziale czysto antropologicznym Prof. Talko-Hryncewicz przedstawił sprawę odkrycia w Czechach kości uważanych za szczątki Żyżki i rozbierał kwestyę ich autentyczności z punktu widzenia antropologicznego.

Prof. Hryncewicz zdawał sprawę ze zjazdu cze-
skich archeologów i antropologów w Pradze dnia 25—
28 maja 1912, w którym brał udział.

Prof. Hryncewicz przedstawił sprawę wydania no-
wej instrukcyi dla badań antropologicznych na ziemiach
polskich w porozumieniu z uczonymi warszawskimi, a nadto
złożył sprawozdanie ze swoich dalszych badań antropo-
logicznych dokonanych w lecie r. 1912 wspólnie z p.
Frankowskim, asystentem Zakładu antropologicznego Uni-
wersytetu Jagiell., nad Góralstczyzną polską oraz z wy-
cieczek antropologicznych przedsięwziętych do Wrocławia,
Poznania, Wilna, Kowna i Naczy na Litwie.

W dziale archeologicznym nadesłał p. Stani-
sław Jan Czarnowski z Miechowa obszerny opis swoich
wieloletnich badań i poszukiwań archeologicznych do-
konanych w jaskini t. zw. Ciemnej i Oberzysku Wiel-
kiem oraz innych jaskiniach i schroniskach Góry Ko-
ronnej koło Ojcowa, gdzie odkryte zostały ważne zabytki
epoki paleolitycznej i neolitycznej, jakoteż ślady pobytu
człowieka z okresów metalowych.

Dr. Wiktor Kuźniar wspólnie ze słuchaczem ar-
cheologii p. Leonem Kozłowskim złożyli sprawozdanie
z swoich poszukiwań archeologicznych, dokonanych z za-
siłkiem Komisji we wsi Jaksicach nad Wisłą w po-
wiecie pinczowskim na miejscu, gdzie się znalazły ślady
stacyi łowców mamutowych z epoki paleolitu ze szcząt-
kami ogniska i narzędzi krzemiennych.

Prof. Demetrykiewicz wspólnie ze stypendystą Aka-
demii p. Michałem Drewką robili dalsze systematyczne
badania na rozległym cmentarzysku ciałopalnym z ur-
nami z epoki bronzowej w Mydlnikach koło Krakowa,

gdzie oprócz charakterystycznych okazów ceramiki odkryto wiele ważnych wyrobów bronzowych.

Dr. Demetrykiewicz badał również szczątki zagadkowych podziemnych grot wyźłobionych sztucznie w skamieniałym piasku, które odkryto w lesie w Chraplicach koło Przemyśla i stwierdził, że owe zabytki nie sięgają epoki przedhistorycznej, tylko są to resztki mieszkań pustelniczych czerńców Bazylikańskich, którzy dawniej mieli w tem miejscu swój drewniany monasterek.

Słuchacze archeologii pp. M. Drewko i L. Kozłowski przeprowadzili kosztem Komisji według wskazówek Prof. Demetrykiewicza poszukiwania archeologiczne na zagrożonem orką cmentarzysku ciałopalnem z urnami z epoki późno-bronzowej w Gorzycach w Tarnobrzelskiem i przywieźli liczne okazy ozdobnej ceramiki do Muzeum.

Ciż sami słuchacze dokonali również próbnych poszukiwań na sąsiedniem cmentarzysku w Sokolnikach i przekonali się, że pochodzi ono z epoki La Tène, ma ceramikę ozdobną charakterystycznej formy a wewnątrz popielnic liczne podarki grobowe z brązu, żelaza i szkła.

Do Muzeum archeologicznego przybyły oprócz wykopalisk przywiezionych z wycieczek Prof. Demetrykiewicza, Dra Kuźniara, pp. Drewki i Kozłowskiego jeszcze następujące zabytki:

P. Ludwik Haupt, kierownik szkoły we wsi Ułaszkwicach w pow. czortkowskim, darował cztery ozdobne naczynia gliniane, klinik i okrzesek krzemienny, znalezione w neolitycznym grobie kamiennym skrzynkowym, odkrytym przypadkowo w tejże miejscowości.

P. Leon Kozłowski ofiarował dwa naczynia z bla-

chy brązowej i jedno gliniane czarno szmelcowane oraz umbo żelazne z grobu epoki rzymskiej, znalezione w Pogwizdowie koło Teczycy w pow. miechowskim.

Tenże ofiarodawca złożył dwa ułamki fibul brązowych i monetę rzymską brązową jakoteż i srebrną, znalezione przypadkowo w Kazimierzy Wielkiej w pow. pinczowskim, gub. kieleckiej.

Dr. Ryszard Urbanik z Tarnobrzega darował: a) lampkę późno-rzymską glinianą znaną w Majdanie Kolbuszowskim, b) narzędzie krzemienne retuszowane z wydmy w Zaleszanach w pow. tarnobrzesckim, c) fragmenty malowanych naczyń neolitycznych z pod Buczacza.

P. J. Stalony-Dobrzański ofiarował ostrze strzały brązowej z tulejką, znalezione w okolicy Kijowa.

P. Jurczyński, słuchacz filozofii, złożył w Muzeum fragmenty naczyń zebrane na grodziskach w Zawadzie koło Melsztyna, w Nasączowicach i Podegrodziu w Sądeckiem.

P. St. Peszko, słuchacz filozofii, ofiarował siekierkę kamienną z otworem na rękojeść nieznanego pochodzenia.

Dr. Kuźniar ofiarował topór żelazny, starożytny, znaleziony w głębi ziemi obok grubych pni dębowych w Dąbiu pod Krakowem.

Architekt p. Wyczyński z Krakowa darował starodawne naczynia gliniane o średniowiecznej ornamentyce, znalezione w czasie kopania fundamentów w ofiynach Pałacu Spiskiego w Krakowie.

W Muzeum archeologicznem pracowali w ciągu ostatniego roku Dr. Robert Rudolf Schmidt, profesor Uniwersytetu w Tybindze, wybitny specjalista paleolitu oraz Dr. Ernest Reisinger, archeolog z Monachium.

W dziale etnograficznym Komisya prowadziła dalej badania nad Góralami polskimi. P. Seweryn Udziela przedstawił wynik badań nad grupą Górali, zamieszkujących częściowo powiaty: myślenicki, limanowski i kilka wsi w powiecie wielickim, których to Górali nazwano „Kluszczakami“. Uboga literatura tycząca się tej grupy góralszczyzny polskiej (Stanisław Staszic, Wincenty Pol), właściwie krótkie notatki, jakie w druku posiadamy, zmuszają badacza do studyów na miejscu. Referent objechał 36 wsi zamieszkałych przez tę ludność. Kluszczaki są mniej dorodni i mniej zdolni od Górali podhalskich i beskidowych, ale mową, strojem i sposobem budowania zaliczają się do Góralszczyzny. Sami też mają się za Górali i lekceważą lud mieszkający od nich niżej na północ, nazywając go pogardliwie „Lachami“. Graniczą od półnoey z Krakowiakami, od zachodu z Góralami beskidowymi, od południa z Podhalanami, a od wschodu z sądeckimi Lachami. Dawniejszy strój zanika tu bardzo szybko i zastąpiony bywa przez tandetę wiedeńską, kupowaną na jarmarkach. Znikają także typowe chaty góralskie, a na ich miejsce powstają domki murowane, kryte dachówką. Z tego powodu jest rzeczą pilną dokonanie drobiazgowych i gruntownych badań nad ubiorem i budownictwem tego ludu. P. S. Udziela prowadząc studia nad strojem ludowym mógł stwierdzić, że strój tych górali posiada cechy dawnej starożytności.

W celu poparcia badań polskiego obszaru etnograficznego wybrała Komisya specjalny komitet z pp. prof. J. Rozwadowskiego, prof. K. Nitscha i S. Udzieli, który miał zastanowić się nad sposobem poparcia tych badań.

Komitet opracował odpowiedni kwestyonaryusz według projektu p. Leona Wasilewskiego, a Komisyja uchwaliła kwestyonaryusz ten wydrukować w 2000 egzemplarzach i zaprosić licznych współpracowników do zbierania dat potrzebnych.

W tomie XIII „Materiałów antropologiczno-archeologicznych i etnograficznych“ wydrukowano pracę p. Aleksandra Saloniego: „Szlachta zaściankowa w Delejowie“.

Komisyja bibliograficzna nauk matematyczno-przyrodniczych pracowała w roku sprawozdawczym normalnie, klasyfikując zebrany przez sekretarza materiał naukowy.

„Katalog Literatury naukowej Polskiej“ ukazywał się systematycznie w dalszym ciągu. Wydano zeszyt za drugie półrocze 1911 r. oraz za pierwsze półrocze 1912 r. Zeszyt za drugie półrocze 1912 r. znajduje się w przygotowaniu.

Zestawienie za rok 1911 wykazuje 536 prac przez 347 autorów.

Komisyja historii nauk matematycznych i przyrodniczych. Następujące komunikaty naukowe wpłynęły do Komisyji w ciągu ubiegłego roku administracyjnego (1912/13):

Prof. Dr. Adam Wrzosek przedstawił rękopis pracy botanicznej Dra Tytusa Chałubińskiego (1820—1889) p. n.: Zur Entwicklungsgeschichte der Spaltöffnungen, napisanej w 1845 r. na podstawie badań drobnowidowych, wykonanych w pracowni prof. Schenka w Würzburgu. Pracę tę, zupełnie nieznaną biografom ś. p. Tytusa Chałubińskiego, znalazł sprawozdawca w Zakopa-

nem w domu Chałubińskiego, wśród wielu jego rękopisów, zawierających przeważnie streszczenia różnych dzieł naukowych. Rzecz ta prawdopodobnie nie była drukowana. Zasługuje ona na szczególną uwagę z tego względu, że zajmuje się historią rozwoju roślin, a więc nauką zaledwie rozpoczynającą się w tych czasach, w których Chałubiński rzecz tę pisał.

Prof. Wrzosek podał dalej kilka wiadomości, zaczerpniętych z aktów Archiwum Uniwersytetu Jagiello. o ogrodzie i folwarku w Łobzowie, które Szkoła Główna Koronna przeznaczyła w r. 1789 na urządzenie w nich, między innymi rzeczami, pola doświadczalnego, na którym uczniowie szkół średnich mogliby poznawać praktycznie rolnictwo i rzeczy ścisły z gospodarstwem związek mające.

Czł. J. Rostafiński podał tymczasowy komunikat p. t.: *Agnus scyticus*, zastrzegając sobie dostarczyć w tej mierze wiadomości bardziej szczegółowych.

X. Konstanty Czaykowski, T. J., przedstawił rzecz p. t.: *Z historyi omyłek i kontrowersyi w dziedzinie chronologii*. Referent, zwróciwszy uwagę na wielką niepewność rachuby chronologicznej w odleglejszej starożytności, zaznaczył doniosłość w tej mierze poszukiwań kalendaryograficznych i chronologicznych ś. p. prof. Franciszka Karlińskiego, który szczęśliwą interpretacją kilku niejasnych miejsc astronomicznych w księgach Starego Testamentu, stosując do nich rachunek, zdołał (około r. 1882) ustalić daty kilkunastu znaczących wydarzeń dziejowych w epokach odległych, takich jak wtargnięcie Hyksosów, Exodus Żydów z Egiptu itd. Studya Eisenlohra nad t. zw. wielkim papyrusem Har-

res, oraz świeże poszukiwania Edwarda Mahlera potwierdziły w zupełności prawdziwość owych epok, ustalonych nasamprzód przez Karlińskiego.

Czł. L. Birkenmajer przedstawił następujące dwa komunikaty: a) *Wiadomość o mapie geograficznej Litwy Tomasza Makowskiego, z r. 1613, uważanej niesłusznie za zaginioną.*

Niesłychaną tę rzadkość, której J. A. Załuski nie znał, Janocki nigdy nie widział i napróżno poszukiwał, a Michał Wiszniewski i Rastawiecki za zaginioną uważali, wykrył sprawozdawca w sierpniu 1908 r. w Bibliotece uniwersyteckiej w Upsali. Rysowana przez Tomasza Makowskiego, który podpisał się na niej „Polonus Geographus“ została wysztychowana przez Janssona r. 1613 w Amsterdamie na koszt księcia Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła. Oprócz Litwy daje ta mapa także cały bieg Dniepru.

Komisya uchwaliła sporządzić fotograficzną reprodukcję tej ciekawej karty. Czł. Komisyi Dr. Fr. Fuchs objawił gotowość zajęcia się tą sprawą. Dyrekcya Biblioteki uniwers. w Upsali zgodziła się na przysłanie tego zabytku do Krakowa.

b) *Wiadomość historyczna o pierwszej lunecie w Polsce.*

Na podstawie wzmianek i figur, znajdujących się w dwóch nader rzadkich drukach belgijskich (z lat 1620 i 1627) wykazuje referent, że zbudowana w r. 1609 przez Galileusza w Florencyi pierwsza luneta dostała się do Polski nie później jak w r. 1613, że w tym oto roku i po nim najbliższych znajdujemy taką lunetę w Kolegium Jezuitów w Kaliszu (nieco później także w Poznaniu), gdzie narzędzie to służyło m. i. do obser-

wowania plam słonecznych, przez Galileusza i przez Scheinera niemal równocześnie (1610—1611) wykrytych. Doszły nas z tego samego historycznego źródła nawet nazwiska dwóch polskich Jezuitów, którzy jeszcze w latach 1615—1618 kontynuowali w Kaliszu te same spostrzeżenia astronomiczne.

Nadto zawiadomił referent, że długo oczekiwany rękopis traktatu Marcina Biema z Olkusza († 1540) p. t. *Nova Kalendarii Romani reformatio*, wypracowany przezeń w latach 1515—1516 na V-te Koncylium Laterańskie, nadszedł nareszcie z Florencyi do Krakowa, że odpis pierwotnego chirografu (znajdującego się w Bibliotece Jagiell.) został przez referenta z florenckim „czystopisem“ troskliwie porównany, odmianki tekstu wynotowane, tak, że w najbliższych miesiącach będzie można rozpocząć druk tego ciekawego zabytku.

Biblioteka Akademii. Inwentarz biblioteczny liczy dzieł 43199 (oprócz zbiorów Walewskiego i Lubomirskiego).

Zbiór map i atlasów liczy 760 numerów.

W roku ubiegłym otrzymała biblioteka 194 darów w 214 tomach.

Z czytelní, otwartej codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) od godz. 10—2 i 6—8, korzystało, oprócz członków Akademii i współpracowników Komisyi, 245 osób 3757 razy; dzieł czytano 1219, rękopisów 246, sprowadzonych 99. Na zewnątrz wypożyczono 487 dzieł w 868 tomach.

Zbiór rękopisów liczy obecnie 1817 numerów i 4 depozyty (Nrów 24), dyplomatów 330.

W tym dziale dary pochodzą: od ks. Władysława Jelonka (2), od p. Hr. Maryi z Śniadeckich Osiecimskiej-Czapskiej i od rodziny ś. p. Romana Żulińskiego.

Sprawozdanie Stacyi Naukowej i Biblioteki Polskiej w Paryżu za rok 1912. W roku ubiegłym minęło lat dwadzieścia od chwili, gdy na mocy układu, między Akademią Umiejętności w Krakowie a Towarzystwem historyczno-literackiem polskim w Paryżu zawartego i przez rządy francuski (2. VII. 1891) i austriacki (18. II. 1892) zatwierdzonego, bogate zbiory Biblioteki Polskiej, przez Wychodźców naszych w r. 1838-ym założonej, przeszły na własność i pod zarząd Akademii, jako jej Stacya Naukowa w Paryżu.

Była to pora, gdy, po szeregu lat wielkiego rozwoju i ożywienia, ten poważny zakład polski na obczyźnie zaczął powoli ku upadkowi się chylić i w stan odrętwienia zapadać, zarówno pod wpływem zmienionych we Francyi warunków politycznych, jak i na skutek ciągłego a nieuchronnego, niestety, wymierania starej Emigracyi, której dziełem i chlubą Biblioteka była przez długie lata. Troska też właśnie ówczesnych opiekunów Biblioteki, z księciem Władysławem Czartoryskim na czele, o dalszy jej byt i rozwój była powodem i pobudką do oddania puścizny emigracyjnej w nowe a pewne ręce.

Przez tych lat dwadzieścia pod zwierzchnim kierunkiem Akademii, przy współdziale grona członków

tutejszej kolonii polskiej, Biblioteka na nowo żyć i rozwijać się zaczęła, z instytucyi zaniedbanej i martwej poniekąd stała się znowu organizmem żywym i kwitnącym, który z pożytkiem krajowi i społeczeństwu służy, a przed obcymi o naszej żywotności i rozwoju godnie świadczy.

Rosły przez te lat dwadzieścia ciągle, choć zwolna, zbiory biblioteczne, przybył cenny depozyt pamiątek i druków Mickiewiczowskich; przedewszystkiem powiększała się liczba czytających i pracujących, z kilkuset w pierwszych latach do kilku tysięcy obecnie.

Niezbędem też okazało się rozszerzenie siedziby instytucyi, co przed czterema laty w czyn wprowadzone zostało, dzięki hojnemu zapisowi dawnego jej zwierzchnika ś. p. Lubomira Gadona.

Zdwojono prawie wówczas ilość sal bibliotecznych, a jednak już odczuwać się daje potrzeba nowego rozszerzenia księżnicy: w składach brak miejsca na nowe nabytki, a z czytelników niejeden od drzwi odejść musi, bo stolów do pracy w czytelni za mało.

Odbiło się to w pewnej mierze na frekwencyi w roku sprawozdawczym: liczba nazwisk, zapisanych w księdze czytelników, zmniejszyła się o czterysta kilkadziesiąt. Ubyli jednak wyłącznie czytelnicy gazet, których przeciągnęła założona przez młodzież i od roku przeszło z powodzeniem działająca, a dzień cały otwarta, Czytelnia akademicka.

Dla pracujących jednak naukowo nigdy jeszcze dotąd miejsca nie zabrakło: gdy w sali publicznej zbyt ciasno, znajduje się dla nich pomieszczenie w innych pokojach, przy wspólnych z urzędnikami naszymi sto-

łach. Podobnie, gdy zbiory nasze nie wystarczają, uciekamy się do łaskawej a niezawodnej pomocy instytucji w kraju: do Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, do Zakładu Ossolińskich we Lwowie.

Że w Bibliotece Polskiej w Paryżu pracować poważnie można, wiedzą o tem nie tylko rodacy, wciąż licznie na studia tutaj przybywający; pamiętają o tem również i cudzoziemcy. Biblioteka Narodowa francuska czytelników swoich do nas po rzeczy polskie odsyła. Uniwersytet Paryski, Szkoła Nauk Politycznych i inne wyższe zakłady naukowe przyjmują rozprawy i tezy o treści polskiej i do takiego wyboru zachęcają. Świeżo ukazała się w druku rozprawa doktorska o stosunkach Francji i Polski za Sobieskiego; są zaś poza tem w toku prace inne, o konstytucji 3-go Maja, o X. Skardze, o Bohdanie Zaleskim, o Lindem, o Niemcewiczu.

I z archiwów naszych niejeden ważny dokument na jaw wychodzi, że wymienimy dla przykładu ciekawe pamiętniki z czasów Konfederacji Barskiej księżny Teofili z Jabłonowskich Sapieżyny, które od kilku miesięcy ogłasza w Przewodniku lwowskim naukowo i z erudycją wielką jeden z historyków naszych.

Z usług Stacji korzystają nie tylko ci, co w Paryżu stale lub czasowo przebywają, czy to w samej Bibliotece, czy też, dzięki jej poleceniom i wskazówkom, w innych instytucjach paryskich. Służy ona chętnie uczonym polskim i obcym, którzy z oddali do niej się zwracają. Druki i rękopisy nasze dalekie nieraz podróże odbywają; z różnych stron przychodzą do nas zapytania i kwerendy, na które jak najchętniej i jak najlepiej w miarę możliwości odpowiadać się staramy.

Odczyty nasze, które już od lat pięciu stale w porze zimowej się odbywają, i na których głos zabierają młodzi uczeni nasi, na studyach czasowo w Paryżu przebywający, zdobyły sobie uznanie, pozyskały nie nazbyt liczne może, ale stałe grono słuchaczy i, co najważniejsza, są łącznikiem między tutejszą kolonią polską a światem naukowym w kraju.

Nie należy wreszcie pomijać milezieniem i tego, że po wielu latach zapomnienia o nas ze strony świata urzędowego francuskiego nastąpił od lat kilku zwrot ku lepszemu. Otrzymała więc najpierw Biblioteka dar poważny tutejszych wydawnictw urzędowych; przed trzema zaś laty zmniejszono instytucji naszej podatki o sumę dość znaczną, bo o sześćset kilkadziesiąt franków rocznie. W roku znowu następnym (1911-ym) Rada Miasta Paryża przyznała Bibliotece subwencję jednorazową w kwocie 250 franków; w roku ubiegłym po raz drugi taki sam zasiłek uchwalono, i jest nadzieja, że ta subwencya i nadal będzie utrzymana.

Pamięta również o nas kraj, pamiętają i rodacy: wdzięczność naszą winniśmy przedewszystkiem Wysokiemu Sejmowi krajowemu, który od lat kilku subwencję poważną dla Stacyi uchwala; dalej członkom Komitetu miejscowego, których składki coroczne wielką są w budżecie naszym pomocą; jedna z tych składek będzie w roku bieżącym skapitalizowana i stanie się zaczątkiem nowego funduszu żelaznego Stacyi.

Pamiętają o Bibliotece instytucje różne, krajowe, i obce, wydawnictwa swoje do Paryża przysyłając; nie zapominają i księgarze polscy i nakładami swoimi, choć rzadka, zbiory nasze zasilają. Nie brak wreszcie wśród

ofiarodawców i osób prywatnych, których co roku dość znaczną listę z wdzięcznością ogłaszamy.

Wszystko to jednak nie wystarcza. W składach bibliotecznych i w czytelni coraz ciasniej, miejsca dla książek i dla czytelników coraz mniej, i Biblioteka z upragnieniem wyczekuje jakiegoś nowego dobroczyńcy, drugiego Gadona, któryby hojnym darem czy zapisem pozwolił ponownie rozszerzyć lokal Biblioteki, zbiory jej gruntownie uporządkować, powiększyć personal, stworzyć pracownię naukową. Może to nowe dziesięciolecie, teraz zaczęte, da nam to wszystko zobaczyć...

Przystępując do właściwego sprawozdania z działalności instytucji naszej w roku ubiegłym, przedewszystkiem uczcić winniśmy pamięć przedwcześnie zgasłego w dn. 3-im sierpnia śmiercią tragiczną członka Komitetu miejscowego, ś. p. Kazimierza Stryjeńskiego, zasłużonego na niwie historycznej pracownika i gorącego, choć na obczyźnie był zrodzony, patrioty. Cześć jego pamięci

Ruch czytelników w roku sprawozdawczym przedstawia się w sposób następujący (w nawiasach podano liczby odpowiednie z roku poprzedniego):

Miesiąc	Dni otwarcia	Osób czytających
Styczeń	24 (26)	764 (766)
Luty	22 (22)	672 (734)
Marzec	25 (25)	605 (708)
Kwiecień . . .	17 (16)	399 (433)
Maj	22 (25)	533 (597)
Czerwiec . . .	25 (25)	474 (550)
Lipiec	12 (11)	196 (175)
Sierpień	Biblioteka zamknięta	

Miesiąc	Dni otwarcia	Osób czytających
Wrzesień . . .	13 (14)	207 (299)
Październik . . .	26 (26)	549 (646)
Listopad . . .	23 (24)	620 (677)
Grudzień . . .	21 (20)	528 (506)
Razem . . .	230 (234)	5527 (6091)

Podobnie, jak lat poprzednich, Stacya urządziła w ciągu roku ubiegłego nową seryę odczytów. Przemawiali: w styczniu, 4-go Dr. Bolesław Orłowski, 25-go Dr. Witold Broniewski; w lutym, 15-go Dr. Maryan Kukiel; w marcu, 7-go Dr. Mieczysław Smolarski, wymienieni już w sprawozdaniu zeszłorocznem. Ostatni odczyt przed letniemi wakacyami wygłosił Dr. Władysław Konopczyński, w dniu 23 maja „O pierwszej Emigracyi polskiej“. Tej zimy rozpoczęliśmy nową seryę: 9 stycznia r. b. Dr. Władysław Günther mówił „O twórczości Aleksandra Fredry“; 23-go stycznia Dr. Józef Ujejski „O Mesyanizmie polskim“; 6-go lutego Dr. Stanisław Kot „O głównych znamionach kultury polskiej wieku XVI“; 20-go lutego Doc. Dr. Jan Nowak „O dziejach poglądów na budowę Karpat“; 13-go marca Dr. Tadeusz Wałek „O Egipcie w czasie piramid“.

Doroczne posiedzenie publiczne Stacyi odbyło się jak zwykle w dniu 3 maja w dolnej sali bibliotecznej, wobec nadzwyczaj licznie zebranej publiczności. Przewodniczył i zagaił zebranie ks. Adam Czartoryski, prezes Komitetu miejscowego. P. Władysław Mickiewicz odczytał sprawozdanie z działalności Instytucyi za rok poprzedni (zob. Rocznik Akademii za rok 1911/12, str. 119—126), poczem p. Ignacy Chrzanowski, profesor

Uniwersytetu Jagiellońskiego, który umyślnie w tym celu do Paryża przyjechał, wygłosił odczyt „O Zygmuncie Krasińskim. W setną rocznicę jego urodzin“.

Dnia 21 maja odbyło się w Montmorency, urządzone staraniem Stacyi, doroczne nabożeństwo żałobne za Niemcewicza, Kniaziewicza i innych Polaków, zmarłych na wychodźstwie. Kazanie w języku francuskim wygłosił O. Sejourné, dominikanin. Zarządy kolei, na skutek zabiegów Stacyi, zniżyły ceny biletów do połowy. Osób paręset wzięło udział w tej pielgrzymce do grobów polskich.

W maju również, w odpowiedzi na urzędowe zaproszenie, Zarząd Stacyi przyłączył się do życzeń, powszechnie przez kraj cały i przez cudzoziemców składanych starodawnej Wszechnicy lwowskiej z okazji obchodu dwóchsetpięćdziesięciolecia jej istnienia. W tymże miesiącu, na wieść o zgonie Bolesława Prusa wysłała Stacya depeszę kondolencyjną do Warszawy; podobnież uczyniła w grudniu, na wiadomość o śmierci Stanisława Krzemińskiego.

W czerwcu, na skutek odpowiedniej propozycyi, przez Komitet miejscowy uczynionej, Zarząd Akademii uchwalił, że nowa, przed czterema laty otwarta, sala publiczna Biblioteki będzie nosiła nazwę Izby G a d o n a, by w ten sposób uczcić pamięć dawnego Biblioteki dyrektora i jej hojnego dobroczyńcy, który cały swój majątek na potrzeby naszej instytucyi przekazał.

W miesiącu wrześniu Zarząd Stacyi przedstawił, jak zwykle, dwu kandydatów do stypendyum im. Faucher na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Paryskiego:

p. Jana Anasiewicza i p. Jadwigę Trzaskowską, oboje ze skutkiem pomyślnym.

Czterdziestu osobom ułatwiono w ciągu roku wstęp do Biblioteki Narodowej i do innych zamkniętych zakładów paryskich. Listów w sprawach Stacyi i Biblioteki wysłano w tym czasie 214.

Inwentarz biblioteczny powiększył się w roku sprawozdawczym nierównie znacznie, niż lat poprzednich, a to dzięki staraniom Zarządu Akademii u księgarzy w kraju: kilka najpoważniejszych firm wydawniczych odpowiedziało na wezwanie, wzbogacając zbiory nasze czterystu blisko nowemi dziełami. Prócz tego księgarnie Gebethnera i Wolffa w Warszawie i Spółki Nakładowej „Książka“ w Krakowie stale o Bibliotece naszej pamiętają. Wogóle przybyło w inwentarzu w ciągu roku 692 nowych pozycyj (zamiast 284 w roku 1911), z czego 51 z kupna.

W księdze darów zapisani zostali jako ofiarodawcy następujące Instytucye, Towarzystwa, Księgarnie i osoby prywatne: Akademia Umiejętności w Krakowie, Akademia Królewska w Belgradzie, Biblioteka im. Turgeniewa w Paryżu, Czytelnia Akademicka w Paryżu, red. Dziennika Kijowskiego, Kasa im. Mianowskiego w Warszawie, Matica Srpska w Nowym Sadzie, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Narodowe Polskie w Rapperswilu, Muzeum techniczno-przemysłowe w Krakowie, red. Myśli Socjalistycznej w Krakowie, Stowarzyszenie Kupców Polskich w Warszawie, red. „Świata“ w Warszawie, Szkoła Polska w Paryżu, Towarzystwo Lekarskie Warszawskie, Towarzystwo Nauczycieli szkół wyższych we Lwowie, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Towarzy-

stwo Naukowe Warszawskie, Towarzystwo „Polska Sztuka Stosowana“ w Krakowie, Towarzystwo Polskie Literacko-Artystyczne w Paryżu, Towarzystwo Popierania Nauki Polskiej we Lwowie, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Uniwersytet Ludowy w Krakowie, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie, Ordynacya hr. Zamojskich w Warszawie, wydawnictwo Życie w Krakowie; księgarnie H. Altenberga we Lwowie, G. Centnerszvera w Warszawie, F. E. Fischera w Lipsku, L. Fiszera w Łodzi, Gebethnera i Wolffa w Warszawie, L. Idzikowskiego w Kijowie, księgarnia Katolicka w Bytomiu, S. A. Krzyżanowskiego w Krakowie, księgarnia Kuryera Poznańskiego w Poznaniu, B. Połonieckiego we Lwowie, G. Seyfarta we Lwowie, Spółka Nakładowa „Książka“ w Krakowie, Spółka Wydawnicza Polska w Krakowie, księg. św. Wojciecha w Poznaniu, F. Westa w Brodach; panie i panowie: Henryk Babiński, Konstanty D. Balmont, Ignacy Baranowski, Zygmunt Batowski, Helena Beatus, rodzina Adama Bonieckiego, Jean-Pierre Brisset, Witold Broniewski, Zygmunt Celichowski, Józef Białynia-Chołodecki, Ignacy Chrzanowski, Samuel Dickstein, Louis Fournier, Józef Freilich, Józef Gałęzowski, Waclaw Gąsiorowski, Waclaw Gasztowtt, Mieczysław Geniusz, hr. de Girardin, Olgierd Górka, Teodor Heiman, Jan Hempel, Ferdynand Hoesiek, Ludwik Janowski, Józef Kallenbach, Józef Kernbaum, B. Kistiakowskij, Franciszek Klein, Maryan Kukiel, Marek Kuratow, Jerzy Kurnatowski, Stefania Laudynowa, hr. de Lhomel, Stanisław Łoza, Kazimierz Maciejewski, Stanisław Markus, Władysław Mickiewicz, Daniel Niewęglowski, Hipolit Obrycki, Józef Okołowicz, Waclaw Ol-

szewicz, Marya Paruszevska, Franciszek Porubski, Stanisław Posner, Zenon Przesmycki, Numa Raffin, Władysław S. Reymont, Adam Grzymała Siedlecki, Eugeniusz Sokołowski, F. Soyez, K. Stadtmüller, Marya Stecka, Henryk Strenger, O. F. Tencajoli, T. Trzeciński, Władysław Tyszkiewicz, Kazimierz Waliszewski, Maryan Wawrzeniecki, Bronisław Winawer, Kazimierz Woźnicki, Aleksander Zdanowicz i Iza Zielińska.

Oprócz tego Biblioteka otrzymywała wprost z redakcyj darmo, lub tylko za zwrotem kosztów przesyłki (znaczone gwiazdką) 59 następujących czasopism: Biblioteka Dzieł Chrześcijańskich, Biblioteka Warszawska, Biesiada Literacka, Bluszcz, Buletyn Dzieła Miłosierdzia Chrześcijańskiego, Bulletin Intern. de l'Académie de Cracovie, Bulletin Polonais, le Courrier Européen, Czas, Dziennik Kijowski, Dziennik Petersburski, Dziennik Poznański, Dziennik Związkowy Zgoda w Chicago, Echo literacko-artystyczne, Ekonomista, Fotograf Warszawski, Gazeta Kujawska, Gazeta Lwowska, Gazeta Polska w Chicago, Gazeta Warszawska, Goniec Poranny i Wieczorny, Krytyka, Książka, Kurjer Warszawski*, Kurjer Wileński, Kwartalnik Etnograficzny „Lud“, Letopis Matice Srpske, Muzeum, Myśl Katolicka, Nowa Gazeta, Nowości Ilustrowane, Odrodzenie (Lwów), Pamiętnik Literacki (nast. Litwa i Ruś), Polski Przegląd Emigracyjny (nast. Praca) Poradnik Językowy, Prawda*. Przedświt, Przegląd Filozoficzny, Przegląd Historyczny, Przegląd Lekarski, Przegląd Narodowy, Przegląd Polski, Przewodnik Bibliograficzny, Przewodnik Naukowy i Literacki, Ruch filozoficzny, Rzeczpospolita, Sfinks*, Słowo, Słowo Polskie, Sprawozdania Akademii w Krakowie, Świat*, Świat

Słowiański, Tydzień, Tygodnik Ilustrowany, la Vie, Wiadomości Numizmatyczne, Wiadomości Salezyjańskie i Ziemia.

Dary jednorazowe w gotówce oprócz subwencji Wysokiego Sejmu krajowego i Rady miasta Paryża i składek dorocznych stałych ks. Adama Czartoryskiego i p. Tadeusza Chojeckiego złożył jeszcze p. Władysław Milkuszyca z Petersburga.

Dary przeznaczone specjalnie dla Muzeum Mickiewiczowskiego złożyli: pp. Wilhelm Bruchnalski, Henryk Dobrzycki, Michał Federowski, Karol Malinowski, Michalina z Uzłowskich Woyniłłowiczowa i księgarnia M. O. Wolffa w Petersburgu.

Zarząd Stacyi poczuwa się do miłego dlań obowiązku złożenia na tem miejscu gorącego podziękowania wyżej wymienionym Instytucyom i osobom za ich pamięć o zbiorach Stacyi Paryskiej.

Muzeum Mickiewiczowskie zostało w roku ubiegłym znacznie rozszerzone przez zajęcie prawie w całości przyległej sali bibliotecznej, t. zw. Izby Szulca, gdzie, po usunięciu do dalszych składów książek Biblioteki, znalazły miejsce oprócz szafy z rękopisami, druki i pamiątki emigracyjne. Dawniejsza zaś, górna sala muzealna przeznaczona została na druki i pamiątki ściśle Mickiewiczowskie.

Z rzeczy cenniejszych przybyły do tego zbioru, którego katalogowanie dobiega już końca, własna szafa biblioteczna Adama Mickiewicza i szereg pamiątek po Maryi Szymanowskiej, matce żony wieszcza i znanej artystce.

Zwiedziło Muzeum w ciągu roku osób 334, w tem

Ś. p. Senator Bolesław Maleszewski.

dwie znaczniejsze grupy: wycieczka uczniów ze Lwowa i druga, górników polskich z północnej Francyi.

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku w łonie Akademii, zostało już ogłoszone i znajduje się w odbitec w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Na końcu tego sprawozdania pomieszczono bibliografię wydawnictw Akademii, które się pojawiły od ostatniego posiedzenia publicznego. Pod prasą znajduje się kilkanaście tomów, których część ukaże się niebawem na widok publiczny.

Pan Prezes przedstawił w swoim przemówieniu najważniejsze sprawy z ubiegłego roku, które się wiążą z bytem naszej instytucyi.

Dodać jeszcze należy, że zupełne zrealizowanie zapisu ś. p. Senatora Maleszewskiego nie mogło dotąd nastąpić z powodów technicznych. W skład zapisu wchodzi przeważnie rozmaite akcyje instytucyi finansowych i przemysłowych w Królestwie Polskiem i Ces. Rosyjskiem. Sprzedaż tych akcyi połączona jest z wielkimi trudnościami i nie może postępować zbyt szybko. Jest wszakże nadzieja, że cała ta operacya zostanie ukończona w ciągu roku bieżącego. Już obecnie można się spodziewać, że roczny przybytek z tego nowego źródła dojdzie do kwoty kor. 70.000. Budżet Akademii na r. 1914 ulegnie z tej przyczyny znacznym modyfikacyom.

Zapis Senatora Maleszewskiego i dlatego ma wielką doniosłość, że stanowi olbrzymie powiększenie funduszu żelaznego Akademii i przyczynia się w znakomity spo-

sób do zabezpieczenia działalności Akademii na przypadek, gdyby wydarzenia polityczne wpłynęły na uszczuplenie lub choćby czasowe zawieszenie subwencji państwowych i krajowych.

Szczera wdzięczność należy się Panom Ignacemu Jasiukowiczowi i Władysławowi Gimbuttowi w Petersburgu, którzy jako egzekutorowie testamentu ś. p. Senatora Maleszewskiego dokładali wszelkich starań, ażeby realizacja zapisu jak najszybciej mogła nastąpić. Osobno również wypada najgorętsze wyrazić podziękowanie p. Mecenasowi Antoniemu Osuchowskiemu, który jako syndyk Akademii w równie energiczny jak bezinteresowny sposób przeprowadza korzystną sprzedaż należących do zapisu walorów zagranicznych.

Budowa nowego gmachu Akademii jest na ukończeniu. Oprócz Komisji budowlanej czynną jest obecnie jeszcze inna Komisya, która przygotowuje wnioski odnośnie do urządzeń wewnętrznych. W połowie przyszłego roku nowy budynek oddany będzie do użytku, a bezpośrednio potem zostanie podjęta restauracya dawnego domu. Jeżeli nie zajdą nieprzewidziane przeszkody wszystkie adaptacye przeprowadzone będą podczas miesięcy letnich i jesiennych roku 1914.

Sprawy finansowe Akademii rozwijały się przeważnie pomyślnie. Fundusze rezerwowe zbliżają się do poważnej kwoty kor. 200.000 i prawdopodobnie będą systematycznie co roku wzrastać. Chodzi o to, żeby jak najszybciej pokryć przedewszystkiem ogromne wydatki połączone z budową i urządzeniem nowego gmachu, a następnie, żeby co lat kilka oszczędności nagroma-

dzone w funduszu rezerwowym przelewać do funduszu żelaznego, który powinien wynosić co najmniej 5,000.000 kor. Nie szybko to nastąpi, ale Akademia jest mniej więcej w połowie drogi do tego celu.

W roku ubiegłym zrealizowane zostały legat ś. p. Felicyana Faleńskiego w wysokości 40.000 kor. nom. wart. oraz reszta z legatu ś. p. Nestora Bucewicza w kwocie 47.000 rubli. Nadto Książę Adam Czartoryski złożył 25.000 kor. jako fundusz „Książąt Adama i Witolda Czartoryskich“ z przeznaczeniem odsetek na potrzeby Biblioteki Polskiej w Paryżu. Do tej kwoty Akademia z oszczędności w funduszu obrotowym paryskiej swej filii dodała kwotę potrzebną do zakupienia $4\frac{1}{2}\%$ listów zastawnych Banku krajowego na kwotę 40.000 kor. nom. wart. W ten sposób potrzeby Biblioteki Polskiej są częściowo zabezpieczone nie tylko przez fundusz Ludomira Gadona, ale także przez wspomniany nowy dar Ks. Adama Czartoryskiego, Prezesa Komitetu miejscowego, opiekującego się Biblioteką Polską w Paryżu.

Z nowych legatów do zanotowania są trzy, jeszcze nie zrealizowane, każdy na kwotę 10.000 rubli; a to Dra Hassewicza i ś. p. Białosukni na ogólne cele Akademii a ś. p. Wiśniewskiego na wydawnictwa historyczne. Nadto uczynione zostały inne jeszcze legaty, z nich jeden bardzo poważny, których na razie nie wymieniamy, bo ich realizacja albo jest niepewna, albo nie prędko nastąpi. Zarząd Akademii łącznie z p. Mece-nasem Antonim Osuchowskim troskliwie czuwa, ażeby przeznaczone dla naszej instytucji kwoty jak najszybciej do kasy Akademii wpłynęły.

Co do niektórych dawniejszych zapisów toczą się

uciążliwe procesy, które jednak prawdopodobnie wszystkie pomyślnie się zakończą.

Oprócz fundacyi im. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich — została ukonstytuowana fundacya ś. p. Dra Michała Zieleniewskiego na publikacye balneologiczne a przez śmierć ś. p. Bolesława Rusieckiego ustało dożywocie, obciążające fundusz jego imienia. Fundusz ten wynosi obecnie 45.000 kor. nom. wart. a stanie się czynnym, kiedy dojdzie do kwoty 60.000 kor. Przeznaczony jest na stypendya, o które ubiegać się będą mogli także uczniowie Akademii Sztuk Pięknych.

Nie możemy pominąć smutnego dla Akademii faktu, że z powodu nieuchwalenia budżetu krajowego Wydział krajowy zmuszony był do skreślenia trzech subwencyi a to: na Atlas geologiczny, na Ekspedycyę rzymską i na Bibliotekę Polską w Paryżu w łącznej kwocie 15.000 kor.

Nie tracimy nadziei, że kwoty te nie przepadną i że jeszcze w tym roku skreślone subwencye będą reaktywowane. Sam jednak fakt ten powinien być przestrogą i zachęcać tak obecny jak i przyszłe Zarządy Akademii do wielkiej ostrożności przy układaniu każdorocznych preliminarzy budżetowych. Tylko wydatny fundusz żelazny, a obok niego odpowiednio uposażony fundusz rezerwowy, mogą stanowić gwarancyę, że w różnorodnych pracach Akademii panować będzie stała, od zewnętrznych okoliczności niezależna, konsekwencya.

Prace naukowe pojedynczych Wydziałów i Komisji rozwijały się w sposób jeszcze bardziej intensywne, jak w roku zeszłym. Nie mówiąc już o Wydziale III i Komisji fizyograficznej, których działalność tak się

rozszerza, że chodzi tylko o to, ażeby ustrzedz ich od przekroczeń, to także i oba Wydziały humanistyczne dzięki specjalnym funduszom, którymi mogą rozporządzać, ogłosiły prócz kilku tomów Rozpraw także cały szereg monografii, przyczyniając się między innymi do uczczenia pamięci Piotra Skargi i Zygmunta Krasińskiego w roku, w którym społeczeństwo polskie obchodziło ich jubileusze.

Komisya historyczna może się poszczycić, że zapowiadane oddawna Monumenta Vaticana ukazały się i to w dwóch naraz tomach. Dalsze tomy są w druku i pewnie będą już mogły być wspomniane w przyszłorocznem sprawozdaniu. Komisya literacka oraz filozoficzna nie przestają dawać dowodów swej ruchliwości. „Archiwum Filomackie“, mianowicie pięć pierwszych tomów, ukaże się najpóźniej w czerwcu roku bieżącego. Wydawnictwa Komisji filozoficznej, jedno z najtrudniejszych, z pewnością także niedługo dadzą na siebie czekać. Poruszona została na tej Komisji sprawa wydania dzieł Hoene-Wrońskiego. Toczą się w tej mierze rokowania, które z pewnością doprowadzą do konkretnych wyników. Świeżo utworzona Komisya filologiczna objęła przedewszystkiem wydawnictwo Greckich Ojców Kościoła IV wieku i już rozpoczęła swą działalność.

Akademia niewątpliwie nieda upaść Ekspedycyi rzymskiej, zagrożonej w swoim bycie przez skreślenie subwencyi krajowej. Obecnie biorą w niej udział pp. Boratyński i Kętrzyński pod dotychczasowym kierunkiem pp. prof. Abrahama i Zakrzewskiego.

Rozważana jest myśl utworzenia w Rzymie małej

podręcznej biblioteki naukowej polskiej, która dla uczonych, pracujących w archiwach watykańskich, wielce byłaby użyteczną.

Fundusze im. ks. Eugeniusza Lubomirskiego i Dra Władysława Kretkowskiego oddawały te same znakomite usługi, co w roku zeszłym.

Fundacya ś. p. Wiktora Osławskiego funkcjonowała prawidłowo. Obecnie po zwinięciu stypendyum im. Śniadeckich fundusz stypendyjny Osławskiego zyskał jeszcze na znaczeniu, tem bardziej, że skoro fundusze pozwolą, statut fundacyi przewiduje utworzenie szóstego stypendyum.

Stacya naukowa i Biblioteka Polska w Paryżu spełnia nadzieję, które do niej Akademia w ostatnich czasach zaczęła przywiązywać. Rozwój jej jest powolny ale stały. I Komitet miejscowy pod przewodnictwem ks. Adama Czartoryskiego i urzędnicy pod kierunkiem p. Władysława Mickiewicza robią, co tylko można, ażeby mimo skromnego budżetu Biblioteka czyniła zadość stawianym do niej wymaganiom.

Podnieść należy, że urzędnicy Biblioteki Paryskiej otrzymują bardzo skromne wynagrodzenia, i że to nie zmniejsza ich poświęcenia dla spraw nauki i społeczeństwa.

Z Komitetu miejscowego ubył ks. Witold Czartoryski, życzliwy opiekun Biblioteki Polskiej. Zaproszenie do brania udziału w pracach Komitetu przyjęli łaskawie pp. br. Gustaw Taube, hr. Józef Przeździecki i p. Dyonizy Zaleski.

Encyklopedyi polskiej ukazały się dwa tomy. Na ukończeniu są dwa drugie. Jeszcze w bieżą-

cym roku rozpocznie się druk tomów dalszych, które obejmą działy literatury polskiej i dziejów politycznych Polski.

Spółceństwo nasze przyjęło to wydawnictwo Akademii ogółem życzliwie. Odpowiedzialność przez to Akademii jeszcze się zwiększyła. Nie łatwo bowiem tak obszerne wydawnictwo, oparte na współdziałaniu stukilkudziesięciu uczonych, do skutku doprowadzić, a jeszcze trudniej nie naruszyć pierwotnego planu i ustalonych rozmiarów. Nie można jeszcze dziś przewidywać, jak wypadnie całość, ani też ściśle oznaczyć, kiedy przedsięwzięcie to dojdzie do kresu. Dlatego też Komitet wydawniczy postanowił publikacyę Encyklopedyi tak urządzić, ażeby pojedyncze jej działy stanowiły odrębne całości i osobno też były sprzedawane. Akademia i Komitet nie będą uważały z ukończeniem pierwszego wydania Encyklopedyi zadania swego za spełnione. Ogłaszanie nowych edycyi będzie odtąd należało do stałych punktów w programie prac akademickich. Mamy nadzieję, że każde nowe wydanie będzie doskonalszym całokształtem tych wiadomości, które inteligentny Polak o swoim kraju posiadać powinien.

Sprawozdanie Ekspedycyi szwedzkiej niebawem ukaże się na widok publiczny. Ekspedycya węgierska, zapowiedziana w sprawozdaniu zeszłorocznem nie mogła się odbyć z przyczyn od Akademii niezależnych. Przyjdzie jednak do skutku w sierpniu roku bieżącego. Brać w niej będzie udział pięciu uczonych: czterech polskich, jeden węgierski.

Przy sprzyjających okolicznościach Akademia nie poprzestanie na tych dwóch ekspedycjach, ale organi-

zować będzie w dalszym ciągu nowe, zwłaszcza do tych krajów, które, o ile chodzi o materiały do dziejów polskich, najmniej dotychczas zostały uwzględnione.

Komitet naukowy funduszu im. ś. p. Dr. Władysława Kretkowskiego w czasie od 1 kwietnia 1912 do 1 kwietnia 1913 zajmował się w myśl przeznaczenia tego funduszu urządzeniem dodatkowych wykładów i ćwiczeń z zakresu matematyki czystej w Uniwersytecie Jagiellońskim oraz przyznawaniem zasiłków dla ułatwienia ukończonym matematykom wyjazdów za granicę w celach naukowych.

W półroczu letnim roku 1912 dzięki środkom tego funduszu odbywały się wykłady następujące:

1). Dr. Jan Sleszyński, Profesor Uniwersytetu Jagiell., wykładał teorię liczb — 2 godz. tyg.

2). Dr. Antoni Hoborski, Prof. gimn. V w Krakowie, prowadził lekcye geometryi wykreslnej z ćwiczeniami — 4 godz. tyg.

3). P. Włodzimierz Stożek, Prof. gimn. II w Krakowie, prowadził lekcye matematyki dla przyrodników z ćwiczeniami — również 4 godz. tyg.

W półroczu zimowym roku szkolnego 1912/13 Komitet urządził wykłady następujące:

1). Dr. Jan Sleszyński, Prof. Uniwersytetu Jagiell., wykładał teorię wyznaczników — 2 godz. tyg.

2). Dr. Antoni Hoborski, Docent Uniw. Jagiell. i Prof. gimn. V w Krakowie, prowadził lekcye wstępu do analizy z ćwiczeniami — 5 godz. tyg.

3). P. Włodzimierz Stożek, Prof. gimn. II w Kra-

kowie prowadził lekcyę matematyki dla przyrodników z odpowiednimi ćwiczeniami — również 5 godz. tyg.

Nadto z funduszu tego wypłacone zostały w ciągu dwóch rzeczonych półroczy zasiłki następujące:

1) P. Zygmuntowi Oskarowi Moszkowskiemu, licencyatowi nauk matemat. Uniw. w Paryżu, 900 Koron,

2) P. Franciszkowi Lei, egzaminowanemu zastępcy nauczyciela matematyki w gimn. w Bochni, 800 koron,

3) P. Władysławowi Gąsiorowskiemu, egzaminowanemu kandydatowi na nauczyciela matematyki w gimnazjum lub szkole realnej, 1400 Koron.

Dwaj pierwsi z tych stypendystów odbywali studia w Paryżu, trzeci zaś w Gryfii (Greifswald).

Na posiedzeniu administracyjnem, które się odbyło wczoraj, t. j. 2 maja br., dokonane zostały następujące wybory:

Na **Wydziale matematyczno-przyrodniczym** wybrany został Członkiem korespondentem:

Dr. Adolf Beck, Profesor fizyologii na Uniwersytecie Lwowskim.

Nadto wybrano na tymże Wydziale jeszcze jednego Członka korespondenta, poddanego zagranicznego, którego nazwisko podane będzie do publicznej wiadomości po uzyskaniu zatwierdzenia przez Cesarza.

Na tem zamykamy niniejsze sprawozdanie a prelegent na ten rok zaproszony, Prof. Dr. Oswald Balzer, odczyta swą pracę p. t.: „*Unia horodelska*“.

Unia horodelska

przez

Oswalda Balzera

Odczyt wygłoszony na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności
dnia 3 maja 1913 r.

W szeregu artykułów, zawartych w aktach horodelskiej unii, jeden rzuca się przedewszystkiem w oczy samym już swoim kształtem zewnętrznym. Bez mała sto nazwisk snuje się tu po kolei jedno za drugim: to czterdzieści siedm rodów rycerskich polskich przyjmuje do swych herbów tyluż bojarów litewsko-żmudzkich wraz z ich rodami. Z tym momentem zewnętrznym łączy się też wewnętrzne, pierwszorzędnie doniosłe znaczenie samego postanowienia: wyrażona i urzeczywistniona w niem myśl zbratania dwu narodów, do niedawna wrogich sobie i zwalczających się nawzajem, o różnej zgoła przeszłości dziejowej, o odmiennej na wskrós kulturze i odrębnych warunkach społecznego bytu; myśl zespolenia ich i przetworzenia w jednolity żywiół nie tylko w stosunkach życia publicznego, ale, przez zastosowaną tu formę adopcyi rodowych, sięgająca głęboko w dziedzinę życia prywatnego; myśl, przez gromadne uherbienie

przeprowadzona od razu tak stanowczo i na rozmiar tak szeroki, że ten horodelski akt ponad inne wypadki dziejowe wystercza jako rzecz w swoim rodzaju jedyna, nigdy już później w takiej formie niepowtórzona.

Nie można się dziwić, że ta właśnie część postanowień horodelskich przykuwała od dawna przedewszystkiem uwagę badaczy dziejowych, że inne postanowienia aktu zestawiano obok niej albo tylko urywkowo, albo, jeśli nawet w całości, to w luźnem tylko, nieorganicznym połączeniu. Można też wytłumaczyć, że skutkiem tego, w miarę jak które ustępy podkreślono z silniejszym naciskiem, wypowiadano różne, nieraz bardzo rozbieżne poglądy na genezę aktu horodelskiego i jego znaczenie, na intelektualne i polityczne autorstwo, któremu on zawdzięcza swoje dojście do skutku, na pobudki najbliższe, które spowodowały, że ta unia właśnie w r. 1413, a nie kiedyindziej, wcześniej czy później, została przeprowadzona. A przecież — nasuwa się tu samo z siebie pytanie: czy naprawdę akt ten jest mechanicznem tylko zszeregowaniem pewnego zasobu postanowień, istotnie z sobą niezwiązanych; czy też może raczej wszystkie jego części składowe łączą się w jakąś organiczną całość, są wpływem jakiejś jednolitej myśli i dążności, lub przynajmniej wypadkową jakichś dążności sprzeczných, z których zestosunkowania zrodziła się całość postanowień w akcie zawartych? Jeśli zaś w istocie mamy tu do czynienia z tworem organicznym, to w akcie tym musi być jakiś ośrodek, około którego zszeregowują się pojęciowo wszystkie jego postanowienia. I czy tym ośrodkiem jest naprawdę artykuł o herbach i zrównaniu bojarów litewskich z szlachtą polską; czy też

raczej może inne postanowienie, z którego dadzą się wyprowadzić dalsze przepisy, zawarte w horodelskim akcie?

Oto pytania, które zasługują na rozważenie. Żeby na nie odpowiedzieć, trzeba sięgnąć w pierwsze czasy połączenia Litwy z Polską, rozważyć istotę i prawno-państwowy charakter tego połączenia oraz jego ewolucję w ciągu 27 lat istnienia związku aż do horodelskiej unii, zwłaszcza zaś ewolucję władzy wielkich książąt litewskich, jaką ona w ciągu tego czasu przechodziła.

Nauka nowsza wyświeciła z dostateczną pewnością, że pierwszy akt połączenia Litwy z Polską, t. z. unia krewska z r. 1385, uzupełniona wyborem królewskim Jagielly z r. 1386, zarządziła zupełne wcielenie, inkorporację Litwy w skład Korony, jako ziemi, czy też grupy ziem, stanowiących zwykle prowincje państwa polskiego. Litwa od r. 1385/6 przestaje istnieć jako państwo odrębne, złąć się ma odtąd z Polską w jeden wspólny organizm polityczny i w związku tym trwać po wieczne czasy.

Mimo inkorporacji jest przecież na Litwie, od pierwszej zaraz chwili jej połączenia z Polską, osobny wielki książę, zrazu (1386—1392) w osobie królewskiego brata Skirgielly. Podkreślić należy wielkoksiążęcy charakter władzy Skirgielly, stwierdzony wyraźnie źródłami; co przeciw temu zapatrywaniu podniesiono w nowszej nauce, polega na nieporozumieniu. Nieporozumienie tkwi w tem, iż przyjęto, jakoby wielkoksiążęca władza, istniejąca na Litwie obok zwierzchniej władzy samego Jagielly, była instytucją od razu w pełni ukształconą, w stałe ramy organizacyjne ujętą, zmianom niepodległą,

taką samą, jak ją widzimy n. p. za Witolda w dalszym ciągu jego rządów od r. 1398 czy 1401, i jak się ona potem utrzymuje przez cały ciąg wieku XV. Taką — władza Skirgielły nie jest; niemniej przeto nie przestaje ona być władzą wielkoksiążęcą; instytucya ta ma kilka rozmaitych stadyów rozwoju, ma swoją ewolucyę co do treści i charakteru: ze skromnych początków urasta dopiero z biegiem czasu do niezwyklej potęgi i znaczenia.

Narodziła się ta instytucya u schyłku jeszcze pogańskiej doby litewskiego państwa, za czasów Olgierda, który, pomijając innych braci, jednego z nich, Kiejstuta, przypuścił do udziału w wykonywaniu służącej sobie naczelnej władzy państwowej w tym sposobie, że zasięgał jego zdania w sprawach ważniejszych i wyřęczał się nim w załatwieniu różnych aktów rządowych. Nie był to podział Litwy na dwa odrębne, niezależne od siebie państwa, wileńskie i trockie; nie było też dwuwładztwo (dyarchia) w znaczeniu właściwym, gdzie dwie osoby z mocy samoistnie przysługujących sobie praw wykonywają wspólne, od wzajemnego współdziałania zależne rządy naczelne. Jedynowładcą, właściwym naczelnikiem państwa litewskiego, jest tu sam Olgierd; uprawnienia, jakie służą Kiejstutowi, nie są jego samoistnem prawem, jeno wypływem ustępstwa i zlecenia Olgierda. Że jednak przecież Kiejstut w naczelnym rządzie bierze udział, że wykonywane przezeń funkcye są inne i obszerniejsze, aniżeli u innych Giedyminowiców, więc współczesni z tej właśnie racyi nazywają go nieraz wielkim księciem. Oto początek wielkoksiążęcej instytucyi na Litwie jako organu, działającego obok właściwego mo-

narchy tego państwa. W tem znaczeniu instytucya ta nie występuje jeszcze jako samoistny czynnik życia państwowego na zewnątrz, nie wpływa w niczem na przeobrażenie ustroju Litwy, która zachowuje charakter jedynowładczej monarchii; znaczenie jej objawia się tylko na wewnątrz, w wzajemnym stosunku władcy do jednego z krewnych, powołanego dowolnie i w granicach przez siebie ustalonych do udziału w wykonywaniu władzy naczelnej. Na ogół, jest to instytucya rodzinnego prawa panującej dynastyi. Ten sam stosunek po śmierci Olgierda utrzymuje zrazu jego syn Jagiełło wobec Kiejstuta; po upadku zaś Kiejstuta, w ostatnich czterech latach pogańskich rządów Jagiełły (1382—1386) podobny stosunek zawiązuje się między nim a najbliższym jego bratem Skirgiełłą, który również bardzo często, z wykluczeniem innych Olgierdowiców, występuje jako zastępca monarchy w dokonywaniu rozlicznych aktów państwowych.

Z chwilą wcielenia Litwy do Polski, kiedy się okazało, że na niezmiernych przestrzeniach Giedyminowego państwa działać musi jakiś zastępca króla w wykonywaniu rządów, nie mogło ulegać wątpieniu, że będzie nim ten sam, który bezpośrednio przedtem zastępował go w pogańskiej Litwie — Skirgiełło. I w istocie, w czasie od 1386—1392 r. widzimy go tu wykonywającego liczne funkcyje zastępcze; przyczem jednak Jagiełło nie traci własnych praw rządowych na Litwie, owszem, w miarę uznania wykonać je może każdej chwili i w rzeczywistości nieraz je wykonywa. Zlecony, zastępczy charakter wielkoksiążęcej władzy Skirgiełły rzuca się tu w oczy: nie spełnia on naczelných

funkeyi rządowych z mocy własnego prawa, jako władca, nie usuwa bezpośredniej działalności Jagielly w jakichkolwiek sprawach, o ile zaś działa sam, to na mocy wyraźnego czy dorozumianego upoważnienia Jagielly, które zresztą dowolnie mogło być odwołane, jak się to rzeczywiście stało 1392 r. Mimo wszystko nie można przecież Skirgielly uważać za zwykłego tylko namiestnika królewskiego. Jego stanowisko na Litwie nie jest stanowiskiem ściśle urzędniczym; podstawą swoją i korzeniami tkwi ono w ustroju rodowym dynastji. Takie samo to wielkie księstwo, jak w dwu ostatnich generacyach pogańskich władców Litwy, i dalszy ciąg tegoż księstwa: instytucya rodzinnego prawa w obrębie dynastji, stwarzająca pewien wewnętrzny stosunek współdziałania między właściwym jedynowładcą a dopuszczonym do udziału w rządach wielkim księciem, bez znaczenia na zewnątrz, bez przyznania mu samoistnych praw monarszych, bez związku z ideą jakiegokolwiek odrębności państwowej. Takie wielkie księstwo mogło być zachowane na Litwie nawet po jej zupełnem wcieleniu do Polski, nie ubliżało bowiem w niczem zarządzanej w Krewie inkorporacyi.

Kiedy r. 1392, po ugodzie ostrowskiej, w miejsce usuniętego Skirgielly wielkoksiążęcą władzę uzyskał przywrócony do łaski Witold, władza ta co do charakteru i treści pozostaje zrazu taką samą w zasadzie, jaką była wielkoksiążęcą władza Skirgielly: wykonywaniem praw w zastępstwie i z zlecenia Jagielly, nie zaś samoistnem prawem monarszem, które, nietknięte i nienaruszone, pozostaje wyłącznie przy Jagielle. I ona nie wybiega jeszcze poza ramy instytucji prawa ro-

dzinnego w obrębie panującego rodu, i ona nie jest jeszcze wyrazem odrębności państwowej Litwy.

Roku 1398 dokonywa się przewrót w zakresie tych stosunków. W czasie zjazdu z przedstawicielami Zakonu na wyspie salińskiej zgromadzeni obok Witolda kniaziowie i bojarzy litewsko-ruscy obwołują go samodzielnym monarchą. Była to rewolucya wobec Jagielly i Korony, zwracająca się nie tylko przeciw inkorporacyi z r. 1385/6, ale wogóle przeciw idei jakiegokolwiek połączenia Litwy z Polską; zmierzała ona do odbudowania Litwy jako państwa na wskrós samodzielnego i odrębnego, z Witoldem, jako niezależnym monarchą na czele. Niebezpieczeństwo zupełnego rozdziału obu państw usunął układ Jagielly z Witoldem z roku 1399, w którym jednak trzeba już było odstąpić od zasad, przeprowadzonych w unii krewskiej. Witold otrzymuje tu od Jagielly Litwę wraz z wielkoksiążęcą władzą w dożywotnie posiadanie. W tem przyjęciu godności z rąk króla tkwi uznanie jego zwierzchnictwa, a zarazem stwierdzenie pewnego związku z Polską. Ale władza Witolda jest już inną, aniżeli dawniej, przedewszystkiem co do podstaw: bo teraz opiera się nie tylko na nadaniu Jagielly, ale także na uprzednim wyborze ludu, który go był obwołał monarchą; w podstawach jej zatracą się tedy czysto rodzinna konstrukcyja całego stosunku, a występuje na zewnątrz element prawno-państwowego znaczenia. Powtóre, prawo Witolda jest tu określone ściśle jako dożywotnie, nie jest zatem odwołalne, jak dawniej. Wreszcie, co najważniejsza, sama treść i charakter przekazanej obecnie Witoldowi władzy, są inaczej pojęte, aniżeli dawniej; prawa jego są nie tylko obszerniejsze,

ale w zasadzie odmienne od tych, jakie aż dotąd od ugody ostrowskiej posiadał.

Dopowiedzeniem układu z roku 1399 jest zawarta wnet potem unia wileńska z roku 1401, utwierdzająca ostatecznie dokumentowo, pod gwarancją nie samego już tylko Jagiełły i Witolda, ale także panów polskich i litewskich te postanowienia, jakie stanęły r. 1399.

Od tych wypadków i układów stosunek prawnopństwowy Litwy do Polski jest już zgoła inny, aniżeli go zadekretowano w Krewie. Dobitnym wyrazem dokonanej zmiany jest zakres i charakter wielkoksiążęcej władzy, jak ją odtąd wykonywa Witold. W czasie tym skupia on w swem ręku, w odniesieniu do Litwy, wszystkie bez wyjątku funkcje władzy monarszej: ustawodawstwo, najwyższą władzę rządową, zwierzchnictwo wojskowe i sądowe, prawo swobodnego rozporządzania majątkiem skarbowym. We wszystkich tego rodzaju sprawach działa zgoła samoistnie, bez zleceń czy nakazów Jagiełły; co większa, Jagiełło nie dokonywa odtąd sam jakichkolwiek tego rodzaju aktów odnośnie do Litwy. Także w stosunkach zagranicznych postępuje Witold w sposób zgoła samodzielny: wykonywa prawo poselstw i rokowań dyplomatycznych, wypowiada i prowadzi wojny, ma też w zasadzie prawo zawierania samoistnych traktatów. Na ogół posiada pełnię praw zwierzchniczych, a sprawuje te funkcje nie jako zastępca króla, ale jako uprawnienie samoistne, z wykluczeniem króla samego. To już nie władza zlecona, zastępcza, jaką była dawniejsza władza wielkiego księcia, to prawo monarsze, i monarsze zarazem stanowisko na Litwie. W tej władzy monarszej naczelnika ujawnia się zaś znowuż

na zewnątrz odrębność Litwy jako państwa samoistnego. Zasada inkorporacyi zostaje przełamana, staje obecnie zasada nowa: współistnienia dwu odrębnych organizmów państwowych.

Nie idzie za tem, żeby między obu tymi organizmami nie było żadnego związku; owszem, istnieje on nadal, i ma być, jak zaznacza wyraźnie unia wileńska, trwały i wieczysty. Nie polega też związek ów na zasadzie równorzędności obu organizmów państwowych. Jagiełło jest nie tylko królem Polski, ale zarazem panem i zwierzchnim władcą Litwy. To jego prawo do Litwy opiera się nawet na trwalszej i szerszej podstawie, niż u Witolda; bo uprawnienie Witolda jest tylko osobiste i dożywotnie, natomiast prawo Jagiełły jest dziedziczne. Monarszy charakter praw Jagiełły nie może tedy ulegać żadnej wątpliwości, nie znosi jednak w niczem monarszego charakteru władzy Witolda, która jest tak samo prawem samoistnem, prawem panującego, jak władza Jagiełły. Stosunek obu władz do siebie jest taki, że panowaniu Witolda terytorjum i ludność Litwy podporządkowane są bezpośrednio, kiedy Jagiełło w stosunku bezpośrednim stoi tylko do władcy litewskiego Witolda, i dopiero za jego pośrednictwem urzeczywistnia swe prawo zwierzchnicze wobec Litwy. Przez taki stosunek obu władców do siebie organizm państwowy litewski jest podporządkowany Koronie. Dzisiejsza teoria związku taki nazywa państwem państw; z współczesnych twórców średniowiecznego życia państwowego zbliża się ten stosunek najbardziej do stosunku państwa lennie podległego wobec państwa lennie zwierzchniczego, jak-

kolwiek w zupełności oba te stosunki nie pokrywają się ze sobą.

W ten sposób, wśród przewrotu z lat 1398—1401, nastąpiło gruntowne przetworzenie istoty wielkoksiążęcej władzy na Litwie. Jej podstawą nie już wyłącznie wola i zlecenie monarchy litewskiego, ale zarazem mandat, udzielony przez naród litewski. Jej trwałość niezawisła teraz od uznania i woli króla, ale określona wyraźnie jako dożywotnia. Wreszcie jej treść i charakter zmienione zasadniczo: z dawniejszej zleconej, zastępczej władzy, przedzierzga się ona w samoistne, monarsze prawo. Dawniejsze wielkie księstwo, instytucya rodzinnego prawa w obrębie dynastyi, przetworzyła się w instytucyę prawa państwowego w znaczeniu ścisłym i właściwym. W ewolucyi wielkoksiążęcej władzy zaczęła się nowa, druga z rzędu faza rozwojowa; jak głęboko zaś ta zmiana dotknęła stosunku Litwy do Polski, świadczy okoliczność, że równorzędnie i w przyczynowym z nią związku, zmieniła się także sama istota tego stosunku: upadła zasada inkorporacyi, w jej miejsce stanęła zasada odrębności państwowej Litwy.

Należy jednak podkreślić z naciskiem osobnym, że wszystkie zaznaczone tu zmiany pojęte i rozumiane były zrazu jako stosunek czasowy, jako ustępstwo na rzecz samego tylko Witolda i tylko na czas jego życia. Po jego zgonie, jak wyraźnie zaznacza jeszcze unia wileńska z r. 1401, wszystko wrócić miało do dawniejszego stanu, odnowić się miały stosunki, jakie stworzono w pierwszej chwili połączenia obu państw: Litwa przejść miała pod bezpośrednie rządy króla, usuniętą być miała wielkoksiążęca władza z charakterem monarszym, a przez

to także i samodzielność państwowa Litwy: wrócić miał ponownie stosunek inkorporacji, zadekretowany ongi w Krewie.

W dwanaście lat po wileńskiej dochodzi do skutku horodelska unia r. 1413. Zgodnie z unią wileńską i z istniejącym podówczas stanem rzeczy, uznaje ona odrębność państwową Litwy wobec Polski, z Witoldem, jako podległym wprawdzie Jagielle, ale samodzielnym, dożywo-tnim monarchą na czele. Poza tą zgodnością jest jednak pewna zmiana, szczególnej uwagi godna. Nie ma tu już, jak w unii wileńskiej, zastrzeżenia, że po śmierci Witolda Litwa wrócić ma do króla i Korony polskiej; jest natomiast przepis, określający bliżej sposób ustanowienia nowego wielkiego księcia na wypadek śmierci Witolda. Nie można dość silnie podkreślić wielkiego, pierwszorzędnego znaczenia tej innowacji. Władza wielkoksiążęca pojęta jest tu i określona nie już jako instytucja czasowa, przejściowa, po której usunięciu zapanować mają stosunki dawniejsze, ale jako stały, niezmienny czynnik politycznego życia Litwy i stosunków polsko-litewskich. Że zaś nie przydano niczego, coby treść tej władzy wielkoksiążęcej zmieniało, coby ją zniżało n. p. do dawniejszej funkcyj zleconej i zastępczej, więc wypływało stąd, że ma ona trwać i działać w przyszłości w tym samym zakresie, charakterze i rozmiarach, jak w czasie horodelskich namów, t. j. jako samoistna władza monarsza litewska. Ewolucja wielkoksiążęcej władzy wstępuje przez akt horodelski w nową, trzecią z rzędu fazę rozwojową; nie zmieniając już niczego co do treści władzy, akt ten wyciska na niej znamię trwałości, prze-

twarza ją w instytucję stałą, czem dotychczas nie była. Że zaś władza owa była zarazem podstawą i zewnętrznym wyrazem odrębności państwowej Litwy, przeto unia horodelska, utrwalając władzę samą, utrwała zarazem, na całą w zasadzie dalszą przyszłość, odrębny ustrój państwowy tej ziemi, dotąd pojmowany tylko jako stosunek czasowy. Określając rzecz wyrażeniem dzisiejszem, można powiedzieć, że unia horodelska zawarła konstytucyjne utwierdzenie odrębności państwowej Litwy.

Był to, formalnie, tak głęboko sięgający, tak gruntowny przewrót w ukształtowaniu się dotychczasowych stosunków polsko-litewskich, tak zasadniczy i bezwzględny nawrót w dotychczasowej polityce Jagielly i panów polskich wobec Litwy, że już przez to samo niniejsze postanowienie horodelskiej unii znaczeniem swoim wybija się ponad wszystkie inne w akcie tym zawarte. Najistotniejsza, najważniejsza myśl tej polityki, idea inkorporacji ziem litewskich do Korony, uratowana jeszcze szczęśliwie, mimo czasowe ustępstwo na rzecz Witolda, w wileńskiej unii 1401 r., zostaje tu stanowczo zarzucona: Litwa nie tylko już teraz, za życia Witolda, ale i na całą dalszą przyszłość, ma być państwem osobnem, z osobnym, wielkim księciem-monarchą na czele.

Jest rzeczą znamionną, że w innych częściach tego aktu nie spotykamy już żadnych dalszych postanowień, któreby rozwijały, czy nowymi środkami ubezpieczały wyrażoną w ten sposób zasadę odrębności państwowej Litwy. Za to jest cały szereg postanowień, idących w kierunku przeciwnym, dających się wywieść z jednej wspólnej myśli i jednego dążenia: usunąć niebezpieczeństwo, złagodzić przeciwieństwa, jakie dla związku polsko-litew-

skiego urosnąć mogły z uznanej właśnie na dalszą przyszłość trwałej odrębności państwowej Litwy.

Więc najpierw rzuce się tu w oczy rzecz godna uwagi: że wielkoksiążęca władza na Litwie pojęta i określona jest nie jako władza dziedziczna, jeno w każdym wypadku ściśle osobista. Nie syn po ojcu, czy inny jego bliższy krewny, ma prawo do wielkoksiążęcego tronu, jeno ten, kogo przy każdej zmianie osób opatrzą tą godnością inne, zewnętrzne, powołane do tego czynniki. Dążeniu do podnoszenia na przyszłość jakichś praw dziedzicznych do wielkoksiążęcej władzy położono w ten sposób stanowczą zaporę. I przez to usunięto jedno z największych niebezpieczeństw, jakie w dalszym ciągu grozić mogły związkowi Litwy z Polską; bo dziedziczna dynastia wielkich książąt, inna od panującej w Polsce dynastji Jagiellońskiej, mogła najsmadniej rozwinąć sztandar zupełnego oderwania się od Polski, i w tem swoim dziedzicznym prawie znaleźć silną ostoję do urzeczywistnienia takiego programu. To ograniczenie horodelskiego aktu występuje tem jaskrawiej na zewnątrz, iż zestawione jest z wyraźnie uznanem, dziedzicznym prawem Jagiellonów, dziedzicznym w dwu kierunkach: najpierw ze względu na koronę polską, jak ono podówczas jeszcze służyło Jagielle, a powtóre ze względu na zwierzchnią władzę na Litwie, którą unia horodelska wyraźnie Jagielle i jego potomkom jako prawo dziedziczne przyznaje. Dziedzicznemu królowi i zwierzchnikowi Litwy z Jagiellońskiej dynastji przeciwstawiony jest tedy wielki książę litewski, osobistem tylko wyposażony prawem; w samej istocie takiego stosunku tkwi bezwzględna, stanowcza przewaga króla-zwierzchnika nad wielkim

księciem, a zarazem możność rzucenia na szalę wypadków całej potęgi swego stanowiska i znaczenia, ilekroć mogłoby chodzić o utrzymanie i obronę związku polsko-litewskiego.

I nie dość na tem; sam nawet akt ustanawiania wielkiego księcia ujęty został w odpowiednie ramy, ażeby tu zapewnić należyty wpływ Koronie, interesowanej w utrzymaniu tego związku. Akt ten pojęty jest w zasadzie jako elekeya, jako wybór, którego dokonać mają panowie i bojarzy litewscy przy zdarzonej zmianie tronu; zastrzeżono jednak równocześnie, że wybór paść może tylko na taką osobę, którą król polski po zasięgnięciu zdania prałatów i panów polskich uzna za godną tego dostojenstwa. Czynniki koronne mogą tedy w najpoważniejszy sposób wpływać na ustanowienie wielkiego księcia; to ich prawo daje im możność usunięcia osób, nieodpowiadających interesom koronnym, to ich oddziaływanie na wybór wprowadza też pośrednio wielkiego księcia w pewien stosunek zawisłości politycznej wobec Korony.

Na tych środkach, zmierzających do usunięcia niebezpieczeństw, jakie mogłyby się zrodzić z separatystycznych dążeń litewskiego władcy, czy też Litwy samej, nie poprzestała jednak unia horodelska. Stwarza ona ponadto pewną nową instytucję, która, obok istniejącej już, jedynej dotąd w tym rodzaju instytucji króla-zwierzchnika, stać się ma prawnopolitycznym łącznikiem obu wyosobnionych państw. To — parlamentum, czyli conventio generalis, które w miarę potrzeby, za wolą obu władców, odprawiać mają Polacy i Litwini w Lublinie czy Parczowie, czy gdzieindziej, dla dobra i po-

żytku królestwa polskiego i ziem litewskich — wspólny zjazd przedstawicieli obu państw, co do szczegółów organizacyi i zakresu działania niestety dokładniej nieokreślony, rodzaj kongresu, o dość zresztą luźnej spoiści na wewnątrz. Ale już samo ustalenie zasady, iż jest pewien zasób wspólnych spraw, i że sprawy te na wspólnym zjeździe i za wspólnem porozumieniem rozpatrywane i rozstrzygane być winny, uważać można za ważny krok naprzód w kierunku ściślejszego prawnopolitycznego sprzęgnięcia i zespolenia obu państw.

Tej samej idei zespolenia, choć w innym sposobie, i zapomocą odmiennych środków, służą dwa inne przepisy horodelskiej unii. Jeden orzeka, że na Litwie zaprowadzone być mają dygnitarstwa ziemskie, województwa, kasztelanie, na wzór polski, pierwsza na szerokie rozmiary podjęta próba przeszczepienia urzędniczej organizacyi polskiej na Litwę, dająca zarazem krajowi temu instytucye ziemskie. Drugie postanowienie horodelskiego aktu orzeka, że ci oto dygnitarze, tak samo jak w Polsce wchodzą w skład rady królewskiej koronnej, tak też i tutaj mają wejść do rady wielkoksiążęcej dla wspólnego z wielkim księciem namawiania spraw, dotyczących dobra ziem litewskich. Jakkolwiek pewien udział przedniejszych panów i bojarów litewskich w załatwianiu spraw państwowych da się stwierdzić już także i przedtem, to jednak wyraźną sankcyę swojego istnienia swoich funkcyj owa rada wielkoksiążęca otrzymuje dopiero tutaj, w Horodle, a sankcyę ta czerpie w całości z wzorów polskich. Dwie najważniejsze instytucye państwowego ustroju Polski, rada monarsza i ustrój urzędów ziemskich, w Polsce samej wytworzone długą uprze-

dnia ewolucyą, zostają od razu, jako rzecz gotowa i wykończona, przeszczepione na Litwę. Reforma ta, poza tem, w czem wyszła na korzyść bojarów litewskich, poruszała się także po linii wytycznej polityki polskiej, jak ją ustalono w czasie horodelskiego zjazdu. Formalnie — instytucya rady monarszej i urzędy ziemskie nie sprzęgały już Korony z Litwą, jak owo parlamentum, ustanowione w Horodle; bo osobną była królewska rada koronna i wielkoksiążęca rada litewska, osobnym też ustrój urzędów ziemskich w Koronie i na Litwie. Ale materyalnie rzecz ta idei zespolenia obu wyodrębnionych państw usłużyć mogła z biegiem czasu w sposób najwydatniejszy: bo stwarzała w nich obu takie same główne czynniki politycznego życia, takie same ramy prawnopolitycznego rozwoju. Przez upodobnienie tych instytucyj nawiązywały się tem ściślejsze wewnętrzne węzły między obu organizmami.

Poza omówionemi tu postanowieniami unia horodelska zawiera jeszcze grupę artykułów, dotyczących reformy stosunków społecznych na Litwie. Rozpatrzmy je najpierw same w sobie.

Przedewszystkiem podkreślić trzeba, że reforma ta nie dotyczy jednej tylko warstwy bojarów litewskich, jak się pospolicie przyjmuje. Oprócz bojarów uwzględniono tu inną jeszcze warstwę społeczną, duchowieństwo katolickie, a w związku z tem organizację, w obrębie której ono działało, kościół. Ten kościół, niedawno tu z chrystyanizacją Litwy wprowadzony, nie wrósł oczywiście tak silnie jeszcze w całość stosunków narodowego życia, jak gdzieindziej, w państwach starszej kultury, mianowicie także w Polsce; ale z istoty rzeczy

powołany był już wtedy, a w wyższym jeszcze stopniu powołany miał być w przyszłości do odegrania przodującej roli nie tylko w cywilizacyjnym i kulturalnym, ale także politycznym życiu Litwy. Aż dotąd jednak nie przyznano mu tu wyraźnie tego, co gdzieindziej było dawno nabytą prerogatywą kościoła: wolności, przywilejów, immunitetów w zakresie stosunków prawa świeckiego. Dopiero unia horodelska w zwięzłym, ale stanowczym przepisie porównywa w całości kościół litewski z polskim, nadaje mu zatem pełnię tych wolności, jakie od dwu wieków wstecz posiadał już kościół na ziemiach polskich. Przez takie zrównanie jest ona rodzajem magna charta libertatum kościoła litewskiego.

Drugą, najliczniejszą część artykułów tej grupy stanowią przepisy, określające stanowisko prawne bojarów litewskich. Rzeczowy szkielet tych postanowień przedstawia się w sposób następujący: Przedstawiciele 47 rodów bojarskich litewskich, wyznający katolicyzm, zostają, wraz z rodami swymi, przyjęci do herbów szlachty polskiej w tym sposobie, że każdemu z nich pewien ród rycerski polski nadaje swój klejnot. Tym to rodom bojarskim, a niewątpliwie także wszystkim innym, co do których zejda się oba te warunki, wyznaczenie katolickie i pozyskany przez adopcję herb szlachecki polski — nie zaś innym bojarom — akt horodelski nadaje szereg przywilejów społecznych i politycznych. Do rzędu pierwszych należy: prawo swobodnego rozporządzania posiadłościami ziemskimi i przekazywania ich spadkiem swoim krewnym, tudzież prawo swobodnego wydawania za mąż córek czy innych kobiet z rodziny: wszystko rzeczy, które w dawnej, pogańskiej Litwie

zależne były od przyzwolenia monarchy, krępującego w ten sposób w wysokim stopniu swobodę rozrządzania się w zakresie stosunków rodzinnych i własnościowych. Dodać jednak trzeba, że cała ta grupa uprawnień nie jest nowością horodelskiego aktu; jeszcze w wielkim przywileju dla Litwy z r. 1387 przyznał je był Jagiełło bojarom tamtejszym. Różnica tkwi tylko w tem, że w przywileju dawniejszym jako warunek wykonywania tych praw postawiono tylko wyznanie katolickie, kiedy unia horodelska żąda ponadto jeszcze posiadania herbu. Po raz pierwszy natomiast w Horodle dopiero przyznany zostaje bojarom szereg pierwszorzędnie doniosłych przywilejów prawnopolitycznych: więc dostęp do dostojęństw ziemskich, prawo udziału w wielkksiążęcej radzie, prawo uczestnictwa w parlamencie lubelsko-parczowskim, wreszcie prawo wyboru wielkiego księcia; wszystkie te uprawnienia, tak samo jak poprzednie, ograniczone do tych, którzy przyjęli katolicyzm i posiadli szlachectwo przez nadanie herbów.

Dla czego wysunięto tu na czoło owe dwa warunki jako konieczny wymóg wykonywania przyznanych praw; i czy było rzeczą zasadną, że sprawę całą na takim właśnie stanowisku postawiono?

Żeby na to pytanie odpowiedzieć, nie wystarczy już rozważyć zestawione tu postanowienia same w sobie; trzeba określić ich stosunek do całości horodelskiego aktu. Poprzednie uwagi stwierdziły, że akt ten, o ile z jednej strony utrwalił zasadę odrębności państwowej Litwy, o tyle z drugiej rozmaitymi środkami dążył do związania, do sprzęgnięcia obu wydzielonych organizmów ze sobą czy to za pomocą pewnych węzłów, formalnie

je wiążących, czy też przez wprowadzenie pewnych urzędzeń, odrębnych wprawdzie dla obu państw, ale stwarzających materyalną jedność warunków dziejowych ich życia. Wpływ elementów polskich na wybór wielkiego księcia, wspólne parlamentum polsko-litewskie, polski ustrój dygnitarstw ziemskich na Litwie i wielkksiążęca rada na wzorze rady koronnej oparta — wszystko to zmierzało do tego samego wspólnego celu. Słuszna przyjąć, że te same pobudki działały i te same cele przyświecały twórcom horodelskiej unii także i w tej części aktu, w której przyszło określić stanowisko prawne przedniejszych warstw społeczeństwa litewskiego, przede wszystkim jego warstwy bojarskiej. A w takim razie nie było innego wyboru, jak tylko stworzyć warunki, za pomocą których warstwę tę możnaby urobić na modłę zachodnią, taką samą, jaka już wtedy była piętnem kulturalnego i społecznego życia Polski. I jak nowo na Litwie zorganizowanemu kościołowi, właśnie dla tego, że był nie tylko rozsądkiem wiary, ale także czynnikiem zachodniej kultury, zapewniono wszystkie wolności kościoła zachodniego, tak też nadanie przywilejów górnej warstwie świeckiego społeczeństwa litewskiego, zrównanie go z przednią warstwą społeczną Polski, mogło zbliżyć do wytkniętego celu tylko pod tem zastrzeżeniem, że ta warstwa ujęta zostanie w ramy organizacyjne zachodnie, i że na życie jej, jakie w ich obrębie teraz rozpocznie, oddziaływać będą stale czynniki kultury zachodniej. Wtedy — w czasie horodelskiej unii — bardziej, aniżeli kiedykolwiek później, ściśle ustawienie takich warunków było najpotrzebniejsze; bo była to pierwsza na szerszy rozmiar próba przetworze-

nia społeczeństwa litewskiego, bo chodziło o stworzenie pierwszych zastępów nowej, kulturą zachodnią przetrawionej warstwy narodu, która stać się miała jądrem, w dalszej kolei dziejów skupiającem dokoła siebie coraz szersze warstwy, zrazu kulturze tej obce. Idea zbratania i zrównania dała się więc zastosować tylko do tych, którzy całość swoich stosunków życiowych dali ująć w zewnętrzne ramy, z zachodniego świata przejęte, którzy z góry poddali się oddziaływaniu czynników, kształtujących te stosunki na modłę zachodnią. Zewnętrzne ramy — to organizacya rycerska, w którą ujęto bojarów litewskich przez adopcye polskiej szlachty, organizacya, która pod względem społecznym i towarzyskim, a pośrednio i kulturalnym, wprowadzała ich jako równouprawniony czynnik w wielką społeczność rycerską świata zachodniego. Czynnik wewnętrzny, który w obrębie tych ram oddziaływać miał na urobienie indywidualności w wskazanym kierunku — to, prócz samego życia na modłę rycerską w obrębie tej organizacyi, przede wszystkim katolickie wyznanie i przynależność do katolickiego kościoła. Bo jeśli kiedy, to w czasach owych nadewszystko, kościół katolicki jest skarbnicą i wyrazicielem elementów cywilizacyi zachodniej, formatorem duszy zachodniej, tak jak w obrębie i pod wpływem kościoła orientalnego nie można ukształtować duszy, któraby odbiegała od wschodniego poglądu na świat i życie. Takim sposobem narodziły się oba warunki zbratania i zrównania, rycerstwo herbowe i katolickie wyznanie: oba jako wypływ tej samej myśli politycznej, pod której działaniem doszedł do skutku cały horodelski akt; bo tylko tą drogą można było zbliżyć się najspadnie

do urzeczywistnienia założonego celu, do upodobnienia, do przetworzenia w jednolitą całość społeczności polskiej i litewskiej.

Ogarniając ostatecznie wszystkie zasób postanowień horodelskich, możemy stwierdzić, że stanowią one jednolitą, organiczną całość. Nie tak wprawdzie, żeby wszystkie wpływały z jednej, wspólnej myśli przewodniej; owszem, znalazły tu wyraz dwie, w zasadzie odrębne i poniekąd przeciwne myśli i dążności; ale obie zestosunkowane zostały z sobą w sposób bardzo ścisły, i to tak, że z pierwszej urodziła się druga jako środek jej ograniczenia, i że to, w czym wyraziła się druga, wplotło się organicznie w elementy pierwszej. Ośrodkiem, jądrem horodelskiego aktu jest wyraźne, konstytucyjne uznanie trwałej odrębności państwowej Litwy; wszystkie inne, szeregujące się około tego przepisu postanowienia mają na celu usunąć skrajne następstwa tego faktu, a zarazem stworzyć podstawę najściślejszego zespolenia obu wydzielonych organizmów, czy to przez stworzenie łączników, wiążących je formalnie, czy przynajmniej przez upodobnienie najważniejszych kształtów państwowego ich i społecznego ustroju. Artykuł o zbrataniu i zrównaniu bojarów litewskich z rycerstwem polskim, rozważony sam w sobie, nie traci, mimo takie oświetlenie sprawy, znaczenia rzeczy pierwszorzędnie doniosłej; ale w układzie myślowym horodelskiego aktu nie wysuwa się na miejsce naczelne: stoi on w jednym szeregu, na równi, z licznymi innymi postanowieniami drugiej grupy tegoż aktu, jako jeden ze środków, zapomożą których

wewnętrzne życie Litwy przetworzone być miało na modłę polską.

Jakim sposobem doszło do takiego zestosunkowania obu tych idei w horodelskim akcie; dla czego w tej właśnie chwili, kiedy przyszło do trwałego zabezpieczenia odrębności państwowej Litwy, zrodziła się potrzeba i urzeczywistniona została myśl stworzenia między obu państwami i narodami nowych łączników prawno-politycznych, nowych warunków wewnętrznego ich zrośnięcia się — oto pytania, które domagają się odpowiedzi. Odpowiedź da nam przypomnienie i bliższe oświetlenie zasadniczych punktów zwrotnych dotychczasowego stosunku Litwy do Polski.

Połączenie obu krajów zaczęło się od inkorporacji Litwy, zarządzanej w Krewie przez ówczesnego jej władcę w porozumieniu z panami polskimi. Powiedziano trafnie, że był to krok przedwczesny, zapoznający trudności, jakie urzeczywistnieniu tej myśli stanąć musiały na przeszkodzie. Społeczeństwo litewskie, nie wyjmując najwyższych jego warstw, kniaziów i bojarów, ujęte zdawna żelaznym pierścieniem silnej władzy monarszej, było wprawdzie zrazu materiałem dość biernym i podatnym w tej sprawie, i, jak z rozkazu swego władcy zmieniło od razu wiarę, tak byłoby może pogodziło się z utratą odrębności swojego państwa, zjednoczonego w jedną całość z Polską. Ale takiemu zjednoczeniu stanęły na zawadzie inne przeszkody zasadniczej natury. W jedno żywe, wspólne ciało miały być złączone dwa państwa, dwa, a raczej trzy narody, pomiędzy którymi, dotąd nie było bliższego związku, których przeszłość dziejowa odmiennymi szła torami, których kultura i cała

dusza zbiorowa były zgoła odmienne. Gdyby przynajmniej terytorjum nabyte było mniej znaczne, gdyby pozyskany nowy zasób etniczny nie był tak olbrzymi, inkorporacya byłaby się może dokonała, jak n. p. dokonała się co do Rusi halickiej, mimo istniejące zrazu różnice etniczne i kulturalne. Ale państwo litewskie było dwa razy większe od całej Polski; sama siła bezwładności takiej olbrzymiej masy musiała zrodzić niepokonaną trudność w przeprowadzeniu inkorporacyi — na prawdę. Przytem zdarzył przypadek, że w najbliższych czasach po zarządzonej wcieleniu na widowni dziejowego życia Litwy zjawiała się osobistość niespożytej energii, nieokiełzanej ambicyi, niezwykłego sprytu i uzdolnienia, separatysta z urodzenia i własnego interesu — wielki Kiejstutowic, Witold. On tę drzemającą, ale potężną masę społeczeństwa litewskiego zdołał poruszyć, nie tak wprawdzie, żeby się ona zerwała do samoistnego czynu, ale tak, że dała oparcie jego czynom i jego dążeniom; to zaś oparcie okazało się tak skutecznem, że Witold, w kilka zaledwie lat po układzie ostrowskim, stanąć mógł w poprzek idei inkorporacyi i rozwinać śmiało sztandar samodzielności państwowej Litwy. Po wywołanej przezeń rewolucyi salińskiej unia wileńska zasadę samodzielności uznaje już na czas życia Witolda, odkładając myśl nawrotu do inkorporacyi do chwili jego śmierci. W takim postawieniu kwestyi unia wileńska okazała się jednak środkiem połowicznym, tymczasowem tylko, niestanowczem załatwieniem sprawy spornej między Litwą a Polską. Dążenie separatystyczne, niezaspokojone w całości, pozostało jako element czynny także

na przyszłość, został ten sam jego przedstawiciel i kierownik, zostało to samo dlań potężne oparcie w nastrajaniem i kierowaniem przezeń społeczeństwie litewskiem. Nie można było wątpić, iż przy zdarzonej okazji przyjdzie do uznania zasady odrębności państwowej Litwy jako stosunku trwałego, że idea inkorporacyi nawet w tej formie, jak ją jeszcze podtrzymywała unia wileńska, ostatecznie upaść musi. Nie można było wątpić, że Litwa, z świeżą, niezatartą jeszcze tradycją niedawnej samoistności i wielkiej potęgi państwowej w dobie rządów Giedymina i Olgierda, przeszedłszy przez krótki okres inkorporacyi, i odzyskawszy napowrót odrębność swoją za sprawą Witołda, lubo w odmiennej już częściowo postaci, nie da się tak zaraz po jego śmierci wtłoczyć ponownie w ramy państwowe Polski — znowuż jako ziemia inkorporowana. Tak doszło do tego, że unia horodelska uznać musiała jej odrębność jako stosunek trwały. Licząc od aktu krewskiego, na linii rozwojowej wzajemnego, prawno-państwowego stosunku Polski i Litwy, jeśli tę linię pociągniemy łożyskiem separatystycznych dążeń litewskich, unia horodelska zajmuje punkt najwyższy, jest najdalej sięgającym ustępstwem ze strony Polski.

Ustępstwem — trzeba to podkreślić — przedewszystkiem tylko formalnem. Rzeczowo i z punktu widzenia faktycznego ułożenia się stosunków w tym czasie, Polska właściwie niczego nie traciła na rzecz Litwy, czego naprawdę nie byłaby utraciła już przedtem. Horodelska sankcya trwałej odrębności państwowej Litwy była właściwie tylko sankcją tej straty, która, mimo zastrzeżenie unii wileńskiej, dokonała się naprawdę już

w czasie przewrotu z r. 1398—1401. Ale sankcyę tę trzeba było dać tu wyraźnie, trzeba było urzędowo zrzec się teoretycznego prawa inkorporacyi, uratowanego warunkowo jeszcze 1401 r. Można przyjąć, że nawet i to ustępstwo uczyniono tylko z ciężkiem sercem i pod naciskiem konieczności: stwierdzono trafnie w nauce nowszej, że właśnie w czasie horodelskich namów groziła nowa wojna z Zakonem, i że Polska potrzebowała wtedy usilnie pomocy Witolda i Litwy. Dojrzano zresztą zapewne ostatecznie, że inkorporacya jest rzeczą w danych warunkach nie do przeprowadzenia, nie tylko z przyczyn politycznej, ale także zasadniczej natury; że nie można na razie myśleć o zespoleniu w jedną całość państwową dwu nie tylko etnicznie, ale kulturalnie i ustrojowo odrębnych składników. Myśl inkorporacyi mogła się utrzymać nadal tylko jako program przyszłości, możliwy do urzeczywistnienia tylko pod tem zastrzeżeniem, żeby oba składniki upodobnić do siebie, żeby ich polityczny i społeczny rozwój wtłoczyć w równe czy podobne formy kształtujące, i przez to na ogół przetworzyć je w element jednolity. Droga do takich przemian była oczywiście długa i mozolna, wymagała całych może stuleci wytężonej pracy w obrębie stworzonych w ten sposób form; ale myśl inkorporacyi, czy zupełnego zjednoczenia obu organizmów, była tak pierwszorzędnie ważną sprawą polityczną, tyle wypieszczonym ideałem całej polityki koronnej od czasu połączenia z Litwą, tak była z punktu widzenia państwowości polskiej doskonałym i najpożądańszym kształtem wzajemnego obu organizmów stosunku do siebie, że rozum mężów stanu owych czasów nie mógł i nie chciał się cofnąć przed

próbą jej urzeczywistnienia. Że się nie cofnął, że próbę podjął, dowodem unia horodelska; że w tym samym akcie, w którym formalnie na rzecz odrębności państwowej Litwy poczyniono ustępstwa najdalej sięgające, znalazł się kompleks postanowień, stwarzających na Litwie polskie ramy ustrojowe państwowego i społecznego życia, że przednia warstwa społeczeństwa litewskiego zespolona została z szlachtą polską najściślejszym węzłem rodowego związku, w tem dowód, że mimo, i wobec tamtego ustępstwa pomyślano równocześnie o stworzeniu nowych podstaw, nowych środków, które do pierwotnego, pozornie teraz zarzuconego celu organicznego złączenia obu państw mogłyby doprowadzić. Dokument horodelski formalnie orzeka trwałą odrębność państwa litewskiego; materialnie stwarza jednak równocześnie podstawę do jej usunięcia w przyszłości, przygotowuje warunki późniejszego nawrotu do zespolenia. W tem oświeceniu artykuł o zbrataniu stanów przestaje być piękną tylko sielanką dziejową, a staje się, łącznie z innemi postanowieniami pokrewnej grupy, pierwszorzędnie doniosłym, rozumnym i celowym, daleko w przyszłość patrzącym aktem politycznym. Przytem, dla urzeczywistnienia wytkniętego celu, ujawniona w horodelskim akcie polska myśl polityczna zdobywa się na najdoskonalsze środki, o jakie na ogół najtrudniej w polityce: przymnożono tu drugim pierwszorzędnym dóbr, nie roniąc ani krzty z dóbr swoich własnych, a przez to przymnożenie zapewniono sobie nowe jeszcze, najpoważniejsze zyski w przyszłości.

I tak unia horodelska jest nie tylko wypadkiem dziejowym, przez to, co wprost zarządziła i przeprowa-

działa, ale zarazem programem dziejowym, przez to, co do osiągnięcia wskazała. Jakoż w istocie, w późniejszych czasach częściowo rozwinięta i pogłębiona, oddziałując stale w kierunku zespolenia i zjednoczenia obu elementów, weiska się ona coraz dotkliwiej i rozsadza coraz silniej budowę separatyzmu państwowego polsko-litewskiego. Pod jej oddziaływaniem przedewszystkiem coraz bardziej zarysowuje się w swych podstawach, coraz więcej słania się ku upadkowi sama wielkoksiążęca monarsza władza na Litwie, a wraz z nią i to, czego ona była dźwignią i wyrazem zewnętrznym: odrębność państwa litewskiego. Jest rzeczą szczególnej uwagi godną, że po unii horodelskiej stosunkowo krótko tylko władza owa utrzymała się w ręku nie-Jagiellonów. Dwu Kiejstutowiców, Witolda i Zygmunt, i jeden Olgierdowie, Świdrygiello, oto cały poczet niejagiellońskich wielkich książąt litewskich. Od r. 1440 na wielkie księstwo podnoszeni są stale już tylko Jagiellonowie. Kiedy w ten sposób obie władze, królewska polska i wielkoksiążęca litewska, złączyły się w posiadaniu tego samego rodu panującego, musiała, niezależnie nawet od możliwych przeciwieństw i odśrodkowych dążeń poszczególnych jednostek, zmniejszyć się na ogół powierzchnia tarcia pomiędzy niemi, zwłaszcza zaś złagodzić sama istota separatyzmu, w wielkoksiążęcej władzy tkwiąca. Zrazu działo się jeszcze tak, że na tron litewski obierano takich Jagiellonów, którzy w chwili podniesienia nie tylko nie piastowali korony polskiej, ale co do których nie zachodziło wtedy nawet prawdopodobieństwo, żeby ją później osiągnęli. Tak było z wyborem Kazimierza w czasie królowania Warneńczyka, i z wyborem Aleksandra

za królowania Olbrachta. Ujawnia się tu jeszcze dążność do utrzymania zasady dwoistości rządów. Ale oba razy zdarzył przypadek, że równorzędni władcy polscy rychło zeszedli ze świata, a polityka panów polskich umiała pokierować sprawą w ten sposób, że właśnie ci na wielkiem księstwie zasiadający Jagiellonowie zostali obrani królami polskimi. Że zaś nabyta poprzednio wielkoksiążęca władza była w zasadzie niepozbywalnem i nieodwołalnem prawem, że stwarzała *characterem indelebilem* jednościanego władcy, więc też po nabyciu tronu polskiego pozostawała przy nich bez przeniesienia na kogokolwiek innego. Wtedy już nie tylko w Jagiellońskim rodzie, ale w ręku tego samego przedstawiciela dynastji łączyły się i zlewały obie władze, królewska polska i wielkoksiążęca litewska; wtedy też władze te zestrzając, harmonizować się musiały w jednolite dążenie, któremu, odliczając wyjątkowe podrywy, jak w początkach rządów Kazimierza Jagiellończyka, obcem było podkreślanie interesów separatyzmu państwowego litewskiego. Wtedy oba organizmy były pod wspólnym, bezpośrednim rządem tego samego władcy; jeszcze tylko teoretycznie odróżniano, że w Koronie panuje on jako król polski, a na Litwie jako wielki książę. Zdarzyło się, że takie wspólne rządy w długim okresie panowania Kazimierza Jagiellończyka trwały bez mała całą drugą połowę wieku XV (1447—1492); sama trwałość tego stosunku podkopać musiała dosadnie znaczenie wielkoksiążęcej władzy jako organu samodzielności państwowej. To też już na wstępie XVI wieku, nowa, mielnicka unia 1501 r., dając sankcyę prawną tym oto stosunkom, mogła wyrazić zasadę ogólną, że zarówno w Koronie jak

i na Litwie ma być odtąd „jedna głowa, jeden król i jeden pan“, a tę jedność rozumie ona jako bezpośrednie władztwo tej samej osoby nie tylko w Koronie, ale i na Litwie. Znamienne są też motywy tego postanowienia: jak się wyraża akt unii, chodziło tu o zespolenie obu państw „w jedno nierozdzielne, nieróżniące się ciało, żeby był jeden lud, jeden naród, jedno braterstwo i wspólna rada“. Myśl zespolenia wyrażona tu bardzo dobitnie i ujęta w ramy logicznego syllogizmu: skoro ma być zespolenie, należy usunąć osobną wielkoksiążęcą władzę jako wyraz odrębności państwowej Litwy; skoro zaś władza ta usuniętą została, można też przeprowadzić zespolenie.

W mielnickiej unii wielkoksiążęca władza jako organ samodzielności państwowej Litwy została formalnie i urzędowo zniesiona. O ile jeszcze później, przez czas stosunkowo niedługi, utrzymała się nadal, dzieje się to właściwie przeciw obowiązującemu prawu. Raz jeszcze, po zgonie Aleksandra, ujawnia się podryw separatyzmu na Litwie, przez osobny wybór Zygmunta I na wielkiego księcia, sparaliżowany przez Polskę wyborem tegoż samego władcy na królestwo polskie, tak że obie władze ześrodkowały się znowu w jednej osobie. Kiedy zaś za Zygmunta podniesiona została znowu sprawa wyboru osobnego wielkiego księcia w osobie syna jego, Zygmunta Augusta, ma ona już inny podkład, aniżeli dawniej. Nie prą do tego wyboru odśrodkowe dążności Litwy, ale polityka dynastyczna samego króla, który przez wielkie księstwo chce tem pewniej utorować synowi drogę do tronu polskiego. Z tą różnicą łączy się druga: że tym razem upatrzona jest na wiel-

kie księstwo osoba, która, mimo elekeyjność władzy królewskiej, była przecież z istoty rzeczy naturalnym następcą tronu polskiego. Przyszłe zjednoczenie obu władz w jednym ręku, odmiennie od tego, co się działo dawniej, jest zatem rzeczą, z góry niejako przewidzianą. Wreszcie, i to najważniejsza: wielkoksiążęca władza Zygmunta Augusta jest zrazu tylko tytułem bez treści, a kiedy wreszcie zdobywa sobie treść, pojęta jest w założeniu nie jako samoistne prawo monarsze, ale jako władza wobec króla zastępcza i namiestnicza. Nie przyznałby się do takiej władzy Witold; był tu już nawrót do tych stosunków, jakie istniały przed wyosobnieniem się Litwy w odrębne państwo, do stosunków z czasów wielkiego księstwa Skirgielły.

Ta ostatnia faza rozwojowa instytucyi, stworzonej niegdyś jako palladium państwowości litewskiej, oświećła jaskrawo cały jej zanik i upadek, i, co za tem idzie, zanik samej idei odrębności państwowej Litwy. Obie rzeczy w toku dziejów zatoczyły pewien łuk rozwojowy: licząc od nieznaczących początków w pierwszych czasach po unii z Polską, wzbiły się za Witolda na wysoki poziom, na którym jednak stosunkowo niedługo się utrzymały; poczem następuje stopniowe ich opadanie i zniżanie się aż niemal do tego samego poziomu, od którego rozpoczął się był rozwój. Ta ich ewolucya jest najlepszym miernikiem rozkładowego oddziaływania horodelskiej unii na ideę państwowości litewskiej. Bo nie można wątpić: co się tu stało, było wpływem horodelskiej akcyi i horodelskiego programu: wewnętrzne przetworzenie, asymilacya Litwy na wzór Polski, trawiły — i strawiły zewnętrzne przegrody, jakie istniały między obu pań-

stwami. I tak, o ile horodelska unia w formalnych ustępstwach na rzecz odrębności państwowej Litwy posunęła się najdalej, o tyle stworzyła zarazem wytyczną, w jaki sposób w przyszłości odrębność ta usuniętą być może. Zdawało się, że ona odbiega zupełnie od Krewa, a ona właśnie przygotowywała drugie w swoim rodzaju Krewo — w Lublinie. Tylko że to drugie, lubelskie zjednoczenie nie było już mechanicznym związkiem dwu w zasadzie obcych ciał, ani też inkorporacją we właściwym tego słowa znaczeniu, ale równorzędnym organicznym połączeniem elementów równorodnych czy upodobnionych. Przyszła obecnie do skutku nie tylko unia ziem, terytoryów, ale zarazem także narodów. Deklaracja warszawska z 1564 r., zapowiadając przyszły akt lubelski, zasadnie mogła stwierdzić, „że te oboje państwa... w jedno złączone są, a w takie jedno, iż nie tylko w jeden animusz, albo w jedną myśl, w jedną zgodę, w jedną miłość, w jedną spólną przyjaźń, acz i to wszystko tak jest, ale też k'temu w jedno ciało, w ciało nieróżne, nierozdzielne... w jedną Rzeczpospolitą jednego ludu, który się przez związek i spojenie dwu narodów w jedność jednostajną i nierozdzielną zniósł i spoił tak, iż już jako te państwa nie są dwie ciele, tak też te dwie Rzeczypospolite być nie mogą, ale jedna Rzeczpospolita z tych narodów spojona“; sam zaś lubelski dokument z 1569 r., ujmując tę samą myśl w krótsze, przeważnie z mielnickiego aktu zapożyczone określenie, stwierdza: „iż już Korona polska i Wielkie księstwo litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spólna Rzeczpospolita, która się ze dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoiła“.

W czasie, kiedy te słowa spisywano, dopalał się już kaganiec żywota ostatniego z Jagiellonów. Przeznaczenie dziejowe jak gdyby dopuścić nie chciało, żeby ta przesławna dynastia jagiellońska zstąpiła z tronu polskiego, zanim nie dopełni zobowiązań, zaciągniętych w chwili powołania jej na włodarstwo spuścizną Piastów. Ledwie jednak, że zdołała się uporać z tem zadaniem. Co przyrzekł pradziad, tego dokonać zdołał zaledwie prawnuk, i trzeba było upływu dwu bez mała stuleci, siedmiu przeważnie długich panowań, zanim pierwotny zamiar dał się przeprowadzić ostatecznie. Od samej nawet unii horodelskiej upłynęło wtedy półtora stulecia: tyle potrzeba było czasu na dokonanie olbrzymiego procesu przetworzenia społeczeństwa litewskiego i jego wewnętrznego ustroju. Że takie zadanie wskazała i na szeroki rozmiar zapoczątkowała horodelska unia w tem świadectwo wielkości jej zamierzeń, przejaw śmiałego, najdalsze widnokregi przyszłości ogarniającego wzroku politycznego jej twórców. W czem zaś tkwi jej znaczenie dziejowe, oświecili najlepiej pytanie: jak byłby się ułożył stosunek Litwy do Polski, gdyby ta unia nie była wcale doszła do skutku? Nie mogło bez Horodła ostać się Krewo — nie byłby też bez Horodła przyszedł Lublin.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Bibliografia wydawnictw Akademii Umiejętności

od 1 maja 1912 do 30 kwietnia 1913 *).

I. Wydział filologiczny.

Antoniewicz Jan Bołoz. Freski Łukasza Signorellego w katedrze w Orvieto i ich geneza ideowa (Spr. 1913, Nr. 1).

Biblioteka pisarzy polskich. Nr. 63. Pamiętniki Janczara czyli Kronika turecka Konstantego z Ostrowicy, napisana między r. 1496 a 1501 — wydał Jan Łoś. Kraków 1912. 8-o, str. XL i 40ł. K 450

Bienkowski Piotr. O pewnej grupie posągów cesarzy rzymskich (Spr. 1912, Nr. 6).

— Szczątki zaginionej kompozycji malarskiej z epoki helenistycznej (Spr. 1912, Nr. 6).

Chrzanowski Ignacy. Uwagi krytyczne nad Vita et mores Gregorii Sanocei Kallimacha (Spr. 1913, Nr. 2).

---

*) Skrócenia: B. III. 1912, A. lub B. = Bulletin international de l'Académie des Sciences. Classe des sciences mathématiques et naturelles. Série A: Sciences mathématiques; Série B: Sciences naturelles. — Rk. = Rocznik. — R. I. = Rozprawy Wydziału filologicznego. — R. II. = Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego. — Spr. = Sprawozdania czynności i posiedzeń Ak. Um. —

* Gwiazdka przed skróceniem oznacza odbitkę.

- Demianczuk Ioannes.** Supplementum comicum. Comoediae Graecae fragmenta post editiones Koekianam et Kaibelianam reperta vel indicata collegit, disposuit, adnotationibus et indice verborum instruxit... (* R. I. 51), 8-o, str. 158. K 3—
- Dynowska Marya.** Jan Franciszek Loredano i polski tłumacz-ano-nim Dyanei (Spr. 1912, Nr. 4).
- Grabowski Tadeusz.** Piotr Paweł Wergeryusz na tle literatury lu-terskiej w Polsce w. XVI (Spr. 1913, Nr. 3).
— Początki krytyki literackiej w Polsce (Spr. 1912, Nr. 10).
- Günther Władysław.** Historia krytyki francuskiej w XVII w.: Cha-pelain i Boileau (Spr. 1913, Nr. 2).
- Hadaczek Karol.** Sprawozdanie z wykopalisk austriackiej ekspedy-cyi w Egipcie (Spr. 1912, Nr. 5).
- Jachimecki Zdzisław.** Kollekeya pieśni i psalmów polskich z XVI w. w Bibliotece Ord. Zamoyskiej (Spr. 1912, Nr. 6).
— Renati Des-Cartes Musicae compendium (Spr. 1912, str. 4).
- Przychocki Gustavus.** De Gregorii Nazianzeni epistularum codicibus Britannicis, qui Londinii, Oxoniae, Cantabrigiae asservantur (* R. I. 50), 8-o, str. 19. K — 50
— De Gregorii Nazianzeni epistulis quaestiones selectae (* R. I. 50), 8-o, str. 150. K 3—
- Reinhold Joachim.** Dyalekt franko-włoskich poematów rękopisu wene-ckiego (Cod. Gall. XIII). Studium lingwistyczne (* R. I. 51), 8-o, str. 71. K 1-40
- Reiss Józef Władysław.** Melodye psalmowe Mikołaja Gomółki 1580 (* R. I. 51), 8-o, str. 42. K 1—
- Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny.** Serya III, tom V. — Ogólnego zbioru tom 50. — Kraków 1913, 8-o, str. 394. K 8—
- Treść.** Sajdak Joannes. De codicibus Graecis in Monte Casino, str. 1. — Rudnicki Mikołaj. Studya psychofone-tyczne. I. Assymilacya, str. 98. — Schneider Stanisław. Jedno ze źródeł twórczości Słowackiego, str. 215. — Przy-chocki Gustavus. De Gregorii Nazianzeni epistularum co-dicibus Britannicis, qui Londinii, Oxoniae, Cantabrigiae asser-vantur, str. 230. — Przychocki Gustavus. De Gregorii Nazianzeni epistulis quaestiones selectae, str. 246.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Serya III, tom VI. — Ogólnego zbioru tom 51. — Kraków 1913, 8-o, str. 361. K 7:50

Treść. Łoś Jan. Pamiętniki Janczara (Kronika turecka Konstantego z Ostrowicy), str. 1. — Reiss Józef Władysław. Melodye psalmowe Mikołaja Gomółki 1580, str. 73. — Śmie szek Antoni. Przyczynki do objaśnienia napisów staroperskich, str. 115. — Reinhold Joachim. Dyalekt franko-włoskich poematów rękopisu weneckiego (Cod. Gall. XIII). Studium lingwistyczne, str. 134. — Demiańczuk Joannes. Supplementum comicum. Comoediae Graecae fragmenta post editiones Kockianam et Kaibelianam reperta vel indicata collegit, disposuit, adnotationibus et indice verborum instruxit..., str. 205.

Rudnicki Mikołaj. Studya psychofonetyczne. I. Assimilacya. (*R. I. 50), 8-o, str. 119. K 2:40

Schneider Stanisław. Jedno ze źródeł twórczości Słowackiego (*R. I. 50), 8-o, str. 17. K—50

Sinko Tadeusz. Apuleiana (Spr. 1912, Nr. 8).

Sprowozdana Komisji do badania historii sztuki w Polsce, tom VIII, zeszyt III i IV. Kraków 1912, folio, str. 229—412 i CCLXIX—CCCCLXX, 1 tabl. światłodrukowa i 233 fig. w tekście. K 20—

Treść. Szyszko-Bohusz Adolf. Trzy nasze zamki. Czernsk, Chęciny, Ogrodzieniec (38 ryc.), str. 229. — Szyszko-Bohusz Adolf. Kościoły gotyckie na Mazowszu. I. Łomża-Szepepankowo-Wąsocz-Wizna i Niedźwiadna. Na podstawie pomiarów i notat ś. p. Józefa Czekińskiego opracował i rysunkami opatrzył (44 ryc.), str. 271. — Szyszko-Bohusz Adolf. Kościoły w Tomaszowie i Mnichowie. Przyczynek do historii budownictwa drewnianego w epoce barokowej (20 ryc.), str. 309. — Pajzderski Nikodem. Zamek Tęczyński (20 ryc.) str. 327. — Stębowska Konstancya. Polskie dywany wełniane (8 ryc.), str. 353. — Tomkowicz Stanisław. Krakowski szkic ołtarza bamberskiego, rysunek prawdopodobnie Wita Stwosza (1 tabl. światłodrukowa i 1 ryc.), str. 373. — Czubek Jan. Dwa inwentarze Firlejowskie z XVII wieku, str. 381. — Turczyński Stanisław. Maryan Sokołowski.

1839—1911. Nekrolog (1 ryc.), str. 397. — Turczyński Stanisław. Bibliograficzny spis prac Maryana Sokołowskiego, str. 404. — Sprawozdania z posiedzeń Komisji historii sztuki za czas od 1 stycznia 1904 do 31 grudnia 1905. — Abraham Władysław. Pastorał z XV w. w Muzeum XX. Czartoryskich, szp. CCLXXXV—CCLXXXIII (fig. 11—15). — Bąkowski Klemens. O autorze hełmu na wieży Maryackiej, szp. CCCXIV—CCCXV. — Kronikarskie zapiski z gazet krakowskich 1803—1847 r. o sztuce, szp. CCCLXXVI. — Berson Mathias. O malarzu Augustcie Łasińskim, szp. CCCXXXIV. — Bett Ignacy. Posąg M. Boskiej z kościoła parafialn. w Bolesławcu, szp. CCCXXVIII—CCCXXXIII (fig. 28). — Najdawniejszy portret Ludwika Maryi Gonzagi, szp. CCCXXII—CCCXXVII (fig. 19). — Bołoz-Antoniewicz Jan. Obraz św. Rodziny z r. 1612 w arcybiskupstwie ormiańskim we Lwowie, szp. CCCX—CCCXV. — Lisowczyk Rembrandta w Dzikowie i jego wzór, szp. CCCLVIII—CCCLXIII (fig. 51). — Fragment tablicy grobowej ormiańskiej i obraz w Żwańcu, szp. CCCLXXXIII—CCCLXXXIV (fig. 1—2) — Obraz króla Zygmunta III, szp. CCCCII—CCCCIII (fig. 7). — Ośm płyt grobowych z katedry ormiańskiej we Lwowie, szp. CCCCIV. — Obrazy własnoręczne króla Zygmunta III, szp. CCCCXXXII. — Cercha Stanisław. O najstarszych pomnikach katedry wrocławskiej, szp. CCCI—CCCV (fig. 18—19). — Job Bretfus, inżynier wojskowy i budowniczy z XVI w., szp. CCCXLV—CCCXLVII. — Roderyg Dermoyen, szp. CCCLVII—CCCLVIII. — Znak kamieniarski Jana Michałowicza z Urzędowa w Kolegiacie Łowickiej, szp. CCCXVII—CCCXXI (fig. 14—18). — Chmiel Adam. Kilka szczegółów do fabryki pasów polskich w Krakowie, szp. CCLXXXIII—CCLXXXVIII. — Czołowski Aleksander. O zamku w Laszkach Murowanych, część II-ga, szp. CCCXI—CCCXII. — Dwa obrazy z fary w Żółkwi, szp. CCCXX—CCCXXI. — Finkel Ludwik. Cztery berła Uniwersytetu we Lwowie, szp. CCCX—CCCXI. — Hendel Zygmunt. Portret Zygmunta III na Wawelu, szp. CCCCIII. — Kaczmarczyk Kazimierz. Spis sreber Zygmunta Augusta z r. 1542, znajdujący się

w skarbcu ziemskim w Wilnie, szp. CCCCLXIV—CCCCLXV.—
Józef Le Brun, przywilejowany architekt w Krakowie w końcu XVIII i początku XIX w., szp. CCCLXV—CCCLXIX.—
Kieszkowski Jerzy. Współczesna pamiątka odsieczy Wiedeńskiej w Viareggio, szp. CCCLXX—CCCLXXVI (fig. 54—56). — Klein Franciszek. Obraz Jakóba Mertensa „Zwinstowanie“, szp. CCCXXXVIII—CCCXXXX (fig. 26). —
Korzeniowski Józef. Rękopis pergaminowy z cesarskiej Biblioteki publicznej w Petersburgu, szp. CCCXXXX—CCCXXXXI. — Kulezycki Włodzimierz. Koberce wschodnie z XVIII w. w Muzeum stauropeijnym we Lwowie, szp. CCCXXVIII—CCCXXXVIII (fig. 20—25). —
Kutrzeba Stanisław. Kilka przyczynków do dziejów sztuki za Zygmunta I i Zygmunta Augusta z ksiąg grodzkich krak. i metryki koronnej. Wawel, Zamek i Katedra, szp. CCCLXII.—
Kościół P. Maryi w Krakowie, szp. CCCCLXIII. — Katedra wileńska, szp. CCCCLXIII. — Malarze, architekci, szp. CCCLXIII. —
Łoziński Władysław. Bezimienny nagrobek spiżowy w Katedrze lwowskiej, CCCIV—CCCV (fig. 8—9). —
Mokłowski Kazimierz. Cerkwie w Galicyi, szp. CCCXV—CCCXVI. —
Rysunki zabytków ormiańskich we Lwowie, szp. CCCCV—CCCCVI (fig. 10—12). —
Muczkowski Józef. Dekoracya Izby radzieckiej w ratuszu krakowskim, szp. CC. —
Mycielski Jerzy. Galeria obrazów króla Stanisława Poniatowskiego, szp. CCCXXXIII—CCCXXXV. —
O Lisowczyku Rembrandta, szp. CCCLXIII—CCCLXVII. —
Pagaczewski Julian. Skarbiec klasztoru pp. Klarysek przy kościele św. Andrzeja w Krakowie, szp. CCCXXXVIII—CCCXLV (fig. 34—50). —
Papée Fryderyk. O najstarszych wizerunkach św. Kazimierza, szp. CCCXVI—CCCXX (fig. 24). —
Kościół parafialny w Bóbrce, szp. CCCXXXXI—CCCXXXXII. —
Piekosiński Franciszek. Odpisy 3 kwitów z archiwum St. Rusieckiego w Warszawie, szp. CCCXV. —
Umowa z r. 1535 między Bernardem Zanobim z Krakowa a Mateuszem z Jeżowa, w sprawie chrzcielnicy, oraz grobowców dla Stanisława Lasoekiego z Brzeziny i jego ojca, szp. CCCCLXIV. —
Pini Tadeusz. Obraz Sen św. Józefa,

szp. CCCLXIII. — Przybysławski Władysław. Karykatura Artura Grottgera, szp. CCCCVII. — Ptaśnik Jan. Umowa budowniczych włoskich Piotra Messo i Bernarda Lugano z r. 1567 o przebudowę kościoła św. Floryana w Krakowie, szp. CCCCLX—CCCCLXII. — Puszet Ludwik. Napis na dzwonie w Ludzimierzu, szp. CCCLXIX—CCCLXX (fig. 53). — Rubczyński Witold. Cytata z Petrycego, szp. CCCCVI. — Rudnicki Wilhelm S. J. Relikwiarz w kościele św. Barbary, szp. CCCXXXV—CCCXXXVIII (fig. 29—33). — Płaskorzeźba Aleksandra Algadi w Muzeum XX. Czartoryskich, szp. CCCLXXVI—CCCLXXXVII (fig. 57—59). — Smoliński Józef. Rycina na blasze miedzianej w Słucku, szp. CCCV—CCCVI (fig. 20). — Zabytki w Słucku, szp. CCCLXXVI. — Fragment Sądu ostatecznego w kościele dominik. w Lublinie; obraz ze Słucka, szp. CCCLXXXIV—CCCLXXXIX (fig. 3—5). — Sokołowski Maryan. Sprawozdanie z wycieczki do Petersburga, szp. CCCLVIII. — Kaplica św. Trójcy w Lublinie, szp. CCCLXX. — O pracy X. Trzezińskiego „O ozdobach architektonicznych w kościele św. Jana w Gnieźnie“, szp. CCCLXXXVIII—CCCLXXX. — Ornament sznurowy w katedrze romańskiej na Wawelu, szp. CCCCVII—CCCXVII (fig. 13). — Kaplica św. Trójcy w Lublinie, szp. CCCXXVII. — Prace włoskich malarzy, zatrudnionych w Polsce, wykonane we Włoszech, szp. CCCXXVIII. — O wpływach wschodnich na naszą kulturę, szp. CCCXXXXIV. — Stębowska Konstancja. Nowe przyczynki do stosunków Kulmbacha z Polską, szp. CCCXXXXIV—CCCCLV (fig. 27—35). — Świeykowski Emanuel. Grobowiec Stanisława Radziwiłła w Wilnie, szp. CCCLXVII—CCCLXIX (fig. 52). — Szajnocha Władysław. Figura Władysława Łokietka na sarkofagu w Katedrze wawelskiej, szp. CCLXX. — Tomkowicz Stanisław. Dwór szlachecki obronny w Korzkwi, szp. CCLXXI—CCLXXXV (fig. 1—10). — Ślady fabrykacji majolik, znajduwane w okolicach Krakowa, szp. CCLXXXVIII—CCCI (fig. 16—17). — Resztki pałacu i pomnika Lubomirskich w Dąbrowie, szp. CCCVI—CCCX (fig. 21—23). — Przybytek do wiadomości o budowniczych pałacu Decyusza na Woli Justowskiej, szp.

CCCXXI—CCCXXVI (fig. 25—26). — Zielascy-kamieniarze artyści w Dębniku pod Krzeszowicami, szp. CCCXXIV—CCCXXVII (fig. 27). — Trzeciński Tadeusz. Wspornik w kościele św. Jana w Gnieźnie, szp. CCCLXXXVII—CCCLXXXVIII (fig. 60—61). — Witanowski-Rawicz Michał. Obraz nagrobkowy z XVI w. w Wrocierzyżu, szp. CCCLXXXIX—CCCC (fig. 6). — Zamek w Borysławicach, szp. CCCCLVI—CCCCLX (fig. 36—39). — Zarewicz Stanisław. Nagrobek z XV w. prawdopodobnie Sebastyana Lubomirskiego, stolnika krak., starosty sanock., szp. CCCCLXX—CCCCLXX (fig. 40).

Szykowski Marian. Myśl Jana Jakóba Rousseau w Polsce XVIII w. Cz. II. Wpływ idei Russa (Spr. 1913, Nr. 3).

— Ossyan w Polsce na tle genezy romantycznego ruchu (* R. I. 52), 8-o, str. 174. K 3:50

— Stosunki Jana Jakóba Rousseau z Polską (Spr. 1913, Nr. 1).

Śmieszek Antoni. O nowoodkrytych napisach elamickich (Spr. 1912, Nr. 6).

Tretiak Józef. Pieśni serbskie Bohdana Zaleskiego (Spr. 1913, Nr. 1).

Zdziechowski Marian. Pessymizm a chrześcijaństwo. Część IV (Spr. 1912, Nr. 5).

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

Archiwum Komisji historycznej, Tom XI, Kraków 1913, 8-o, 4 tabl. i 1 mapa, str. 526. K 11.50

Treść: Barwiński Eugeniusz. Archiwum ks. Radziwiłłów w Nieświeżu, str. 1. — Balaban Majer. Spis żydów i karaitów ziemi halickiej i powiatów trembowelskiego i kołomyjskiego w roku 1765, str. 11. — Polaczkówna Helena. Materyały do heraldyki polskiej, str. 32. — Kuntze Edward. Expens dworu królowej polskiej Katarzyny, żony Zygmunta Augusta, str. 116. — Kutrzeba Stanisław. Ordo coronandi regis Poloniae (4 tabl.), str. 133. — Prochaska Antoni. Z archiwum Zakonu niemieckiego, analekta z wieku

XIV i XV, str. 217. — Wittyg Wiktor. Rozsiedlenie i gniazda rodowe szlachty ziemi rawskiej w w. XVI (1 mapa), str. 257. — Ptaśnik Jan. Akta norymberskie do dziejów handlu z Polską w wieku XV, str. 294. — Semkowicz Władysław. Mazowieckie przywileje rodowe z XIV i XV w., str. 361. — Krzyżanowski Stanisław. Podwoły Kazimierskie 1407—1432, str. 392. — Krzyżanowski Stanisław. Rachunki wielkorządowe krakowskie z lat 1461—2 i 1471, str. 466.

Archiwum Komisji prawniczej (Collectanea ex Archivo Collegii iuridici), tom IX, Kraków 1913, 8-o, str. 348. K 8—

Treść. Kutrzeba Stanisław. Materyały do dziejów robooczyny w Polsce w XVI wieku, str. 1 — Kutrzeba Stanisław. Cautelae quaedam in iure terrestri tentae et observatae, str. 199. — Kutrzeba Stanisław. Prawa, przywileje, statuty i lauda księstw oświęcimskiego i zatorskiego, str. 217.

Askenazy Szymon. O sprawie polskiej w r. 1812 (Odczyt wygłoszony na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności dnia 23 maja 1912) (* Roczn. 1911/12), 8-o, str. 24. K —50

Chwistek Leon. Zasada sprzeczności w świetle nowszych badań Bertranda Russella (* R. II. 55), 8-o, str. 67. K 140

Gielecki Wojciech. Pojęcia czasu i wieczności w filozofii greckiej przed Sokratesem (Spr. 1912, Nr. 10).

Górka Olgierd. Nieznany opis wschodniej Europy (Bałkan, Ruś, Węgry, Polska, Czechy) z r. 1308 (Spr. 1912, Nr. 7).

— Polonica i starsze Hungarica w bibliotekach i archiwach monachijskich (Spr. 1912, Nr. 4).

Grabowski Tadeusz. Simon Simonius jako przedstawiciel wolnomyślicielstwa w Polsce XVI wieku (Spr. 1912, Nr. 10).

Gumowski Maryan. Moneta złota w Polsce średniowiecznej (* R. II. 55), 8-o, str. 106. K 2—

Horodyski Władysław. Nieznane rękopisy Trentowskiego (Spr. 1912, Nr. 9).

— Pierwszy tom „Bożycy“ Trentowskiego (Spr. 1912, Nr. 10).

Monumenta Poloniae Vaticana. Tomus I, Cracoviae 1913, in 8-o maiori, 2 tabulae, pp. LVIII et 503; tomus II, Cracoviae 1913, in 8-o maiori, 3 tabulae, pp. XXVIII et 587. Oba tomy: K 36—

Continet: Tomus I: Acta Camerae Apostolicae, vol. I, 1207—1344; tomus II: Acta Camerae Apostolicae, vol. II, 1344—1374, edidit Dr. Joannes Ptaśnik.

Morawski Kazimierz Maryan. Do charakterystyki okresu Rady Nieustającej i genezy przymierza polsko-pruskiego (Spr. 1912, Nr. 4).

Hozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XXX, ogólnego zbioru tom 55. Kraków 1912, 8-o, 2 mapy, str. 425. K 9—

Treść. Dubanowicz Edward. Wywłaszczenie w ustawodawstwie angielskiem (1845—1907). Szkic prawno-historyczny, str. 1. — Ciszewski Stanisław. Wygadanie, pożyczka i odsetki, str. 109. — Gumowski Maryan. Moneta złota w Polsce średniowiecznej, str. 130. — Smoleński Tadeusz. Północne ludy morskie za Ramzesa II i Minefty, str. 235. — Chwistek Leon. Zasada sprzeczności w świetle nowych badań Bertranda Russella, str. 270. — Tymieniecki Kazimierz. Majętność książęca w Zagościu i pierwotne uposażenie klasztoru Joannitów na tle osadnictwa dorzecza dolnej Nidy. Studium z dziejów gospodarczych XII w. (z 2-ma mapami), str. 335.

Smoleński Tadeusz. Północne ludy morskie za Ramzesa II i Minefty (* R. II. 55), 8-o, str. 37. K —80

Sobeski Michał. Psychologia twórczości artystycznej (Spr. 1912, Nr. 5).

Szelągowski Adam. Wici i Topory. Studya nad genezą i znaczeniem godeł polskich i zawołań (Spr. 1912, Nr. 8).

Taubenschlag Rafał. Iniuria w prawie ptolomejskiem (Spr. 1912, Nr. 9).

— Studya z zakresu rzymskiego prawa opiekuńczego (Spr. 1912, Nr. 6).

Tymieniecki Kazimierz. Majętność książęca w Zagościu i pierwotne uposażenie klasztoru Joannitów. Studium z dziejów gospodarczych XII w. (* R. II. 55), 8-o, str. 93, z 2-ma mapami. K 230

Żółtowski Adam. O antynomiach Kanta — ze szczególnem uwzględnieniem drugiej (Spr. 1912, Nr. 10).

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

- Atlas geologiczny Galicyi**¹, zeszyt XXII, część I, mapy. Kraków 1913, folio, K 3.—
Zawiera mapy: Rudki i Komarno, Żydaczów i Stryj, Kałusz i Halicz.
- Bałtruszajtis Andrzej.** O oporze elektrycznym rtęci w stanie ciekłym i stałym (3 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 888).
- Banasiński E.**, patrz Kowalski J. i Banasiński E.
- Białaszewicz K.** Badania stosunków osmotycznych w rozwoju żaby i kury (B. III. 1912, B, str. 1).
- Białkowska Wanda i Kulikowska Zofia.** O strukturze komórek nerwowych u różnych owadów (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 449).
- Birkenmajer Ludwik Antoni.** De diebus naturalibus earumque aequatione. Dzieło Bartłomieja Berp z Waleneyi, astronoma XV-go stulecia (1 tabl.) (B. III. 1912, A, str. 339).
- Borkowski-Dunin J.** O polaryzacji nerwów (1 tabl. i 11 ryc.) (B. III. 1912, B, str. 717).
- i **Gieszczykiewicz M.** O wiązaniu dwóchwytników przez czerwone ciała krwi (B. III. 1912, B, str. 1159).
- i **Wachtel H.** O chłonienu cukru w jelicie cienkim (B. III. 1912, B, str. 746).
- Buraczewski J. i Krauze L.** O kwasie oksyprotsulfonowym. Część druga (B. III. 1912, A, str. 698).
- Bury Janina.** Wpływ temperatury 0° C na rozwój jaj jeżowców (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 791).
- Cybulski Napoleon.** Model prądów czynnościowych w mięśniach (2 tabl. i 6 ryc.) (B. III. 1912, B, str. 1197).
- Cytowicz J.** O wpływie krwi żyłnej z rozmaitych gruczołów na ciśnienie krwi (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 1126).
- Estreicher Tadeusz i Staniewski M.** Ciepło właściwe kilku pierwiastków w niskich temperaturach (B. III. 1912, A, str. 834).
- Dąbrowski Stefan.** O metodzie dyfuzji frakcyjnej i o zastosowaniu jej do roztworów koloidalnych. Część pierwsza (3 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 485).

---

¹) Druga część map i tekstu wyjdą później.

- Dunikowski Emil Habdank.** Wyniki naukowe wyprawy do Sichota-Alin. Cz. I. Geologia stratygraficzna (1 mapa i 7 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 533).
- Dziewoński K. i Rapalski G.** O przemianie fotochemicznej acenaftylenu. Część I-sza; synteza heptacyklenu (B. III. 1912, A, str. 714).
- Dziewulski Władysław.** O wyznaczeniu ruchu słońca w przestrzeni zapomocą metody p. Bravais (B. III. 1912, A, str. 811).
- Fuliński Benedykt.** Przyczynek do embryologii pajaków (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 769).
- Gedeaux Lucyan.** O liniowych kongruencyach krzywych płaskich (B. III. 1912, i str. 856).
- O systemach linii krzywych powierzchni algebraicznej, liniowo zależnych od pięciu parametrów jednorodnych (B. III. 1912, A, str. 479).
- Hryniewiecki Bolesław.** Studya anatomiczne nad szparkami oddechowemi u roślin dwuliściennych (5 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 585).
- Jacobsohn C. A. i Marchlewski L.** Metody oznaczania ilościowego neochlorofilu obok allochlorofilu (3 tabl. i 2 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 104).
- O dualizmie chlorofilu i zmiennym stosunku obu jego składników (2 tabl.) (B. III. 1912, A, str. 28).
- Janiszewski S.** Uzasadnienie pewnej własności kontynuów nieprzywiedlnych, łączących dwa punkty (B. III. 1912, A, str. 906).
- Katalog literatury naukowej polskiej** (Catalogue of polish scientific Literature) wydaw. przez Komisję bibliograficzną Wydziału mat.-przyr. Akad. Um. tom XI, rok 1911, zeszyt III—IV, 8-o, str. 45—91. (Prenumerata roczna wynosi 3 K).
- Kiernik Eugeniusz.** O nowym gatunku *Titanotherium* (1 tabl.) (B. III, 1912, B, str. 1211).
- Klecki Karol.** O wpływie emanacyi radu na fagocytozę mikrobów (B. III. 1912, B, str. 74).
- Kleczkowski T.** Badanie nad rozwojem tkanki podstawowej nerwu wzrokowego (2 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 564).
- Konopacki M.** Procesy cytolityczne w jajach jeźowców (2 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 527).

- Kopeć Stefan.** Doświadczenia nad regeneracją u gasienie i u motyli dojrzałych (1 tabl. i 4 ryc.) (B. III. 1912, *B*, str. 1096).
- Kostanecki Kazimierz.** O zmianach degeneracyjnych w jądrach nie-dojrzałych jaj (2 tabl.) (B. III. 1912, *B*, str. 23).
- Kowalski Józef i Banasiński E.** O absorbeyi światła w roztworach benzolu i kilku jego pochodnych w niskich temperaturach (2 ryc.) (B. III. 1912, *A*, str. 416).
- Koźniewski Tadeusz.** Studya nad składem chemicznym bakteryi gruźliczych; część pierwsza (B. III. 1912, *A*, str. 942).
- Kraft Kamil.** O własnościach przekształceń liniowych czasowo-przestrzennych (B. III. 1912, *A*, str. 952).
- O współczynnikach ogólnego przekształcenia Lorentzowskiego (B. III. 1912, *A*, str. 385).
- Krahelska Marya.** Zjawiska redukcyjne w gruczole białkowym ślimaków (1 tabl. i 3 ryc.) (B. III. 1912, *B*, str. 606).
- Krauze L.,** patrz Buraczewski J. i Krauze L.
- Kreutz Stefan.** Bliźniaki kalejtu z Egremont (2 ryc.) (B. III. 1912, *A*, str. 692).
- O kryształach sylwinu z Kałusza i o właściwościach ustroju sylwinu (B. III. 1912, *A*, str. 400).
- Kulikowska Zofia,** patrz Białkowska W. i Kulikowska Z.
- Lichtenstein Leon.** Przyczynek do teoryi zagadnień regularnych rachunku waryacyjnego na płaszczyźnie (B. III. 1912, *A*, str. 915).
- Malarski H. i Marchlewski Leon.** Anhydro- β -Filotaonina (B. III. 1912, *A*, str. 527).
- Małaczyńska Zofia.** Przyczynek do znajomości tkanki łącznej skorupiaków (1 tabl.) (B. III. 1912, *B*, str. 801).
- Marchlewski Leon i Robel J.** O a-filoheminie i wzorze a-filoporfiryny (B. III. 1912, *A*, str. 266).
- O β -filoporfirynie (B. III. 1912, *A*, str. 41).
- patrz Jacobsohn C. A. i Marchlewski L.
- patrz Malarski H. i Marchlewski L.
- Materyały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne** wydawane staraniem Komisji antropologicznej, tom XII, Kraków 1912, 8-o, str. XVIII, (72), [111] i 182, 45 tablic, 5 tabel i 125 rycin.

K 1450

- Treść.** Skład Komisji antropologicznej i sprawozdania z posiedzeń, str. VII. — *I. Dział archeologiczny.* — Czarnowski S. J. Jaskinie i schroniska w Kopcowej Górze na lewym brzegu rzeki Prądnika pod Ojcowem (Sprawozdanie z badań paleoetnologicznych w roku 1899) (4 tabl. i 5 ryc.), str. (3). — Hadaček Karol. Kultura dorzecza Dniestru w epoce cesarstwa (9 tabl.), str. (22). — Wawrzeniecki Maryan. Poszukiwania zabytków przedhistorycznych w Królestwie Polskiem (9 tabl. i 7 ryc.), str. (34). — Wawrzeniecki Maryan. Materiały do mapy archeologicznej Polski. Serya druga. (8 tabl. i 1 ryc.), str. (53). — Miklaszewski Bolesław. Analiza chemiczna bronzów przedhistorycznych ze zbioru wykopalisk w Muzeum przemysłu i rolnictwa w Warszawie, str. (58). — Kiernik Eugeniusz. Kości zwierzęce gładzone, domniemane łyżwy z okolic Krakowa (3 tabl.), str. (61). — *II. Dział antropologiczny.* — Talko-Hryncewicz Julian Szlachta litewska. Studium antropologiczno-etnologiczne (4 tabl. i 5 tabel graficznych), str. [3]. — *III. Dział etnograficzny.* — Z. S. Dalsze przyczynki do etnografii Wielkopolski (4 tabl. i 67 ryc.), str. 3. — Wawrzeniecki Maryan. „Piesek“. Zakończenie (fragment) żelazne dyszlów u wozów okolic Krakowa oraz przyległej Galicji (55 ryc.), str. 178.
- Matiakówna M.** Trawy o bielmie tłustem i miękkim (6 ryc.) (B. III, 1912, B, str. 405).
- Merczyng Henryk.** Przyczynki do teorii dyspersji elektrycznej anormalnej (1 tabl.) (B. III, 1912, A, str. 293).
- Minkiewicz Stanisław.** Fauna zimowa trzech jezior tatrzańskich (B. III, 1912, B, str. 833).
- Natanson Władysław.** O zawartości energii w ciałach materialnych (B. III, 1912, A, str. 95).
- Niezabitowski Edward Lubicz.** Materiały do morfologii dzioba (*rostrum*) u *Hippolyte prideauxiana* Leach. (3 tabl.) (B. III, 1912, B, str. 959).
- Nowak Jan.** Wyniki naukowe wyprawy do Sichota-Alin. III. Zarys budowy gór Sichota-Alin (5 ryc.) (B. III, 1912, A, str. 602). — Wyniki naukowe wyprawy do Sichota-Alin. IV. O miocenickich szczątkach roślinnych z Sichota-Alin (B. III, 1912, A, str. 632).

- Olszewski Karol.** Skraplanie wodoru przy uchyleniu strat zimna (5 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 1).
- Pogonowska Irena.** Materiały do histologii ściany przewodu pokarmowego ryb kostnoszkieletowych, ze szczególnem uwzględnieniem elementów elastycznych (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 1137).
- Popielski Leon.** Niekrzepliwość krwi w odruchowej czynności wydzielniczej ślinianek i gruczołu trzustkowego. Ogólne prawo wydzielania soków trawiennych (B. III. 1912, B, str. 755).
- Niekrzepliwość krwi i wazodylatyna (B. III. 1912, B, str. 1177).
- Powierza Stanisław.** O zmianach w budowie dróg rodnych myszy w życiu pozamacicznem (3 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 349).
- Prażmowski Adam.** Studya nad azotobakterem. I. Morfologia i cytologia (3 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 87).
- Studya nad azotobakterem. Część II. Fیزیologia i biologia (B. III. 1912, B, str. 855).
- Rapalski G.,** patrz Dziewoński K. i Rapalski G.
- Robel J.,** patrz Marchlewski L. i Robel J.
- Rothert Władysław.** O chromoplastach w organach wegetatywnych (B. III. 1912, B, str. 189).
- Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności.** Serya III, tom 12, dział A, ogólnego zbioru tom 52, dział A. — *Nauki matematyczno-fizyczne.* — Kraków 1912, 8-o, str. 344, 5 tabl. i 12 ryc. K. 8—
- Treść.** Sierpiński Wacław. O pewnym układzie równań funkcyjnych, który wyznacza funkcję, mającą pantachiczne przedziały stałości, str. 1. — Browiński J. i Dąbrowski Stefan. Badania ilościowe nad zawartością azotu aminowego w kwasach oksyproteinowych moczu ludzkiego, str. 17. — Sierpiński Wacław. O pewnym szeregu wielomianów, którego suma przedstawiać może, przy odpowiedniem uporządkowaniu składników, dowolną funkcję ciągłą, str. 33. — Romer Eugeniusz. Przyczynek do topografii i geografii Sichota-Alinu (1 mapa), str. 45. — Hoborski Antoni. O pewnem zastosowaniu zasady najmniejszej wartości, str. 89. — Starzyński Zygmunt. Przyczynek do znajomości andezytów pacyficznych i składających je minerałów (2 tabl.),

str. 163. — Zygmunowska W. Ryolit sodowy z wysp Komandorskich (1 tabl.), str. 187. — Rosenblatt Alfred. Badania nad pewnymi klasami powierzchni algebraicznych nie-regularnych i nad biracyonalnymi przekształceniami, nie zmieniającymi tych powierzchni, str. 197. — Tołłoczko Stanisław i Kling K. O chlorowaniu naturalnych gazów naftowych. Część I. Chlorowanie w podwyższonej temperaturze wobec katalizatorów (1 ryc.), str. 298. — Tołłoczko Stanisław. O chlorowaniu naturalnych gazów naftowych. Część II. Chlorowanie pod wpływem promieni lampy rtęciowej (uwolowej) (1 ryc.), str. 307. — Kamińska E. W. Trwałość szaty śnieżnej na północnym stoku Karpat (1 mapa i 10 ryc.), str. 317.

Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności. Serya III, tom 12, dział B, ogólnego zbioru tom 52, dział B. — *Nauki biologiczne.* Kraków 1912, 8-o, str. 565, 18 tablic i 18 rycin, K 15.—

Treść. Zapałowicz Hugo. *Conspectus florae Galiciae criticus (pars XXIII).* Krytyczny przegląd roślinności Galicyi (część XXIII), str. 1. — Hryniewiecki Bolesław. Nowy typ szparek oddechowych w rodzinie *Saxifragaceae* (4 tabl. i 1 ryc.), str. 51. — Dunin-Borkowski J. *Zarys chemicznej teorii hemolizy i aglutynacji*, str. 63. — Cybulski Napoleon. *Prądy elektryczne w mięśniach czynnych, ich charakter i źródło* (5 tabl. i 3 ryc.), str. 77. — Hulanicka R. *Zakończenia nerwowe w brodawkach godowych samicy i puszcze samca żaby (*Rana temporaria*) i trzy nowe rodzaje zakończeń nerwowych w skórze żaby* (1 tabl. i 5 ryc.), str. 147. — Hulanicka R. *O zakończeniach nerwowych w skórze traszki (*Triton cristatus*)* (1 tabl.), str. 153. — Zapałowicz Hugo. *Conspectus florae Galiciae criticus (pars XXIV).* Krytyczny przegląd roślinności Galicyi (część XXIV), str. 157. — Ziemiński Zygmunt. *Z badań doświadczalnych nad ćwiczeniem pamięci*, str. 181. — Zapałowicz Hugo. *Conspectus florae Galiciae criticus (pars XXV).* Krytyczny przegląd roślinności Galicyi (część XXV), str. 211. — Talko-Hrynczewicz Julian. *Polacy Królestwa Polskiego*

- w świetle dotychczasowych badań antropologicznych (3 tabl. i 4 ryc.), str. 241. — Beck Adolf i Zbyszewski L. O prądach czynnościowych gruczołów potnych i ślinianek (3 tabl.), str. 357. — Szymanowski Zygmunt. Studya z dziedziny anafilaksyi, str. 373. — Kiernik Eugeniusz. Materyały do paleozoologii dyluwialnych ssaków Ziemi polskiej. Część III. Szczałki suhaka (*Antilope saiga*) z jaskini Maszyckiej koło Ojcowa (1 tabl.), str. 399. — Bańkowski J. i Szymanowski Zygmunt. Studya z dziedziny anafilaksyi, II (3 ryc.), str. 435. — Lipcówna M. Zmiany w wymiarach głowy warszawskich żydówek (2 ryc.), str. 449. — Zapałowicz Hugo. *Conspectus florae Galiciae criticus (pars XXVI)*. Krytyczny przegląd roślinności Galicyi (część XXVI), str. 547.
- Rudzki Maurycy P.** Fała sprężysta powierzchniowa w środku poprzecznie izotropowym (B. III. 1912, A, str. 47).
- Rychlicki Jan.** O faunie otwornicowej karpaccich margli górnośląskich z Leszczyn (B. III. 1912, A, str. 755).
- Sawicki Ludomir.** Przyczynki do morfologii Siedmiogrodu (6 tabl. i 13 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 131).
- Schechtel Edward.** Nowy rodzaj wodopójek *Wandesia* n. g. z Tatr polskich (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 463).
- Schubertówna M.** O kwasie oksyprotsulfonowym z sernika (B. III. 1912, A, str. 705).
- Sierpiński Wacław.** O pewnej nowej krzywej ciągłej, wypełniającej kwadrat (4 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 462).
- O zbiorze punktów kątowej krzywej $y=f(x)$ (B. III. 1912, A, str. 850).
- Skórczewski W. i Sohn J.** O zachowaniu się w ustroju kwasu 2-fenylo-chinolino-4-karbonowego (B. III. 1912, A, str. 885).
- Sleszyński J.** O przemianie porządku zmiennych przy przejściu do granicy (B. III. 1912, A, str. 380).
- Sohn J.**, patrz Skórczewski W. i Sohn J.
- Sprawozdanie Komisji fizyograficznej**, obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1911 oraz Materyały do fizyografii krajowej. Tom 46, Kraków 1912, 8-o, str. XXVI, 64, 193 i (9), 7 tablic, 3 ryciny. K 6-50
- Treść.** Skład Komisji fizyograficznej i sprawozdania z po-

siedzeń, str. V. — Dział I. Materiały do klimatografii Galicyi zebrane przez Sekcyę meteorologiczną w r. 1911. — Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych w Galicyi w roku 1911, zestawione w c. k. Obserwatorium astronomicznem w Krakowie, str. 1. — Gradobicia w roku 1911, str. 44. — Hawryśiewicz Julian. Spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym i zwierzęcym, wykonane w r. 1911 w Ożydowie, str. 55. — Dział II. Materiały zebrane przez Sekcyę zoologiczną, botaniczną i geologiczną. — Klemensiewicz Stanisław. O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek ósmy, str. 3. — Wróblewski Antoni. Zapiski grzyboznawcze z okolicy Zaleszczyk, str. 20. — Rychlicki Jan. Sprawozdanie z badań geologicznych wzdłuż kolei Lwów-Stojanów, str. 28. — Żmuda Antoni Józef. *Androsace septentrionalis* L. var. *sessiliflora* nov. var. (1 tablica), str. 35. — Zapałowicz Hugo. Ze strefy roślinności karpackiej, VI, str. 39. — Żmuda Antoni Józef. Rośliny zebrane na Żmudzi przez Prof. Dra E. Janczewskiego, str. 48. — Rouppert Kazimierz. Grzyby, zebrane w Tatrach, Beskidzie zachodnim i na Pogórzu (3 ryc.), str. 80. — Kastory A. Materiały do mykologii Białej Rusi. Na podstawie zbioru B. Namysłowskiego, str. 101. — Poliński Władysław. Mięczaki okolic Nałęczowa w Królestwie Polskiem, str. 111. — Schille Fryderyk. Materiały do fauny owadów krajowych, II, str. 123. — Dziędzielewicz Józef. Nowe gatunki owadów chrzączkowatych (*Trichoptera*), zebrane we wschodnich Karpatach w ciągu lata 1911 (1 tabl.), str. 132. — Brunicki Julian br. Spis motyli zebranych w powiecie stryjskim. Część IV, str. 139. — Wróblewski Antoni i Biborski Tadeusz. Przyczynek do znajomości grzybów powiatu lwowskiego, str. 177. — Niezabitowski Edward Lubicz. Szczątki mamuta (*Elephas primigenius* Blum.) na Podhalu (2 tabl.), str. 182. — Niezabitowski Edward Lubicz. Materiały do fauny słońi kopalnych Polski (2 tabl.), str. 189. — Comptes-rendus de la Commission de Physiographie, vol. 46, str. (1).
Staniewski M., patrz Estreicher T. i Staniewski M.

- Sternerówna R.** Gruczoły skórne w grupie mięczaków *Cephalaspidea* (2 tabl.) (B. III. 1912, B, 1001).
- Stock Jan.** O przewodnictwie powierzchniowym i o grubości podwójnych warstw elektrycznych (2 ryc.) (B. III. 1912, A, str. 635)
- Szafer Władysław.** O florze dryasowej z pod Krystynopola (1 tabl. i 1 ryc.) (B. III. 1912, B, str. 1103).
- Thullie Zdzisław.** Przyczynek do teorii zjawisk galwano- i termomagnetycznych (B. III. 1912, A, str. 59).
- Tokarski Julian.** Wyniki naukowe wyprawy do Sichota-Alin. II. Przyczynki do petrografii gór Sichota-Alin. (1 tabl.) (B. III. 1912, A, 575).
- Wachtel H.**, patrz Borkowski-Dunin J. i Wachtel H.
- Weigl Rudolf.** Badania porównawczo-cytologiczne nad aparatem Golgi-Kopscha i nad stosunkiem tegoż do innych struktur w komórkach somatycznych i płciowych u różnych zwierząt (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 417).
- Wiśniewski P.** Przyczynek do znajomości kiełkowania pąków zimowych roślin wodnych (1 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 1045).
- Wołoszyńska Jadwiga.** O glonach planktonowych niektórych jezior jawańskich z uwzględnieniem glonów Sawy (4 tabl. i 26 ryc.) (B. III. 1912, B, str. 649).
- Zakrzewski Konstanty.** O dyspersyi niektórych metali w widmie widzialnem. Część trzecia (B. III. 1912, A, str. 842).
- Żorawski Kazimierz.** O pewnych układach równań różniczkowych Pfaffa, pozostających bez zmiany przy danym ruchu ciągłego ośrodka (B. III. 1912, A, str. 436).
- O pewnych własnościach ruchu ośrodków ciągłych (B. III. 1912, A, str. 269).
- O składowych deformacji (B. III. 1912, A, str. 720).
- Żurawska Helena.** Kiełkowanie palm (6 tabl.) (B. III. 1912, B, str. 1061).

IV. Dzieła osobno wydane.

- Bieńkowski Petrus.** De speculis etruscis et cista in Museo Principum Czartoryski Cracoviae asservatis. Scripsit... Cracoviae 1912, 4-to, str. 39, 8 rycin i 9 tablie. K 3—

Encyklopedia polska, Tom I, Dział I i II. Geografia fizyczna ziem polskich i charakterystyka fizyczna ludności. Kraków 1912, 8-o, str. 692, 36 map i 15 rycin. K 25.—

Treść. Dział I. — Geografia fizyczna ziem polskich. — Romer Eugeniusz. Geograficzne położenie ziem polskich, str. 1. — Romer Eugeniusz. Rzeźba ziem polskich (1 mapa), str. 9. — Dziewulski Władysław. O pomiarach siły ciężkości na ziemiach polskich, str. 15. — Dunikowski Emil Habdank. Geologia Karpat i Podkarpacia (2 mapy i 2 ryc.), str. 23. — Limanowski Mieczysław. Tektonika Tatr (2 ryc.), str. 61. — Siemiradzki Józef. Geologia niziny polskiej (2 mapy), str. 71. — Rudzki M. P. Trzęsienia ziemi w Polsce, str. 110. — Grzybowski Józef i Weigner Stanisław. Płody kopalne ziem polskich, str. 112. — Radziszewski Bronisław. Wody i źródła mineralne, str. 156. — Gorczyński Władysław. O insolacji ziem polskich (1 ryc.), str. 161. — Romer Eugeniusz. Klimat ziem polskich (4 mapy), str. 171. — Sawicki Ludomir. Hydrografia ziem polskich (1 mapa i 8 ryc.), str. 249. — Rudnicki Stefan. Morze Bałtyckie i Morze Czarne, str. 299. — Raciborski Maryan. Dzieje rozwoju roślinności Polski, str. 312. — Rehman Antoni. Roślinna szata ziem polskich, str. 324. — Raciborski Maryan. Statystyka flory polskiej, str. 342. — Raciborski Maryan. Rozmieszczenie i granice drzew oraz ważniejszych krzewów i roślin na ziemiach polskich (2 mapy), str. 349. — Raciborski Maryan. Mapa geobotaniczna ziem polskich i jej objaśnienie (1 mapa), str. 356. — Niezabitowski Edward Lubicz. Świat zwierzęcy na ziemiach polskich, str. 360. — Rehman Antoni. Opis fizyczno-geograficzny ziem polskich, str. 382. — Dział II. — Charakterystyka fizyczna ludności ziem polskich i dzielnic ościennych. — Krzywicki Ludwik. Obszar etnograficzny Polski pod względem antropologicznym rozważany w zestawieniu z krajami ościennymi (2 mapy), str. 465. — Krzywicki Ludwik. Kształtowanie się wzrostu (8 map i 1 ryc.), str. 487. — Krzywicki Ludwik. Barwa skóry, włosów i oczu (12 map), str. 544. — Krzywicki Ludwik. Kształty

czaszki i twarzy (1 ryc.), str. 592. — Wykaz nazw, str. 665. — Spis map i rycin, str. 689. — Spis rzeczy, str. 691.

— Tom IV, Część II. Początki kultury słowiańskiej. Kraków 1912, 8-o, str. 211. K 7.—

Trześ. Niederle Lubor. Najdawniejsze siedziby Słowian, str. 1. — Niederle Lubor. Najdawniejszy podział Słowian na szczepy, str. 18. — Kadlec Karol. O politycznym ustroju Słowian, zwłaszcza zachodnich przed X wiekiem, str. 31. — Kadlec Karol. O zawiązkach państw u ludów zachodniosłowiańskich przed X wiekiem, str. 73. — Kadlec Karol. O prawie prywatnem u zachodnich Słowian przed X wiekiem. (Podmioty i przedmioty prawa, Prawo rodzinne, Prawo spadkowe i rzeczowe, Prawo zobowiązaniowe), str. 90. — Kadlec Karol. O prawie karnem u zachodnich Słowian przed X wiekiem, str. 114. — Kadlec Karol. O sądownictwie i przewodzie sądowym u Słowian do w. X (Organizacya sądowa, Przewód sądowy), str. 128. — Brückner Aleksander. Wierzenia religijne i stosunki rodzinne (Literatura, Źródła, Uwagi ogólne, Mitologia, Źródła jej polskie, Wywody ogólne, Kult bogów i przodków, Rodzina i obyczaje, Nazwiska), str. 149. — Brückner Aleksander. Wpływ kultur obcych (Literatura, Uwagi ogólne, Doniosłość pożyczek w obrębie gospodarstwa domowego, Dalsze pożyczki germańskie, Pożyczki i wpływy wschodnie, Wpływy łacińskie i greckie), str. 188. — Wykaz obejmujący imiona słowiańskie własne, obce geograficzne i słowiańskie rzeczowe, str. 209. — Spis rzeczy, str. 221.

Grabowski Tadeusz. Piotr Skarga na tle dziejów katolickiej literatury religijnej w Polsce wieku XVI (1536—1612). Kraków 1913, 8-o, str. X i 647. K 12.—

Horodyski Władysław. Bronisław Trentowski (1808—1869). Kraków 1913, 8-o, str. XII i 532, 2 portrety i 3 autografy. K 10.—

Jabłonowski Aleksander. Historia Rusi południowej do upadku Rzeczypospolitej Polskiej. Kraków 1912, 8-o, str. XV i 365. K 7:50

Kirkor-Kiedroniowa Zofia. Włościanie i ich sprawa w dobie organizacyjnej i konstytucyjnej Królestwa Polskiego. Kraków 1912, 8-o, str. 412 i 1 nlb. K 8.—

- Łukasiewicz Jan.** Die logischen Grundlagen der Wahrscheinlichkeitsrechnung. Kraków 1913, 8-o, str. 77. K 2'—
(Z fund. ś. p. W. Osławskiego).
- Morawski Kazimierz.** Historia literatury rzymskiej za Rzeczypospolitą. Część III. Proza i prozaicy w okresie Cycerońskim. Kraków 1912, 8-o, str. VIII i 243. K 5'—
- Piłsudski Bronisław.** Materials for the study of the Ainu language and folklore, collected and prepared for publication by...; edited unter the supervision of J. Rozwadowski, Ph. D., Professor in the Jagellonian University. Cracow 1912, 8-o, str. XVIII i 242. K 6'—
- Rostworowski Michał,** patrz Źródła do dziejów Polski porozbiorowych.
- Rybarski Roman.** Nauka o podmiocie gospodarstwa społecznego. Kraków 1912, 8-o, str. 254. K 5'—
- Skibiński Mieczysław.** Europa a Polska w dobie wojny o sukcesyę austryacką w latach 1740—1745. Tom I, Kraków 1913, 8-o, str. XIV i 844; tom III, Kraków 1913, 8-o, str. XX i 719.
Oba tomy K 24'—
(Tom I zawiera rozprawę, w tomie II pomieszczono dokumenty, odnoszące się do wypadków historycznych, przedstawionych w tomie I).
- Tretiak Józef.** Piotr Skarga w dziejach i literaturze Unii Brzeskiej. Kraków 1912, 8-o, str. 352. K 7'50
- Zachorowski Stanisław.** Rozwój i ustrój kapitał polskich w wiekach średnich. Kraków 1912, 8-o, str. 268. K 5'—
- Zaremba Stanisław.** Arytmetyka teoretyczna. Kraków 1912, 8-o, str. XX i 851. K 20'—
- Źródła do dziejów Polski porozbiorowych I.**
Dyaryusz Sejmu z r. 1830—1831 — wydał Michał Rostworowski.
Tom VI, od 22 lipca do 23 września 1831. — Kraków 1912, 8-o, str. XXIII i 743. K 10'—

V. Rocznik.

- Rocznik Akademii Umiejętności w Krakowie.** Rok 1911/12, Kraków 1912, 8-o, str. 219 i 15 tablic zamknięć rachunkowych. K 2'—

Treść. Skład Akademii (w lipcu 1912), str. 1. — Posiedzenie publiczne dnia 23 maja 1912, str. 64. — Sprawozdanie Sekretarza Generalnego, str. 70. — Askenazy Szymon: O sprawie polskiej w r. 1812 (odczyt), str. 135 — Bibliografia wydawnictw Akademii, str. 157. — Nagrody i konkursy, str. 172. — Regulamin Komisji historii filozofii w Polsce, str. 180. — Sprawozdanie i wnioski co do nagród z fund. śp. Probusa Barczewskiego, str. 183. — Wykaz stosunków Akademii z innymi instytucjami, str. 193. — Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków Akademii w r. 1911 (15 tablic), str. 219.

VI. Sprawozdania i Bulletin.

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności. Rok 1912, Nr. 5—10; rok 1913, Nr. 1—3 (Prenumerata roczna K 3.—; zeszyt osobny K —50).

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. I Classe de philologie. II. Classe d'histoire et de philosophie. Rok 1912, Nr. 1—10, 8-o, str. 113. (Prenumerata roczna K 6.—; zeszyt osobny K —80).

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. III. Classe des Sciences mathématiques et naturelles. Série A.: Sciences mathématiques, rok 1912, 8-o, str. 971, liczne rysunki i 20 tablic.

— Série B.: Sciences naturelles, rok 1912, 8-o, str. 1229, liczne rysunki i 63 tablice.

Od 1 stycznia 1910 „Bulletin“ Wydz. mat.-przyr. podzielono na dwa działy: Dział A — Nauki matematyczne, Dział B — Nauki biologiczne (Prenumerata roczna działu A wynosi K 8.—; Działu B — K 10.—; ceny osobnych zeszytów uwidocznione są na ostatniej stronie okładki).

III.

Nagrody i konkursy.

Akademia Umiejętności na posiedzeniu administracyjnym dnia 2 maja 1913 przyznała następujące nagrody:

Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło historyczne w kwocie 2160 K przyznano p. Drowi Juliuszowi Kleinerowi we Lwowie za dwutomową pracę p. t.: *Zygmunt Krasinski — Dzieje myśli*.

Taką samą nagrodę w kwocie 2160 K za dzieło malarskie przyznano p. Prof. Wojciechowi Weisowi w Krakowie za obraz p. t.: *Owoce*.

Nagrodę z funduszu ś. p. Włodzimierza Spasowicza w kwocie 2000 K przyznano p. Prof. Kazimierzowi Morawskiemu w Krakowie za dzieło p. t.: *Historya literatury rzymskiej za czasów Rzeczypospolitej*, tomów trzy, — a w kwocie 1000 K p. Drowi Władysławowi Biegańskiemu w Częstochowie za dzieło p. t.: *Teorya logiki*.

Nagrody z fundacyi im. Książąt Jerzego Romana z Rozwadowa i Adama z Międzyńca Lubomirskich, wynoszące po 3000 K każda, przyznano 1) p. Prof. Napoleonowi Cybulskiemu w Krako-

wie za rozprawę p. t.: *Prądy elektryczne w mięśniach nieuszkodzonych i uszkodzonych oraz ich źródło i Prądy elektryczne w mięśniach czynnych, ich charakter i źródło*; 2) p. Prof. Karolowi Olszewskiemu w Krakowie za rozprawę p. t.: *Skraplanie wodoru przy uchyleniu strat zimna*.

Nagrodę im. Lindego w kwocie 675 Rubli w kuponach nominalnej wartości (po odechnięciu 5% na podatek) przyznano p. Prof. Józefowi Rostafińskiemu w Krakowie za pracę p. t.: *Polskie nazwy roślin, ich części, zbiorowisk oraz bezpośrednich wytworów*.

Nagrodę im. Juliana Ursyna Niemcewicza w kwocie 1200 K przyznano p. Drowi Ludwikowi Kolankowskiemu za pracę p. t.: *Zygmunt August, Wielki, Książę Litwy do roku 1548*.

Nagrodę z funduszu Adama Szajkiewicza, wynoszącą 1200 Rubli, przyznano po połowie, to jest po 600 Rubli, ś. p. Prof. Augustowi Witkowskiemu za trzeci tom dzieła p. t.: *Zasady fizyki* i p. Prof. Stanisławowi Zarembie w Krakowie za dzieło p. t.: *Arytmetyka teoretyczna*.

Nagrodę z fundacyi Konstantego Simona za prace napisane w języku polskim z dziedziny fizyki i matematyki, a wynoszącą 900 K, przyznano p. Prof. Wacławowi Sierpińskiemu we Lwowie za dzieło p. t.: *Zarys teorii mnogości*.

Co podając do publicznej wiadomości, przypomina się zarazem konkursy, ogłoszone przez Akademię Umiejętności, a mianowicie:

1. Konkurs z zapisu ś. p. jenerała Oktawiusza Augustynowicza:

„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej Polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej, jak i w samym społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy“.

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1) Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2) Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3) Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego z uwzględnieniem także Inflant i Kurlandyi;

4) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusach Królewskich i w W. Ks. Poznańskim; wreszcie

5) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austriackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historię ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakty, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu przezeń posiadanego, jaki istniał pierwotnie. Literaturę, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulowania

wania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch, lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą miały pierwszeństwo do nagrody przed równie dobrymi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowania uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innymi pracami nadesłanemi, ale nadto będą odpowiadały dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się, jak następuje:

- a) za część 1 i 2-gą po 2.000 koron;
- b) za część 3-cią 3.200 koron;
- c) za część 4-tą 2.400 koron;
- d) za część 5-tą 2.800 koron.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznaczona jest fundusz 2.600 koron; gdyby ten fundusz nie wystarczał na pokrycie kosztów druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do końca grudnia 1913. (Nr. Dz. pod. 60/10, 35/12, 61/13).

2. Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem **konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza** na trzy następujące tematy:

- 1) „*Historja ustroju Królestwa Kongresowego (1815—1830).*“

Nagroda 2.500 franków.

Termin: 31 grudnia 1913 roku.

2) „*Historia obyczajów społeczeństwa szlacheckiego w Polsce w końcu XVI i na początku XVII w. w obrębie obranego terytorium (co najmniej województwa Rzeczypospolitej)*“.

Nagroda 2.500 franków.

Termin: 31 grudnia 1913 roku.

3) „*Monografia z dziejów Litwy albo Rusi w epoce aż do Unii lubelskiej*“.

Nagroda 2.500 franków.

Termin: 31 grudnia 1913 roku.

Nagrody mogą być podzielone na dwie, niekoniecznie równe części. (Nr. Dz. podaw. 2944/03, 120/08 391/09, 63/10, 36/12 i 65/13).

3) W celu uczczenia 60-letniego Jubileuszu Najjaśniejszego Cesarza Franciszka Józefa Akademia Umiejętności w Krakowie rozpisuje niniejszem konkurs na napisanie „**Historii Galicyi w okresie lat 1848—1908**“.

Termin konkursu upływa dnia 31 grudnia 1913.

Nagroda wynosi 1200 koron; objętość dzieła co najmniej 20 arkuszy druku.

Akademia Umiejętności zastrzega sobie prawo własności nagrodzonego rękopisu. Po wydrukowaniu autor otrzyma jako honorarium — oprócz nagrody — dalsze 1.200 koron.

Autor winien zwrócić przedewszystkiem uwagę na rozwój wewnętrznych stosunków Galicyi i wszechstronnie przedstawić wszystko, co w tym kierunku w czasie 60-letniego okresu do skutku przyszło.

Uczeni, zamierzający podjąć się tej pracy, mogą po bliższe informacje zgłaszać się do Sekretaryatu Generalnego Akademii (Nr. Dz. p. 338/08, 37/12 i 66/13).

4. Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem **konkurs z fun. Ks. Adama Jakubowskiego** na następujące dwa tematy:

1) „*Historja ustroju Księstwa Warszawskiego*“.

2) „*Monografia jednej z wybitnych osobistości polskich z epoki porozbiorowej*“.

Nagroda wynosi 1.400 koron i może być podzielona na dwie niekoniecznie równe części.

Termin konkursu 31 grudnia 1913 (Nr. Dz. pod. 121/08, 392/09, 64/10, 38/12 i 67/13).

5. Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem **konkurs im. Czerwińskiego** na napisanie „*Historji sztuki w Polsce*“. Warunki konkursu są następujące:

1. *Historja sztuki w Polsce* ma uwzględnić wszystkie Ziemie dawnej Polski łącznie z Litwą i Rusią.

2. Powinna objąć czas od przyjęcia chrześcijaństwa przez Polskę aż po koniec stylu empire.

3. Ma być syntezą dotychczasowych badań na tem polu; samodzielnych rezultatów się nie wymaga, są jednak pożądane.

4. Układ i rozmiary dzieła pozostawia się autorowi.

5. Fotografii ani rysunków autor nie jest obowiązany dołączyć do rękopisu.

6. Do konkursu dopuszczone mogą być prace zbiorowe, ewentualnie przez kilku autorów wykonane, jednakże jednolitej redakcyi.

7. Termin konkursu upływa dnia 31 grudnia 1913 r.

Nagroda wynosi 1.000 rubli.

(Nr. Dz. p. 2828/04, 119/08, 390/09, 558/10, 39/12 i 68/13).

Przypomina się nadto konkursy ogłoszone dawniej, których termin upływa z 31 grudnia 1913:

6. Akademia Umiejętności w Krakowie ogłasza niniejszem **konkurs im. Józefa Majera** na następujący temat:

„Stosunki mineralogiczno-petrograficzne północnego trzonu Tatr“.

Nagroda wynosi 2.000 koron.

Termin konkursu upływa 31 grudnia 1913 r. (Nr. Dz. pod. 96/12, 63/13).

7. Akademia Umiejętności ogłasza niniejszem **konkurs im. Mikołaja Kopernika**, a mianowicie:

„Opracować stosunki klimatyczne jednej z większych dzielnic Ziemi Polskich, albo porównać pod względem klimatycznym którąkolwiek z kolonii zamorskich, do których emigruje gromadnie ludność polska, z klimatem rodzimym“.

Nagroda wynosi 1.200 koron.

Termin konkursu 31 grudnia 1913. (Nr. Dz. pod. 388/07, 98/08, 410/09 i 64/13).

Autor pracy uwieńczonej nagrodą zatrzymuje jej własność. Gdyby jednak w przeciągu roku od wypłacenia mu nagrody pracy uwieńczonej drukiem nie ogłosił, natenczas uczynić to może sama Akademia, ale autor traci prawo własności swej pracy na rzecz Akademii.

Zarówno autor, jak i Akademia, składają po cztery egzemplarze wydrukowanej pracy Gminie miasta Krakowa.

Ogłasza się na nowo:

8. Akademia Umiejętności ogłasza **konkurs im. Lindego**.

Do konkursu tego dopuszcza się prace z zakresu języka polskiego a mianowicie: prace leksykograficzne z zakresu gramatyki, historii języka i dyalektologii polskiej, oraz rozprawy, odnoszące się do związku języka polskiego z innymi słowiańskimi, mogące w jakibądź sposób służyć za dopełnienie Słownika Lindego. Prace te mogą być według aktu fundacyi drukowane lub też w rękopisie nadesłane do Akademii; powinny odznaczać się metodą ściśle naukową i każda ma stanowić zaokrągloną i skończoną całość.

Nagroda 675 rubli.

Termin konkursu upływa 31 grudnia 1915. (Nr. Dz. pod. 62/13).

9. Zarząd Akademii Umiejętności ogłasza na mocy statutu fundacyi ś. p. **Dra Michała Zieleniewskiego**, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie re-skryptem z dnia 25 stycznia 1913 Nr. XIII b 86/1, dwa konkursy:

Konkurs pierwszy z terminem po koniec roku 1920 na uzupełnienie „*Słownika bibliograficzno-balneologicznego polskich zakładów zdrojowo-kąpielowych*“, wydanego przez ś. p. Dra Michała Zieleniewskiego w r. 1891. Rękopisy należy nadsyłać do Kancelaryi Akademii Umiejętności najpóźniej do 31 grudnia 1920 roku.

Autor obowiązany jest dostarczyć zupełnie wykonanego rękopisu i niema prawa żądać zaliczek; po przyjęciu uzupełnienia „Słownika“ otrzyma autor honorarium wedle arkusza, w wysokości przez Akademię ustanowionej.

Konkurs drugi na pracę poświęconą ściśle naukowemu badaniu i opisowi rodzimych wód mineralnych polskich a to na temat dowolnie przez autora obrany, byleby tylko autor ubiegający się o nagrodę przedłożył ją w właściwym czasie Akademii Umiejętności, a to bądź w druku, bądź w rękopisie.

Przedmiotem prac, mogących ubiegać się o nagrodę, będzie naukowe zbadanie i opis nie pojedynczych źródeł naszych wód mineralnych ale całych działów wód lekarskich polskich i ich działania leczniczego, jakoto: szczaw, wód siarczanych, żelazistych, uzdrowisk klimatycznych i t. d.

Zaliczki na zamierzone tego rodzaju badania, na podróże w tym celu przedsiębrać się mające i t. p. wydatki, nie mogą być udzielane z niniejszego funduszu. Jedynie dokonane i gotowe opracowania będą wynagradzane.

Gdyby którego roku żadnej pracy do nagrody nie przedłożono, lub żadna z przedłożonych na nagrodę nie zasługiwała, może Akademia Umiejętności albo przenieść tę nagrodę na lata dalsze w ten sposób, że nagrodę stanowić będzie dwu-, trzechletni i t. d. dochód fundacyjny, albo zarządzić dodanie nieużytej kwoty premiowej do kapitału fundacyi (§ 1, ustęp *a*).

Nagroda nie może nigdy wynosić więcej jak pięcioletnie odsetki.

Jednoroczny dochód fundacyjny przeznaczony na nagrodę wynosi około 780 K.

Prace na konkurs niniejszy należy nadsyłać do Kancelaryi Akademii najpóźniej do 31 grudnia 1913 r. (Nr. Dz. pod 205/13).

Prace konkursowe należy nadsyłać do Akademii Umiejętności w Krakowie bezimiennie, pod godłem, obranem przez autora, z dołączeniem koperty opieczetowanej, zawierającej wewnątrz nazwisko autora i jego adres a opatrzonej tem samym godłem.

Według § 18 Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu drukiem pracy uwieńczonej nagrodą.

Zarząd Akademii Umiejętności ogłosił nadto konkurs na stypendya, przeznaczone wyłącznie dla mających stopień akademicki.

1) Stypendyum z fundacyi ś. p. Zenona Pileckiego w kwocie 2400 koron.

Podać o powyższe stypendyum wpłynęło 10. Komitet stypendyjny na posiedzeniu dnia 28 czerwca 1913 przyznał stypendyum z fundacyi ś. p. Zenona Pileckiego p. Drowi Ludwikowi Janowskiemu.

2) Pięć stypendyów po 5000 koron z fundacyi ś. p. Wiktora Osławskiego z terminem do 29 czerwca 1913; przyznanie stypendyów nastąpi w październiku 1913.

W roku 1912/13 z powyższej fundacyi otrzymali stypendya następujący kandydaci:

1) Dr. Stanisław Kot; 2) Dr. Marceli Marcichowski; 3) Dr. Władysław Podlacha; 4) Dr. Witold Rybczyński (po raz drugi); 5) Dr. Tadeusz Wałek.

Z teje samej fundacyi, z funduszu obrotowego wspólnego, otrzymali w roku 1912 subwen-

cye — na badania naukowe lub na wyjazd za granicę — następujący petenci:

1) J. Dunin-Borkowski — 300 K; 2) Prof. Dr. Włodzimierz Demetrykiewicz — 300 K; 3) Prof. Dr. Józef Grzybowski — 200 K; 4) Dr. Zdzisław Jachimiecki — 200 K; — 5) Dr. Ludwik Kolankowski — 200 K; 6) Dr. Jan Krauze — 500 K; 7) Dr. Maciej Loret — 400 K; 8) Prof. Dr. Jan Łoś — 300 K; 9) Prof. Dr. Leon Marchlewski — 400 K; 10) Prof. Dr. Józef Morozewicz — 525 K; 11) Dr. Adam Prażmowski — 250 K; 12) Prof. Dr. M. P. Rudzki — 350 K; 13) Prof. Dr. Stanisław Stroński — 280 K; 14) Dr. Maryan Szyjkowski — 280 K; 15) Prof. Dr. Julian Talko-Hryncewicz — 300 K; 16) Dr. Stanisław Zachorowski — 500 K; 17) Prof. Dr. Stanisław Zaremba — 300 K.

Nadto w lipcu b. r. ogłoszono na rok 1913/14 konkurs na dwa stypendya, po 900 koron każde, z fundacyi im. bł. p. Henryka Wohla.

W r. 1912/13 stypendya powyższe posiadali pp. Stanisław Krawczyk, uczeń Wydziału filozof. U. J. i Dawid Kandel, uczeń Wydziału filozof. Uniw. lwowskiego.

Ważniejsze akta urzędowe.

Nr. 10/13.

Statut fundacyi ś. p. Dra Michała Zieleniewskiego.

W rozporządzeniu ostatniej woli z daty Kraków 24 kwietnia 1895 r. postanowił ś. p. Michał Zieleniewski w ustępie VI, co następuje:

Dla Akademii Umiejętności w Krakowie zapisuję, daję i daruję kwotę 10.000 złot. reń. w. a., wyraźnie dziesięć tysięcy złot. reń. w. a. w $4\frac{1}{2}\%$ listach zastawnych galicyjskiego akcyjnego Banku hipotecznego, od którego to kapitału zakładowego coroczną całkowitą prowizyę Akademia Umiejętności zechce używać i wyłącznie przeznaczać na nagrodę za prace, poświęcone ściśle naukowemu badaniu i opisowi rodzimych wód mineralnych polskich, czyby owe prace ogłaszane były przez Akademię Umiejętności jako konkursowe zadania na nagrodę, lub czyby ich treść dowolnie przez ich autora obroną była, a Akademii Umiejętności w rękopisie lub w druku przedłożoną została wraz z chęcią ubiegania się autora o odnośną nagrodę. Zadania dotyczące wspomnianego konkursu mają mieć za przedmiot naukowe zbadanie i opis nie pojedynczych źródeł naszych wód mineralnych, ale całych działów wód lekarskich polskich, jako to: szczaw, wód siarczanych, żelazistych i t. d. Zaliczki na zamierzone tego rodzaju badania, na podróże w tym celu przedsiębrać się mające i t. p. wydatki nie mogą być udzielane z niniejszego funduszu — jedynie dokonane i gotowe odnośne wypracowania mają być wynagrodzone. Nadto stanowię, aby Akademia Umiejętności w lat dwadzieścia od daty wydania w r. 1891 mojego „Słownika bibliograficzno-balneologicznego polskich zakładów zdrojowo-kąpielowych“, a zatem w latach 1911, 1931, 1951 i tak dalej ogłaszała za przedmiot zadania na konkurs z niniejszej fundacyi uzupełnienie wspomnianego mego „Słownika bibliograficzno-balneologicznego“ wszystkich należących do jego treści wiadomości, przysporzonych w ubiegłym dwudziestoleciu, a zarazem postanawiam, aby

Akademia Umiejętności rzeczony uzupełniony Słownik co lat dwadzieścia drukiem ogłaszała kosztem procentów pochodzących ze zakładowego kapitału niniejszej fundacyi. Gdyby przedmiot naukowego zbadania i opisu wszelkich polskich wód mineralnych za biegiem najdalszych lat mógł się zupełnie wyczerpać, a zatem gdyby przedmiot i cel jakoteż przeznaczenie niniejszej fundacyi — oprócz ponawianego co lat dwadzieścia wydawania „Słownika bibliograficzno-balneologicznego polskich zakładów zdrojowo-kąpielowych“ — przestały istnieć, a tem samem gdyby niniejsza moja fundacya nie miała ściśle przezemnie pierwotnie oznaczonej racyi swego bytu, wówczas Akademia Umiejętności corocznych całkowitych procentów, pochodzących od zakładowego kapitału niniejszej fundacyi, ma używać na nagrodę, przeznaczyć się mającą autorom za wydane w świeżo ubiegłym roku ich dzieła po polsku, treści lekarskiej, bez różnicy do którejkolwiek gałęzi medycyny oneby należały, byle autor egzemplarz swego dzieła Akademii Umiejętności przedłożył, wraz z pisemnem wyrażeniem, iż jest w chęci ubiegania się o w mowie będącą nagrodę, a zarazem gdyby Akademia Umiejętności uznała owe dzieło za najgodniejsze nagrody ze wszystkich innych dzieł polskich lekarskich współcześnie wydanych. Możliwość ubiegania się o wspomnianą nagrodę zechce Akademia Umiejętności w odnośnym czasie podawać do publicznej wiadomości.

Powyższy kapitał 10.000 zlot. reń. w. a. został przez egzekutora i uniwersalnego dziedzica fundatora p. Leona Zieleniewskiego w $4\frac{1}{2}\%$ listach hipotecznych c. k. Banku hipotecznego we Lwowie, a mianowicie Nr. 3012, 7960, 7961, 7962, 7963, 7976, 7977, 8244, 8245 i 8246

każdy po 1.000 złr. w. a. z kuponami od 1 listopada 1896 płatnymi i talonami spleconym, na rzecz fundacyi imienia ś. p. Michała Zieleniewskiego przy Akademii Umiejętności w Krakowie zawinkulowanym i Akademii Umiejętności w Krakowie do rąk Prezesa celem przechowania i dalszego zarządu oddanym.

Kapitał ten zmienił się skutkiem wylosowania listów i przyrostu procentów i składa się obecnie z efektów wartościowych na rzecz fundacyi ś. p. Michała Zieleniewskiego zawinkulowanych.

Gdy w ten sposób majątek fundacyjny jest prawnie zabezpieczony, stwierdza Akademia Umiejętności odbiór tego kapitału i zobowiązując się nim zarządzać i mieć o nim należyte staranie, zeznaje następujący

Statut fundacyjny.

§ 1.

Z powodu, że wyżej ustanowiona fundacya obejmuje dwa różne cele, a wysokość majątku fundacyjnego na to pozwala, rozkłada się tę fundację na:

- a) Fundusz na nagrody za prace naukowe, poświęcone badaniu i opisowi polskich wód mineralnych;
- b) Fundusz przeznaczony na ponoszenie kosztów uzupełniania Słownika bibliograficzno-balneologicznego.

Każdy z tych dwóch funduszy będzie kasowo prowadzony osobno.

§ 2.

Do pierwszego funduszu a) wciela się kapitał zakładowy w wysokości 20.000 koron, a mianowicie: 4% listy Banku hipotecznego Nr. 7580, 8594, 8941, 8942,

10415, 10431 i 10643 po 2.000 koron; $4\frac{1}{2}\%$ listy Banku hipotecznego Nr. 8012, 27422 i 27423 po 2.000 koron — razem 20.000 koron;

zaś do funduszu b) należec będzie kapitał zakładowy w wysokości 16.000 koron, a mianowicie $4\frac{1}{2}\%$ listy zastawne Banku krajowego Nr. 13510, 17475 i 17476 po 2.000 koron i Nr. 9629 na 10.000 koron, razem 16.000 koron.

Wszelkie przybytki, uzyskane przy wylosowaniu efektów fundacyjnych, przez konwersję lub przez niewyczerpanie bieżących odsetek, będą w każdym z powyższych funduszków osobno kapitalizowane i do kapitału tego funduszu, z którego pochodzą, przyłączone.

Gdyby kiedykolwiek obydwa cele fundacyjne lub jeden z nich stracił rację bytu i nie dał się więcej osiągnąć, będzie Akademia Umiejętności uprawniona odsetki uwolnionego funduszu lub obydwu funduszków, które wówczas zleją się w jedną całość, używać corocznie na nagrodę za dzieła lekarskie którejkolwiek gałęzi medycyny, w ostatnim rozdanie nagrody poprzedzającym roku wydane, a przez Akademię Umiejętności uznane za najgodniejsze z dzieł lekarskich polskich w tym roku ogłoszonych.

§ 3.

Z odsetek od obydwu kapitałów fundacyjnych, w § 1 ustęp a) i b) omówionych, potrąci się corocznie 5% na koszt administracji na rzecz Akademii Umiejętności.

§ 4.

Pozostała reszta odsetek kapitału w § 1 ustęp b) będzie się na razie kapitalizować aż do roku 1920,

w którym po raz pierwszy Słownik bibliograficzno-balneologiczny ma być uzupełniony, względnie aż do tego czasu, kiedy wysokość narosłych odsetek wystarczy na pokrycie kosztów napisania i wydania drukiem uzupełnienia tego Słownika.

Od chwili wydania drukiem tego pierwszego uzupełnienia Słownika będą odsetki funduszu *b)* przez lat dwadzieścia składane w sposób dla kapitałów pupilarnych przepisany, a to celem zebrania kwoty potrzebnej na wydanie następnego uzupełnienia i tak dalej. Gdyby zebrany fundusz odsetkowy nie został na wydawnictwo w całości użyty, pozostała reszta odsetek dodana będzie do kapitału § 1 ustęp *b)*, lub gdyby na to wystarczyło a Akademia Umiejętności uznała to za potrzebne, może być użyta na nagrodę za monografię z zakresu balneologii.

§ 5.

Po raz pierwszy w roku 1913 z terminem po koniec roku 1920, a później począwszy od roku 1921 co lat 20, Akademia ogłosi w pismach polskich krajowych i zagranicznych, wedle swego uznania wybranych, konkurs na uzupełnienie Słownika bibliograficzno-balneologicznego. Gdyby stan funduszu zakładowego (a więc i odsetek od niego płynących) na to pozwolił może termin (20-letni) skróconym być wedle uznania Akademii. W każdym zaś razie, jeżeli pierwszy nakład Słownika zostanie wyczerpany, ma być o ile możliwości niezwłocznie uskutecznione wydanie następne.

O wyniku konkursu rozstrzyga Zarząd Akademii Umiejętności na wniosek Wydziału matematyczno-przy-

rodniczego, który może zaprosić do współdziałania także osoby z poza swego grona.

Autor przyjętego uzupełnienia Słownika otrzyma honorarium wedle arkusza, w wysokości przez Akademię ustanowionej. Czy i który autor ma otrzymać honorarium tudzież w ilu egzemplarzach Słownik ma być drukowany, rozstrzyga również Akademia Umiejętności.

Autor nagrodzony obowiązany jest dostarczyć zupełnie wykonanego rękopisu i niema prawa żądać żadnych zaliczek.

Z ceny sprzedaży Słownika przypada 25% dla Akademii Umiejętności, a reszta, t. j. 75%, dodawana będzie do kapitału w § 1 ustęp b).

§ 6.

Coroczne odsetki od omówionego w § 1 ustęp a) kapitału, po strąceniu 5% na koszt administracyi (§ 3), użyte będą na nagrodę za pracę, poświęconą ściśle naukowemu badaniu i opisowi rodzimych wód mineralnych polskich, bez względu na to, czy praca ta wykonana została na temat konkursowy przez Akademię ogłoszony, czy też na temat dowolnie przez autora obrany, byleby tylko autor ubiegający się o nagrodę przedłożył ją w właściwym czasie Akademii Umiejętności, a to bądź w druku, bądź w rękopisie.

Przedmiotem prac, mogących ubiegać się o nagrodę, będzie naukowe zbadanie i opis nie pojedynczych źródeł naszych wód mineralnych ale całych działów wód lekarskich polskich i ich działania leczniczego, jakoto: szeczaw, wód siarczanych, żelazistych, uzdrowisk klimatycznych i t. d.

Zaliczki na zamierzone tego rodzaju badania, na podróże w tym celu przedsiębrać się mające i t. p. wydatki, nie mogą być udzielane z niniejszego funduszu. Jedynie dokonane i gotowe opracowania będą wynagradzane.

Co do ogłaszania i rozstrzygania konkursu obowiązują postanowienia § 5 z tą zmianą, że konkurs będzie ogłaszany corocznie.

Gdyby którego roku żadnej pracy do nagrody nie przedłożono, lub żadna z przedłożonych na nagrodę nie zasługiwała, może Akademia Umiejętności albo przenieść tę nagrodę na lata dalsze w ten sposób, że nagrodę stanowić będzie dwu-, trzechletni i t. d. dochód fundacyjny, albo zarządzić dodanie nieużytej kwoty premiiowej do kapitału fundacyi (§ 1, ustęp a).

Nagroda nie może nigdy wynosić więcej jak pięcioletnie odsetki.

Wolno też Akademii Umiejętności użyć zaoszczędzonych odsetek z powodu nie dościa do skutku konkursu — na druk pracy nagrodzonej, wtedy co się tyczy kwoty osiągniętej ze sprzedaży będzie miał zastosowanie ustęp ostatni § 5-go. Wolno też Akademii udzielić autorowi (z tego samego źródła) subwencji na druk, a wtedy nakład pozostaje jego własnością.

§ 7.

Władzą nadzorczą tej fundacyi jest c. k. Namieśtnictwo we Lwowie, któremu Akademia Umiejętności co lat 10 prześle sprawozdanie ze stanu majątku fundacyjnego.

W dowód czego wystawiają podpisani niniejszy akt fundacyjny w trzech równobrzmiących egzemplach

rzach, z których jeden przechowany będzie w archiwum Akademii Umiejętności w Krakowie, drugi w rodzinie fundatora w rękach egzekutora p. Leona Zieleniewskiego a trzeci w archiwum c. k. Namiestnictwa we Lwowie i tenże przy wyciśnięciu pieczęci Akademii Umiejętności w obecności dwóch świadków podpisują.

W Krakowie, dnia 8 stycznia 1913 r.

Stanisław Tarnowski w. r., Prezes Akad. Umiej.,

Bolesław Ulanowski w. r., Sekretarz Generalny.

Jako świadkowie:

Fryderyk Zoll w. r.

Edward Janczewski w. r.

(L. S.).

XIII b 86/1. — C. k. Namiestnictwo, jako najwyższa Władza fundacyjna w kraju, zatwierdza powyższy statut w całej osnowie. — We Lwowie, dnia 25 stycznia 1913. — Za c. k. Namiestnika: *Kadyi* w. r. (L. S.).

Nr. 218/13.

Statut fundacyi nagród im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich.

Zmarły dnia 7 lutego 1909 r. ś. p. Erazm Jerzmanowski pozostawił testament, sporządzony dnia 29 kwietnia 1908 roku, w którym zawarte jest następujące rozporządzenie: „II. Żonie mej Annie Jerzmanowskiej zapisuję... na dożywotnie użytkowanie sumę milion dwieście tysięcy koron w. a. (1,200.000 K w. a.) w listach zastawnych c. k. uprzywil. galicyjskiego akcyjnego Banku hipotecznego, w listach zastawnych Towarzystwa

Ś. p. Erazm Jerzmanowski.

kredytowego ziemskiego Królestwa Polskiego, w listach zastawnych miasta Warszawy i w listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego a to o ile możności w równych ilościach w granicach zapasów odnośnych listów w masie spadkowej z uwzględnieniem jednak przedewszystkiem zapotrzebowania na legat pod IV wzmiankowany. Gdyby zapas cały nie wystarczał na pokrycie ogólnej sumy, natenczas ma być brakująca ilość zakupiona a to z kuponem po dniu śmierci bieżącym.— Cały ten kapitał ma być na czas dożywocia przechowywany na koszt dożywotniczki w filii c. k. uprzywilejowanego galicyjskiego akcyj. Banku hipotecznego w Krakowie lub w filii Banku krajowego w Krakowie. W razie wylosowania poszczególnych listów mają być wylosowane zastąpione nowymi, przyczem ma być ewentualna nadpłata pokryta przez dożywotniczkę z ostatniego kuponu. Dożywotniczce należec się będzie pełny kupon w dniu śmierci bieżący. Kupony mają być dożywotniczce natychmiast w dniu ich zapadłości w naturze wydawane. — III. Po zgaśnięciu dożywocia pod II 2 opisanego ma przypaść cały kapitał dożywociem obciążony na własność utworzyć się mającej fundacyi nagród imienia Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich, której to fundacyi zasady postanawiam następujące. Co roku ma być wypłacona jedna nagroda pieniężna w wysokości $\frac{9}{10}$ — dziewięć dziesiątych — części całego dochodu z majątku fundacyjnego — Polakowi względnie Polce, urodzonemu względnie urodzonej w granicach Polski 1772 r., religii rzymsko-katolickiej, który względnie która przez swe prace literackie, naukowe lub humanitarne, dokonywane z pożytkiem dla ojczyzstego kraju,

potrafił lub potrafiła zająć wybitne stanowisko w społeczeństwie polskiem. Wybór osoby nagrodzić się mającej należy do Akademii Umiejętności w Krakowie, do której też należy zarząd majątkiem fundacyjnym. W zamian za trudy z tem połączone, jak niemniej na pokrycie kosztów tej administracyi, otrzymać ma też Akademia Umiejętności w Krakowie pozostałą $\frac{1}{10}$ — jedną dziesiątą — część dochodu z kapitału fundacyjnego. Akademia Umiejętności w Krakowie ma się do roku po mej śmierci oświadczyć, czy gotowa obowiązek powyższy przyjąć, gdyż w przeciwnym razie własność tego kapitału przejdzie na poniżej pod IX ustanowionych sukcesorów w proporcjach tam podanych. To samo ma się stać, jeśli fundacya przez władzę fundacyjną uznana nie zostanie, względnie jeśliby następnie fundacya ta zniesioną została“.

Ces. Akademia Umiejętności w Krakowie pismem z dnia 15 stycznia 1910 r. oświadczyła gotowość przyjęcia zarządu, powierzonej sobie fundacyi.

C. k. Sąd krajowy (oddział VI) w Krakowie polecił pod d. 5 czerwca 1909 krakowskiej filii uprzyw. galic. akcyjnego Banku hipotecznego, aby z przeznaczonych na fundacyę walorów „osobną masę depozytową wydzieliła i masę tę w swoich księgach depozytowych na rzecz mającej się utworzyć fundacyi nagród im. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich pod zarządem Akademii Umiejętności w Krakowie do dyspozycyi c. k. Namiestnictwa we Lwowie, jako władzy fundacyjnej, z tą uwagą przepisała, że kupony względnie procenta od tego depozytu w dniu ich zapadłości wydawane być mają dożywotnio p. Annie Jerzmanowskiej“.

C. k. Urząd wymiaru należności wezwał Akademię do złożenia tytułem opłaty skarbowej 54.980 Koron a tytułem opłaty na rzecz funduszu szkolnego 5496 Koron, tj. razem 60.476 Koron, a c. k. krakowski Sąd krajowy (oddział VI) odezwą z dnia 15-go stycznia 1910 r. polecił filii tutejszej Banku hipotecznego, aby na zabezpieczenie wyszczególnionych powyżej należności, płatnej po śmierci Anny Jerzmanowskiej, złożyła w c. k. głównym Urzędzie podatkowym w Krakowie, jako depozycie skarbowym, 70.000 Koron w 4°/_o listach zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Pani Anna Jerzmanowska zmarła w Dreźnie dnia 16 października 1912. Tem samym zgasło jej dożywocie i nastąpiła chwila, w której w myśl testamentu należało przystąpić do wprowadzenia fundacyi w życie.

W dniu śmierci dożywcotniczki majątek fundacyjny przedstawiał się w sposób następujący:

I. W depozycie w filii Banku hipotecznego w Krakowie znajdowało się:

1. Koron 230.000 w 4°/_o listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego,

2. Koron 100.000 w 4¹/₂^o/_o listach zastawnych Banku hipotecznego,

3. Koron 200.000 w 4°/_o listach zastawnych Banku hipotecznego,

4. Rubli 119.500 w 4¹/₂^o/_o listach miasta Warszawy,

5. Rubli 119.500 w 4¹/₂^o/_o listach Królestwa Polskiego,

6. Koron 110 na książeczce wkładkowej Powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie,

7. Koron 2262 hal. 45 w gotówce na rachunku

bieżącym, która to kwota powstała z różnicy kursu przy wylosowanych listach, w miejsce których zakupiono inne.

II. W depozycie skarbowym c. k. głównego Urzędu podatkowego w Krakowie znajdowało się:

8. Koron 70.000 w 4⁰/₀ listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Reskryptem z dnia 2 listopada 1912 L. XIII b 944 c. k. Namiestnictwo we Lwowie poleciło krakowskiej filii Banku hipotecznego wydać walory i gotówkę, w skład zapisu wchodzące, Akademii Umiejętności w Krakowie. Tem samem Akademia objęła w rzeczywistości powierzony jej przez testatora zarząd fundacji.

W wykonaniu tych funkcji Akademia przedewszystkiem zaawansowała z swych funduszy kwotę 60.509 Koron 33 hal. w celu uiszczenia należności skarbowej i na fundusz szkolny i wydobyć z depozytu skarbowego listów zastawnych galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego na 70.000 Koron nom. war.

Z polecenia Akademii Umiejętności filia Banku hipotecznego sprzedała listy zastawne miasta Warszawy i Królestwa Polskiego (Rubli 239.000 nom. war.) za kwotę 523.343 Koron 26 hal. Do tego przybyła kwota osiągnięta z różnicy kursu wylosowanych walorów (2352 K 45 h) oraz z realizacji książki wkładkowej Powiatowej Kasy Oszczędności (110 K), tak że do funduszu zakładowego wpłynęło w gotówce 525.805 Koron 71 h.

Za tę kwotę zakupiono 4¹/₂ ⁰/₀ listy zastawne Banku krajowego wraz z kuponem bieżącym na Kor. 514.000 nom. wart. i 4⁰/₀ 56-letnie listy zast. Galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, także z kuponem bie-

żącym, na Koron 40.000 nom. wart., resztę zaś gotówki, t. j. Koron 38 hal. 46, umieszczono na zastrzeżoną na rzecz fundacyi książeczkę wkładową Banku krajowego Nr. 14.081. Ponieważ przy tej transakcyi użyto Koron 9403 hal. 5 na zapłacenie kuponu bieżącego przy zakupionych walorach, przeto ostateczne ustalenie wysokości kapitału zakładowego nastąpi po ostatecznym rozrachunku, który w myśl art. XI statutu fundacyi nastąpi 1 maja 1914.

Obecnie kapitał zakładowy obejmuje walorów w nom. wart. na sumę 1,154.000 Koron i gotówkę ulokowaną na książeczce wkładowej w kwocie 38 Kor. 46 hal.

Walory należące do kapitału zakładowego rozpadają się na cztery następujące grupy:

I. Koron 100.000 nom. wart. w $4\frac{1}{2}\%$ listach zast. uprzywil. galic. akcyjnego Banku hipotecznego we Lwowie:

po 20.000 Koron — Nr. 13, 286, 636, 787.

po 10.000 Koron — Nr. 986, 1613.

II. Koron 200.000 nom. wart. w 4% listach zast. uprzyw. galic. akcyj. Banku hipotecznego we Lwowie:

po 20.000 Koron — Nr. 199, 200, 201, 202, 203,
204, 205, 206, 208.

po 2.000 Koron — Nr. 888, 889, 2193, 2301, 2729
3127, 4017, 4945, 4946, 4947.

III. Koron 340.000 nom. wart. w 4% 56-letnich listach zast. Galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego:

po 20.000 Koron — Ser. I Nr. 382, 1782, 3706,
4491, 4492, 5967.

po 10.000 Koron — Ser. II Nr. 760, 931, 1923,
2569, 3786, 3914, 3916, 4630,
5562, 5831, 6121, 6899, 7723,
7892, 7971, 8222, 9050, 9051,
9625, 10004.

po 2000 Koron — Ser. III Nr. 340, 345, 497,
715, 27507, 38127, 38211, 48918.

po 1000 Koron — Ser. IV Nr. 4819, 10082,
11633, 12674.

IV. Koron 514.000 nom. wart. w $4\frac{1}{2}\%$ listach
zast. Banku krajowego:

po 10.000 Koron — Ser. V Nr. 2928, 5104, 8199,
10125, 13587, 13588, 13605,
13606, 13607, 13608, 13609,
13610, 13611, 13612, 13613,
13614, 13615, 13616, 13617,
13618, 13619, 13620, 13621,
13622, 13623, 13624, 13625,
13626, 13627, 13628, 13629,
13630, 13631, 13632, 13633,
13634, 13635, 13636, 13637,
13638, 13639, 13640, 13641,
13652, 13653, 13654, 13655,
13656, 13657, 13658, 13659.

po 2000 Koron — Ser. IV Nr. 14459, 16743.

Wszystkie te walory zostały zawinkulowane na
rzecz „Fundacyi nagród imienia ś. p. Erazma i Anny
małżonków Jerzmanowskich“.

Gdy w ten sposób zaistniały już wszystkie wa-
runki do ukonstytuowania tej fundacyi, to Akademia
Umiejętności w Krakowie potwierdza niniejszem odbiór

wyszczególnionych powyż walorów fundacyjnych, przyrzeka gorliwie czuwać nad utrzymaniem, po wieczne czasy, w całości zakładowego majątku tej fundacyi, zobowiązuje się wiecześnie wykonywać zarząd tej fundacyi i dopełniać woli ś. p. fundatora Erazma Jerzmanowskiego ściśle w myśl postanowień tego aktu, a w dowód tego zeznaje następujący

AKT FUNDACYJNY.

§ 1.

Fundacya nosić będzie po wieczne czasy nazwę „Fundacya nagród imienia ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich“.

§ 2.

Majątek zakładowy tej fundacyi tworzą zastrzeżone dla niej walory, powyżej w ustępach pod I, II, III i IV wyszczególnione.

§ 3.

Zarząd tej fundacyi wykonywać będzie Akademia Umiejętności w Krakowie przez swe każdoczesne organa administracyjne.

§ 4.

10% — dziesięć procent — od uzyskanych corocznie odsetek pobierać będzie Akademia Umiejętności w Krakowie a wzamian obowiązana będzie do opędzania wszelkich wydatków połączonych z administracją tej fundacyi.

§ 5.

Ewentualny zysk, osiągnięty przez zakupno nowych walorów w miejsce wylosowanych, przyrastać będzie do kapitału zakładowego.

§ 6.

$\frac{9}{10}$ —dziewięć dziesiątych—wartości każdorocznych kuponów lub odsetek od majątku zakładowego stanowić będzie nagrodę pieniężną im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich, która co roku ma być wypłacona Polakowi względnie Polce, urodzonemu względnie urodzonej w granicach Polski 1772 r., religii rzymskokatolickiej, który względnie która przez swe prace literackie, naukowe lub humanitarne, dokonywane z pożytkiem dla ojczyzstego kraju, potrafił lub potrafiła zająć wybitne stanowisko w społeczeństwie polskim.

§ 7.

Przyznanie nagrody nastąpi co roku — w maju — na Walnem Zebraniu członków czynnych Akademii prostą większością głosów, a nazwisko osoby nagrodzonej ogłoszone będzie dnia następnego, na uroczystem posiedzeniu Akademii.

Wypłata kwoty przypadającej na nagrodę uskuteczniiona będzie nazajutrz po posiedzeniu uroczystem.

§ 8.

Materyał potrzebny do uchwały Pełnego Zgromadzenia w sprawie przyznania nagrody przygotować ma Zarząd Akademii przy pomocy sześciu (6) członków

czynnych Akademii, wybranych po dwóch z każdego Wydziału Akademii przez Walne Zgromadzenie majowe na rok przed każdorazowem rozdaniem nagrody.

§ 9.

Gdyby wypłata przyznanej nagrody stała się niemożliwą, np. z powodu nieprzyjęcia jej przez osobę nagrodzoną, wówczas cała kwota na nagrodę przypadająca dołączona zostanie do kapitału zakładowego.

§ 10.

Po raz pierwszy nagroda im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich przyznana zostanie w r. 1915, a stanowić ją będzie dziewięć dziesiątych wartości kuponów, płatnych 30 czerwca, 1 listopada i 31 grudnia z r. 1914 oraz 1 maja z r. 1915, a ewentualnie i odsetek od kwoty, któraby była ulokowana na książeczce wkładek Banku krajowego lub innej analogicznej instytucji.

§ 11.

Odsetki za czwarty kwartał r. 1912 (od 12 października), oraz za rok 1913, jak nareszcie kupony płatne 1 maja 1914 r., z potrąceniem jednej dziesiątej przypadającej Akademii, będą użyte na zwrot kwoty przez Akademię zaawansowanej w celu uiszczenia należności skarbowej oraz opłaty na fundusz szkolny krajowy, a to z doliczeniem 5% (pięć) od sta za czas, dopóki awans Akademii nie zostanie zwrócony. Gdyby po ostatecznym obrachunku, który nastąpi 1 maja 1914 r.,

okazała się jaka zwyżka, to zostanie ona przyłączona do kapitału zakładowego.

§ 12.

Najwyższy nadzór nad zarządem tej fundacyi przysługuje c. k. Namiestnictwu we Lwowie, do którego też Akademia Umiejętności ma w razach wątpliwych udawać się po rozstrzygnięciu.

§ 13.

W razie gdyby niniejsza fundacya została zniesiona lub Akademia Umiejętności przestała istnieć, będzie miał zastosowanie art. III testamentu ś. p. Erazma Jerzmanowskiego.

§ 14.

Niniejszy akt zeznaje się w trzech egzemplarzach, z których jeden nieostemplowany złożony zostanie w Archiwum c. k. Namiestnictwa we Lwowie, jeden z dwóch, ostemplowanych markami stemplowemi po 1 K od każdego arkusza, przechowany będzie w aktach Akademii Umiejętności w Krakowie a drugi wręczony zostanie p. Konstantemu Jerzmanowskiemu, bratu ś. p. Erazma Jerzmanowskiego, względnie tegoż synowi a bratankowi testatora, Władysławowi Jerzmanowskiemu.

W Krakowie, dnia 29 marca 1913 r.

Stanisław Tarnowski w. r., Prezes Akad. Umiej.

Bolesław Ulanowski w. r., Sekretarz Generalny,

Jako świadkowie:

Fryderyk Zoll sen. w. r.   *Stanisław Tomkowicz* w. r.

(L. S.).

L. XIII/b 85/4. — C. k. Namiestnictwo, jako najwyższa Władza fundacyjna w kraju, zatwierdza powyż-

szy akt fundacyjny w całej osnowie. — Lwów dnia 13 maja 1913. Za c. k. Namiestnika: *Kadyi* w. r. (L. S.).

Nr. 378/13.

Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków Akademii Umiejętności z dnia 2 maja 1913 r. w sprawie odsetek od funduszu ś. p. Felicjana Faleńskiego.

Zmarły w Warszawie dnia 27 września (st. st.) 1910 roku ś. p. Felicjan Faleński rozporządził w testamencie z dnia 3 maja 1895: „Pozostałą od tych wypłat sumę życząc sobie powierzyć opiece Akademii Umiejętności w Krakowie do użycia na pomnożenie funduszu wydawnictw ludowych imienia Macierzy Polskiej według tego, jak to w Ustawie przez Kraszewskiego opracowanej określone zostało. W razie gdyby ta instytucja istnieć kiedy przestała, zwłaszcza zaś gdyby fundusze jej miały zostać przez Rząd jako zagarnięte — wtedy cały spadek przejść ma na własność mojej rodziny. Tymczasem zaś pragnę gorąco: ażeby ten grosz skromny, który pracą moją zebrałem nawet po mojej śmierci wyszedł na pożytek społeczeństwa, któremu całe życie starałem się być użytecznym“.

Po zrealizowaniu spadku i zapłaceniu opłaty skarbowej (12%) Akademia Umiejętności otrzymała gotówką kwotę Koron 35.750.

Pragnąc wolę Testatora jak najściślej wykonać Walne Zgromadzenie Członków Akademii na posiedzeniu z dnia 2 maja 1913 jednomyślnie uchwaliło:

§ 1.

Fundusz im. ś. p. Felicyana Faleńskiego będzie wiecześnie stanowił odrębną całość i jako taki w księgach Akademii Umiejętności uwidoczniany.

§ 2.

Fundusz ten wejdzie w życie z chwilą, kiedy przez kapitalizowanie odsetek dojdzie do Koron 40.000 nom. wartości.

§ 3.

Od corocznych odsetek na koszt administracji pobierać będzie Akademia Umiejętności 5% — pięć — na rzecz swego funduszu obrotowego; dalsze 5% — pięć — użytych będzie na pomnożenie funduszu zakładowego.

§ 4.

Od chwili wejścia w życie niniejszego funduszu, t. j. skoro dojdzie on do kwoty 40.000 Koron nom. wart., Zarząd Akademii Umiejętności będzie z końcem każdego roku odsetki jednoroczne, po potrąceniu 5% przypadających Akademii i 5% dodawanych do funduszu zakładowego, przysyłał do głównej Kasy krajowej we Lwowie do dyspozycji fundacyi Macierzy Polskiej, a to tak długo, dopóki Walne Zgromadzenie Członków Akademii inaczej nie uchwali.

W Krakowie, dnia 2 maja 1913.

Stanisław Tarnowski w. r., Prezes Akad. Umiej.

Bolesław Ulanowski w. r., Sekretarz Generalny.

Nr. 575/13.

Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków Akademii Umiejętności w Krakowie z dnia 2 maja 1913 w sprawie Funduszu im. Książąt Adama i Witolda Kaz. Czartoryskich.

J. O. Książę Adam Czartoryski chcąc uczcić pamięć swego Brata, ś. p. Księcia Witolda Kaz. Czartoryskiego, i przyczynić się do rozwoju Biblioteki Polskiej w Paryżu, złożył ciepłą ręką na rzecz Akademii Umiejętności kwotę 25.000 K. i objawił życzenie, ażeby coroczne odsetki od tego kapitału używane były na potrzeby Biblioteki Polskiej w Paryżu, stanowiącej własność Akademii Umiejętności w Krakowie.

Czyniąc zadość życzeniu Ofiarodawcy Walne Zgromadzenie Członków Akademii Umiejętności jednomyślnie uchwaliło:

I. Do kwoty przez J. O. Księcia Adama Czartoryskiego złożonej dodaje się z oszczędności w funduszu obrotowym Biblioteki Polskiej w Paryżu 12.331 K 60 h i za całą kwotę zakupiono $4\frac{1}{2}\%$ listy zast. Banku kraj. na K 40.000 n. w.

II. Fundusz powstały w ten sposób ma wieczyć się w księgach rachunkowych i sprawozdaniach Akademii być uwidoczniany jako „Fundusz im. Książąt Adama i Witolda Kaz. Czartoryskich“.

III. Odsetki od tego funduszu będą corocznie przelewane do funduszu obrotowego Biblioteki Polskiej w Paryżu, podobnie jak odsetki od funduszu ś. p. Lubomira Gadona.

IV. Co trzy lata oszczędności w funduszu obrotowym Biblioteki Polskiej w Paryżu będą dodawane do

funduszu zakładowego im. Książąt Adama i Witolda Kaz. Czartoryskich.

V. Gdyby wskutek nieprzewidzianych okoliczności Biblioteka Polska w Paryżu przestała istnieć, odsetki od funduszu im. Książąt Adama i Witolda Kaz. Czartoryskich będą używane na wydawnictwo źródeł poro-zbiorowych.

SPRAWOZDANIA I WNIOSKI

co do nagród z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

Komitet, wybrany dla przedstawienia wniosków w sprawie przyznania nagrody imienia ś. p. Probusa Barczewskiego, po dokładnem rozpatrzeniu się w produkcji historycznej za r. 1912 zwrócił przedewszystkiem swoją uwagę na dwutomowe dzieło p. Juliusza Kleinera: „Zygmunt Krasiński, Dzieje Myśli“.

Już w roku zeszłym Komitet liczył się z tą monografią, ale ponieważ nie była jeszcze ukończoną, przeto ewentualne jej uwzględnienie musiało być odłożone do roku następnego.

Autor zadanie swej książki określa w słowach następujących:

„Dzieje twórczości Krasińskiego jako całości jednolitej, rozwijającej się organicznie i konsekwentnie, są przedewszystkiem dziejami myśli — historią problemów, wyłaniających się z życia narodowego, społecznego i osobistego tudzież z ogólnej atmosfery umysłowej epoki, historią rozwiązywania tych problemów i stosowania rozwiązań. Jest to zjawisko wyjątkowe, nie wynikające z istoty twórczości poetyckiej, lecz płynące

zarówno ze szczególnej organizacyi psychicznej poety, jak ze szczególnych dążeń epoki, w której nie było całkiem odosobnione. I to już dostatecznie uprawnia usiłowanie, by stworzyć monografię o Krasińskim, będącą historią jego idei. Dołącza się wzgląd inny; uprzystępnienie Krasińskiego wymaga nie tyle wniknięcia w jego środki artystyczne, nie tyle nawet przeniesienia się w świat nowy uczuć czy fantazyi, ile wstąpienia na pewne drogi myśli, obce niejednokrotnie dzisiejszemu społeczeństwu, uznania ich wartości, oswojenia się z ich kierunkami, z ich strukturą odrębną, ich treścią i metodą“.

Tak pojęte zadanie przeprowadził p. Kleiner na podstawie sumiennych badań, które posunęły znacznie sprawę rozumienia Zygmunta Krasińskiego, a poświęcone są kwestyom dotąd ogólnie, lub częściowo traktowanym.

W rozprawach Adama Krasińskiego i Prof. Porębowicza występuje dążność dogmatowego zbadania, jaki był stosunek Krasińskiego do tej filozofii i do tej literatury, która wpłynęła na wyrobienie jego systemu. Praca pana Kleinera jest dalszym, i dotąd najzupełniejszym wyrazem tej dążności. Dzieje myśli chcą wykazać i wykazują, jakimi drogami chodził umysł Krasińskiego, aż doszedł do swoich ostatecznych pojęć i konkluzyi.

Autor sięga aż do lat dziecinnych Krasińskiego, szuka w najdawniejszych utworach pierwiastków jego późniejszych pojęć: odkrycie czy twierdzenie opiera zawsze na własnych Krasińskiego słowach. Pierwszy, o ile wiadomo, wskazuje, że po roku 1831 w bolesnych udręczeniach młodego poety, wpływ Ballanche'a rozwija

i u trwała pojęcie cierpienia jako jednego z zasadniczych warunków życia. Cousin ukazuje mu ciągły postęp ludzkości w dziejach, Guizot jej wspólne ogólne przeznaczenie etc. Na te wpływy, działające na Krasieńskiego, dotąd nie zwrócił nikt uwagi.

Wpływ filozofów niemieckich na Krasieńskiego był zawsze wiadomy, ale nigdzie nie było tak dokładnie, tak szczegółowo wykazane, jakie myśli przeszły w Krasieńskiego z Herdera, jakie z Kanta, jakie z Schellinga, jak się one w myśli poety układały i modyfikowały dla czego on przyswajał sobie jedne z nich, a drugie odpychał.

Bystro i trafnie dostrzega i dowodzi p. Kleiner, jak pojęcie cierpienia i pojęcie ewolucyi prowadzi Krasieńskiego naturalnie i logicznie od warunków i przeznaczeń jednego człowieka, do społeczeństwa, narodów i ludzkości.

Bardzo dobre, słuszne, zrozumienie i wytłumaczenie Trzech Myśli Ligęzy; niemniej wpływ Cieszkowskiego, a mianowicie te zasadnicze pierwiastki jego nauki, które Krasieńskiego pociągały najsilniej i nadały się najlepiej do formującego się jego systemu.

Traktat o Trójcy, streszczony doskonale, i doskonale objaśniony. Jak Krasieński rozumie Boga, człowieka, jego przeznaczenie: o ile rozumie to inaczej niż przed niedawnym jeszcze czasem, jak to swoje pojęcie musiał przenieść na ludzkość i jej dzieje, w szczególności na Polskę, to wyłożone jest jasno i niewątpliwie prawdziwie.

Tak się dochodzi do Przedświtu, do tego pierwszego zupełnego wyrazu ustalonej już Myśli Krasieńskiego.

skiego. Mniej pewną wydaje się hipoteza autora, że Krasiński miał sobie wyobrazić Przedświt jako trzecią część Dantejskiego niby dzieła, w którym Nieboska Komedia byłaby Piekłem, Niedokończony Poemat czyścem, a Przedświt wizją raję.

Co do Psalmów i Resurrecturis twierdzenia p. Kleinera spotkają się zapewne z poważnemi zastrzeżeniami. Stosuje on do tych dzieł bieżące i rozpowszechnione pojęcia arystokracji i demokracji, które w danym razie nie dadzą się zastanawiać; sądzi że od roku 1846 Krasiński przechyla się ku arystokracji: w Resurrecturis widzi stałą u Krasińskiego (jakoby) niechęć do powstań, do walki orężnej, a cichą ofiarę jako jedyny sposób rozwiązania sprawy polskiej. Poglądy te, których autor dostatecznie nie uzasadnił, sprawiają, że ostatnie rozdziały książki mniejsze budzą uznanie, jak te, które je poprzedziły.

Ale tamte należą niewątpliwie do najlepszych, najgłębszych prac o Krasińskim, dają go bardzo dobrze poznać i rozumieć, rozjaśniają wiele kwestyi dotyczących Krasińskiego, mają niezaprzeczenie znaczną wartość i zasługę.

W literaturze krytycznej o Krasińskim dzieło p. Kleinera wybija się na samo czoło, w polskich badaniach historyczno-literackich wogóle, zajmuje miejsce bardzo wybitne.

Z tych powodów Komitet jednogłośnie uchwalił przedstawić je do nagrody im. ś. p. Barczewskiego.

2. Za dzieło malarskie.

Komitet wybrany do poczynienia wniosków w sprawie przyznania nagrody im. ś. p. Probusa Barczewskiego

za dzieło malarskie po dokładnem rozejrzeniu się wśród obrazów, wystawionych w Krakowie w ciągu r. 1912, nabrał przekonania, że świetnym kolorytem, siłą światła i blaskiem barw, wyróżniły się obrazy prof. Wojciecha Weissa. Zważywszy szary na ogół i ponury koloryt malarstwa naszego, zjawisko to należy powitać z radością. Z wystawionych przez prof. Wojciecha Weissa w ciągu 1912 r. obrazów zaletami temi odznaczają się dzieła „Zuzanna“ i „Siostry“, zwłaszcza zaś w całej pełni obraz zatytułowany „Owoce“, który też powszechną zwrócił uwagę.

Przy tej sposobności Komitet uważa za wskazane podnieść doniosłość w naszych stosunkach tak poważnej, pełnej twórczej inicjatywy działalności artystycznej prof. Weissa, obejmującej różne działy malarstwa, a zawsze połączonej z próbami rozwiązania różnego rodzaju problemów. Na szczególniejsze uznanie zasługuje też działalność prof. Weissa i z tego względu, że pobudziła najmłodsze pokolenie artystów do szukania nowych dróg. Obok wspomnianych obrazów o żywym i harmonijnym kolorycie, podnoszono także niezwykłą wartość wystawionego w r. 1912 obrazu „Pogrzeb“, utworu poetycznego, przemawiającego silnie do uczucia i w wysokim stopniu nastrojowego.

Z powyższych powodów Komitet uchwalił zalecić Akademii Umiejętności do nagrody im. ś. p. Barczewskiego obraz prof. Wojciecha Weissa „Owoce“.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

IV.

WYKAZ STOSUNKÓW AKADEMII
z innemi instytucjami naukowemi.

IV

WYKAZ STOSUNKÓW AKADEMII

z innymi instytucjami naukowymi

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowymi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (1.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisji literackiej; (Kj.) Komisji językowej; (Khs.) Komisji historii sztuki; (Kh.) Komisji historycznej; (Kp.) Komisji prawniczej; (Kan.) Komisji antropologicznej; (Kf.) Komisji fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (Kb.) Komisji bibliograficznej.

Aix. Bibliothèque de l'Université. Kp. Kh. B.

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B. Kb.

Arcachon. Laboratoire zoologique maritime. B. Kb.

Ateny. Bibliothèque Nationale. B. Kb.

— École française d'Athènes. B.

— K. deutsches archäologisches Institut. B. Kb.

Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B. Kb.

— American Journal of Philology. B.

— Maryland Geological Survey. B. Ag. Kb.

Barcelona. Real Academia de buenas letras. B. Kb.

— Real Academia de ciencias y artes. B. Kb.

Batavia (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B. Kb.

Bazylea. Universitätsbibliothek. B. Kb.

— Naturforschende Gesellschaft. Kf. B. Kb.

Belgrad. Académie Royale des Sciences. W.

— Srpsko Archeolosko Društvo. Kan. B. Kb.

Bergamo. „La Geographia per tutti“. B.

Bergen. Bergens Museums Bibliothek. 3. Kf. Kan. B. Kb.

Berlin. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.

— Königliche Bibliothek. W.

— Centralbureau der internationalen Erdmessung. B. Kb.

- Berlin.** Deutsche geologische Gesellschaft. B. Kb.
— Deutsche botanische Gesellschaft. B. Kb.
— Deutsche Literaturzeitung. B. Kb.
— Deutsche chemische Gesellschaft. B. Kb.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. B. Kb.
— Gesellschaft für Anthropologie. Kan. B. Kb.
— Gesellschaft für Erdkunde. B. Kb.
— K. Deutsches archäologisches Institut. B. Kb.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. B.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. B.
— Physikalischer Verein. B. Kb.
— Universitätsbibliothek. B. Kb.
— Deutsche physikalische Gesellschaft. B.
— Chemisches Zentralblatt. B. Kb.
- Berno szwajcarskie.** Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft. 3. Kf. Ag. Kb.
— Naturhistorischer Verein. B. Kb.
— Universitätsbibliothek. B. Kb.
- Berno mor.** Matice Moravská. W.
— Knihowna Bohoslovcu brnenskych. Kp. Kl. Kh. Khs. B. Kb.
— Museum Francisceum. B. Kb.
— Moravská Knihovna zemská. 2. B.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Papezka knihtiskarna rajhradskych Benediktinu. B. Kb.
— Landwirtschaftliche Landes-Versuchsstation für Pflanzenkultur. B.
- Biała.** Gimnazyum polskie. W.
- Bochnia.** C. k. Gimnazyum. W.
- Bolonia.** R. Deputazione di storia patria per le provincie die Romagna. B.
- Bombay.** Educational Department. B.
- Bonn.** Universitätsbibliothek. B. Kb.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes. B. Kb.
- Bordeaux.** Académie des sciences, belles lettres et arts. B. Kb.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B. Kf.
- Borszczów.** C. k. Gimnazyum realne. W.

- Boston.** American Academy of arts and sciences. B. Kb.
— Society of natural history. B. Kb.
- Braunsberg.** Historischer Verein für Ermeland. Kh. B.
- Braunschweig.** Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf. Kb.
- Brody.** C. k. Gimnazjum. W.
- Brooklyn.** The Brooklyn Institute of Arts and Sciences. B.
- Bruksella.** Académie royale de Belgique. W.
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B. Kb.
— Société royale de botanique. B. Kb.
— Société belge de microscopie. B. Kb.
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Société des Bollandistes. B.
— Institut Salvey. B. Kb.
— Société belge d'astronomie. Kf. Kb. B.
— Société royale des Sciences médicales et naturelles. B.
- Brzeżany.** C. k. Gimnazjum. W.
- Brzozów.** C. k. Gimnazjum. W.
- Bukareszt.** Academia Romana. W.
— Laboratorul de Botanica. B. Kb.
— Institut géologique de Roumenie. Kf. Ag.
- Buczacz.** C. k. Gimnazjum. W.
- Budapeszt.** Magyar Tudományos Akadémia. W.
— Magyar népműzeti Museum. B. Kb.
— Königl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— K. M. Természettudományos Társulat. 3.
— Magyar történelmi Társulat. 3.
— Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. Kan.
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
— Naturwiss. Abteilung des National-Museums. B.
— Société des sciences naturelles. B.
— Magyar Ornithologiai Központ. Kf.
- Budzisyn.** Matica Srbska. 1. 2. Kp. Kh. Khs. Kl. Kj. B. Kb.
- Buenos Aires.** Universidad. B. Kb.
- Buffalo.** Society of natural sciences. B. Kb.
- Buitenzorg.** (Jawa). Département de l'agriculture. B. Kb.
- Bytom.** Redakcja „Katolika“, W.
- Cambridge** (Anglia). University. B. Kb.

- Cambridge** (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B. Kb.
— Museum of Comparative Zoology. B.
- Catania**. Società degli spettroscopisti italiani. 3. B. Kb.
— Accademia Gioenia di Scienze naturali. B. Kb.
- Charków**. Uniwersytet. B. Kb.
- Cherbourg**. Société des sciences naturelles. 3. Kf. B. Kb.
- Chicago**. Academy of Sciences. W.
— The Journal of geology. B.
— The Polish-American Literary Review. B.
- Christiania**. Académie des Sciences. W.
— Uniwersytet. B. Kb.
— Videnskabselskabet. B. Kb.
— Norsk Folkenmuseum. B. Kb.
- Chyrów**. Gimnazjum OO. Jezuitów. W.
- Cieszyn**. C. k. Gimnazjum polskie. W.
- Cincinnati**. The Lloyd Museum and Library. B. Kb.
- Coimbra**. Universidade. B. Kb.
- Colima**. Mex. Observatorio meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.
- Cordoba** (Argentyua). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B. Kb.
- Cöthen**. Chemiker-Zeitung. B. Kb.
- Czasław** (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Věcla Časlavska“. Kan. B.
- Czernichów**. Szkoła rolnicza. 3. Kf. Ag. Kan. Kb. B.
- Czerniowce**. Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B. Kb.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B. Kb.
— Tow. akademików polskich „Ognisko“. Kb.
— C. k. Gimnazjum. W.
- Czortków**. C. k. Seminarium naucz. męskie. W.
- Dębica**. C. k. Gimnazjum. W.
- Dorpat**. Uniwersytet. 2. Kb. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. Kf. B. Kb.
— Gelehrte estnische Gesellschaft. 1. 2. Kf. B. Kb.
- Dublany**. Akademia rolnicza. 3. Kf. Ag. B. Kb. Kan.
— Krajowa Stacja doświadczalna chem.-roln. B.

- Dublin.** Royal Irish Academy. B. Kb.
- Edynburg.** Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Khs. Kl. Ag. Kj. B. Kb.
— Botanical Society. Kf. B. Kb.
- Erlangen.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Filadelfia.** Academy of Natural Sciences. B. Kb.
— The American philosophical Society. 2. B. Kb.
- Florencya.** Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale (Uffizzj). B. Kb.
— Società italiana d'antropologia. Kan. B. Kb.
— Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento
B. Kb.
— Archivio storico italiano. B.
- Frankfurt n./M** Senckenbergische naturforschende Gesellschaft.
B. Kb.
- Frankfurt n./O.** Naturwissenschaftlicher Verein. 3. B. Kb.
- Fryburg Bryzgowski.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
- Fryburg Sz wajcarski.** Uniwersytet. W.
- Gandawa.** Uniwersytet. B. Kb.
- Gdańsk.** Naturforschende Gesellschaft. 3. B. Kb.
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. B.
- Genewa.** Uniwersytet. B. Kb.
— Institut national genevois. 3. B. Kb.
— Société de physique et d'histoire naturelle. B. Kb.
- Genua.** Uniwersytet. B. Kb.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di Stato. B.
— Società di lettere e conversazioni scientifiche. B. Kb.
— Società ligura di storia patria. B.
- Getynga.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
- Giessen.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverein. B.
— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. B.
Kb.
- Glasgów.** Uniwersytet. B. Kb.
- Gothenburg.** Kongl. Vetenskaps-och Vitterhetsamhället. B. Kb.

- Graz.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kb. Khs. Kp. Kk. Kj. B.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. Kb.
- Groningen.** Bibliotheek der Rijks Universiteit. B.
- Grossbothen.** Zeitschrift für physikalische Chemie. Kb.
- Gr. Lichterfelde.** Red. des. Zoologischen Zentralblattes. B.
- Gródek Jagielloński.** C. k. Gimnazjum. W.
- Gryfia.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.
- Haarlem.** Musée Teyler. Kf. Kan. B. Kb.
— Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. 3. B. Kb.
- Halle.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft. B. Kb.
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher. 3. B. Kb.
- Hamburg.** Museum für Völkerkunde. Kan.
- Harrisburg** (N. America). Geological Survey of Pennsylvania. B. Kb.
- Heidelberg.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Naturhistorisch-medicinischer Verein. B. Kb.
- Helsingfors.** Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B. Kb.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B. Kb.
— Geografiska Föreningen. B. Kb.
- Innsbruk.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Bg, Kj. B. Kb.
- Irkuck.** Wostoczno-sybirskij oddiel Imp. Russkago Geogr. Obszczestwa. B. Kb.
- Ithaca** (N. Y. U. S. N. A.). Cornell University. B.
— Journal of physical chemistry. B. Kb.
- Jarosław.** C. k. Gimnazjum. W.
— C. K. Szkoła realna. W.
- Jasło.** C. K. Gimnazjum. W.
- Jena.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Verein für thüringische Geschichte und Altertumskunde. Kh. B.
— Jenaische Gesellschaft für Medizin u. Naturwissenschaft. B. Kb.
- Kamionka Strumiłowa.** C. k. Gimnazjum. W.
- Kassel.** Verein für Naturkunde. 3. B. Kb.

Kazań. Uniwersytet. B. Kb.

- Société physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B. Kb.

Kijów. Biblioteka Uniwersytetu. W.

- Kijewskoje Obszczestwo jestestwoispytatelej. 3. B.
- Redakcyja „Uczenyja Zapiski“. 1. 2. Kj. Kan.
- Redakcyja „Ukraina“. 1. Kj.
- Musée d'Antiquites et Beaux-Arts. Kan.

Kilonia. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

- Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. B. Kb.
- Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte 2. Kh. B.

Klausenburg. Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.

Knin (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.

Kołomyja. C. k. Gimnazjum polskie. W.

- C. k. Gimnazjum ruskie. W.

Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.

- Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.
- Société d'histoire naturelle. Kb.

Kórnik. Biblioteka Kórnicka. W.

Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.

- Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kp. Khs. Kl.
- Biblioteka XX. Czartoryskich. W.
- Biblioteka ks. Misyonarzy. 2. Kh. Khs. Kl. Kj.
- Czytelnia alumnów książecko-biskupiego Seminarjum. 2.
- C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.
- Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag. Kb.
- Gabinet historii sztuki U. J. Khs.
- Redakcyja „Przeglądu powszechnego“. 1. 2. Kh. Kl. Kj.
- Seminarjum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
- Seminarjum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp.
- Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
- Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan. Kb.
- Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
- Towarzystwo rolnicze. B. Kb.
- Towarzystwo tatrzańskie. Kf. Kb.

Kraków. Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B. Kb.

- Zakład kliniczny. 3. Kb.
- „Architekt“. Kb.
- „Kronika farmaceutyczna“. Kb.
- „Ogrodnictwo“. Kb.
- „Okólnik Tow. Rybackiego“. Kb.
- „Postęp okulistyczny“. Kb.
- Biblioteka uczniów prawa U. J. 2. Kh, Kp.
- „Krytyka“. W.
- „Czas“. Kl. Kb. B.
- „Głos Narodu“. Kl. Kb. B.
- Biblioteka medyków. 3.
- „Nowa Reforma“. Kl. Kb. B.
- Zakład anatomii porównawczej. B.
- Kółko przyrodników U. J. 3. Ag. Kf.
- Kółko filologiczne U. J. 1.
- Gabinet mineralogiczny U. J. Ag.
- C. k. Gimnazjum św. Anny. W.
- C. k. Gimnazjum św. Jacka. W.
- C. k. Gimnazjum III. W.
- C. k. Gimnazjum IV. W.
- C. k. Gimnazjum V. W.
- C. k. I. Szkoła realna. W.
- C. k. Szkoła przemysłowa. W.
- C. k. Seminaryum nauczycielskie męskie. W.
- C. k. Seminaryum nauczycielskie żeńskie. W.

Krosno. C. k. Seminaryum nauczycielskie. W.

- C. k. Szkoła Realna. W.

Królewiec. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

- Staatsarchiv. Kp. Khs.
- Altertums-gesellschaft „Prussia“. B. Kb.
- Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. B. Kb.
- Altpreussische Monatschrift. B.

Lancaster. The physical Review. B. Kb.

Lausanne. Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B. Kb.

Lavrence (Kansas, U. S. A.). University of Kansas. B. Kb.

Leiden. Rédaction des Archives d'éthnographie. Kan. Kb.

Leiden. Universiteit, B. Kb.

— Rijks Herbarium, B.

Leoben. Czytelnia polskich akademików górniczych, Kf. Ag. B. Kb.

— Towarzystwo akademickie „Czarnohora“, Ag.

Lewocza (Lőcse). Ungarischer Karpathen-Verein, Kf.

Liège. Uniwersytet, B. Kb.

— Société royale des sciences, B. Kb.

Lille. Société de Géographie, B.

Lima. Escuela especial de Ingenieros y de Minas, 3. B. Kb.

Linz. Verein der Techniker in Oberösterreich, B. Kb.

Lipsk. K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften, W.

— Museum für Völkerkunde, Kan. B. Kb.

— Biblioteka Uniwersytetu, B. Kb.

— Naturforschende Gesellschaft, 3. B. Kb.

— Akadem. Verein „Unitas“, B. Kb.

— Litterarisches Zentralblatt, B. Kb.

— Beiblätter zu den Annalen der Physik, B.

— Zoologischer Anzeiger, B.

Lizbona. Academia real das Sciencias, 1. 2. 3. Ag. Kj. B. Kb.

— Direcção dos trabalhos geologicos de Portugal, Kf. Ag. B. Kb.

— Real Observatorio astronomico, B. Kb.

Londyn. British Museum, W.

— British Museum of natural history, B. Kb.

— British Association for the Advancement of Science, B. Kb.

— Antropological Institute, Kan. B. Kb.

— Chemical Society, B. Kb.

— Geological Society of London, 3. B. Kb.

— Physical Society, B. Kb.

— Zoological Society, Kf. B. Kb.

— Royal astronomical Society, B. Kb.

— Royal botanic Society, B. Kb.

— Royal geographical Society, Kf.

— Royal Museum, B. Kb.

— Royal Society, 3. B. Kb.

— The Royal Institution of Great Britain, B. Kb.

— „Nature“, B.

— „The Atheneum“, B. Kb.

- Londyn.** „Science abstracts“. B. Kb.
- Louvain.** Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B. Kb.
— „La Cellule“. 3. B. Kb.
- Lötzen.** Literarische Gesellschaft „Masovia“. B. Kb.
- Lublana.** Rudolphinum. Kf. B. Kb.
- Lublin.** Tow. Biblioteki publicznej im. H. Łopacińskiego. W.
- Lucca.** R. Academia lucchese di scienze, lettere et arti. B. Kb.
- Lugdun.** Bulletin historique du Diocèse de Lyon. B.
- Lund.** Uniwersytet. W.
— Société royale physiographique. B. Kb.
- Lwów.** Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Zakładu nar. im. Ossolińskich. W.
— Czytelnia Akademicka. B. Kb.
— Kółko historyków. 2.
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B. Kb.
— Czasopismo techniczne. Kb.
— „Hodowca drobiu“. Kb.
— „Łowiec“. Kb.
— „Przegląd weterynarski“. Kb.
— „Rolnik“. Kb.
— „Sylwan“. Kb.
— Redakcja „Kosmosu“. 3. Kf. B.
— Redakcja „Dziennika polskiego“. Kl. B. Kb.
— Redakcja „Gazety lwowskiej“. Kl. B. Kb.
— Redakcja „Gazety Narodowej“. B. Kb.
— Redakcja „Kwartalnika historycznego“. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
— Redakcja „Muzeum“. 1. 2. 3. Kl. B. Kb.
— Redakcja „Przeglądu“. Kl.
— Redakcja „Przeglądu sądowego i administracyjnego“. 2.
— Akademia weterynaryjna. 3. B. Kb.
— Biblioteka Poturzycka. 1. 2.
— Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan. Kb.
— Towarzystwo Bratniej pomocy słuchaczy politechniki. 2. 3. Kb.
— Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
— Towarzystwo prawnicze. Kp.

Lwów. Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf. Kb.

- Halicko-ruska Matica. B. Kb.
- C. k. Gimnazjum akademickie. W.
- C. k. Gimnazjum Franc. Józefa. W.
- C. k. Gimnazjum II. W.
- C. k. Gimnazjum IV. W.
- C. k. Gimnazjum V. W.
- C. k. Gimnazjum VII. W.
- C. k. Gimnazjum VIII. W.
- C. k. Szkoła realna I. W.
- C. k. Szkoła realna II. W.
- C. k. Seminarjum naucz. męskie. W.
- C. k. Seminarjum naucz. żeńskie. W.
- Kółko chemików Tow. Bratniej Pom. słuch. Politechniki. B.

Łańcut. C. k. Gimnazjum realne. W.

Madison (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B. Kb.

Madryd. Real Academia de la historia. Kh. B.

- Comisión del mapa geológico de Espana. B. Kb.
- Real Academia de ciencias morales y políticas. B.
- Sociedad Espanola de historia natural. B. Kb.
- Universidad. B. Kb.

Magdeburg. Museum für Natur- und Heimatkunde. B.

Marburg. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

Marsylia. Bibliothèque de la Faculté des Sciences. B. Kb.

Medyolan. R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.

- Archivio storico lombardo. B.
- Archivio di Stato. B.
- Biblioteca Ambrosiana. B. Kb.
- Società storico lombarda. B.

Melbourne. The public library of Victoria. B. Kb.

Mexico. Academia Mexicana de ciencias exactas físicas y naturales. B. Kb.

- Museo Nacional. B. Kb.
- Observatorio meteorológico-magnético central. B. Kb.
- Sociedad científica „Antonio Alzate“. 3. B.
- Sociedad Mexicana de Historia natural. B. Kb.

- Mielec.** C. k. Gimnazjum, W.
- Milwaukee** (Wis. U. S. A.). Public Museum, B. Kb.
- Minneapolis** (U. S. A.). Minnesota Academy of Natural Sciences, 3.
- Missoula** (Mont. U. S. A.). The University of Montana, B.
- Mitawa.** Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs.
Kb. B.
- Modena.** R. Accademia delle scienze, lettere ed arti, B. Kb.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell' Emilia, B.
— Società dei naturalisti, B. Kb.
- Monachium.** Akademie der Wissenschaften, W.
— Bibliotheka Uniwersytetu, B. Kb.
— Historische Kommission bei der Akademie der Wissenschaften, B.
— Sybel's historische Zeitschrift, B.
— Chemische Gesellschaft, B.
- Montevideo.** Museo Nacional, B. Kb.
- Montreal** (Kanada). Royal Society of Canada, B. Kb.
— Société de numismatique et d'archéologie, B.
- Moskwa.** Ces. moskiewskie Towarzystwo archeologiczne. 1. 2. Kb.
Kl. Kj.
— Redakcyja „Uczenyja Zapiski“, 1. 2. Kj. Kb. B.
— Muzeum Rumiancowa, B. Kb.
— Société Imp. de naturalistes, 3. B. Kb.
— Société d'antropologie, B.
— Observatoire magnétique et météorologique, Kf.
— Redakcyja „Russkij Archiw“, B.
— Etnograficzeskij oddiel Imp. Obszcz. Ijubitelej jestestwoznanja,
antropologii i etnografii, Kan. Kb.
— Moskowskoje psychologiczskoje Obszczestwo, B.
— Istoriczeskij Muzej, Kj.
- Mulhouse.** Société industrielle de Mulhouse, B. Kb.
- Münster i. W.** Król. Bibliotheka Uniwersytetu, B. Kb.
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst,
3. Khs. Kan. B. Kb.
- Myślenice.** C. k. Gimnazjum, W.
- Nancy.** Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Société des sciences, B. Kb.
- Neapol.** Accademia di scienze morali e politiche, B.

- Neapol.** Accademia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale. B. Kb.
— Deputazione neapolitana di storia patria. B.
— R. Sovrintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B. Kb.
— Istituto zoologico R. Università. 3. B.
- Neuchâtel.** Société de Géographie. B. Kb.
- New Haven** (U. S. A.). Yale psychological Laboratory. B. Kb.
- New York.** Academy of Sciences. B. Kb.
— Academy of Medicine. B. Kb.
— The American Museum of Natural history. 3. B. Kb.
— American Geographical Society. B.
— American Mathematical Society. B.
— New-York Botanical Garden. B. Kb.
- Niežin.** Istoriko-filologiczeskij Institut Kniazia Bozborodko. 1. 2. B.
- Nowy Sącz.** Kollegium OO. Jezuitów. W.
— C. k. Gimnazyum I. W.
— C. k. Gimnazyum II. W.
- Nowy Targ.** C. k. Gimnazyum. W.
- Norymberga.** Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. B. Kb.
- Odessa.** Uniwersytet. B. Kb.
— Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B. Kb.
- O-Gyalla.** Bibliothèque du l'Observatoire météorologique et magnétique de l'Institut royale météorologique. Kf. B.
- Oliwa.** Physikalische Zeitschrift. B.
- Ołomuniec.** Selský archiv. B.
- Omsk.** Société géographique. B. Kb.
- Opawa.** Czeskie Gimnazyum. W.
— K. Franz Josefs-Museum für Kunst und Gewerbe. B. Kb.
— Zeitschrift f. Geschichte u. Kulturgeschichte oesterr. Schlesiens. Khs. B.
- Orłowa.** Polskie gimnazyum realne. W.
- Oxford.** University Museum. B. Kb.
— Bodleian Library. B. Kb.
- Padwa.** Accademia di scienze, lettere et arti. B. Kb.
— Accademia scientifica Veneto-Trentino-Istriana. 3. B. Kb.

- Palermo.** R. Accademia di Scienze, lettere e belle arti. 1. 2. 3.
Kj. B. Kb.
— Circolo matematico. 3. B. Kb.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
- Para** (Brazylia). Muzeu Paraense. B. Kb.
- Parma.** Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
- Paryż.** Institut de France: Académie des Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
— Institut de France: Académie des sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. B. Kb.
— Association française pour l'avancement des sciences. B. Kb.
— Biblioteka polska. W.
— Bibliothèque Nationale. B. Kb.
— Bulletin Polonaise littéraire, scientifique et artistique. B.
— École nationale des chartes. B.
— Gazette archéologique. B. Kb.
— Gazette des beaux-arts. B.
— Institut Pasteur. B. Kb.
— „La Nature“. B. Kb.
— Ministère de l'instruction publique. W.
— Museum de l'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B. Kb.
— Société nationale des Antiquaires de France. Khs.
— Société d'antropologie. Kan. B. Kb.
— Société astronomique. B. Kb.
— Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B. Kb.
— Société entomologique de France. 3. Kf. B. Kb.
— Société géologique de France. 3. Kf. B. Kb.
— Société d'histoire diplomatique. B.
— Société mathématique de France. B. Kb.
— Société française de physique. 3. B. Kb.
— Société zoologique de France. Kf. B. Kb.
— La Revue. B. Kb.
— Revue de deux mondes. B. Kb.
— Revue de la Science Nouvelle. B.

Paryż. Revue critique d'histoire et de littérature. B.

- Revue française. B. Kb.
- Revue générale des sciences pures et appliquées. B. Kb.
- Association pour l'enseignement des sciences anthropologiques. B.
- „Le Radium“. B.
- La Revue d'électrochimie et d'électrometallurgie. B.

Peradeniya. Royal Botanic Gardens. B.

Petersburg. Akademia nauk. W.

- Ces. Biblioteka publiczna. W.
- Rédaction du Journal du Ministère de l'instruction publique. 2. Kp. Kh. Khs. Kl.
- Uniwersytet. 1. 2. 3. Kf. Kh. Kj. Kl. B. Kb.
- Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B. Kb.
- Imper. Archeograficzeskaja Kommissja. 2. Kp. Kl. Khs. B. Kb.
- Obszczestwo ljubitelej drownej pismiennosti. 1. Kl. Kj.
- Imper. Russk. geograficzekoje Obszczestwo. Kf. Kan. B.
- Fizyczekoje Obszczestwo. B. Kb.
- Antropologiczskoje Obszczestwo. B. Kb.
- Ogród botaniczny. 3. Kf. B. Kb.
- Comité géologique. 3. Kf. Ag. B. Kb.
- Archeologiczskij Institut. Kan. B.
- Imp. Mineralogiczekoje Obszczestwo. 3. B. Kb.
- Société de l'ancienne littérature. B.
- Commision Imp. Archéologique. B.
- Observatoire physique central Nicolas. B. Kf.
- Société entomologique de Russie. 3. Kf.
- Institut polytechnique. 3. Kf. B. Kb.

Pisa. R. Università. B. Kb.

- Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B. Kb.
- Reg. Scuola normale superiore. B. Kb.
- Biblioteca della Scuola Normale. B.
- Il Nouvo Cimento. B. Kb.

Płock. Towarzystwo naukowe. W.

- Muzeum dyecezyalne płockie. Khs.

Podgórze. Przewodnik ceramiczny. Kb.

- C. k. Gimnazyum. W.

- Pola.** K. u. k. Marine-Technisches Comité. B. Kb.
- Portici (Napoli).** Laboratorio di zoologia agraria della R. Scuola superiore d'agricoltura. B.
- Poznań.** Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
- „Dziennik Poznański“. Kl. B. Kb.
  - Königl. Staatsarchiv. Kh. Kp. B.
  - „Miesięcznik kościelny“. B.
- Praga.** Akademia Umiejętności im. ces. Franciszka Józefa. W.
- Česka společnost nauk. W.
  - Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
  - Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. B.
  - Společnost přátel starožitnosti českých. Kan. Khs.
  - Jednota českých matematiků. 3. B. Kb.
  - Redakcja „Listu filologicznych“. 1. Kl. Kj. B.
  - „Česky Lid“. Kan.
  - Český Časopis historický. Kh.
  - Historický Seminář. Kh.
  - Narodopisné Museum česko-slovanské. Kan.
  - „Slovanský Průhled“. B. Kb.
  - Časopis Lékařů českých. B. Kb.
  - Lese- und Redehalle der deutschen Studenten. B. Kb.
  - Museum Kralovství České. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
  - Česka Společnost entomologická. 3. Kf.
- Preszburg.** Orvos természettudományi Egyesület. B. Kb.
- Princeton** (N. Jersey, U. S. A.). The American Journal of Archeology. B.
- Przemyśl.** Uniwersytet ludowy im. A. Mickiewicza. 1. 2. Kl.
- C. k. Gimnazjum polskie. W.
  - C. k. Gimnazjum ruskie. W.
  - C. k. Seminaryum nauczycielskie. W.
  - Rz.-katol. Seminaryum duchowne. B.
- Przybram.** Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kb.
- Quaracchi-Brozzi** (près Florence). Archiwum historicum. B.
- Raigern** (pod Bernem mor.). Redakcja „Studien und Mitteilungen“. B. Kb.
- Rapperswil.** Muzeum Narodowe. W.
- Rawa Ruska.** C. k. Szkoła Realna. W.

- Rio Janeiro.** Observatoire. 3. B. Kb.
— Directeur d'Institut Oswaldo Cruz. B.
- Rjeka** (Fiume). Naturwissenschaftlicher Club. B.
- Rohatyn.** Miejskie Gimn. im. Ces. Franc. Józefa. W.
- Rostock.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft. B.
- Rovereto.** J. R. Accademia di scienze, lettere et arti degli agiati. B. Kb.
- Rudnik n. S.** C. k. Seminaryum naucz. męskie. W.
- Ryga.** Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde der Ostsee-provinzen. Kp. Kh. Khs. B.
— Arconia. 3. B. Kb.
- Rzeszów.** C. k. Gimnazyum I. W.
— C. k. Gimnazyum II. W.
— C. k. Seminaryum nauczycielskie. W.
- Rzym.** Reale Accademia dei Lincei. W.
— Accademia di conferenze storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B. Kb.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B. Kb.
— Biblioteca Vittorio Emanuele. B. Kb.
— École de Rome. B.
— Istituto di diritto Romano. B.
— Rassegna delle scienze geologiche. Ag. B. Kb.
— „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere et arti. B. Kb.
— R. Comitato geologico d'Italia. B. Kb.
— Specola Vaticana. 3.
— Società geologica italiana. B. Kb.
— Società geografica italiana. B. Kb.
- Sambor.** C. k. Gimnazyum. W.
— C. k. Seminaryum nauczycielskie. W.
- Sandai.** Tohoku Imp. University. B.
- San Francisco.** Academy of Sciences. B. Kb.
- Santiago.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- San José.** Museo Nacional. B. Kb.
- Saint Louis** (M. O. U. S.). Academy of Sciences. 3. B. Kb.

- Sanok.** C. k. Gimnazyum, W.
- Saragosse.** Annales de la facultad des ciencias, B.
— Sociedad Aragonesa de ciencias naturales, B.
- Sassari.** Studi Sassaresi, B, Kb.
- Schwerin.** Verein für Meklenburgische Geschichte, Kh, B, Kb.
- Sarajewo.** Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu, W.
- Sanie.** R. Accademia dei fisiocratici, 3.
- Soalheira** (Portugalia), „Broteria“, B.
- Sofia.** Rédaction de l'Annuaire de l'Université, B.
- Sokal.** C. k. Gimnazyum, W.
— C. k. Seminaryum nauczycielskie, W.
- Spalato.** Museo Archeologico, Khs.
- Sredec.** Bułgarsko knižovno družestvo, 1, Kj, Kl, Khs, B, Kb.
- Stanisławów.** Filia „Proświty“, Kan.
— C. k. Gimnazyum I, z jęz. polskim, W.
— C. k. Gimnazyum II, z jęz. polskim, W.
— C. k. Szkoła Realna, W.
— C. k. Seminaryum nauczycielskie, W.
- Stockholm.** Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien, W.
— Geologiska Föreningen, Kf, Ag, B, Kb.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien, B, Kb.
— Nordiska Museet, 1, 2, Kj, Kl, Kh, Khs, Kp, B, Kb.
— Sociéte d'antropologie, B.
— Sv. Sällskapet för Antropologi och Geografi, B, Kb.
— Svenska Turistföreningen, B, Kb.
- Strassburg.** Biblioteka Uniwersytetu, B, Kb.
— Geologische Landesanstalt von Elsass-Lothringen, 3, Kf, Ag, B, Kb.
— Sociéte des Sciences, agriculture et arts de la Basse Alsace, B, Kb.
- Stryj.** C. k. Gimnazyum, W.
- Sucha.** Biblioteka Hr. Branickich, 1, 2, Kan, Khs, Kh, Kp, Kl.
- Sydney.** Australian Museum, B, Kb.
— Geological Survey of New-South-Wales, Departement of mines, 3, Ag, B, Kb.
— Royal Society of New-South-Wales, B, Kb.
— Australian Association for the advancement of sciences, B, Kb.

- Tarnobrzeg.** C. k. Szkoła realna. W.
Tarnopol. C. k. Gimnazjum. W.
— C. k. Gimnazjum II polskie. W.
— C. k. Szkoła realna. W.
— C. k. Seminarium nauczycielskie. W.
Tarnów. C. k. Gimnazjum I. W.
— C. k. Gimnazjum II. W.
— C. k. Seminarium nauczycielskie. W.
— C. k. Szkoła realna. W.
Tôkyô. The Imperial University. B. Kb.
Torino. R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Deputazione sopra gli studi di storia patria. B.
— Società di archeologia e belle arti. B. Kb.
— Revue des mathématiques. B.
Toronto (Kanada). The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
Toruń. Towarzystwo przyjaciół nauk. W.
— Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl.
B. Kb.
Toulouse. Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1.
2. Kj. B. Kb.
— Société des sciences physiques et naturelles B. Kb.
Trembowla. C. k. Gimnazjum. W.
— C. k. Szkoła realna. W.
Troickosawsk (Syberya). Société géographique. B. Kb.
Tromsö (Norwegia). Museum. 3. Kf. B. Kb.
Trondjem. Kgl. norske Videnskabernes Selskabs. B. Kb.
Tufts (U. S. A.). College Mass. B. Kb.
Turciansky Sv. Martin. Museálna Slovenska Spolecnost. 1. 2. 3.
Kf. Kan. B. Kb.
— Redakcyja „Slovenskych Pohľadov“. 1. Kj. Kan. B. Kb.
Tybinga. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— „Der Naturforscher“. B. Kb.
Tyflis. Commission archéologique. B.
— Société archéologique. B.
Tylża. Tevynes Sargas, B.
Upsala. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B. Kb.

Upsala. Société royale des Sciences. B. Kb.

Utrecht. Rijsk-Universiteit. B. Kb.

— Institut royal météorologique. B. Kb.

Wadowice. C. k. Gimnazjum. W.

Warszawa. Biblioteka Krasieńskich. W.

— Biblioteka Uniwersytetu. W.

— Biblioteka Ord. Zamoyskich. W.

— Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.

— Komitet Kasy imienia Mianowskiego. W.

— Pracownia fizyczna. 3. Kf.

— „Przegląd filozoficzny“. B.

— Redakcja „Biblioteki Warszawskiej“. W.

— Redakcja „Gazety polskiej“. Kl.

— Redakcja „Kuryera codziennego“. Kl.

— Redakcja „Kuryera warszawskiego“. Kl.

— Redakcja „Pamiętnika fizyograficznego“. 3. Kf.

— Redakcja „Prac matematyczno-fizycznych“. 3.

— Redakcja „Słowa“. Kl.

— Redakcja „Wszeczeńswiata“. 3. Kf.

— Towarzystwo lekarskie. 3.

— Towarzystwo ogrodnicze. B. Kb.

— Jeżegodnik po geologii i mineralogii Rossji. B.

— Towarzystwo Biblioteki publicznej. W.

— „Chemik polski“. B. Kb.

— „Książka“. W.

— „Gazeta lekarska“. B.

— Centralna Stacya meteorologiczna przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. 3. Kb. B. Rocznik.

— Biblioteka Instytutu politechnicznego. 3. B. Kb. Kf.

— Redakcja „Ginekologii“. Kb.

— Redakcja „Farmacji“. Kb.

— Towarzystwo naukowe warszawskie. W.

— Czasop. „Wychowanie w domu i w szkole“. B.

— Przegląd techniczny. Kb.

— Pracownia antropologiczna przy Muzeum roln. i Przem. Kan.

— Polskie Tow. krajoznawcze. Kan. Khs.

— Tow. opieki nad zabytkami przeszłości. Khs.

Warszawa. „Farmaceuta polski“. B. Kb.

Washington. Antropological Society. B. Kb.

- Smithsonian Institution. W.
- Surgeon general's Office. 3. B. Kb.
- National Academy of Sciences. B. Kb.
- United States Bureau of Education. B. Kb.
- United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B. Kb.
- Department of Commerce and Labor. B.

Wenecya. Archivio di stato. Kh. B.

- Biblioteca S. Marco. B. Kb.
- R. Istituto Veneto di Scienze, lettere ed arti. W.
- R. Deputazione di storia patria. B.

Wiedeń. K. Akademie der Wissenschaften. W.

- K. u. k. Kunsthistorisches Hofmuseum. Khs.
- Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.
- K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
- Institut für österreichische Geschichtsforschung. Kh. B.
- K. k. Haus- Hof- und Staatsarchiv. 2. Kh. B.
- Seminaryum filolog. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kf. Kan. B.
- K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. B.
- K. k. statistische Zentral-Kommission. W.
- K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. B.
- Biblioteka Uniwersytetu. W.
- Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag. B. Kb.
- K. u. k. Militär-Geographisches Institut. Kf. Ag. B. Kb.
- K. k. österr. Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
- K. k. Hofbibliothek. B.
- Ognisko. B. Kb.
- Oesterr. Museum. für Kunst und Industrie. B.
- Zoologisch-botanische Gesellschaft. B. Kb.
- Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. B. Kb.
- K. k. Zentralkommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und histor. Denkmale. B.
- Gesellschaft für Sammlung und Konservierung von Kunst- und histor. Denkmälern zur Geschichte des Judenthums. B.
- K. k. Finanz-Ministerium. B. Kb.

- Wieden.** Zeitschrift für die landwirtschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. B. Kb.
- K. k. Hochschule für Bodenkultur. B. Kb.
  - Abgeordnetenhaus. B. Kb.
  - K. k. Ministerium für Kultus und Unterricht. B. Kb.
  - K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. Kb.
  - K. k. Naturhistor. Hofmuseum (Antrop.-ethnograph. Abteilung). Kan. Kb. B.
  - Museum für osteurop. Geschichte an der Universität. 2. B.
  - Hydrographisches Zentralbureau. Ag.
- Wiesbaden.** Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. B. Kb.
- Verein für nassauische Altertums- und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. B. Kb.
- Wilno.** Towarzystwo Przyjaciół nauk. W.
- Wilenskaja Komisja dla razboru drewnich aktow. Kh. Kl.
- Wolfenbüttel.** Herzogliche Bibliothek. B. Kb.
- Wrocław.** Schlesisches Museum für Kunstgewerbe u. Altertümer. W.
- Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
  - Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
  - Schlesische Gesellschaft für vaterländische Kultur. 3. Ag. B.
  - Verein für die Geschichte und Altertum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. B. Kb.
  - Verein für vaterländische Kultur Schlesiens. Kl. B. Kb.
- Würzburg.** Bibliothek Uniwersytetu. B. Kb.
- Zagrzeb.** Jugoslawenska Akademia znanosti. W.
- Hrvatsko narovoslovno društvo. Kan. B. Kb.
  - Hrvatsko archeološko društvo. Kan. B. Kb.
- Zakopane.** Muzeum Tatrzańskie im. Chałubińskiego. Kf. Ag. Khs. B.
- Zaleszczyki.** C. k. Seminaryum nauczycielskie. 1. 2. 3. Kl. Kan. Kf. Ag. B.
- Zgorzelice.** Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2. Khs. Kl. Kj. B. Kb.
- Złoczów.** C. k. Gimnazyum. W.
- Zurich.** Naturforschende Gesellschaft. B. Kb.
- Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

Zurych. Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten
Naturwissenschaften. B. Kb.

— Schweizerisches Landesmuseum. B. Kb.

— Concilium Bibliographicum. B.

Żółkiew. C. k. Gimnazyum. W.

Żywiec. C. k. Szkoła realna. W.

V.

SPRAWOZDANIE
ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW
W ROKU 1912.

(15 tablic).

ROK 1912.

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW.

FUNDUSZE OSOBNE.

TABLICA III.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h

I. Fundusze na wydawnictwa i badania naukowe.

1. Fundusz Atlasu geologicznego (Fundusz obrotowy).

Pozostałość 1. stycznia	—	—	39492	85	Przekazano Komisji fizyograficznej	—	—	2000	—
Subwencya krajowa	—	—	4982	50	Honorarya	—	—	5111	—
Narosłe odsetki	—	—	1520	13	Druk i broszurowanie	—	—	6363	61
					Pozostałość 31. grudnia	—	—	32520	87
	—	—	45995	48		—	—	45995	48

2. Fundusz Belzy.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	12300	—	38	65	Pozostałość 31. grudnia	—	—	38	65
					oraz 4 ^o / _o listy Banku kraj.	2100	—	—	—
					» 4 ^o / _o oblig. galic. poz. kraj.	4400	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy gal. Banku hipot.	3800	—	—	—
					» 4 ^o / _o » » Tow. kred. ziemsk.	2000	—	—	—
	12300	—	38	65		12300	—	38	65

b) Fundusz obrotowy.

Kupony	—	—	491	60	Honorarya i druki	—	—	491	60
	—	—	491	60		—	—	491	60

3. Fundusz Matiasa Bersona.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	1000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					1 akcyja Banku ziemsk. pozn.	1000	—	—	—
	1000	—	—	—		1000	—	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Kupony	—	—	46	80	Przeniesiono do Komisji hist. sztuki	—	—	46	80
	—	—	46	80		—	—	46	80

4. Fundusz A. B. (Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1. stycznia	155837	76	5694	38	Podjęto z książeczki	15060	07	—	—
Podjęto z książeczki	—	—	15060	07	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	137	34
Kupony	—	—	6867	—	Wydano wylos. 5 ^o / _o listy Banku hipot.	5000	—	—	—
Narosłe odsetki	—	10	72	—	Wydano wylos. 4 ^o / _o oblig. prop. galic.	2000	—	—	—
Zakupiono 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku kraj.	28200	—	—	—	Wydano na zakup. 4 ¹ / ₂ ^o / _o listów Banku kraj.	—	—	20754	45
Nadwyżka przy wym. wylos. listów	—	—	397	26	Pozostałość 31. grudnia	—	—	7126	92
					oraz książ. oszczędności	188	41	—	—
					» 4 ^o / _o listy Banku krajowego	51300	—	—	—
					» 4 ^o / _o » » hipot.	47000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku hipotecznego	12000	—	—	—
					» 4 ^o / _o oblig. prop. galic.	10000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku kraj.	41500	—	—	—
	184048	48	28018	71		184048	48	28018	71

5. Fundusz Brodczakowej.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	9200	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4 ^o / _o listy gal. Tow. kred. ziemsk.	8000	—	—	—
					» » » Banku hipot.	200	—	—	—
					» oblig. galic. poz. kraj.	1000	—	—	—
	9200	—	—	—		9200	—	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	126	40	Wypłacono Komisji historycznej	—	—	362	—
Kupony	—	—	366	40	Pozostałość 31. grudnia	—	—	130	80
	—	—	492	80		—	—	492	80

6. Fundusz Nestora Bucewicza.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	217123	56	24	45	Wydano na zakup 4 ¹ / ₂ ^o / _o listów Banku kraj.	—	—	92104	—
Otrzymało resztę legatu	—	—	119403	20	Pozostałość 31. grudnia	—	—	27323	65
Zakupiono 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	100000	—	—	—	oraz 4 ^o / _o listy Banku krajowego	207000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	110000	—	—	—
					» książeczka oszczędności	123	56	—	—
	317123	56	119427	65		317123	56	119427	65

ROK 1912.

TABLICA IV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1. stycznia	10	16	25686	94	Wydano na druk i honorarya	—	—	14382	98
Złożono	—	—	7614	64	Pozostałość 31. grudnia	—	—	27973	60
Kupony	—	—	9055	—	oraz na książeczce oszczędności	15	65	—	—
Narosłe odsetki	5	49	—	—					
	15	65	42356	58		15	65	42556	58
7. Fundusz Curzydły.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1. stycznia	81700	—	352	16	Pozostałość 31. grudnia	—	—	352	16
					oraz 4% listy Banku krajowego	56700	—	—	—
					» 4% » Tow. kred. ziemsk.	25000	—	—	—
	81700	—	352	16		81700	—	352	16
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	16458	96	Wydano	—	—	936	—
Kupony	—	—	3263	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	19490	06
Narosłe odsetki	—	—	704	10					
	—	—	20426	06		—	—	20426	06
8. Fundusz Edwarda Czabana.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1. stycznia	126400	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4% listy galic. Tow. kred. ziemsk.	126400	—	—	—
	126400	—	—	—		126400	—	—	—
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	13737	19	Przekazano Komisji językowej	—	—	4000	—
Kupony	—	—	5030	72	Wydano na druk i honorarya	—	—	743	40
Narosłe odsetki	—	—	443	67	Pozostałość 31. grudnia	—	—	14468	18
	—	—	19211	58		—	—	19211	58
9. Fundusz Ekspedycji Rzymskiej (Fundusz obrotowy).									
Otrzymano z funduszu Wołodkowicza	—	—	850	86	Awans 1. stycznia	—	—	2126	55
Otrzymane zasiłki	—	—	5181	30	Dyety i koszta podróży	—	—	7974	01
Awans z dniem 31. grudnia	—	—	4169	92	Odsetki od awansu	—	—	101	52
	—	—	10202	08		—	—	10202	08
10. Fundusz na Encyklopedję polską (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	18000	—	86114	36	Wydatki na prace przygotowawcze	—	—	11061	35
Subwencya Senatu Uniwersytetu Jagiell.	—	—	5000	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	85691	50
Kupony	—	—	720	—	oraz 4% listy Banku krajowego	18000	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	3416	83					
Otrzymano za sprzedane tomy	—	—	1501	66					
	18000	—	96752	85		18000	—	96752	85
11. Fundusz Karola Estreichera z legatu Piotra Wereszczyńskiego.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1. stycznia	32300	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4% listy Banku krajowego	32300	—	—	—
	32300	—	—	—		32300	—	—	—
b) Fundusz obrotowy.									
Kupony	—	—	1292	—	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	1292	—
12. Fundusz X. Jakubowskiego (II-gi).									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1. stycznia	20800	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4% listy Tow. kred. ziemsk.	15200	—	—	—
					4% » Banku kraj.	5600	—	—	—
	20800	—	—	—		20800	—	—	—
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	4705	99	Pozostałość 31. grudnia	—	—	5731	45
Kupony	—	—	828	96					
Narosłe odsetki	—	—	196	50					
	—	—	5731	45		—	—	5731	45

ROK 1912.

TABLICA V.

Przedmiot	Przychód		Przedmiot	Rozchód	
	Walory K h	Gotówka K h		Walory K h	Gotówka K h
13. Fundusz Konstantego Kmity.					
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>					
Pozostałość 1. stycznia	30000	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—
	30000	—	4 1/2 listy gal. Banku hipot.	30000	—
				30000	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>					
Kupony	—	1200	Wydano na badania	—	1200
14. Fundusz im. Kolberga. (Fundusz obrotowy).					
Za sprzedane dzieła	—	2324 98	Awans 1. stycznia	—	1174 02
Narosłe odsetki	—	25 94	Wydano na badania	—	300 —
	—	2350 92	Pozostałość 31. grudnia	—	876 90
				—	2350 92
15. Fundusz ś. p. Stanisława Kostaneckiego.					
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>					
Pozostałość 1. stycznia	25000	36 80	Pozostałość 31. grudnia	—	36 80
	25000	36 80	oraz 4 1/2 listy Banku krajowego	25000	—
				25000	36 80
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>					
Pozostałość 1. stycznia	—	68 75	Przeznaczono do funduszu obrotowego Akademii	—	56 25
Kupony	—	1125 —	Przekazano Wydziałowi III.	—	1000 —
	—	1193 75	Pozostałość 31. grudnia	—	137 50
				—	1193 75
16. Fundusz ś. p. Dra Władysława Kretkowskiego (III-ci).					
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>					
Pozostałość 1. stycznia	36635 87	472092 73	Wydano książ. wkładk. Banku krajowego	36635 87	—
Otrzymano z realizacji książ. wkładk.	—	36935 87	Pozostałość 31. grudnia	—	472092 73
Otrzymano z fund. obrotowego	—	8770 89			
	36635 87	472092 73		36635 87	472092 73
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>					
Pozostałość 31. grudnia	732 77	4840 56	Wydano książ. wkładk. Banku krajowego	732 77	—
Narosłe odsetki	—	18467 16	Przeznaczono do fund. obrotowego Akademii	—	523 36
Otrzymano z realizacji książ. wkładk.	—	732 77	zakładowego	—	8770 89
			Wydano na honorarya za wykłady matemat.	—	3750 —
			Wydano na zasiłki	—	1700 —
	732 77	24040 49	Pozostałość 31. grudnia	—	6896 24
				732 77	24040 49
17. Fundusz na Monumenta Poloniae Paleographica i badania wzgórza Wawelskiego (Fundusz obrotowy).					
Pozostałość 1. stycznia	—	8114 86	Za reprodukcje	—	1213 23
Dotacja państwowa	—	5000 —	Pozostałość 31. grudnia	—	13128 53
Za sprzedane wydawnictwa	—	897 —			
Narosłe odsetki	—	329 90			
	—	14341 76			14341 76
18. Fundusz hr. Konstantego Przeździeckiego (Fundusz obrotowy).					
Pozostałość 1. stycznia	—	6886 11	Pozostałość 31. grudnia	—	6953 55
Narosłe odsetki	—	267 44			
	—	6953 55			6953 55
19. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego (Fundusz obrotowy).					
Pozostałość 1. stycznia	—	2984 02	Pozostałość 31. grudnia	—	3106 76
Za sprzedane wydawnictwa	—	51 01			
Narosłe odsetki	—	118 64			
	—	3106 67			3106 76
20. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego na wydawnictwo podręczników przyrodniczych (Fundusz obrotowy).					
Pozostałość 1. stycznia	—	16755 99	Wydano na druk i honorarya	—	8500 76
Narosłe odsetki	—	712 82	Pozostałość 31. grudnia	—	16458 28
Za sprzedane wydawnictwa	—	2470 27			
Dalszy dar Senatu	—	5000 —			
	—	24939 04			24939 04
21. Fundusz hr. Feliksa i Emilii Sobańskich.					
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>					
Pozostałość 1. stycznia	Marek 100000	—	Pozostałość 31. grudnia	Marek 100000	—
	Marek 100000	—	Sztuk 100 akcji Banku ziem. w Poznaniu, Marek	Marek 100000	—
				Marek 100000	—

ROK 1912.

TABLICA VI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
<i>b) Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	12144	13	Wyplacono na wydawnictwa źródeł porozbior.	—	—	4680	—
Kupony	—	—	4680	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	12629	89
Narosłe odsetki	—	—	485	76		—	—	—	—
	—	—	17309	19		—	—	17309	89
22. Fundusz Włodzimierza Spasowicza.									
<i>a) Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	250000	—	8930	99	Pozostałość 31. grudnia	—	—	8930	99
	250000	—	8930	99	oraz 4% listy Banku krajowego	250000	—	—	—
	250000	—	8930	99		250000	—	8930	99
<i>b) Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	1 96	4736	38	Wydano na druk i honorarya	—	—	6222	69
Kupony	—	—	100	00	Wydano na publikacje Wyzd. III.	—	—	2500	—
Narosłe odsetki	—	04	508	15	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	525	41
	—	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	5996	43
	2	—	15244	33	oraz książeczka oszczędności	2	—	—	—
	2	—	15244	33		2	—	15244	33
23. Fundusz im. ś. p. Cezarego Staniewicza (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	2692	66	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	5	38
Narosłe odsetki	—	—	107	68	Pozostałość 31. grudnia	—	—	2794	96
	—	—	2800	34		—	—	2800	34
24. Fundusz Jadwigi i Zofii Tomkiewiczównien.									
<i>a) Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia . . . . . Rubli	10000	—	—	—	Wydano 4% rentę rosyjską . . . . . Rubli	10000	—	—	—
Otrzymało ze sprzedaży renty rosyjskiej	—	—	23527	77	Pozostałość 31. grudnia	—	—	23527	77
	10000	—	23527	77		10000	—	23527	77
<i>b) Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	975	68	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	51	27
Narosłe odsetki	—	—	49	67	Przekazano Komisji językowej	—	—	974	68
	—	—	1025	35		—	—	1025	35
25. Fundusz na wydawnictwo „Vaticana“ (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	7836	14	Wydano na druk	—	—	4887	60
Narosłe odsetki	—	—	255	25	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3203	79
	—	—	8091	39		—	—	8091	39
26. Fundusz na wydawnictwo dzieł Ojców greckiego Kościoła (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	22806	38	Pozostałość 31. grudnia	—	—	25772	16
Złożono	—	—	2000	—		—	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	965	78		—	—	25772	16
	—	—	25772	16		—	—	25772	16
27. Fundusz na wydawnictwo podręczników humanistycznych (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	10400	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	10816	—
Narosłe odsetki	—	—	416	—		—	—	—	—
	—	—	10816	—		—	—	10816	—
28. Fundusz na wydawnictwo źródeł porozbiorowych (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	14484	93	Wydano	—	—	7050	26
Przeniesiono z fund. Kmity	—	—	1200	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	20526	98
» » » hr. Sobańskich	—	—	4680	—		—	—	—	—
» » » Tow. popierania wyd. Akad.	—	—	3288	24		—	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	690	34		—	—	—	—
Otrzymało za sprzedane dzieła	—	—	1241	23		—	—	—	—
» z kasy miejskiej	—	—	1992	50		—	—	—	—
	—	—	27577	24		—	—	27577	24
29. Fundusz Waltera.									
<i>a) Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	40000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
	40000	—	—	—	4% listy Tow. kred. ziemsk.	40000	—	—	—
	40000	—	—	—		40000	—	—	—

ROK 1912.

TABLICA VII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	948	—	Wyplacono koszta nabozeństwa żałobnego	—	—	20	—
Kupony	—	—	1592	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	1556	—
	—	—		—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	964	—
	—	—	2540	—		—	—	2540	—
30. Fundusz Bolesława Wołodkowicza (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	11404	90	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	22	81
Narosłe odsetki	—	—	456	16	» » » Ekspedycyi Rzymskiej	—	—	850	86
	—	—		—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	10987	39
	—	—	11861	06		—	—	11861	06
31. Fundusz Michała Zieleniewskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	30000	—	4371	05	Wydano na 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	—	—	5611	20
Otrzymano 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	6000	—	—	—	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	72	28
Narosłe odsetki	—	—	165	65	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
Kupony	—	—	1280	—	We funduszu A	—	—	74	01
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku hipotecznego	6000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ % » » » » »	14000	—	—	—
					We funduszu B	—	—	59	21
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	16000	—	—	—
	36000	—	5816	70		36000	—	5816	70

II. Fundusze na nagrody.

1. Fundusz Angustynowicza.

a) Fundusz na nagrody.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	15000	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	15000	—
-----------------------------------	---	---	-------	---	-----------------------------------	---	---	-------	---

b) Fundusz obrotowy z odsetek.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	7100	90	Pozostałość 31. grudnia	—	—	7984	90
Narosłe odsetki	—	—	884	—		—	—	7984	90
	—	—	7984	90		—	—	7984	90

2. Fundusz Barczewskiego.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	101918	46	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	51400	—	—	—
					4 ⁰ / ₀ % » » » » »	50400	—	—	—
					i książeczka Galic. Kasy Oszczędn.	118	46	—	—
	101918	46	—	—		101918	46	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1. stycznia	9	72	2140	25	Wyplacono nagrody	—	—	4320	—
Kupony	—	—	4329	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	2149	25
Narosłe odsetki	5	16	—	—	oraz na książeczce Galic. Kasy Oszczędności	14	88	—	—
	14	88	6469	25		14	88	6469	25

3. Fundusz Bieleckiego.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	3600	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4 ⁰ / ₀ % listy gal. Banku hipot.	400	—	—	—
					4 ⁰ / ₀ % » » Tow. kred. ziemsk.	1000	—	—	—
					4 ⁰ / ₀ % oblig. gal. poż. propin.	2200	—	—	—
	3600	—	—	—		3600	—	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	60	23	Wyplacono nagrody *	—	—	600	—
Kupony	—	—	143	80	Pozostałość 31. grudnia	—	—	27	03
Wniesione przez Arcybractwo Miłosierdzia	—	—	423	—		—	—	627	03
	—	—	627	03		—	—	627	03

4. Fundusz konkursowy im. Ant. Czerwińskiego (Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1. stycznia	—	—	3292	63	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	13	17
Narosłe odsetki	—	—	131	68	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3411	14
	—	—	3424	31		—	—	3424	31

ROK 1912.

TABLICA VIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
5. Fundusz X. Jakubowskiego (I-szy).									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	17600	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4½% listy Banku krajowego	2200	—	—	—
					4% » » »	13000	—	—	—
					4% » Tow. kred. ziemsk.	2400	—	—	—
	17600	—	—	—		17600	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	4568	30	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	35	73
Kupony	—	—	714	32	Pozostałość 31. grudnia	—	—	5247	29
	—	—	5283	02		—	—	5283	02
6. Fundusz X. Biskupa Krasieńskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	20200	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4% listy Tow. kred. ziemsk.	20000	—	—	—
					4% oblig. poż. kraj. galic.	200	—	—	—
	20200	—	—	—		20200	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	2158	78	Wyplacono	—	—	5495	20
Kupony	—	—	804	—	Narosłe odsetki	—	—	9	18
Awans z 31. grudnia	—	—	2541	60		—	—	5504	38
	—	—	5504	38		—	—	5504	38
7. Fundusz Kretkowskiego (II-gi) (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	1899	64	—	—	Przekazano Wydziałowi III.	399	64	—	—
Narosłe odsetki	60	60	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
	1960	24	—	—	Książeczka Kasy Oszczęd. m. Krakowa	1560	60	—	—
	1960	24	—	—		1960	24	—	—
8. Fundusz im. Kopernika (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	798	72	Pozostałość 31. grudnia	—	—	998	08
Wniesiono przez gminę m. Krakowa	—	—	199	36		—	—	998	08
	—	—	998	08		—	—	998	08
9. Fundusz im. Lindego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia . . . . . Rubli	4200	—	3000	—	762	76	Wydano 5% listy m. Warszawy Rubli	4000	—
Otrzymano 4½% listy Banku kraj.	—	—	500	—	—	—	Wyd. wylos. 5% l. m. Warsz. . . . . Rubli	200	—
Nadwyżka przy wym. wylos. listów	—	—	—	—	10	02	Pozostałość 31. grudnia	—	—
Otrzymano ze sprzedaży listów m. Warszawy	—	—	—	—	9208	—	oraz 4½% listy Banku krajowego	—	—
	4200	—	3500	—	9980	78		3500	—
	4200	—	3500	—	9980	78		4200	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	1016	38	2779	67	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3698	20
Kupony	—	—	744	67	oraz książeczka Kasy Oszczędn. m. Krakowa	1057	42	—	—
Narosłe odsetki	41	04	173	86		1057	42	3698	20
	1057	42	3698	20		1057	42	3698	20
10. Fundusz im. Książąt Jerzego Romana z Rozwadowa i Adama z Miżyńca Lubomirskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	66314	13	1191	06	Pozostałość 31. grudnia	—	—	1569	44
Otrzymano z funduszu obrotow. 5% od 3-letnich dochodów	—	—	378	38	oraz 4% listy Banku krajowego	36000	—	—	—
	66314	13	1569	44	» 4½% listy Banku krajowego	30000	—	—	—
	66314	13	1569	44	» książeczka Kasy Oszczędności	314	13	—	—
	66314	13	1569	44		66314	13	1569	44
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	25	86	4266	04	Przekazano fund. zakł. 5% od 3-letnich dochodów	—	—	378	38
Kupony	—	—	2790	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	152	49
Narosłe odsetki	13	70	246	10	Pozostałość 31. grudnia	—	—	6771	27
	39	56	7302	14	oraz na książ. Kasy Oszczędn.	39	56	—	—
	39	56	7302	14		39	56	7302	14

ROK 1912.

TABLICA IX.

Przedmiot	Rozchód				Przedmiot	Przychód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
11. Fundusz im. Józefa Majera.									
Uposażenie z funduszków Akademii	—	—	1000	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	1000	—
12. Fundusz Niemcewicza.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	8932	75	Wyplacono	—	—	352	75
Otrzymano od Biblioteki polskiej w Paryżu	—	—	859	50	Pozostałość 31. grudnia	—	—	9821	75
Narosłe odsetki	—	—	382	25		—	—	10174	50
	—	—	10174	50		—	—		
13. Fundusz Radwańskiego.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	869	60	Pozostałość 31. grudnia	—	—	895	80
Rata z funduszu obrotowego	—	—	26	20		—	—	895	80
	—	—	895	80		—	—		
14. Fundusz im. Mikołaja Reya.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	40000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4 ^o / ₁₀₀ listy gal. Tow. kred. ziemsk.	21000	—	—	—
					i 4 ^o / ₁₀₀ listy gal. Banku kraj.	19000	—	—	—
	40000	—	—	—		40000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	5872	72	Wydano na druk i broszurowanie	—	—	1920	—
Kupony	—	—	1595	80	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	184	05
Narosłe odsetki	—	—	244	70	Pozostałość 31. grudnia	—	—	5723	92
Otrzymano za medale	—	—	114	75		—	—	7827	97
	—	—	7827	97		—	—		
15. Fundusz Konstantego Simona.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	25300	—	506	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3079	66
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	2573	66	oraz 4 ^o / ₁₀₀ listy Banku krajowego	25300	—	—	—
	25300	—	3079	66		25300	—	3079	66
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	2408	27	Przekazano fund. zakładowemu	—	—	2573	66
Kupony	—	—	1012	—	Wyplacono nagrody	—	—	900	—
Narosłe odsetki	—	—	109	46	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	56	07
	—	—	3529	73		—	—	3529	73
16. Fundusz Adama Szajkiewicza.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia . . . . . Rubli	9000	—	7600	—	83	73	Wydano 4 ¹ / ₂ ^o / ₁₀₀ listy m. Warsz. Rubli	9000	—
Otrzymano ze sprzedaży listów m. Warszawy	—	—	—	—	19656	55	Pozostałość 31. grudnia	—	—
	9000	—	7600	—	19740	28	oraz 4 ^o / ₁₀₀ listy Banku krajowego	—	—
					9000	—	7600	—	19740
									28
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	2560	51	Pozostałość 31. grudnia	—	—	4068	48
Kupony	—	—	1468	67		—	—	4068	48
Narosłe odsetki	—	—	39	30		—	—		
	—	—	4068	48		—	—		
17. Fundusz Warschauera.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	12695	48	78	93	Pozostałość 31. grudnia	—	—	78	93
					oraz 4 ^o / ₁₀₀ oblig. galic. pożyczki kraj.	400	—	—	—
					» listy » Banku hipot.	1200	—	—	—
					» » » Tow. kred. ziemsk.	6400	—	—	—
					» » » Banku kraj.	4000	—	—	—
					i książeczka Kasy Oszczędności.	695	48	—	—
	12695	48	78	93		12695	48	78	93
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	57	30	473	75	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	26	61
Kupony	—	—	478	72	Pozostałość 31. grudnia	—	—	949	04
Narosłe odsetki	30	38	23	18	oraz na książeczke oszczędności	87	68	—	—
	87	68	975	65		87	68	975	65

ROK 1912.

TABLICA X.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h

III. Fundusze stypendyjne.

1. Fundusz Andrzeja Deskura.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia . . . . . Rubli	10000	—	—	—	Wydano 4 $\frac{1}{2}$ % listy Tow. kred. Król. pol. Rubli	10000	—	—	—
Otrzymano ze sprzedaży listów Tow. kred. Król. Polskiego	—	—	22232	50	Pozostałość 31. grudnia	—	—	22232	50
	10000	—	22232	50		10000	—	22232	50

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	515	28	Przeniesiono do funduszu obrot. Akademii	—	—	54	62
Kupony	—	—	1040	56	Wyplacono stypendyum	—	—	1029	21
Narosłe odsetki	—	—	51	85	Pozostałość 31. grudnia	—	—	523	86
	—	—	1607	69		—	—	1607	69

2. Fundusz Drybuszewskiego (Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1. stycznia	—	—	3809	19	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3961	55
Narosłe odsetki	—	—	152	36		—	—	3961	55
	—	—	3961	55		—	—	3961	55

3. Fundusz Maryi Jankowskiej.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	50000	—	54	55	Wydano wylos. 4% list Banku krajowego	10000	—	—	—
Otrzymano 4 $\frac{1}{2}$ % list Banku krajowego	10000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	224	15
Nadwyżka przy wym. wylos. listu	—	—	169	60	oraz 4% listy Banku krajowego	40000	—	—	—
	60000	—	224	15	> 4 $\frac{1}{2}$ % > > >	10000	—	—	—
	60000	—	224	15		60000	—	224	15

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	3807	85	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	101	25
Kupony	—	—	2025	—	Wyplacono stypendya	—	—	2310	—
	—	—	5832	85	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3421	60
	—	—	5832	85		—	—	5832	85

4. Fundusz Katarzyńskiego.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	42800	—	300	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	300	—
					oraz 4% listy Banku krajowego	10000	—	—	—
					> 4% > > hipotecznego	400	—	—	—
					> 4% > > galic. Tow. kred. ziem.	32200	—	—	—
					> 4% > > oblig. galic. pożyczki krajowej	200	—	—	—
	42800	—	300	—		42800	—	300	—

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	1464	73	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	51	17
Kupony	—	—	1705	56	Wyplacono stypendya	—	—	1692	—
	—	—	3170	29	Pozostałość 31. grudnia	—	—	1427	12
	—	—	3170	29		—	—	3170	29

5. Fundusz Konarskiego.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	16800	—	49	15	Pozostałość 31. grudnia	—	—	49	15
					oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziem.	10400	—	—	—
					> 4% > > Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					> 4% > > > krajowego	3000	—	—	—
	16800	—	49	15		16800	—	49	15

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	947	52	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	20	10
Kupony	—	—	669	92	Wyplacono stypendya	—	—	648	—
	—	—	1617	44	Pozostałość 31. grudnia	—	—	949	34
	—	—	1617	44		—	—	1617	44

6. Fundusz im. Mickiewicza.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1. stycznia	41600	—	12	58	Pozostałość 31. grudnia	—	—	12	58
					oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	41600	—	—	—
	41600	—	12	58		41600	—	12	58

ROK 1912.

TABLICA XI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
<i>b) Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	1920	93	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	85	78
Kupony	—	—	1655	68	Wyplacono stypendya	—	—	2296	—
Narosłe odsetki	—	—	59	84	Pozostałość 31. grudnia	—	—	1254	67
	—	—	3636	45		—	—	3636	45
7. Fundusz Dra Z. Pileckiego.									
<i>a) Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	60000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4% oblig. galic. poż. kraj.	4000	—	—	—
					4% listy galic. Banku krajowego	20000	—	—	—
					4% » » » hipotecznego	2000	—	—	—
					4% » » » Tow. kred. ziem.	34000	—	—	—
	60000	—	—	—		60000	—	—	—
<i>b) Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	3765	76	Wyplacono stypendya	—	—	2400	—
Kupony	—	—	2393	20	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3758	96
	—	—	6158	96		—	—	6158	96
8. Fundusz Sawickiego.									
<i>a) Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	15500	—	71	98	Pozostałość 31. grudnia	—	—	71	98
					oraz 4% listy Banku krajowego	11500	—	—	—
					» 4 1/2% listy Banku krajowego	4000	—	—	—
	15500	—	71	98		15500	—	71	98
<i>b) Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	302	70	Wyplacono stypendya	—	—	672	—
Kupony	—	—	640	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	270	70
	—	—	942	70		—	—	942	70
9. Fundusz Antoniego Stachowskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	31000	—	9793	28	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	81	35
Kupony	—	—	1235	20	Pozostałość 31. grudnia	—	—	11338	85
Narosłe odsetki	—	—	391	72	oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziem.	24000	—	—	—
	31000	—	11420	20	» 4% » Banku krajowego	7000	—	—	—
						31000	—	11420	20
10. Fundusz Henryka Wohla.									
<i>a) Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	47500	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4% listy Banku krajowego	47500	—	—	—
	47500	—	—	—		47500	—	—	—
<i>b) Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	66	14	2993	92	Wyplacono	—	—	1995	—
Kupony	—	—	1900	—	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	99	87
Narosłe odsetki	2	71	94	72	Pozostałość 31. grudnia	—	—	2893	77
	68	85	4988	64	oraz książeczka oszczędności	68	85	—	—
						68	85	4988	64
IV. Fundusze na cele humanitarno-naukowe.									
1. Fundusz obrotowy Biblioteki polskiej w Paryżu.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	7332	44	Wydano na potrzeby Stacyi	—	—	2097	58
Subwencya krajowa	—	—	5980	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	15304	61
Dar p. Chojeckiego	—	—	191	—					
Otrzymało z funduszu im. Estreichera	—	—	52	—					
» » » Gadona	—	—	3068	90					
» » » Niemcewicza	—	—	352	75					
Narosłe odsetki	—	—	425	10					
	—	—	17402	19					

ROK 1912.

TABLICA XII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
2. Fundusz Liwskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	65800	—	17123	58	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	99	67
Kupony	—	—	2622	48	Wyplacono p. Dubieckiemu	—	—	381	75
Narosłe odsetki	—	—	699	82	Pozostałość 31. grudnia	—	—	19964	46
					oraz 4 ^o / _o listy galic. Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					» 4 ^o / _o » » Tow. kred. ziem.	47600	—	—	—
					» 4 ^o / _o oblig. poż. kraj. galic.	800	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy Banku krajowego	14000	—	—	—
	65800	—	20445	88		65800	—	20445	88

3. Fundusz im. Maryi Sienkiewiczowej.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1. stycznia	40000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	40000	—	—	—
	40000	—	—	—		40000	—	—	—
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	1855	38	Wyplacono	—	—	745	80
Kupony	—	—	1592	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	79	60
					Pozostałość 31. grudnia	—	—	2621	98
								3447	38

V. Kwoty depozytowe.

1. Fundusz budowy szpitala w Krynicy (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	25975	08	121	26	Pozostałość 31. grudnia	—	—	126	10
Narosłe odsetki	1049	32	4	84	oraz 3 książeczki Kasy Oszczęd. m. Krakowa	27024	40	—	—
	27024	40	126	10		27024	40	126	10

2. Fundusz im. ś. p. Felicyana Faleńskiego.									
Otrzymano zapis	—	—	36259	60	Wydano do fund. obrot. Akademii	—	—	31	94
Narosłe odsetki	—	—	638	76	» na uzupełnienie legatu nieletn. Kopyckich	—	—	509	60
					Pozostałość 31. grudnia	—	—	36356	82
								36898	36

3. Fundusz L. Gadona (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	76700	—	15	82	Wydano wylos. 4 ^o / _o list Banku krajowego	200	—	—	—
Kupony	—	—	3068	90	Stacyi naukowej w Paryżu przekazano	—	—	3068	90
Nadwyżka przy wymianie wylos. listu	—	—	3	30	Pozostałość 31. grudnia	—	—	19	12
Otrzymano 4 ¹ / ₂ ^o / _o list Banku krajowego	200	—	—	—	oraz 4 ^o / _o listy gal. Tow. kred. ziemsk.	48000	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy Banku krajowego	26500	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ^o / _o » » »	2200	—	—	—
	76900	—	3088	02		76900	—	3088	02

4. Fundusz Józefa Grabia Pilawskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	200579	30	—	—	Podjęto z książ. Banku krajowego	16801	05	—	—
Kupony	—	—	8202	40	Wydano na zakup. 4 ¹ / ₂ ^o / _o list. Banku kraj.	—	—	16801	05
Podjęto z książ. Banku krajowego	—	—	16801	05	Wyplacono	—	—	7802	48
Otrzymano 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku kraj.	17000	—	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	410	12
Narosłe odsetki	15	32	10	20	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
					4 ^o / _o listy Banku hipotecznego	65000	—	—	—
					8 akcji Banku ziem. w Poznaniu, Marek	8000	—	—	—
					4 ¹ / ₂ ^o / _o listy galic. Banku krajowego	27000	—	—	—
					4 ^o / _o listy galic. Banku krajowego	65500	—	—	—
					4 ^o / _o » » Tow. kred. ziem.	35000	—	—	—
					i książeczka oszczędnościowa	293	57	—	—
	217594	62	25013	65		217594	62	25013	65

5. Fundusz grobów królewskich (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1. stycznia	14602	46	213	40	Podjęto z książ. wkładkowych	14159	63	—	—
Narosłe odsetki	17	86	—	—	Wydano na zakup. 4 ¹ / ₂ ^o / _o listów Banku kraj.	—	—	13836	30
Podjęto z książeczek wkładk.	—	—	14159	63	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	32	39
Kupony	—	—	630	—	Wyplacono kapitule krakowskiej za 1912	—	—	598	50
Zakupiono 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku kraj.	14000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	535	84
					oraz 1 książeczka Kasy Oszczęd. m. Krakowa	460	69	—	—
					oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	14000	—	—	—
	28620	32	15003	03		28620	32	15003	03

ROK 1912.

TABLICA XIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
6. Fundusz im. ks. Eugeniusza Lubomirskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	44424	84	20	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	20	—
					oraz 4 $\frac{1}{2}$ % listy Banku kraj.	44000	—	—	—
					» książ. oszczędn. Banku kraj.	424	84	—	—
	44424	84	20	—		44424	84	20	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	34	90	1982	54	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	41	08
Kupony	—	—	1980	—	Honorarya za wykłady	—	—	1800	—
Narosłe odsetki	18	92	55	28	Pozostałość 31. grudnia	—	—	2176	74
					oraz na książ. oszczędności	53	82	—	—
	53	82	4017	82		53	82	4017	82
7. Fundusz Mickiewiczowski w Szczawnicy.									
Pozostałość 1. stycznia	374	17	—	—	Pozostałość 31. grudnia:				
Narosłe odsetki	15	10	—	—	Książeczka Kasy Oszczęd. m. Krakowa	389	27	—	—
	389	27	—	—		389	27	—	—
8. Fundusz Niewiadomego.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	12449	27	Wydano	—	—	3389	35
Złożono	—	—	4000	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	13539	44
Narosłe odsetki	—	—	479	52					
	—	—	16928	79				16928	79
9. Fundusz na odnowienie Zamku Królewskiego na Wawelu.									
Otrzymano książeczki wkładk.	159817	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	351	27
» z redakcyi Czasu	—	—	351	—	oraz na książ. oszczędności	159817	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	—	27					
	159817	—	351	27		159817	—	351	27
10. Fundusz Bolesława Rusieckiego.									
Pozostałość 1. stycznia	40000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia:				
					4% renta złota węgierska	40000	—	—	—
	40000	—	—	—		40000	—	—	—
11. Fundusz Szpitala w Szczawnicy.									
Pozostałość 1. stycznia	10000	—	263	76	Wyplacono na zapomogi	—	—	200	—
Narosłe odsetki	—	—	6	80	Wydatki na dom »Aniol Stróż« i »Małuja«	—	—	200	—
Kupony	—	—	400	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	270	56
					oraz 4% listy Banku kraj.	10000	—	—	—
	10000	—	670	56		10000	—	670	56
12. Fundusz Tow. popierania wydawnictw Akademii Umiejętności.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	81691	50	706	62	Pozostałość 31. grudnia	—	—	706	62
					oraz 4% listy Banku krajowego	81500	—	—	—
					» książeczka oszczędności	191	50	—	—
	81691	50	706	62		81691	50	706	62
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1. stycznia	15	76	—	—	Wydano na wydawnictwa	—	—	3288	24
Kupony	—	—	3260	—	Pozostałość 31. grudnia:				
Odsetki	8	53	28	24	na książeczce oszczędności	24	29	—	—
	24	29	3288	24		24	29	3288	24

ROK 1912.

TABLICA XIV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h

FUNDUSZ ŻELAZNY.

Pozostałość 1. stycznia	63300	—	57559	53	Pozostałość 31. grudnia	—	—	57559	53
oraz w pożyczce Szczawnickiej	—	—	138758	62	» w pożyczce Szczawnickiej	—	—	138758	62
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	200	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % listy Banku hipot. galic.	10000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ oblig. poż. kraj. galic.	3000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ listy zast. galic. Banku hipot.	10600	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ listy zast. galic. Banku kraj.	5300	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ listy zast. galic. Tow. kred. ziem.	25200	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ renta węgierska koronowa	5000	—	—	—
					» 4 akcy Banku ziem. w Poznaniu Marek	4000	—	—	—
	63300	—	196318	15		63300	—	196318	15

(Fundusz Mireckiego).

NB. Fundusz ten po całkowitem zrealizowaniu przejdzie do Funduszu żelaznego.

Pozostałość 1. stycznia	56000	—	—	—	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	8902	40
Złożono	—	—	6662	40	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
Kupony	—	—	2240	—	4% listy Banku krajowego	56000	—	—	—
	56000	—	8902	40		56000	—	8902	40

Fundusz Szczawnicki.

Pozostałość 1. stycznia	—	—	17538	96	Wydatki bieżące w roku	—	—	360	—
Narosłe odsetki	—	—	493	88	Przekazano Wydziałowi III.	—	—	5000	—
Odsetki od reszty ceny kupna w Szczawnicy	—	—	7200	—	Odsetki od pożyczki Szczawnickiej	—	—	6244	14
	—	—	25232	84	Pozostałość 31. grudnia	—	—	13628	70
	—	—	25232	84		—	—	25232	84

W Krakowie, dnia 15 lutego 1913.

Za zgodność z księgami i allegatami:

Bolesław Ulanowski, w. r.
Sekretarz Generalny.

Gadomski, w. r.
Podskarbi.

E. Pompa, w. r.
Rachmistrz.

Komisja kontrolująca:

Browicz, w. r.

Kostanecki, w. r.

Sternbach, w. r.

L. Marchlewski, w. r.

Fundacja edukacyjna ś. p. Wiktora Osławskiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW ZA ROK 1912.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
1. Fundusz na udzielanie stypendyów.									
Pozostałość 1. stycznia	760233	70	12500	—	Podjęto z książeczki Banku krajowego	7072	40	—	—
Kupony	—	—	30112	68	Wydano na 4% list galic. Tow. kred. ziemsk.	—	—	7072	40
Podjęto z książ. Banku krajowego	—	—	7072	40	Wyplacone stypendya	—	—	25000	—
Dopisane odsetki do książ. Banku krajowego	167	53	—	—	Akademii Umiej. 10% od dochodu	—	—	3028	02
Zakup. 4% listy galic. Tow. kred. ziemskiego	8000	—	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego wspólnego, połowę nieużytej reszty	—	—	1126	09
					Pozostałość 31. grudnia	—	—	13458	57
					oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	760600	—	—	—
					i książeczka Banku krajowego	728	83	—	—
	768401	23	49685	08		768401	23	49685	08
2. Fundusz zakładowy na wydawnictwo naukowych prac stypendystów.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
4% listy galic. Tow. kred. ziemskiego	88600	—	—	—	4% listy galic. Tow. kred. ziemskiego	88600	—	—	—
	88600	—	—	—		88600	—	—	—
3. Fundusz obrotowy na wydawnictwo naukowych prac stypendystów.									
Pozostałość 1. stycznia	21288	—	—	—	Złożono na książeczkę Banku kraj.	—	—	3526	28
Kupony od fund. na wydawnictwa	—	—	3526	28	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
Złożono na książeczkę Banku krajowego	3526	28	—	—	książeczka Banku kraj.	25691	85	—	—
Dopisany procent do książeczki Banku kraj.	877	57	—	—		25691	85	3526	28
	25691	85	3526	28					
4. Fundusz na udzielanie zapomóg.									
Pozostałość 1. stycznia	267168	78	—	—	Podjęto z książ. wkładek. Banku kraj.	10608	80	—	—
Kupony	—	—	10443	52	Wydano na 4% listy galic. Tow. kred. ziemsk.	—	—	10608	80
Podjęto z książ. Banku krajowego	—	—	10608	80	Wyplacono zapomogi	—	—	3600	—
Dopisany procent do książ. Banku krajowego	222	07	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego wspólnego, połowę nieużytej reszty	—	—	3532	79
Zakupiono 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	12000	—	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	3310	73
					4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	268400	—	—	—
					i książ. Banku krajowego	382	05	—	—
	279390	85	21052	32		279390	85	21052	32
5. Fundusz na udzielanie pieniężnych zasiłków laboratoryom naukowym.									
Pozostałość 1. stycznia	561560	33	—	—	Złożono do Banku krajowego dla laboratoryów w Krakowie	—	—	11167	88
Kupony	—	—	22335	76	Złożono j. w. dla laboratoryów we Lwowie	—	—	9771	90
Narosłe procenta	14	54	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	1395	98
					4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	561200	—	—	—
					i książeczka Kasy Oszczędności	374	87	—	—
	561574	87	22335	76		561574	87	22335	76
6. Fundusz obrotowy wspólny.									
Pozostałość 1. stycznia	—	—	6788	40	Wyplacono zasiłki	—	—	6300	—
Połowa nieużytej reszty z funduszu na stypendya	—	—	1126	09	Pozostałość 31. grudnia	—	—	5585	81
Połowa nieużytej reszty z funduszu na zapomogi	—	—	3532	79					
Procenta interkalarne	—	—	438	53					
	—	—	11885	81					

W Krakowie, dnia 15 lutego 1913.

Za zgodność z księgami i allegatami.

Bolesław Ulanowski, w. r.
Sekretarz Generalny.

E. Pompa, w. r.
Rachmistrz.

Komisja kontrolująca:

Browics, w. r.

Kostanecki, w. r.

Leon Sternbach, w. r.

Leon Marchlewski, w. r.

BIBLIOTEKA

I
H
K
M

~~P. T. 38~~

P 156